

**DIAGNOZA SYTUACJI
SPOŁECZNEJ,
GOSPODARCZEJ
I PRZESTRZENNEJ
MIASTA WŁOCŁAWEK**

Wrocław 2021

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego, dostępność komunikacyjna i mobilność	6
Położenie względem większych ośrodków miejskich	6
Ukształtowanie terenu	7
Bogactwa naturalne, możliwość ich eksploatacji i wykorzystania	8
Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna (drogowa, rowerowa, kolejowa, lotnicza itp.)	8
Plany inwestycyjne w odniesieniu do sieci transportowej określone na szczeblu centralnym	9
Powiązania funkcjonalne	9
Mobilność, transport zbiorowy	13
Zasięg sieci, dostępność i jakość internetu	13
Ludność i procesy demograficzne	14
Liczba ludności, migracje i przyrost naturalny	14
Struktura ludności (ekonomiczne grupy wieku)	15
Atrakcyjność osadnicza, pozwolenia na budowę	16
Prognoza demograficzna	17
Gospodarka i rynek pracy	18
Liczba, wielkość i rodzaj podmiotów gospodarczych	18
Dominujące branże gospodarki	21
Poziom lokalnej przedsiębiorczości	22
Tereny inwestycyjne	24
Bezrobocie w ujęciu obrazującym różne grupy funkcjonalne i dynamika zmian	24
Środowisko naturalne i infrastruktura	28
Walory środowiska naturalnego, przyrodnicze i krajobrazowe, różnorodność biologiczna	28
Formy ochrony przyrody i powierzchnia obszarów chronionych	28
Stan i ochrona środowiska, w tym stopień rozwoju infrastruktury sieciowej i odsetek korzystających z niej mieszkańców (kanalizacja, wodociąg, gazociąg)	29
Infrastruktura energetyczna	33
Stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii i plany w tym zakresie	34
Gospodarka odpadami, selektywna zbiórka odpadów	34
Zasklepienie gruntów	35
Kultura i dziedzictwo kulturowe	36
Instytucje kultury ich działalność	36
Poziom uczestnictwa w kulturze	36
Uwarunkowania historyczne, obiekty zabytkowe, ich stan, dostępność i sposób wykorzystania	37
Lokalne dziedzictwo niematerialne	38

Znani twórcy i inne postaci świata kultury związane z Włocławkiem	38
Sport, rekreacja i turystyka	42
Liczba i rodzaj klubów sportowych	42
Liczba uprawiających sport	42
Infrastruktura sportowo-rekreacyjna i warunki do jej rozwoju	43
Wybrane imprezy sportowe	44
Tradycje i specjalizacje sportowe	44
Wiodące kluby, znani sportowcy i inne postacie świata sportu związane z Włocławkiem	44
Atrakcyjność turystyczna – walory, oferta i infrastruktura turystyczna	45
Ruch turystyczny – liczba turystów, wykorzystanie bazy	46
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	48
Studium i plany miejscowe – stopień pokrycia obszaru gminy i struktura przeznaczenia terenów	48
Struktura osadnicza	49
Rewitalizacja (obszar zdegradowany, obszar rewitalizacji, założenia i przedsięwzięcia rewitalizacyjne)	51
Obszary zintegrowanego inwestowania i wykluczenia z inwestowania, obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego	53
Obszary o szczególnych problemach lub barierach rozwojowych i obszary o wyjątkowym potencjale rozwojowym	56
Bezpieczeństwo publiczne	58
Podmioty i instytucje realizujące zadania z zakresu bezpieczeństwa	58
Uwarunkowania wynikające z położenia, w tym zagrożenia naturalne (powodziowe, osuwiskowe)	58
Przestępczość	58
Bezpieczeństwo w ruchu drogowym	61
Polityka społeczna	62
Pomoc społeczna – liczba i odsetek osób objętych pomocą społeczną, struktura udzielania pomocy, beneficjenci pomocy, w tym osoby długotrwale korzystające ze wsparcia	62
Ochrona zdrowia – placówki, oferta, dostępność, liczba udzielanych porad, lokalizacja i czas dojazdu zespołów ratownictwa medycznego	64
Gospodarka mieszkaniowa – opis stanu zasobów mieszkaniowych, w tym technicznych, energetycznych i dostępności	64
Edukacja i wychowanie	72
Sieć placówek oświatowych	72
Liczba dzieci w przeliczeniu na miejsca w placówkach, współczynnik skolaryzacji	74
Wyniki uzyskane w ogólnopolskich egzaminach	78
Kapitał społeczny	80
Aktywność obywatelska, liczba i działalność organizacji pozarządowych	80
Frekwencja w wyborach	84
Współpraca międzysektorowa, w tym analiza otwartych konkursów ofert	85
Finanse samorządowe	87
Budżet miasta Włocławek – dochody i wydatki, w tym ich struktura	87
Poziom zadłużenia	92

Zdolność inwestycyjna.....	93
Wartość projektów finansowanych ze środków unijnych	96
Administracja samorządowa	99
Wyniki badań ankietowych	104
Próba badawcza	104
Sytuacja na rynku pracy	109
Opieka społeczna i ochrona zdrowia	110
Instytucje publiczne oraz partycypacja społeczna	111
Poziom bezpieczeństwa	112
Edukacja	112
Ochrona środowiska	113
Spędzanie czasu wolnego	114
Infrastruktura techniczna, komunikacyjna i mieszkaniowa	116
Spis wykresów, tabel i rysunków	118

WSTĘP

Niniejsza diagnoza powstała na podstawie informacji dostępnych w Monitorze Rozwoju Lokalnego (MRL), Monitorze Miasta (MM), danych Głównego Urzędu Statystycznego (GUS), Przeglądzie regionalnym Polski 2018 (opracowaniu Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju), danych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, analiz rynku pracy opracowanych przez Powiatowy Urząd Pracy we Włocławku (PUP), raportu Banku Światowego Poland Catching-Up 3 Regions – Wzmocnienie przedsiębiorczości we włocławskim obszarze funkcjonalnym, Raportu Europolis Miasta dla młodych, źródeł wewnętrznych Urzędu Miasta Włocławek, jak choćby Raporty o stanie miasta za rok 2018, 2019 i 2020 czy Ewaluacja Strategii rozwoju miasta Włocławek 2020+ w połowie okresu jej obowiązywania, tj. od roku 2014 do 2017 wraz z uzupełnieniem o rok 2018, a także danych wewnętrznych jednostek podległych, takich jak Administracja Zasobów Komunalnych, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie oraz Miejski Zespół Orzekania o Niepełnosprawności, jak również w oparciu o wyniki ankiet i wywiadów, w tym pogłębianych, przeprowadzonych na wybranych grupach użytkowników miasta i dostawców usług. Określenia sytuacji finansowej gminy dokonano w oparciu o dane historyczne, prognostyczne oraz na bazie aktualnych danych, w tym Uchwała Nr 4/Kd/2020 Składu Orzekającego Nr 10 Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy z dnia 14 stycznia 2020 r. w sprawie wyrażenia opinii o prawidłowości planowanej kwoty długu miasta Włocławek, Uchwała Nr 10/S/2020 Składu Orzekającego Nr 10 Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy z dnia 14 kwietnia 2020 r. w sprawie wyrażenia opinii o przedłożonym przez Prezydenta Miasta Włocławek sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu miasta za 2019 r., Dane MF z wyciągu Rb i WPF dla miasta Włocławek wg stanu na 11.08.2020 r.

Diagnoza miasta Włocławek opracowana została w odniesieniu do zmian zachodzących na przestrzeni lat 2014–2020, w niektórych przypadkach w 33 miastach na prawach powiatu, stanowiących grupę porównawczą (GP). Analizując poszczególne wskaźniki, niekiedy rozszerzano badany okres, sięgając do danych z lat 1998–2020, a także prognoz na nadchodzące dwudziestolecie. Z uwagi na korzystanie przy opracowaniu analizy z kilku źródeł, brane były pod uwagę różne okresy badawcze poszczególnych procesów społeczno-gospodarczych.

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z POŁOŻENIA GEOGRAFICZNEGO, DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I MOBILNOŚĆ

Położenie względem większych ośrodków miejskich

Włocławek – miasto na prawach powiatu, położone w centrum kraju, południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego nad rzeką Wisłą, przy ujściu rzeki Zgłowiączki, poniżej zapory wodnej tworzącej Zalew Włocławski. Pod względem geograficznym leży w Kotlinie Płockiej, jest trzecim co do wielkości miastem województwa, największym i najważniejszym miastem wschodnich Kujaw o powierzchni 85,08 km² (od 01.01.2021 r.), w tym pow. zurbanizowana to ok. 31,96 km², a pow. biologicznie czynna to ok. 53,12 km². We Włocławku wg danych GUS na dzień 31.12.2020 r. zamieszkiwało 108 561 osób.

Rysunek 1. Miasto Włocławek na tle kraju

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 1. Udział powierzchni zurbanizowanej i biologicznie czynnej w powierzchni miasta Włocławek ogółem

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Urbanistyki i Architektury

Włocławek jest doskonale skomunikowany – leży na trasie ważnych szlaków komunikacyjnych – autostrady A1, dróg krajowych: 62, 67, 91 oraz linii kolejowej nr 18, w odległościach od: Warszawy – 157 km, Gdańska – 230 km, Krakowa – 328 km, Poznania – 167 km, Wrocławia – 248 km, a w województwie kujawsko-pomorskim – 55 km od Torunia i 100 km od stolicy regionu – Bydgoszczy.

W latach 1975–1998 Włocławek był stolicą województwa włocławskiego. W związku z transformacją gospodarczą w latach dziewięćdziesiątych XX w. nastąpił upadek państwowych przedsiębiorstw co, przy silnym charakterze przemysłowym miasta, doprowadziło do gwałtownego i długotrwałego wzrostu bezrobocia. Stan ten pogłębiła utrata statusu miasta wojewódzkiego, co wiązało się z utratą funkcji administracyjnych, a także prestiżu. W roku 2002 stopa bezrobocia wyniosła 24,2%. Choć minęło wiele lat, konsekwencje tych wydarzeń miasto odczuwa do dziś – obecnie Włocławek to miasto borykające się z wieloma problemami natury społeczno-gospodarczej, znajdujące się na 63. miejscu spośród 255 miast tracących swoje podstawowe funkcje.

Ukształtowanie terenu

Rzeka Wisła dzieli Włocławek na część prawobrzeżną (północna część miasta) i lewobrzeżną, jej odcinek przepływający przez miasto liczy ok. 18 km. Na terenie miasta znajdują się jeziora: Czarne, Rybnica, zanikające Grzywno oraz największy pod względem powierzchni, a drugi co do objętości zbiornik zaporowy w Polsce – Zalew Włocławski. Łączna powierzchnia zbiorników wodnych we Włocławku wynosi 2 291 ha. W granicach administracyjnych miasta położony jest Rezerwat przyrody „Kulin”, dwa obszary Natura 2000 (Dolina Dolnej Wisły oraz Włocławska Dolina Wisły), lasy komunalne oraz parki, w tym Park im. Henryka Sienkiewicza (unikalny w skali kraju, zabytkowy park miejski powstały na przełomie XIX/XX w.) wraz z będącym jego przedłużeniem Parkiem na Słodowie, Park im. Władysława Łokietka i inne tereny zieleni urządzonej. W bezpośrednim sąsiedztwie granic administracyjnych miasta znajdują się Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy, którego otulina zajmuje część wschodnią w obszarze Jednostki Strukturalnej Rybnica, Rezerwat przyrody „Dębice” oraz obszar uzdrowski – Uzdrowsko Wieniec Zdrój.

Miasto podzielone jest na jednostki strukturalne: Śródmieście (obszar składający się ze starego miasta i centrum, położony centralnie, kumulujący usługi, kulturę, rozrywkę), Zazamcze (obszar głównie zabudowy wielorodzinnej w zachodniej części miasta), Południe (obszar zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej w południowej części miasta), Wschód Mieszkaniowy (obszar zabudowy wielorodzinnej, jednorodzinnej i przemysłowej we wschodniej części miasta), Zawisze (obszar zabudowy jednorodzinnej w północnej prawobrzeżnej części miasta), Michelin (obszar głównie zabudowy jednorodzinnej w najbardziej wysuniętej na południe części miasta), Rybnica (obszary zabudowy jednorodzinnej, przemysłowej, wypoczynkowej w najbardziej wysuniętej na wschód części miasta), Wschód Leśny (obszar niezabudowany we wschodniej części miasta, m.in. tereny po byłym poligonie wojskowym), Zachód Przemysłowy (najbardziej na Zachód wysunięta część miasta, głównie przemysłowa) oraz Wschód Przemysłowy (obszar głównie przemysłowy we wschodniej części miasta).

Rysunek 2. Jednostki strukturalne miasta Włocławek

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego 2007 r.

Układ urbanistyczny Włocławka kształtowany przez stulecia oparty jest na ścisłym powiązaniu środowiska naturalnego z zespołami zabudowy o różnorodnych funkcjach i formach. Położenie nad Wisłą, przy ujściu rzeki

Zgłowiączki stało się niepodważalnym walorem dla wczesnego osadnictwa i kształtowania ośrodka miejskiego. Samo ukształtowanie doliny Wisły z niskim lewym brzegiem dawało założycielom miasta bardzo korzystne warunki do rozwoju wiodącej w regionie funkcji handlu i rzemiosła. Włocławskie Stare Miasto zachowało w zasadzie niezmienioną od czasów średniowiecza siatkę ulic, w obrębie której znajdują się zabytkowe budowle sakralne oraz XIX i XX-wieczna zabudowa. Zachowano układ urbanistyczny wyznaczony linią brzegu Wisły (od północy), linią ulic Szpichlerną i Rybacką (od wschodu), linią ulic Tumską i Łęską (od południa) i rzeką Zgłowiączką (od zachodu). Czytelny jest także ukształtowany wówczas układ ulic z czworobocznym rynkiem (obecnie Stary Rynek), którego południowa część przeznaczona była na plac targowy. Najstarsza część śródmiejskiego układu urbanistycznego wpisana jest do rejestru zabytków pod numerem A/1560 z dnia 30.09.1957 r. Rozwój miasta w XIX i XX w. spowodował przyłączenie okolicznych wsi. W ten sposób powstał układ urbanistyczny, którego centrum w dalszym ciągu stanowi stare miasto, a rozwijające się w miarę powiększania ilości mieszkańców jednostki, nadal dobrze powiązane komunikacyjnie z centrum, tworzą dość wyodrębnione enklawy zabudowy, poprzedzielane kompleksami leśnymi. Stanowi to o znakomitych warunkach dla mieszkania i rekreacji dla jego mieszkańców. Bezkonfliktowe łączenie w mieście różnorodnych funkcji (w tym przemysłowej), a przede wszystkim dużo atrakcyjnych, naturalnych terenów zielonych i rekreacyjnych nadaje miastu niepowtarzalny charakter.

Bogactwa naturalne, możliwość ich eksploatacji i wykorzystania

Na terenie miasta nie występują złoża surowców mineralnych, jednak w okolicach znajdują się złoża wód mineralnych wykorzystywanych w celach leczniczych. Istnieje również prawdopodobieństwo występowania złóż wód geotermalnych, jednak aby określić ich zasięg i ewentualną możliwość wykorzystania, niezbędnym jest wykonanie odwiertów i szczegółowych badań.

Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna (drogowa, rowerowa, kolejowa, lotnicza itp.)

Włocławek jest położony w centralnej części kraju i jest bardzo dobrze skomunikowany – przebiegające przez miasto drogi krajowe (nr 91, 62 i 67), linia kolejowa nr 18, a także międzynarodowa droga wodna E 40 łącząca Morze Bałtyckie z Morzem Czarnym (rzeka Wisła). Po jego zachodniej stronie biegnie autostrada A1 z dwoma węzłami autostradowymi (Włocławek Północ i Włocławek Zachód). Włocławek posiada dostęp do trzeciego węzła autostradowego: Kowal. Dogodne położenie i skomunikowanie stanowi o łatwości komunikacji, w tym z kluczowymi ośrodkami: Warszawą (około 162 km) oraz ze stolicami województwa kujawsko-pomorskiego – Bydgoszczą (niewiele ponad 100 km) i Toruniem (około 55 km), a także z Trójmiastem (około 220 km). Najbliższe lotnisko Bydgoszcz Szwederowo oddalone jest o około 115 km od miasta. Port Lotniczy im. Fryderyka Chopina w Warszawie leży w odległości 182 km od Włocławka, Port Lotniczy im. Lecha Wałęsy w Gdańsku około 225 km, a Port Lotniczy w Łodzi im. Władysława Reymonta o ok. 130 km od stolicy Kujaw.

Łatwość dotarcia do miasta może wpływać na decyzje o lokowaniu inwestycji czy też wizytach w celach turystycznych (np. turystyka weekendowa), co z kolei przekłada się na miejsca pracy i wzrost gospodarczy. Bezproblemowy dojazd z Włocławka do największych miast województwa, stolicy kraju oraz nad morze, a także do lotnisk obsługujących loty krajowe i międzynarodowe, zwiększają atrakcyjność miasta i są elementem wpływającym na decyzje o osiedleniu się i związaniu planów życiowych z Włocławkiem. Tym samym wykorzystanie potencjału lokalizacyjnego i komunikacyjnego wzmocni efekt przedsięwzięć przeciwdziałających zidentyfikowanym problemom: wysokiemu bezrobociu, depopulacji (w tym niskiemu wskaźnikowi Floridy), spadającej liczbie podmiotów gospodarczych, niskiemu wykorzystaniu potencjału pobytowego, w tym miejsc noclegowych.

Przebiegająca przez Włocławek droga wodna E 40 jest jednym z najważniejszych szlaków transportowych dla żeglugi śródlądowej. Z uwagi na niewystarczające parametry potencjał ten pozostaje nie do końca wykorzystany – ruch pasażerski wyłącznie turystyczny, przewozy towarowe to rzadkość. Jedynie odcinek przebiegający po Zalewie Włocławskim charakteryzuje się V klasą żeglowności pozwalającą na ruch jednostek wykorzystywanych w żegludze międzynarodowej. Odcinek poniżej stopnia wodnego przy klasie I, umożliwia transportowanie ludzi i towarów w skali regionalnej, jednak nie odpowiada on standardom dla ruchu krajowego czy międzynarodowego. Jednakowoż, przy zaawansowanych planach budowy kolejnego stopnia wodnego w Sierzewie, która doprowadzi do podniesienia stanu wody poniżej stopnia wodnego we Włocławku, możliwa będzie zmiana tej sytuacji. Tym samym potencjał centralnego położenia i skomunikowania będzie jeszcze wyższy i sprzyjać będzie lokowaniu na

terenie miasta centrów logistycznych i przeładunkowych przedsiębiorstw z różnych branż, co przy przemysłowym charakterze miasta może mieć bardzo duże znaczenie dla jego dalszego rozwoju. Dlatego też miasto podejmuje starania w zakresie przygotowania do budowy międzyportu kontenerowego, który miałby pełnić funkcję portu wysyłkowego i portu odbioru, stanowiącego centrum przeładunkowe towarów transportowanych szlakiem wodnym E 40, drogami krajowymi i autostradą A1 oraz linią kolejową nr 18.

Miasto Włocławek nie stanowi węzła kolejowego, znajduje się pomiędzy dwoma węzłami kolejowymi – Toruń i Kutno, na trasie Północ–Południe. Sieć kolejowa, linia Nr 18 (Kutno–Piła) jest dwutorowa i zelektryfikowana, odbywa się na niej ruch pasażerski i towarowy, nie jest wykorzystywana dla ruchu lokalnego miejskiego. Długość linii kolejowej w granicach administracyjnych miasta wynosi ok. 11,8 km. Na terenie miasta funkcjonują 2 stacje pasażerskie (Włocławek, Włocławek Zazamcze).

Włocławek w 2020 r. łącznie posiadał 287,36 km dróg, w tym 64,26 km rowerowych. Wobec 2019 r. liczba dróg rowerowych wzrosła o 13,7%. W 2019 r. roku uruchomiony został, jako pilotaż, w ramach Budżetu Obywatelskiego, Włocławski Rower Miejski. Inicjatywa tak przypadła włocławianom do gustu, że zadanie zdecydowano się kontynuować w szerszym zakresie. W 2020 r. uruchomiono WŁOWER – Włocławski Rower Miejski. System liczy 220 rowerów (w tym 20 z fotelikami dziecięcymi), rozlokowanych w 39 stacjach. Każdy z rowerów ozdobiony jest wzorami charakterystycznymi dla włocławskiego fajansu. W okresie od czerwca do końca roku 2020 r. włocławianie przejechali na WŁOWERze 443 479,61 km, przy łącznej liczbie 141 tys. przejazdów.

Istotnym elementem ukształtowania przestrzennego Włocławka jest dzieląca miasto rzeka Wisła. Z obiektu mostowego im. Marszałka Edwarda Śmigłego – Rydza zlokalizowanego w centralnej części miasta korzystają głównie mieszkańcy miasta i regionu, natomiast na drugiej przeprawie znajdującej się na stopniu wodnym, zlokalizowanej w ciągu drogi krajowej DK 67, odbywa się ruch o znaczeniu krajowym, często również międzynarodowym (zbieg dwóch dróg krajowych). Żadna z tych przepraw, ze względu na ograniczenia konstrukcyjne oraz wynikające ze stanu obiektów, nie spełnia wymogów dla przepraw samochodowych o nośności powyżej 40 ton.

Plany inwestycyjne w odniesieniu do sieci transportowej określone na szczęblu centralnym

Do planów inwestycyjnych odnośnie sieci transportowej określanych na szczęblu centralnym, zaliczyć można dużą inwestycję na skalę państwową, jaką jest Centralny Port Komunikacyjny. Na potrzeby inwestycji planowane są dwie linie kolejowe, jedna przebiegająca w pobliżu Włocławka – linia nr 5 łącząca CPK z Gdańskiem, oraz linia nr 50, której przebieg planowany jest bezpośrednio przez granice administracyjne miasta Włocławek. Stanowi ona linię będącą odgałęzieniem linii nr 5 i łączy Włocławek z Grochowskim. Dodatkowo przedstawione zostały koncepcje przebiegu drogi S 10 stanowiącej Obwodnicę Aglomeracji Warszawy, której jedna z nich, konkretnie nr 3, planuje przebieg drogi przez miasto Włocławek, zakładając utworzenie przeprawy przez Wisłę oraz włączenie się do Autostrady A 1 pomiędzy węzłami Włocławek Zachód oraz Włocławek Południe.

Powiązania funkcjonalne

Każda jednostka osadnicza pełni określoną funkcję, wynikającą z jej potencjału społecznego i ekonomicznego. Rodzaj i ranga tych funkcji wyznaczają obszar będący strefą oddziaływania. Pomiedzy strukturą funkcjonalną jednostki osadniczej a jej rozwojem zachodzą sprzężenia zwrotne. Pełnienie danej funkcji i zasięg jej oddziaływania wynikają z określonego poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego jednostki, natomiast dalszy jej rozwój zależy od tego, jakie funkcje pełni. Oznacza to, że strefa oddziaływania jednostki wpływa bezpośrednio na jej strukturę funkcjonalną oraz dynamikę i kierunki rozwoju.

Obszar funkcjonalny rozumiany jest jako spójna pod względem przestrzennym strefa oddziaływania miasta, która charakteryzuje się istnieniem wzajemnych powiązań funkcjonalnych oraz zaawansowaniem procesów urbanistycznych, będących efektem zachodzących interakcji i zjawisk.

Włocławek, zgodnie z Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, w strukturze hierarchicznej miast w Polsce jest ośrodkiem o znaczeniu regionalnym, połączonym węzłami z główną siecią osadniczą, który powinien pełnić funkcje o charakterze krajowym. Obsługuje mieszkańców południowo-wschodniej części

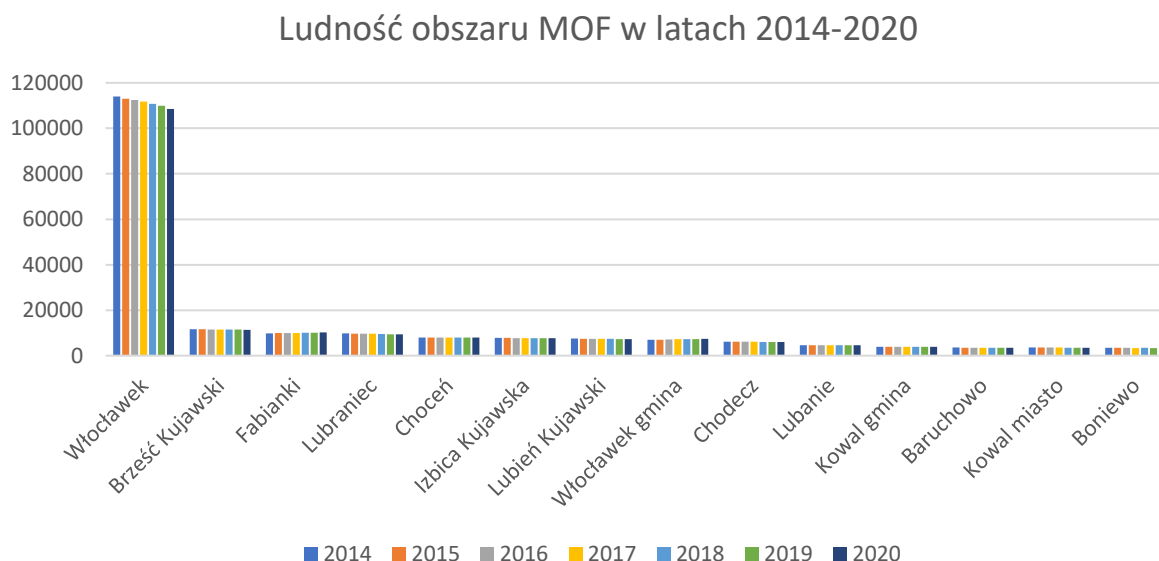
województwa oraz wspiera swoimi funkcjami główne miasta województwa, czyli Bydgoszcz i Toruń. Sąsiaduje z sześcioma gminami: Włocławek (gm. wiejska), Brześć Kujawski, Lubanie, Bobrowniki, Fabianki oraz Dobrzyń nad Wisłą.

Nowa Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+ wskazała nowe granice Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławka, należą do niego oprócz miasta Włocławek następujące gminy: Lubanie, Fabianki, Brześć Kujawski, Lubraniec, Włocławek, Chocień, Kowal, Kowal miasto, Baruchowo, Izbica Kujawska, Boniewo, Chodecz, Lubień Kujawski.

Czytelne i istotne powiązania funkcjonalne w wymiarze gospodarczym, infrastrukturalnym, jak i usług publicznych miasta Włocławek z otaczającymi go gminami predestynuje miasto do pełnienia roli rdzenia obszaru funkcjonalnego. Zapewnia ich mieszkańcom dostęp do rynku pracy i usług na poziomie regionalnym: administracji, edukacji, zdrowia (przychodnie specjalistyczne, szpital wojewódzki), kultury, rekreacji i sportu.

Według danych GUS w 2020 r. obszar ten zamieszkiwało 194 207 osób, w tym 55,9% stanowili mieszkańcy Włocławka. W ciągu roku liczba ta zmalała o 1 713 osób, ponieważ w 2019 r. obszar liczył 195 920 osób, w tym 56,09 % mieszkańców Włocławka. W okresie 1998–2019 liczba ludności obszaru zmalała o 14 862, z czego 90,77% stanowią włocławianie. W niektórych gminach liczba ludności utrzymywała się na podobnym poziomie, gmina Włocławek oraz Fabianki odnotowała wzrost liczby ludności.

Wykres 2. Liczba ludności obszaru MOF w latach 2014–2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS/BDL

W latach 1998–2019 w powiecie włocławskim zaobserwowano wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym o 2,92%, a także wzrost liczby osób w wieku 25–34 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (1998 – 142,56%, 2019 – 145,03%), gdzie we Włocławku wartości te malały.

Bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na funkcjonowanie i zasięg strefy oddziaływania miasta jest szkolnictwo wyższe i średnie. Włocławek jest siedzibą wielu szkół średnich ogólnokształcących i branżowych. Z danych Wydziału Edukacji wynika, iż do włocławskich szkół średnich w roku szkolnym 2019/2020 uczęszczało 6 423 uczniów, z czego około 50% stanowią uczniowie spoza Włocławka.

W mieście działa wiele ośrodków edukacyjnych i szkoleniowych. W pierwszej kolejności należy wymienić Wojewódzki Ośrodek Szkolenia i Egzaminowania Kierowców. Liczne są szkoły języków obcych oraz instytucje prowadzące kursy dokształcające i podnoszące kwalifikacje zawodowe.

Życie kulturalne miasta, jego poziom, a także ranga i jakość imprez kulturalnych ma znaczący wpływ na otoczenie. Włocławek jest siedzibą wielu instytucji kultury i związanych z kulturą, które są dostępne dla mieszkańców sąsiednich obszarów. Zasoby środowiska kulturalnego, takie jak zabytki kultury materialnej, liczne muzea, stanowią bogatą ofertę dla mieszkańców sąsiednich obszarów. Jest ona wykorzystywana przez wycieczki szkolne, które przyjeżdżają z sąsiednich gmin i powiatów.

Dobra baza techniczna i wysoki poziom sportu powodują, że notuje się wysokie zainteresowanie tą dziedziną życia. Mecze koszykówki rozgrywane przez mistrza Polski i wielokrotnego wicemistrza, drużynę Anwil, przyciągają tysiące widzów i kibiców z całego regionu. Doskonałe parametry techniczne i funkcjonalność największego obiektu sportowego, Hali Mistrzów, pozwalają na rozgrywanie w mieście wielu imprez sportowych o charakterze ogólnopolskim, jak i międzynarodowym.

Włocławek w ciągu ostatnich lat stał się znaczącym centrum handlowym. Przyczyniło się do tego wiele czynników, w tym zwłaszcza budowa dużych kompleksów handlowych m.in. Wzorcownia, NewBridge, Obi, Castorama, Tesco, Kaufland, Park Kujawia. Szeroka oferta asortymentowa towarów, liczne promocje oraz agresywna reklama przyciągają wielu klientów. Ważnym elementem funkcji handlowej miasta są hurtownie. Zaopatrują one w towary również sieć mniejszych sklepów w pobliskich miejscowościach.

Aktualnie miasto jest siedzibą wielu oddziałów i filii banków komercyjnych działających na terenie naszego kraju. Świadczą one szeroki zakres usług również dla mieszkańców spoza Włocławka.

Znajdujący się w mieście Wojewódzki Szpital Specjalistyczny stanowi regionalne centrum opieki zdrowotnej w zakresie leczenia specjalistycznego. Podobną funkcję pełni Filia Regionalnego Centrum Onkologii, świadcząca usługi medyczne dla ludności miasta i obszarów otaczających oraz Samodzielny Publiczny Zespół Przychodni Specjalistycznych. Należy tutaj uwzględnić również Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy oraz podmioty niepubliczne zajmujące się opieką zdrowotną w różnych specjalnościach, z usług których korzystają licznie mieszkańcy okolicznych gmin i powiatów.

Włocławek jest siedzibą wielu instytucji administracji publicznej i specjalnej. W mieście znajduje się: Starostwo Powiatowe, Delegatura Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Przedstawicielstwo Urzędu Marszałkowskiego, Powiatowy Urząd Pracy. Swoją siedzibę we Włocławku mają instytucje podlegające pod Samorząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego, tj. Kujawsko-Pomorskie Biuro Planowania Przestrzennego i Regionalnego, obejmujące zasięgiem swojej działalności całe województwo kujawsko-pomorskie. Ponadto w mieście znajdują się siedziby Sądu Okręgowego i Prokuratury Okręgowej.

Obszar funkcjonalny Włocławek to również oddziaływanie otoczenia na miasto.

We Włocławku zlokalizowane są tereny inwestycyjne – Włocławska Strefa Rozwoju Gospodarczego, czy tereny przy ul. Papieżka. Przy zainteresowaniu lokalizacją inwestycji na terenie miasta, zauważalnym problemem jest brak należących do miasta, dużych powierzchniowo, terenów inwestycyjnych. Jednakże w obszarze leżą tereny inwestycyjne Brzeskiej Strefy Gospodarczej o powierzchni powyżej 394,6 ha, wyposażone w pełną infrastrukturę techniczną – sieć gazową, energetyczną, wodno-kanalizacyjną i światłowodową oraz drogi technologiczne wraz z oświetleniem (30 inwestorów, 1500 osób zatrudnionych). Tereny te w połączeniu z terenami inwestycyjnymi we Włocławku, Kowalu i Lubieniu Kujawskim oraz doskonałemu skomunikowaniu stanowią znakomitą lokalizację inwestycji na skalę krajową i międzynarodową, co będzie generować nowe miejsca pracy.

Dodatkowo obszar funkcjonalny Włocławka to teren rolnictwa opartego na glebach wysokich klas bonitacyjnych. Żywność lokalna nie potrzebuje przetwarzania, chłodzenia, konserwowania i pakowania w tak szerokim zakresie, jak sprowadzana z dalszych rejonów, co ma znaczenie dla środowiska i naszego zdrowia. Wykorzystanie tego potencjału umożliwi mieszkańcom regularny dostęp do świeżych, dobrej jakości produktów spożywczych nabywanych bezpośrednio od ich producentów.

Na obszarze Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Włocławek zlokalizowane są liczne miejsca do spędzania wolnego czasu, rekreacji i sportu, co zwiększa atrakcyjność obszaru, jak i samego Włocławka.

Około 10 km od centrum Włocławka, w miejscowości Kruszyn, znajduje się lotnisko Włocławek Kruszyn, na którym odbywają się zawody spadochroniarzy, mikrołotowe, samolotowe, szybowcowe na celność lądowania, balonowe oraz modelarskie o zasięgu ogólnopolskim, a nawet międzynarodowym, mające duże znaczenie dla wizerunku i rozpoznawalności miasta.

W odległości około 5 km od Włocławka, wśród lasów sosnowych, położone jest uzdrowisko „Wieniec”, świadczące usługi sanatoryjne i przyrodolecznicze. Oprócz zasobów wód leczniczych siarczkowych i mineralnych z zawartością selenu, miejscowość może się poszczycić złożami torfu leczniczego – borowiny, co w połączeniu z szerokim zakresem usług leczniczych, przyciąga do uzdrowiska rzesze kuracjuszy, także w ramach pobytów komercyjnych – w 2019 r. w sumie ok. 35 tys. osób. Funkcje uzdrowiskowe silnie wpływają na rozwój usług związanych z obsługą kuracjuszy, generując miejsca pracy i przychody ze świadczenia usług dodatkowych, zwiększając zamożność społeczności. Wykorzystanie tego potencjału wymaga dostosowania oferty miasta do rosnących i zmieniających się wymagań kuracjuszy, zarówno w zakresie profilaktyki zdrowotnej, aktywnego wypoczynku, ciekawej oferty kulturalnej, jak i dobrej jakości usług typu wellness, medycyny estetycznej czy odnowy biologicznej.

Na uwagę zasługują również okoliczne lasy z licznie wytyczonymi pieszymi i rowerowymi szlakami turystycznymi. W granicach administracyjnych miasta, na fragmencie zboczy doliny Wisły, pomiędzy Mostem im. Edwarda Rydza-Śmigłego a zaporą wodną rozciąga się rezerwat przyrody „Kulin” – jeden z najcenniejszych obiektów przyrodniczych na terenie środkowej Polski. Oprócz osobliwych gatunków roślinnych można w nim spotkać rzadkie gatunki ptaków, głównie wodnych.

Na szczególną uwagę zasługuje przylegający do miasta kompleks Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego leżący pomiędzy Płockiem, Gostyninem, Łąckiem, Włocławkiem a Kowalem, który chroni rozległe tereny pradoliny Wisły.

Na obrzeżach Włocławka, oprócz Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego, stanowiącego korytarz ekologiczny łączący Kampinoski Park Narodowy z Puszcą Bydgoską i Borami Tucholskimi, rozciągają się m.in. podlegające ochronie prawnej tereny rezerwatu przyrody „Dębice”. Rezerwat położony jest na pograniczu południowej części miasta Włocławek i gminy Włocławek.

Znaczenie turystyki, także weekendowej dla gospodarki wzrasta. Jej udział w tworzeniu miejsc pracy, generowaniu dochodów budżetowych, w tym wpływów podatkowych jest znaczny. Przyczynia się przede wszystkim do rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw. Zarówno epidemia COVID-19, jak i spadek bezpieczeństwa w ujęciu międzynarodowym, mogą skłaniać większą część Polaków, ale nie tylko, do wypoczynku w rejonach bezpiecznych i stabilnych. Przy ograniczonej chłonności rejonów nadmorskich i górskich, Włocławek może być jednym z beneficjentów zmiany trendu i przy dużym popycie wewnętrznym, stosunkowo szybko ugruntować swoją pozycję. Otwiera to duże możliwości w zakresie turystyki aktywnej, weekendowej i kilkudniowej.

Wykorzystanie potencjału rekreacyjno-turystycznego i sportowego zasobów przyrodniczych miasta i jego otoczenia, przy zacieśnieniu współpracy międzygminnej oraz z innymi podmiotami skupionymi m.in. wokół Zalewu i związanymi z Wisłą, przy wypracowaniu spójnego, kompleksowego produktu turystycznego (żeglarstwo, sporty wodne, wycieczki rowerowe, usługi okołouzdrawiskowe), uatrakcyjni ofertę Włocławka przyciągając zwolenników turystyki aktywnej, a osobom odwiedzającym Włocławek da powód do pozostania w mieście dłużej.

Mobilność, transport zbiorowy

Miasto Włocławek charakteryzuje dostępność wewnętrzna i kompaktowość, tj. bardzo dobre skomunikowanie wewnętrzne, a łatwość poruszania się (transportem indywidualnym, zbiorowym i pieszo) sprawia, że Włocławek w tym zakresie stanowi doskonałą alternatywę dla metropolii. Miejska infrastruktura techniczna jest dobrze rozbudowana, dzięki czemu zaspokaja potrzeby zarówno mieszkańców, jak i funkcjonujących na terenie miasta przedsiębiorstw i instytucji. Dzięki temu miasto znakomicie łączy różnorodne funkcje, w tym przemysłową, mieszkaniową i rekreacyjną. Centrum układu urbanistycznego Włocławka stanowi stare miasto, wokół którego utworzyła się dobrze powiązana komunikacyjnie sieć osadnicza. Przez miasto przebiega 287,36 km dróg, z czego 137,1 km to drogi gminne. Na każde osiedle mieszkaniowe można bez problemu dojechać, zarówno prywatnym samochodem, jak i transportem publicznym.

Usługi publicznego transportu zbiorowego świadczone są przez miejskiego przewoźnika – Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o., który w 2019 obsługiwał 28 linii autobusowych, w tym jedną sezonową i cztery pospieszne. Łączna długość ich tras wyniosła 322,2 km, a średnio w miesiącu przewieziono 940 633 pasażerów, co w roku daje 11 288 000 osób. Z badań przeprowadzonych w listopadzie 2019 r. wynika wzrost liczby pasażerów o 9,7% w stosunku do roku 2016. Rok 2020 był rokiem specyficznym ze względu na pandemię wirusa SARS-Cov-2. Zdecydowanie ograniczyła się mobilność mieszkańców. Wykonano przewozy na 26 liniach o łącznej długości 321,75 km, przewożąc 6 467 561 pasażerów, tj. o ok. 43% mniej w porównaniu do roku 2019. Miasto Włocławek ma podpisane umowy dotyczące zbiorowego transportu publicznego z gminą Włocławek, Lubanie i Brześć Kujawski.

Zasięg sieci, dostępność i jakość internetu

Mobilny dostęp do Internetu jest możliwy na terenie całego miasta Włocławek. Obszar miasta pokryty jest zasięgiem sygnału w standardzie 4G, w tym zdecydowana jego większość z wykorzystaniem technologii LTE Advanced. Na znacznym obszarze (oprócz Michelina, części Zawisła oraz Rózinowa i okolic Anwilu) możliwy jest także dostęp do Internetu w standardzie 5G, oferowany przez operatora sieci PlusGSM. W sieciach Play, T-Mobile oraz Orange usługi w standardzie 5G na terenie miasta są jeszcze niedostępne.

LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE

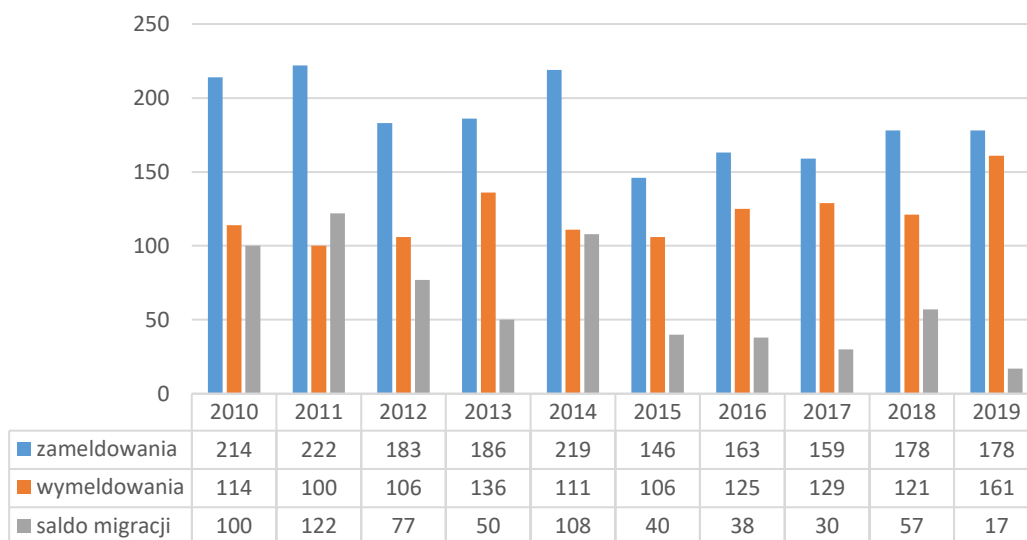
Liczba ludności, migracje i przyrost naturalny

Jednym z najważniejszych problemów Włocławka jest postępujący spadek liczby ludności. W 1998 r. Włocławek zamieszkiwały 123 373 osoby, a w 2019 r. już tylko 109 883, w 2020 r. liczba ludności spadła do 108 561. W ciągu 22 lat ubyło zatem aż 14 812 osób, co stanowi 12% populacji miasta.

Analizując zagadnienia demograficzne należy uwzględnić także zmianę liczby ludności we Włocławku, która spowodowana jest **ujemnym saldem migracji**, w dużym stopniu związanym z migracjami w ruchu wewnętrznym. W 2019 r. w taki sposób miasto straciło 530 mieszkańców. W przedziale lat 2009–2018 stosunek ilości osób zameldowanych (napływ ogółem) do ilości osób wymeldowanych (odpływ ogółem) wykazuje saldo ujemne na przestrzeni wszystkich lat. Oznacza to, iż w badanym okresie miasto opuściło 4 159 osób, co wskazuje na średnioroczną utratę prawie 416 osób. Jednocześnie od 2009 do 2012 r. włącznie miało miejsce większe saldo migracji kobiet niż mężczyzn, natomiast od 2013 do 2018 r. nastąpiło odwrócenie tego trendu.

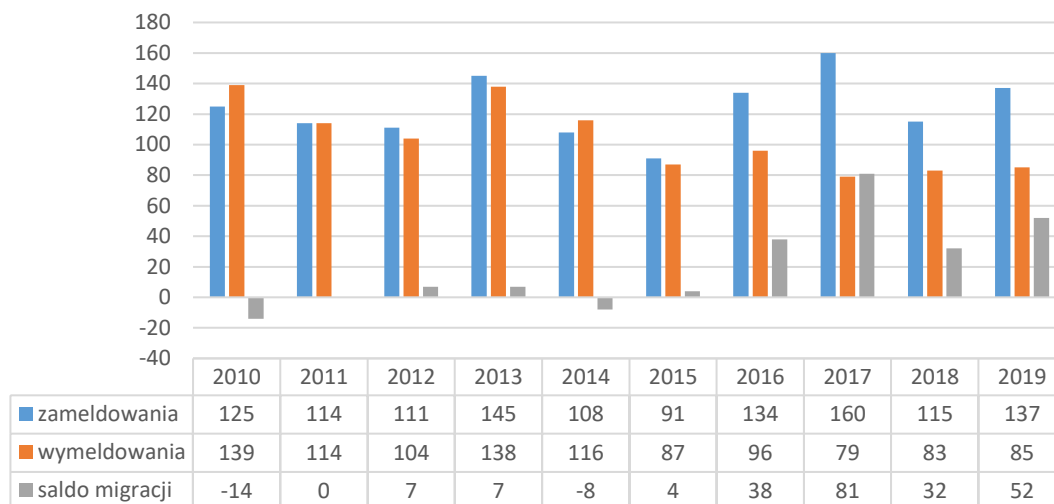
Odływ ludności z terenu miasta odbywa się zarówno w kierunku innych miast, jak również na wieś, natomiast odpływ ludności poza granice kraju powoli maleje. Można zauważyć, że na skutek ww. przemieszczeń miasto traci mieszkańców. W migracjach między miastem a wsią występuje przewaga przemieszczeń na wieś, związana ze **zjawiskiem suburbanizacji**. W przypadku mieszkańców Włocławka głównym kierunkiem zmiany osiedleńczej jest gmina Fabianki i gmina Włocławek, które z uwagi na atrakcyjne cenowo tereny pod zabudowę jednorodzinną i bezpośrednie sąsiedztwo z miastem są najczęściej wybieraną lokalizacją. Wartości salda migracji w okresie od 2010 r. były dodatnie w gminie Fabianki w całym okresie, natomiast w gminie Włocławek od 2015 r. Jednocześnie widoczny był spadek wartości salda migracji w gminie Fabianki od 2014 r., przy jednoczesnym wzroście w gminie Włocławek. Może to świadczyć o „zmianie” kierunku migracji i wyczerpywaniu się zasobów gruntów pod zabudowę mieszkalną w gminie Fabianki lub być pochodną innych zmian przestrzenno-funkcjonalnych, które wpływają na poprawę atrakcyjności osiedleńczej w gminie Włocławek. Główną przyczyną migracji są zmiany będące następstwem odpływu młodych, aktywnych ludzi do dużych miast w celach edukacyjnych lub zawodowych, bądź do gmin ościennych w celach osiedleńczych. Niestety ww. migracje dotyczą w większości grupy w wieku od 25 do 34 lat (wskaźnik Floridy).

Wykres 3. Zameldowania, wymeldowania i saldo migracji w ruchu wewnętrznym w gminie Fabianki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS/BDL

Wykres 4. Zameldowania, wymeldowania i saldo migracji w ruchu wewnętrznym w gminie Włocławek

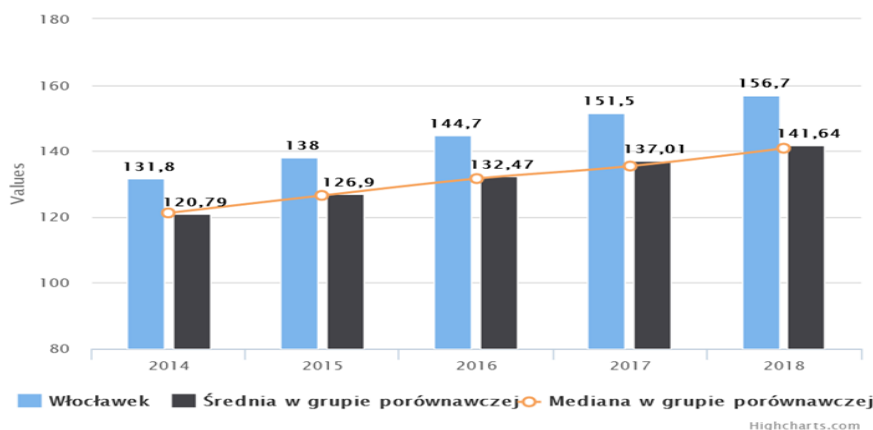

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS/BDL

Struktura ludności (ekonomiczne grupy wieku)

W latach 1998–2019 zaobserwowano także wyraźne, negatywne zmiany w strukturze wieku ludności Włocławka. W 1998 r. 24% mieszkańców miasta stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym (w wieku 17 lat i mniej), 64% w wieku produkcyjnym, a pozostałe 12% w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej). W 2019 r. do 16% spadł odsetek mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, o 6% zmalała również liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym. Znaczny wzrost odnotowano natomiast w grupie osób w wieku poprodukcyjnym, która stanowi już 26% mieszkańców Włocławka. Przekłada się to na 84% wzrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym 10,19% spadku ogólnej liczby mieszkańców miasta. Wskaźnik liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym do liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym wzrósł z 0,50 w 1998 r. do 1,96 w 2019 r., a więc prawie czterokrotnie. Można zatem mówić o postępującym starzeniu się ludności Włocławka. Podobny proces obserwuje się w grupie porównawczej, jednak nasilenie oraz dynamika tego negatywnego zjawiska we Włocławku jest znacznie powyżej średniej.

Wykres 5. Ludność Włocławka w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym na tle grupy porównawczej

Źródło: MRL

Systematyczny wzrost udziału osób starszych w ogólnej liczbie ludności Włocławka powoduje wzrost odsetka osób korzystających ze świadczeń emerytalno-rentowych oraz różnych form wsparcia socjalnego przysługujących seniorom.

Szukając przyczyn starzenia się ludności Włocławka, przeanalizowano jej strukturę wiekową. W okresie od 1998 do 2019 r. o 3 001 osób zmniejszyła się liczba mieszkańców miasta w wieku 0–6 lat, o 7 112 zmalała liczba osób w przedziale 7–15 lat, a o 2 545 spadła liczba osób z grupy wiekowej 16–19 lat. W roku 2040 osoby te będą w wieku produkcyjnym. Można zatem wnioskować, że w kolejnym dwudziestoleciu będzie konsekwentnie spadać odsetek osób w wieku produkcyjnym w stosunku do osób w wieku poprodukcyjnym.

Liczba ludności w mieście w przedziale 25–34 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (wskaźnik Floridy) świadczy o sile potencjału kreatywnego miasta. We Włocławku wartość zmieniała się na przestrzeni analizowanych dwudziestu lat – w 1998 r. wynosiła 133,86, w 2008 r. 161,22, a w 2019 r. spadła do 126,84. Analizując dane z Monitora Rozwoju Lokalnego za lata 2014–2018, można dostrzec, że pod względem liczby ludności w mieście w wieku 25–34 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, Włocławek konsekwentnie plasuje się poniżej średniej dla grupy porównawczej.

Niski wskaźnik Floridy świadczy o słabnącym potencjale rozwojowym miasta. Według rankingu Europolis Miasta dla młodych, w 2019 r. Włocławek zajął dalekie, bo 44. miejsce na 66 miast na prawach powiatu, pod względem atrakcyjności dla młodych ludzi.

W analizowanym okresie zanotowano na terenie miasta **ujemny przyrost naturalny**, co oznacza, iż liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń żywych (ubytek naturalny). W 2019 r. wyniósł on 470 osób, czyli na 1000 mieszkańców – 4,26. W 2020 r. ubytek naturalny wzrósł do 806 osób, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje 7,4. Największą liczbę urodzeń odnotowano we Włocławku w 2009 r. i wynosiła ona 1 138, natomiast najmniejszą w 2019 r. – 787. W roku 2020 r. odnotowano zbliżoną liczbę urodzeń – 791.

Na przyrost naturalny wpływ ma również liczba zgonów. Wzrosła ona o 138, biorąc pod uwagę rok 2009 i 2019. Najmniejszą liczbę zgonów w tym przedziale odnotowano w roku 2011 i wynosiła ona 1 182, a największą w roku 2015, tj. 1 363. Liczba zgonów w 2019 r. wyniosła 1356 osób. Rok 2020 okazał się rekordowy pod względem liczby zgonów w całej Polsce. Od października 2020 r. liczba zgonów systematycznie rosła. Przekłada się to również na liczbę zgonów we Włocławku – w roku 2020 odnotowano 1597 zgonów. O 17,7 % więcej niż w roku 2019.

Atrakcyjność osadnicza, pozwolenia na budowę

Na atrakcyjność osadniczą Włocławka wpływa ukształtowanie powierzchni, skarpa Wiślana, rozległe obszary lasów, jezior, Zbiornik Włocławski oraz Dolina rzeki Zgłowiączki, które tworzą niezwykle wartościowe dla miasta elementy środowiska naturalnego, które wraz z rozproszoną zielenią w terenach zurbanizowanych spletają się w system przyrodniczy. Duży wpływ na atrakcyjność osadniczą mają również uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. Dostęp do opieki zdrowotnej, placówek oświatowych oraz instytucji publicznych.

W roku 2017 wydano 438 pozwoleń na budowę, rozbudowę, przebudowę i modernizację obejmujące zarówno budynki mieszkalne, jak również punkty użyteczności publicznej. W tym było 5 pozwoleń na budowę budynków mieszkalnych wielorodzinnych i 42 pozwolenia na budowę budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Rok 2018 to 466 takie pozwolenia, w tym 8 na budowę budynków mieszkalnych wielorodzinnych i 41 na budowę budynków mieszkalnych jednorodzinnych. W roku 2019 wydano 503 pozwolenia, 7 na budowę budynków mieszkalnych wielorodzinnych i 50 na budowę budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Liczba pozwoleń ogółem z roku na rok rosła (438–466–503). W porównaniu do lat 2017–2018 wzrosła również liczba pozwoleń budowę budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Liczba pozwoleń na budowę budynków mieszkalnych wielorodzinnych w 2018 i 2019 utrzymuje się na podobnym poziomie, 8 i 7 decyzji. W 2020 roku wydano mniej pozwoleń – 423, w tym 6 na budowę budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz 29 na budowę budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Prognoza demograficzna

Prognozowane zmiany w demografii miasta, spowodowane ujemnym saldem migracji, jako jednym z czynników jej spadku, jak również zmiany w strukturze wieku powodują, iż na terenie miasta **w przyszłości wystąpi brak zastępowalności ludności w wieku produkcyjnym, przez ludność w wieku przedprodukcyjnym**. Dane liczbowe jednoznacznie obrazują bowiem zjawisko systematycznego spadku ilości mieszkańców Włocławka, przy jednoczesnym wzroście ilości mieszkańców w wieku poprodukcyjnym i spadku ilości osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Na przestrzeni 20 lat nastąpi duży spadek ilości osób przedprodukcyjnych w stosunku do ogółu ludności. Stanowić będą oni 13,88% ogółu mieszkańców, podobnie jak liczba osób w wieku produkcyjnym, którzy będą stanowić 57,59% ogółu, natomiast wzrośnie liczna osób w wieku poprodukcyjnym aż do 28,52%. Bardzo niepokojące są prognozy wskazujące na **pogłębianie się procesu starzenia społeczeństwa** w kolejnych latach. Przewiduje się, że w nadchodzącym dwudziestoleciu z Włocławka ubędzie 18 680 mieszkańców, z czego aż 99,78% stanowić będą osoby w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. Według szacunków, w 2040 r. na 1 mieszkańca w wieku przedprodukcyjnym przypadają będzie 2,05 osoby w wieku poprodukcyjnym. Pomiedzy rokiem 2020 a 2040 wartość ta wzrośnie aż o 33,12%.

GOSPODARKA I RYNEK PRACY

Liczba, wielkość i rodzaj podmiotów gospodarczych

Na terenie miasta funkcjonują organizacje przedsiębiorców – Kujawska Izba Przemysłowo-Handlowa, 2 oddziały BNI i Cech Rzemiosł Różnych zrzeszający rzemieślników różnych zawodów oraz Kujawskie Poręczenia Kredytowe – spółka, w której miasto jest większościowym udziałowcem.

Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej Włocławka przeprowadzona przez ekspertów z Banku Światowego w ramach projektu Poland Catching-up Regions 3 wskazała potrzebę interwencji publicznej w obszarze wsparcia rozwoju gospodarczego w mieście. Stwierdzono, iż wyzwania społeczno-ekonomiczne stojące przed miastem wymagają przyjęcia bardziej aktywnej postawy w obszarze polityki gospodarczej. Właśnie w tym celu w 2019 r. powołano **Włocławskie Centrum Biznesu** (WCB), które stało się istotnym zasobem wpływającym na rozwój gospodarczy miasta. WCB kontynuuje dotychczasowe funkcje Włocławskiego Inkubatora Innowacji i Przedsiębiorczości oraz wzbogaca je o szereg dodatkowych działań, dzięki którym zmierza w kierunku pełnienia roli efektywnej Instytucji Otoczenia Biznesu. WCB podejmuje współpracę z przedsiębiorcami oferując systematycznie poszerzany katalog usług doradczych, szkoleniowych oraz konsultacji, z których mogą korzystać przedsiębiorcy, zarówno inkubowani, jak i komercyjni.

Łączna wartość generowanych przez mieszkańców Włocławka dochodów ze źródeł dochodów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym w roku 2018 to 45 362 376,31 zł, przy czym zdecydowana większość była uzyskiwana w ramach stosunku pracy. W następnej kolejności są dochody z działalności gospodarczej oraz z tytułu rent i emerytur. Poziom wynagrodzeń we Włocławku jest niski. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto jest niższe od średniej w grupie porównawczej i dynamikę ma ujemną, co oznacza pogłębianie się dystansu. Blisko połowa mieszkańców miasta pozostaje, z różnych względów, nieaktywna zawodowo.

Według danych GUS, w latach 2016–2017 liczba pracujących mieszkańców Włocławka wynosiła odpowiednio 35 848 oraz 36 602. **Udział liczby pracujących mieszkańców w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym jest niski** – wynosił 0,52 w 2016 r., a 0,55 w 2017 r., z czego w 2017 r. dla kobiet 0,54 i dla mężczyzn 0,55. Co więcej, wskaźnik aktywności zawodowej zarówno kobiet, jak i mężczyzn nieznacznie wzrasta. Przedsiębiorcy zaczynają dostrzegać znaczenie kobiet jako pracowników.

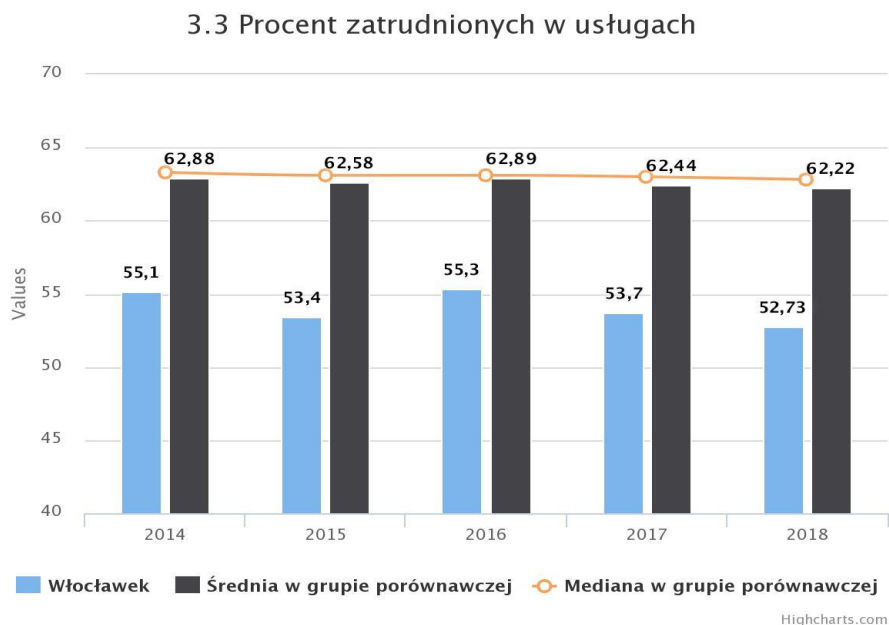
Na podstawie danych zawartych w deklaracjach podatkowych mieszkańców Włocławka ustalono, że w 2018 r. 37 359 osób było zatrudnionych w ramach stosunku pracy, 11 608 osób pracowało na umowy zlecenia i o dzieło. Jedynie 25 950 osób uzyskiwało dochody u lokalnego pracodawcy¹. Oznacza to, że niemal co trzeci pracujący mieszkaniec miasta wykonywał pracę na rzecz firmy spoza Włocławka.

W 2018 r. 6 431 osób młodych, poniżej 26. roku życia, płaciło podatki we Włocławku. Liczba podatników w wieku emerytalnym wynosiła wówczas 4 716, a w wieku przedemerytalnym 5 236. Z powyższego zestawienia wynika kolejny istotny problem miasta, jakim jest **zdecydowanie zbyt niska aktywność zawodowa młodych ludzi**. Jest to kwestia tym bardziej istotna, że spada ilość młodych osób w strukturze demograficznej miasta. Analizując dane ekonomiczne, można zauważyć, że w gronie podatników relatywnie małą grupę stanowią osoby poniżej 26. roku życia.

Na podstawie danych GUS można stwierdzić, że niemal $\frac{2}{3}$ pracujących mieszkańców miasta zatrudnionych jest w sektorze usługowym, a ponad $\frac{1}{3}$ pracuje w sektorze produkcyjnym.

¹ Przez pracodawcę lokalnego rozumie się podmiot, który ma siedzibę na terenie Włocławka. Z kategorii tej wyłączone są firmy mające swoje oddziały w mieście i takie, których kierownictwo znajduje się w jednostce nadrzędnej. Wskaźnik ten nie odzwierciedla zatem liczby osób pracujących we Włocławku.

Wykres 6. Procent osób zatrudnionych w usługach na tle grupy porównawczej

Źródło: MRL

Włocławek jest miastem o ponadprzeciętnej ilości osób zatrudnionych w przemyśle, a procent zatrudnionych w usługach jest niższy niż średnia w grupie porównawczej. Dynamika w tym zakresie jest ujemna, co oznacza dalsze pogłębianie się różnicy w relacji do grupy.

Analizując potencjał siły roboczej Włocławka porównano dane dotyczące liczby ludności w wieku 18–24 lat do liczby ludności w wieku przedemerytalnym i emerytalnym w latach 1998–2019.

Osoby w wieku produkcyjnym do 24. roku życia to potencjalni pracownicy, którzy wchodzi na rynek pracy, podczas gdy osoby w wieku przedemerytalnym (kobiety w wieku 55–59 lat i mężczyźni w wieku 60–64 lat) oraz emerytalnym (kobiety w wieku 60–64 lat i mężczyźni w wieku 65–69 lat), właśnie z niego schodzą. W 1998 r. miasto zamieszkiwało 14 404 mieszkańców w wieku 18–24 lat, na 9 912 osób odchodzących na emeryturę. Po dwudziestu latach, sytuacja odwróciła się i na 7 700 osób w wieku 18–24 lat przypada 16 704 osób, które teoretycznie powinny schodzić z rynku pracy. Szczegółową analizę zmiany potencjału siły roboczej przeprowadzono na podstawie różnicy pomiędzy liczbą mieszkańców Włocławka w wieku 20–24 lat a liczbą ludności w wieku 60–64 lat na przestrzeni lat 1998–2019. W 1998 r. Włocławek borykał się z problemem nadmiaru 4 973 potencjalnych pracowników. W wyniku migracji i malejącego przyrostu naturalnego, w roku 2019 różnica ta wyniosła 3 495 osób. Oznacza to, że **w mieście jest o niemal 3 500 za mało osób, które mogłyby zastąpić pracowników odchodzących na emeryturę**. Ta niekorzystna sytuacja będzie przybierać na sile w kolejnych latach. Wynika to z porównania liczby osób młodych (10–24 lata) do liczby ludności w średnim wieku (50–64 lata). Różnica ta w 2019 r. wyniosła 7 066 osób. Na tej podstawie można wysnuć prognozę, że za 15 lat na włocławskim rynku pracy zabraknie ponad 7 000 pracowników.

Potwierdzają to prognozy ludności na kolejne 20 lat sygnalizujące pogłębianie się niepokojących zjawisk demograficznych, do których należy spadek ogółu ludności miasta, a także znaczny wzrost udziału liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to, że **w ciągu kolejnych lat Włocławek będzie miastem, z którego odpływają ludzie w wieku produkcyjnym, a pozostają osoby w wieku emerytalnym**. Będzie brakować także młodych ludzi, którzy mogliby zająć miejsca pracy po osobach odchodzących na emeryturę.

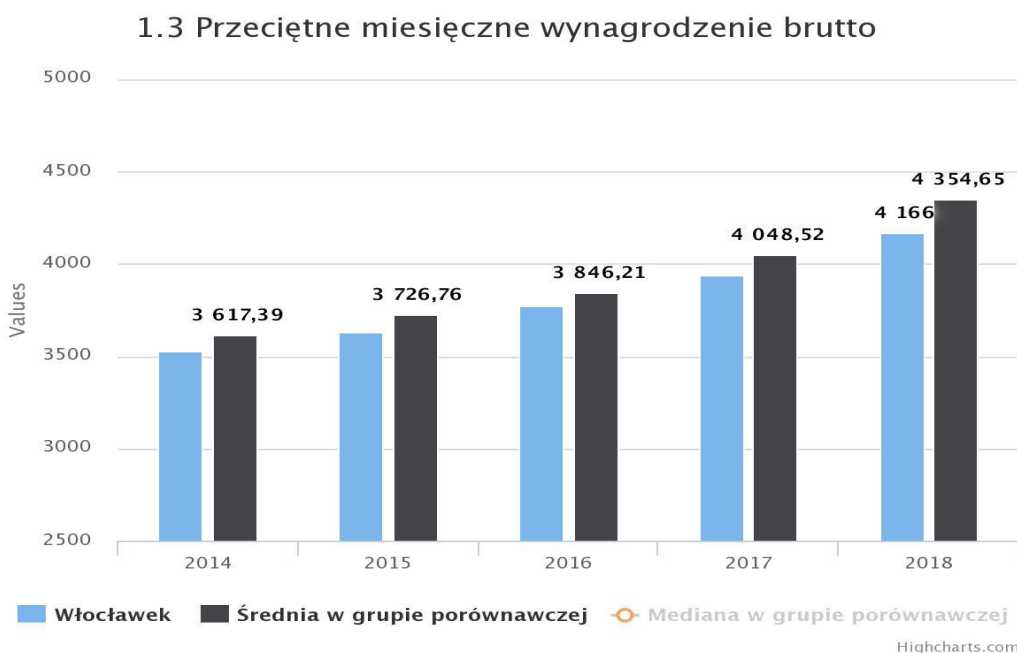
Analiza struktury wieku pracujących mieszkańców Włocławka pozwala nieco stonować powyższe niekorzystne prognozy demograficzne. Okazuje się, że młodzi ludzie ciągle stanowią ważne, potencjalne zasoby kadrowe dla lokalnego rynku pracy. Problemem może okazać się zatrzymanie ich w mieście. Dominującą grupą

osób pracujących są mieszkańcy w przedziale wiekowym 25–54 lata, spośród których zatrudnionych jest 57%. Kolejną istotną grupą wiekową to osoby z przedziału 55–64 lata, w której 41% pracuje.

Dwie kategorie wiekowe odstają od wcześniej wymienionych, jeśli chodzi o skalę zatrudnienia. Zarówno osoby młode (w wieku 15–24 lata), jak i osoby w wieku emerytalnym (po 65. roku życia) zasilają rynek pracy na poziomie 15%. Oznacza to, że co najmniej 8 na 10 osób z każdej z tych kategorii wiekowych jest poza rynkiem pracy. Nie powinno to zaskakiwać zważywszy, że omawiane wartości dotyczą z jednej strony młodzieży uczącej się, z drugiej zaś osób, które z racji wieku zakończyły karierę zawodową. Zastanawiająca może być jedynie skala tego zjawiska. Można wysnuć tezę, że **młodzi ludzie opornie wchodzą na rynek, a starsi chętnie z niego schodzą** – nie myślą o pracy, choćby zachowali siły do jej wykonywania. Warto zauważyć, że w wielu krajach Unii Europejskiej wskaźnik zatrudnienia BAEL jest wyższy niż w Polsce, a ponadto wyższy jest wiek przechodzenia na emeryturę. Niemniej jednak, w efekcie malejącego potencjału siły roboczej, pracodawcy coraz chętniej zatrudniają osoby w wieku emerytalnym, doceniając ich wiedzę i doświadczenie zawodowe.

Na przestrzeni lat 2014–2019 systematycznie wzrasta przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto. Tendencja ta widoczna jest w całym kraju. W 2014 r. średnia wynagrodzeń we Włocławku wynosiła 3 531 złotych brutto, a cztery lata później już 4 166 złotych brutto. To jednak cały czas mniej niż wynosi średnia w grupie porównawczej. W 2019 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto we Włocławku wyniosło 4 505,60 zł, co stanowi 87% średniej krajowej.

Wykres 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto we Włocławku

Źródło: Monitor Miasta

Wynagrodzenia na włocławskim rynku pracy są niskie i wzrastają wolniej niż ma to miejsce w grupie porównawczej.

Realny obraz sytuacji pokazuje jednak analiza mediany wynagrodzeń – w 2017 r. we Włocławku wynosiła 3 142,19 złotych brutto.

Dodatkowo, nie sposób nie zauważyć dysproporcji zarobków ze względu na płeć. Według danych za 2017 r., kobiety zarabiały we Włocławku średnio o 429,14 złotych brutto mniej niż mężczyźni.

Najmniej zarabiają młodzi pracownicy rozpoczynający swoją karierę zawodową. W 2017 r., osoby w wieku od 15 do 24 lat mogły liczyć na wynagrodzenie rzędu 2 497,00 złotych brutto. Podobnie zarabiali pracownicy, którzy osiągnęli już wiek emerytalny. Najlepiej wynagradzaną grupą pracowników są osoby w wieku

55–64 lat. Średnia wynagrodzeń osób zbliżających się do zakończenia pracy zawodowej wynosiła w 2017 r. 3 250,00 złotych brutto.

Najwyższe wynagrodzenie (w 2017 r. średnio 3 587,08 złotych brutto), otrzymują pracownicy sektora przemysłowego. Nieco mniej (3 584,59 złotych brutto) można zarobić wykonując działalność finansową i ubezpieczeniową oraz obsługę rynku nieruchomości. Najgorzej wynagradzani są pracownicy zajmujący się handlem, naprawą pojazdów samochodowych, transportem i gospodarką magazynową, zakwaterowaniem i gastronomią, informacją i komunikacją, których wynagrodzenie w 2017 r. wynosiło 2 624,54 złotych brutto.

Zdecydowana większość dochodów generowanych przez mieszkańców Włocławka w 2018 r. była uzyskiwana w ramach stosunku pracy (1 499 559 405,21 złotych). W następnej kolejności są dochody z tytułu rent i emerytur (749 138 343,36 złotych) oraz z działalności gospodarczej (588 154 726,82 złotych). Kwoty dochodów uzyskiwanych w 2018 r. w ramach poszczególnych form aktywności mieszkańców wzrosły o 14,66% w porównaniu do roku 2016. W przypadku dochodów ze stosunku pracy oraz z tytułu rent i emerytur wzrost ten wynosił odpowiednio 14,11% i 9,80%. Dochody z działalności gospodarczej wzrosły aż o 23,93%. W 2018 r. ponad 7 399 włocławskich podatników uzyskiwało dochody z tytułu prowadzenia własnej działalności gospodarczej.

Dominujące branże gospodarki

Kluczowymi dla rozwoju gospodarczego Włocławka branżami są chemiczna, budowlana, spożywcza oraz metalowa. Największymi pracodawcami w mieście są Anwil S.A., Guala Closures DGS Poland S.A., WIKA Polska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k., Solvay Poland Sp. z o.o., Salamander Window & Door Systems S.A., Indorama Ventures Poland Sp. z o.o., Geberit Sp. z o.o., RUN-CHŁODNIA Sp. z o.o., Polskie Przetwory – Zakład Krajowej Spółki Cukrowej S.A.

Jak wynika z ankiet przeprowadzonych wśród włocławskich przedsiębiorców, narzekają oni na **brak wykwalifikowanych pracowników, lokalne podatki i niewystarczającą intensywność działań promujących lokalną gospodarkę ze strony władz miasta**. Żle oceniono także **dostęp do wiedzy o innowacjach i nowych technologiach niezbędnych do rozwoju firm**. Wszystkie te czynniki mogą tłumaczyć niechęć do przejmowania czy otwierania nowych biznesów we Włocławku.

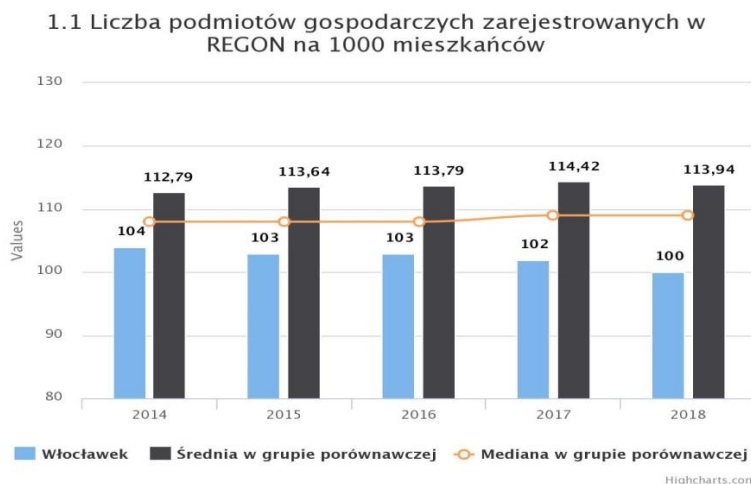
Jednocześnie większość ankietowanych nie wspiera w żaden sposób lokalnych inicjatyw społecznych, bądź czyni to sporadycznie, nie uczestniczy aktywnie w organizacjach skupiających lokalnych przedsiębiorców i organizowanych przez nie lokalnych inicjatywach społecznych. Większość badanych nie jest również zainteresowana współpracą z lokalnymi instytucjami publicznymi, a jeśli już jest, to tylko dostępem do informacji nt. wspólnych inicjatyw. Z powyższego wynika **niski poziom integracji włocławskich przedsiębiorców między sobą oraz z lokalną społecznością**. Najwięcej przedsiębiorstw jest zainteresowanych współpracą w zakresie wykorzystania środków Funduszu Pracy na podnoszenie kwalifikacji pracowników, staże, tworzenie nowych miejsc pracy i ich doposażanie oraz aktywną współpracą ze szkołami i instytucjami kształcenia ustawicznego w zakresie pozyskiwania wykwalifikowanych pracowników.

Jednym z głównych impulsów wzrostu produktywności są innowacje oparte na solidnym fundamencie, tworzonym na bazie wiedzy, edukacji oraz działalności badawczo-rozwojowej. We Włocławku zlokalizowane są uczelnie wyższe, ich współpraca ze środowiskiem biznesu pozwala wykorzystać potencjał nauki dla skutecznego transferu innowacji. Te relacje biznes–nauka są w fazie budowy, ich właściwy rozwój i zaangażowanie wpłynie na znaczenie miasta jako ośrodka wiedzy.

Poziom lokalnej przedsiębiorczości

Spada liczba podmiotów gospodarczych – liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców jest niższa od średniej w grupie porównawczej i wykazuje dynamikę ujemną, co świadczy o dalszym pogłębianiu się dystansu do grupy porównawczej. Według danych GUS liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2018 r. wyniosła 1000, w 2019 r. – 993, w 2020 r. – 1011. Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców wyniosła w 2018 r. – 73, w 2019 r. – 65, a w 2020 r. – 57. W 2020 r. 623 podmioty gospodarki narodowej zostały wpisane do rejestru REGON, z tego, wg sekcji PKD 2007, 2 w sekcji rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo; 162 – sekcja przemysł i budownictwo; 459 – pozostała działalność.

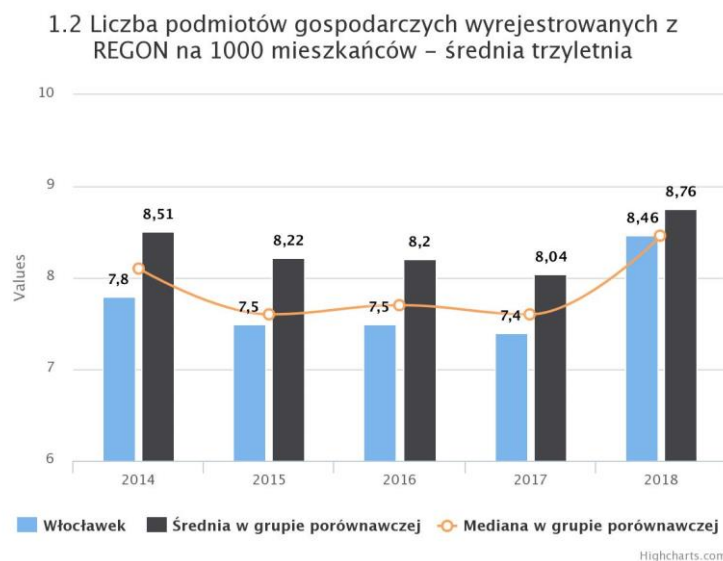
Wykres 8. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców

Źródło: MRL

Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców – średnia trzyletnia wskazuje na sytuację lepszą niż średnia w grupie, jednak przy ujemnej dynamice, a więc pogarszającą się.

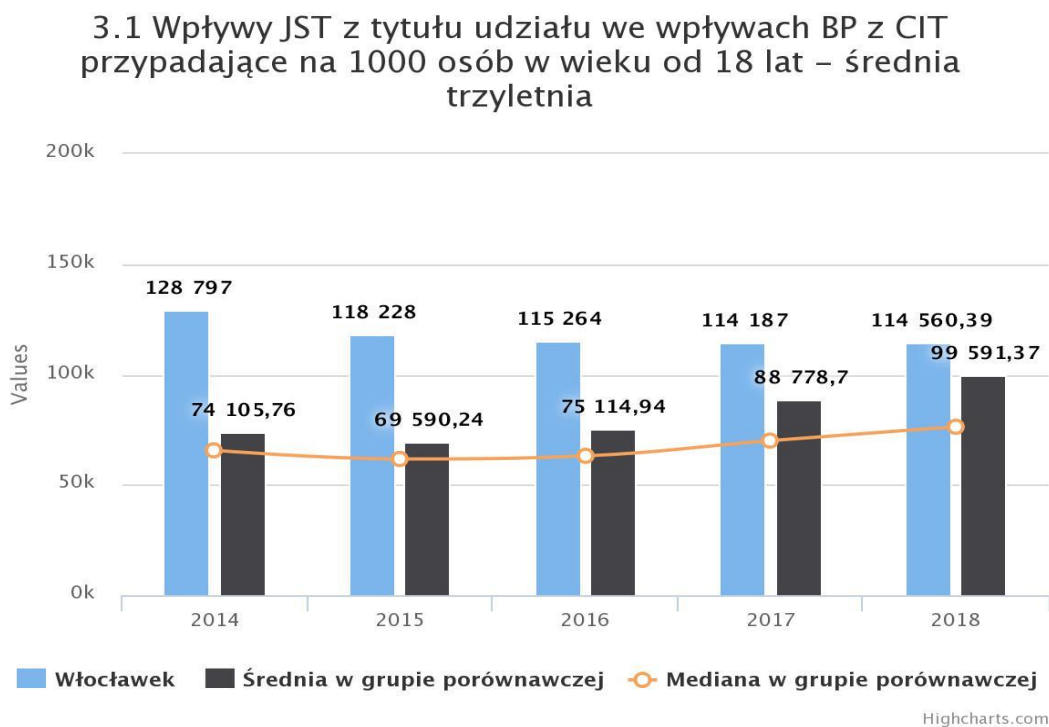
Wykres 9. Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców – średnia trzyletnia

Źródło: MRL

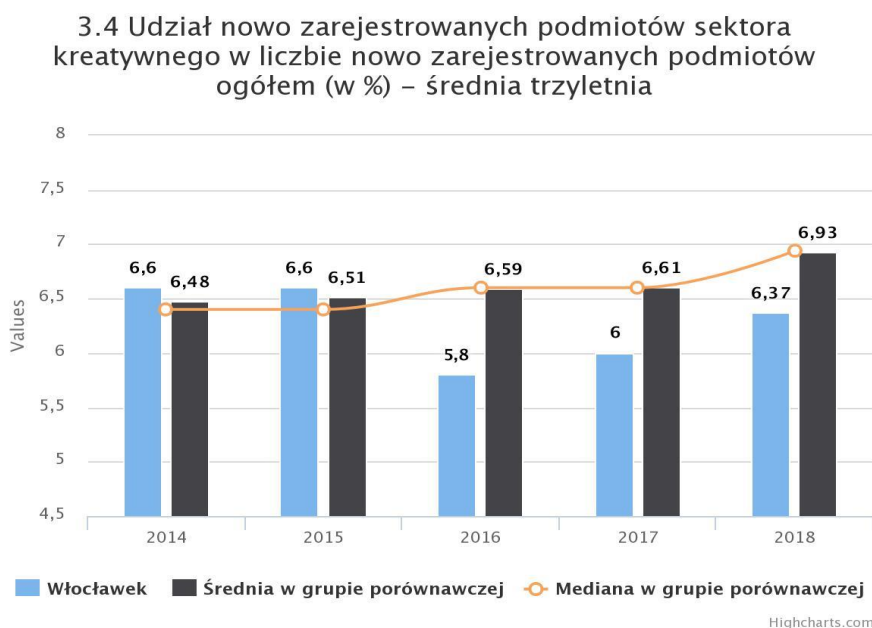
Średnia trzyletnia wpływów JST z tytułu udziału we wpływach BP z CIT przypadająca na 1000 osób w wieku od 18 lat – na poziomie 114,56 tys. złotych wskazuje na sytuację lepszą niż w grupie porównawczej, jednak również przy ujemnej dynamice – przewaga Włocławka w tym zakresie wyraźnie spada.

Wykres 10. Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z CIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat – średnia trzyletnia

Źródło: MRL

Wykres 11. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (w %) – średnia trzyletnia

Źródło: MRL

Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (w %) – średnia trzyletnia wykazuje niższy poziom niż średnia w grupie porównawczej również przy ujemnej dynamice. Ma to ścisły związek ze złą sytuacją miasta w zakresie wskaźnika Florydy.

Tereny inwestycyjne

Tereny przemysłowo-usługowe wyznaczone w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Włocławek zajmują powierzchnię ok. 1081,7 ha.

Główne lokalizacje to Zachód Przemysłowy i Wschód Przemysłowy – łącznie ok. 907,5 ha.

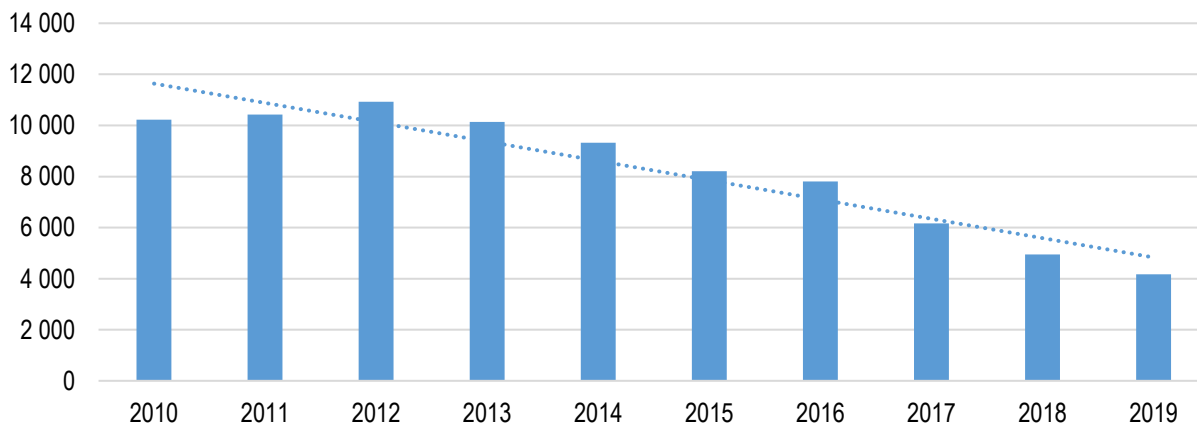
W pozostałych częściach Włocławka wskazano następujące tereny inwestycyjne:

- w jednostce strukturalnej Zazamcze: przy ul. Szpitalnej oraz ul. Wyszyńskiego – ok. 23,7 ha
- w jednostce strukturalnej Śródmieście: przy ul. Okrzei oraz ul. Wroniej – ok. 6,3 ha
- w jednostce strukturalnej Michelin: przy ul. Skrajnej – ok. 15,4 ha
- w jednostce strukturalnej Wschód Mieszkaniowy: przy ul. Łęskiej/Płockiej oraz ul. Polnej/Zielnej – ok. 112,3 ha
- w jednostce strukturalnej Rybnica: przy ul. Płockiej - ok. 16,5 ha.

Bezrobocie w ujęciu obrazującym różne grupy funkcjonalne i dynamika zmian

Najwyższą stopę bezrobocia we Włocławku, wynoszącą odpowiednio 24,2% i 24%, odnotowano w latach 2002 i 2004. W okresie od 2010 do 2019 r. w całej Polsce następował systematyczny spadek bezrobocia, który w tym okresie również odnotowano we Włocławku.

Wykres 12. Liczba osób bezrobotnych we Włocławku w okresie od 2010 do 2019 r.

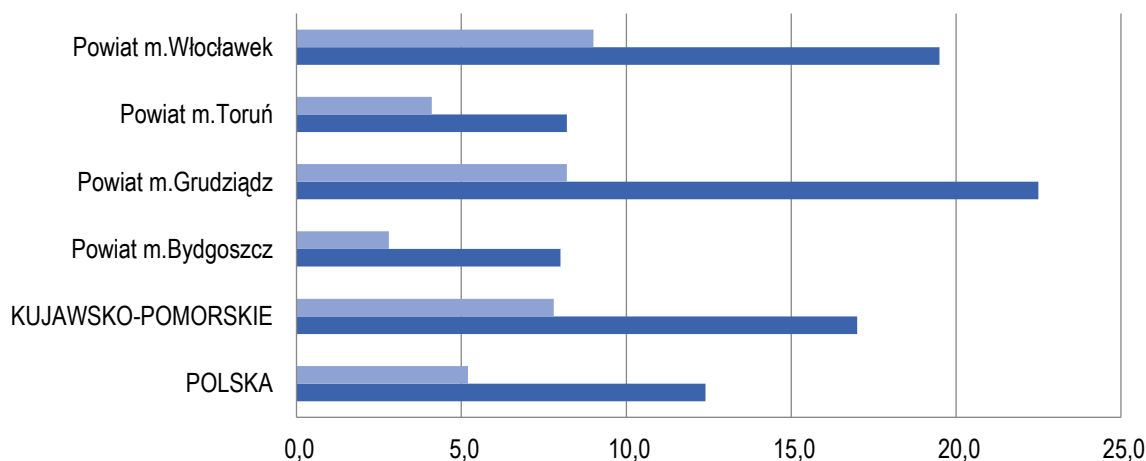

Źródło: GUS/BDL; www.wloclawek.praca.gov.pl

Na tle kraju, województwa oraz miast na prawach powiatu województwa kujawsko-pomorskiego, we Włocławku odnotowano relatywnie najwolniejszy spadek bezrobocia. Stopa bezrobocia w mieście pod koniec 2018 r. wynosiła 10,7% (4 948 osób) przy 5,8% dla województwa, a w 2019 r. 9% (4 170 osób) przy 7,8% dla województwa. Dane z początków 2020 r. wskazywały na dalszy spadek wartości tego wskaźnika, jednak w wyniku pandemii wirusa COVID-19, na koniec 2020 r. stopa bezrobocia we Włocławku ponownie wzrosła do 10,7% (4 885 osób), przy wartości 8,9% dla województwa.

W największych miastach województwa w 2019 r. odnotowano ponad dwukrotnie niższą stopę bezrobocia (w Toruniu 4,1, w Bydgoszczy 2,8) niż we Włocławku. Na opisane różnice pomiędzy miastami ma wpływ wiele czynników, takich jak choćby różnica w ilości podmiotów gospodarczych, struktura demograficzna, poziom wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców, skala inwestycji czy absorpcja funduszy unijnych.

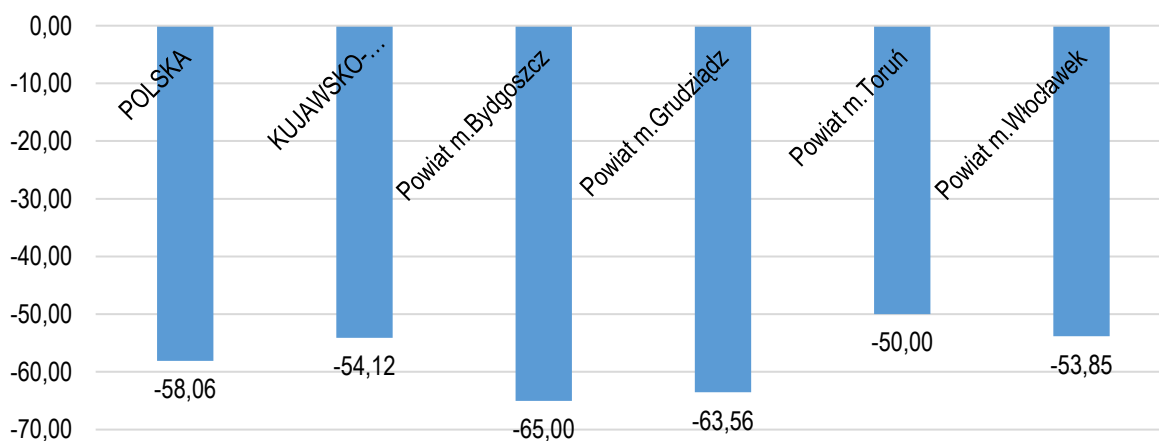
Wykres 13. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2010 i 2019 roku – analiza porównawcza

Źródło: GUS/BDL; www.tujestpraca.eu

Warto zwrócić również uwagę na dużo wyższą dynamikę spadku bezrobocia w Grudziądzu (spadek pomiędzy 2010 i 2019 r. o 63,56%, przy 53,85% we Włocławku). Może to wynikać to z bardziej dogodnego położenia w stosunku do Bydgoszczy, Torunia, a także Trójmiasta.

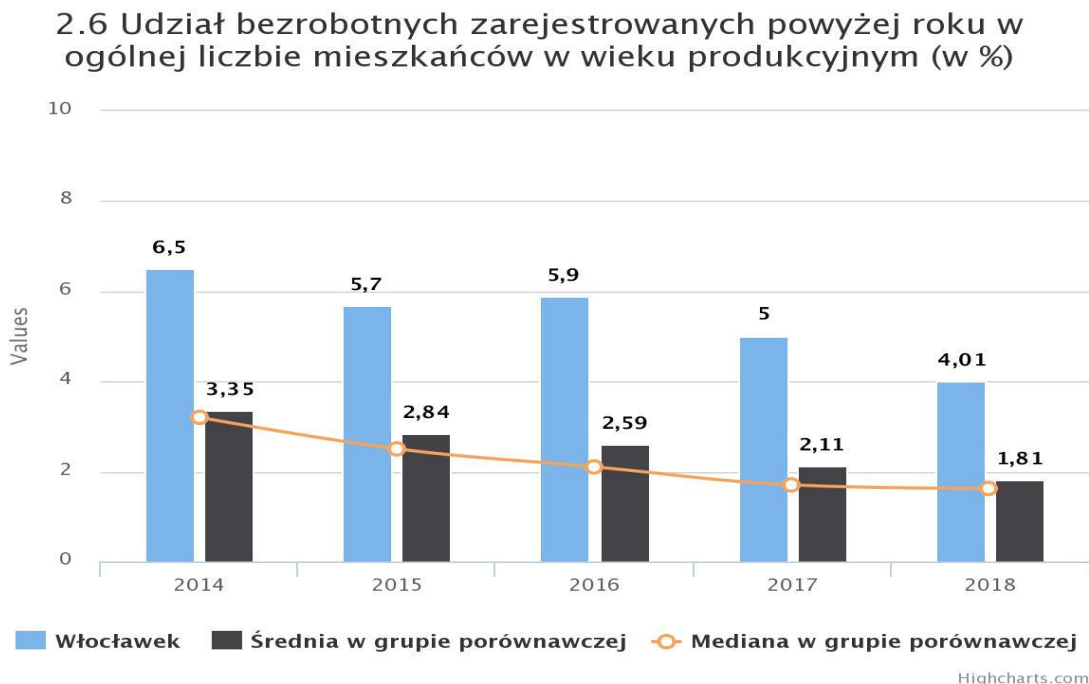
Wykres 14. Dynamika spadku bezrobocia w okresie od 2010 do 2019 roku – analiza porównawcza

Źródło: GUS/BDL

Ubytek ludności w wieku produkcyjnym w naturalny sposób wpływa na zmniejszenie się liczby osób bezrobotnych – liczba osób bezrobotnych na 1000 mieszkańców Włocławka systematycznie spada. Powyższe uprawnia do stwierdzenia, że zmienia się charakter bezrobocia jako problemu dla gospodarki Włocławka. **W rejestrze PUP pozostają przede wszystkim osoby o niskich kompetencjach i długim okresie pozostawania bez zatrudnienia.** Ponad dwa razy wyższy w relacji do średniej w grupie porównawczej jest udział bezrobotnych zarejestrowanych powyżej roku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym.

Wykres 15. Udział bezrobotnych zarejestrowanych powyżej roku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (w %)

Źródło: MRL

Co trzecia taka osoba jest w wieku powyżej 50. roku życia. Dla aktywizacji tych kategorii osób bezrobotnych niezbędne są specjalne programy, które umożliwią ich readaptację na lokalnym rynku pracy. Działania mające na celu aktywizację zawodową osób pozostających bez pracy są elementem polityki społecznej.

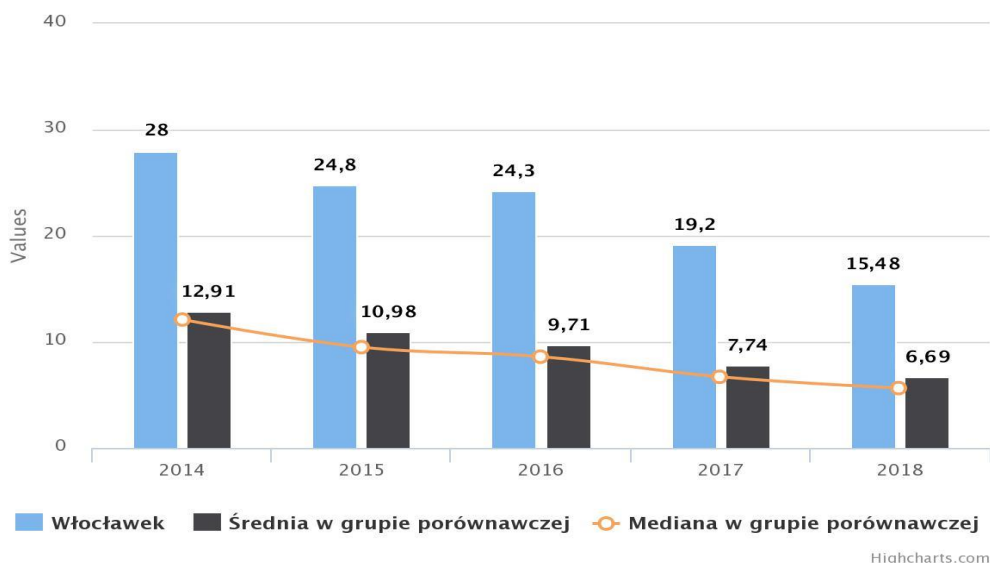
Bezrobotni zarejestrowani w 2020 r.: 4 885
 % ogółu bezrobotnych zarejestrowanych:
 kobiety: 54%
 osoby poniżej 25. roku życia: 7,3%
 osoby do 30. roku życia: 17,3%
 osoby powyżej 50. roku życia: 29,9%

Niezależnie od spadku bezrobocia **pozostaje ono istotnym wskaźnikiem charakteryzującym jakość życia mieszkańców Włocławka**. Według danych GUS, w 2019 r. 4 170 osób pozostawało bez pracy. Większość bezrobotnych stanowią kobiety, których jest 2 338 (56%). Jak już wspomniano, najliczniejszą z uwagi na wiek, bo aż 1 368 osobową, grupę stanowią osoby powyżej 50. roku życia. Długotrwale bezrobotnych jest 2 835 osób. Rok 2020 r.

według danych PUP przyniósł wzrost liczby osób bezrobotnych – na koniec 2020 r. bez pracy pozostawało 4 885 osób (2 644 kobiet i 2 241 mężczyzn) w porównaniu ze styczniem 2020 r. liczba ta wzrosła o 545 osób, co mogło być spowodowane likwidacją miejsc pracy wywołaną pandemią. 3 075 to osoby długotrwale bezrobotni, natomiast 1 459 osób to osoby powyżej 50. roku życia. Z analiz PUP wynika także, że **najwięcej osób pozostających bez pracy legitymuje się wykształceniem podstawowym i gimnazjalnym**. Dane te potwierdza Monitor Rozwoju Lokalnego – w 2018 r. liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 1000 mieszkańców wynosiła aż 15,48, co stanowi wartość ponad dwa razy większą od średniej w grupie porównawczej.

Wykres 16. Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 1000 mieszkańców

2.5 Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 1000 mieszkańców

Źródło: MRL

W 2019 r. do Powiatowego Urzędu Pracy wpłynęło 6 041 wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, w roku 2020 liczba ta była mniejsza – 5 231 ofert. Największe zapotrzebowanie było m.in. wśród zawodów: elektryk/elektromonter, fryzjer, kucharz, murarz, pracownik produkcji, kasjer/sprzedawca, robotnik budowlany.

Niepokojąca z perspektywy rozwoju miasta jest **bardzo niska aktywność gospodarcza osób młodych**. W 2018 r. jedynie 126 mieszkańców Włocławka poniżej 26. roku życia prowadziło działalność gospodarczą, podczas gdy 3 553 osoby z tej grupy wiekowej uzyskiwały dochody ze stosunku pracy, a 2 772 z umowy zlecenie i umowy o dzieło. Zdecydowanie bardziej aktywną grupą mieszkańców, pod tym względem, są osoby w wieku emerytalnym, spośród których aż 1 001 prowadzi działalność gospodarczą, 2 268 osób otrzymuje wynagrodzenie w ramach stosunku pracy, a 1 447 osób z umów zlecenie i umów o dzieło. Oznacza to, że **ponad 25% podmiotów gospodarczych jest prowadzona przez osoby w wieku emerytalnym**. Wśród mieszkańców w wieku przedemerytalnym z własnej działalności gospodarczej utrzymują się 552 osoby, 3 769 pracuje na umowę o pracę, a 915 uzyskuje dochody z tytułu umów zlecenia i umów o dzieło.

Jak wynika z raportu Poland Catching-Up 3 Regions, problemem dla Włocławka jest **brak sukcesji pokoleniowej firm** działających na terenie miasta. Wynika on w dużej mierze z emigracji potomków osób prowadzących działalność gospodarczą oraz z planów zawodowych młodzieży, która, jak wynika z przeprowadzonych badań, w bardzo niewielkim stopniu (6,75% ankietowanych) skłonna jest do przejęcia rodzinnego biznesu. Nie mając w perspektywie przekazania biznesu własnym dzieciom, przedsiębiorcy nie stawiają na długoterminowy rozwój, poprzestając jedynie na utrzymaniu się na rynku do emerytury. Zdarzają się oczywiście przypadki przejmowania przedsiębiorstw po rodzicach, co rodzi wymierne korzyści dla miasta, jak choćby wpływy z podatków, zapewnienie miejsc pracy, pozostawanie młodych, ambitnych i kreatywnych ludzi we Włocławku.

ŚRODOWISKO NATURALNE I INFRASTRUKTURA

Walory środowiska naturalnego, przyrodnicze i krajobrazowe, różnorodność biologiczna

Bogactwo i różnorodność zasobów przyrodniczych (lasów, rzek, jezior, ukształtowania terenu) wyróżnia Włocławek na tle innych miast Polski. Wskaźnik lesistości jest we Włocławku znacznie wyższy niż średnia w grupie porównawczej, a łączna powierzchnia lasów, parków oraz terenów zieleni na terenie miasta stanowi ok. 35%. Dodatkowo mocną stroną miasta i jego ogromną zaletą jest bardzo wysoka jakość wody pitnej – jedna z najwyższych w Polsce. Włocławek zaopatrywany jest w wodę pitną wyłącznie z własnych ujęć wód podziemnych.

Formy ochrony przyrody i powierzchnia obszarów chronionych

Na terenie Włocławka znajdują się dwa obszary Natura 2000

- „Dolina Dolnej Wisły” PLB 040003;
- „Włocławska Dolina Wisły” PLH 040039;

Dolina Dolnej Wisły PLB 040003

Obszar obejmuje odcinek dolnej Wisły, w jej dolnym biegu, począwszy od mostu stalowego na rzece Wiśle we Włocławku do Przegaliny. Dolina Dolnej Wisły obejmuje obszar 33 559 ha, w tym na miasto Włocławek przypada powierzchnia 846,5 ha. Rzeka płynie w dużym stopniu naturalnym korytem, z namuliskami, łachami piaszczystymi i wysepkami. W dolinie zachowane są starorzecza i niewielkie torfowiska niskie. Brzegi pokrywają zarośla wierzbowe, lasy łęgowe, pola uprawne i pastwiska. Obszar stanowi ostoję ptaszą o randze europejskiej. Występuje tu bogata fauna innych kręgowców, liczne gatunki zagrożone i prawnie chronione.

Rezerwat „Kulin” położony jest w granicach administracyjnych miasta Włocławka, na prawobrzeżnej skarpie Wisły. Łącznie zajmuje powierzchnię 50,88 ha. Największą atrakcją rezerwatu „Kulin” jest występowanie w nim dyktamu jesionolistnego – rośliny właściwie unikatowej w skali kraju.

Włocławska Dolina Wisły PLH 040039

Obszar obejmuje odcinek dolnej Wisły, w jej dolnym biegu, na odcinku od tamy we Włocławku do Nieszawy. Położony jest w południowo-wschodniej części Kotliny Toruńskiej, będącej częścią Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej. Obszar obejmuje koryto rzeki Wisły na odcinku około 30 km wraz z terenami zalewowymi. Granice obszaru przebiegają wzdłuż krawędzi skarpy terasy zalewowej lub wałów przeciwpowodziowych.

Przy średnim stanie wód ponad lustro wody wynurzają się okresowo piaszczysto-muliste ławice, które porastają efemeryczne zbiorowiska roślinne. Występują tu także ciągi starorzeczy. W nich i w spokojnych odcinkach rzeki rozwija się roślinność wodna, a na ich brzegach szuwały. Na tym odcinku występują też liczne wyspy porośnięte głównie przez zarośla wierzbowo-topolowe.

Obecność wielu piaszczystych wysp i pływów w korycie powoduje, że teren ten stanowi ważne miejsce żerowania i odpoczynku dla ptaków migrujących. W okresie zimowym na tym obszarze odnotowano duże koncentracje awifauny wodo-błotnej, dla której warunkiem przetrwania są duże niezamarzające odcinki rzeki.

W mieście zlokalizowane są parki: w tym Park im. Henryka Sienkiewicza wraz z będącym jego przedłużeniem Parkiem na Słodowie, Park im. Władysława Łokietka i inne tereny zieleni urządzonej, np. nadwiślańskie Bulwary. Wśród zieleni nieurządzonej wyróżnia się teren Grzywna.

Park im. Henryka Sienkiewicza znajduje się u ujścia rzeki Zgłowiączki do Wisły, w centrum miasta, przy Katedrze Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. To unikalny w skali kraju, zabytkowy park miejski założony w 1870 r., będący jednym z najstarszych parków miejskich w Polsce. Przedłużeniem Parku im. H. Sienkiewicza jest Park na Słodowie o powierzchni 7,99 ha. Teren Parku im. H. Sienkiewicza i przyległego Słodowa stanowi część

unikalnego ciągu ekologicznego wzdłuż rzeki Zgłowiączki, wpadającej następnie do Wisły, przebiegający przez centralną część miasta Włocławek. Z uwagi na lokalizację na pograniczu trzech największych dzielnic mieszkaniowych miasta (Śródmieście, Południa i Zazamcza) ma on szczególne znaczenie dla jakości lokalnego mikroklimatu miejskiego, a także stanowi podstawowy obszar przeznaczony pod funkcję zieleni publicznej. W życiu i świadomości mieszkańców teren ten odgrywa szczególną rolę i jest wymieniany jako jedno z najpiękniejszych i najważniejszych miejsc Włocławka i, szczególnie po zakończonym w 2019 r. zagospodarowaniu Słodowa, cieszy się wyjątkową popularnością. Tereny Parku na Słodowie i Parku im. H. Sienkiewicza wraz z równie popularnymi nadwiślańskimi bulwarami stanowią wyjątkowy ciąg rekreacyjny, wpływający na atrakcyjność osiedleńczą i pobytową miasta.

We Włocławku położony jest również Gostynińsko – Włocławski Park Krajobrazowy, który zajmuje w granicach miasta 15,23 ha.

Na terenie miasta Włocławek znajdują się następujące pomniki przyrody.

- głąz narzutowy – o obwodzie 530 cm, wystający 90 cm ponad powierzchnię ziemi, znajdujący się w Uroczysku Różeńiec (Leśnictwo Szpetal), na prawym brzegu Wisły u podnóża skarpy wiślanej;
- dąb szypułkowy – rosnący na terenie Rodzinnego Ogrodu Działkowego „Wiosenka” we Włocławku w obrębie leśnym Rybnica;
- Cis Kolejarsz zlokalizowany na dz. nr 192/71 obręb Włocławek KM 42 (teren PKP S.A. ul. Okrzei 65e);
- Dąb Zawisłak zlokalizowany na dz. nr 41 obręb Włocławek KM 9/2 (teren – Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe Nadleśnictwo Włocławek ul. Lipnowska);
- Dąb Kujawiak zlokalizowany na nr 34 obręb Włocławek KM 47 (ul. Behiego 2).

Użytki ekologiczne:

- bagno o powierzchni 1,00 ha (dz. nr 422 obręb Michelin KM 01, pododdział leśny 243I, Leśnictwo Dębice) ochrona niewielkiego obszaru o bardzo cennych walorach przyrodniczych, kształtowanie proekologicznych postaw człowieka wobec przyrody oraz działalność edukacyjna, informacyjna, promocyjna,
- bagno o powierzchni 0,28 ha (dz. nr 402 obręb Michelin KM 01),
- bagno o powierzchni 0,35 ha (dz. nr 228, obręb Włocławek KM 28).

„Samo miasto i okolice stanowią niezwykle atrakcyjny pod względem przyrodniczo–krajobrazowym teren z rozległymi obszarami lasów z bogatą szatą roślinną, różnorodnością świata zwierzęcego, zróżnicowanym ukształtowaniem powierzchni, jeziorami, Zalewem Włocławskim, urokliwą skarpą wiślaną oraz unikalną w warunkach miejskich doliną rzeki Zgłowiączki. Dolina ta wraz z pasem przyległych terenów stanowi dużą wartość przyrodniczą, nadającą im funkcję korytarza ekologicznego łączącego tereny lasów okalających miasto z rzeką Wisłą”.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Włocławek

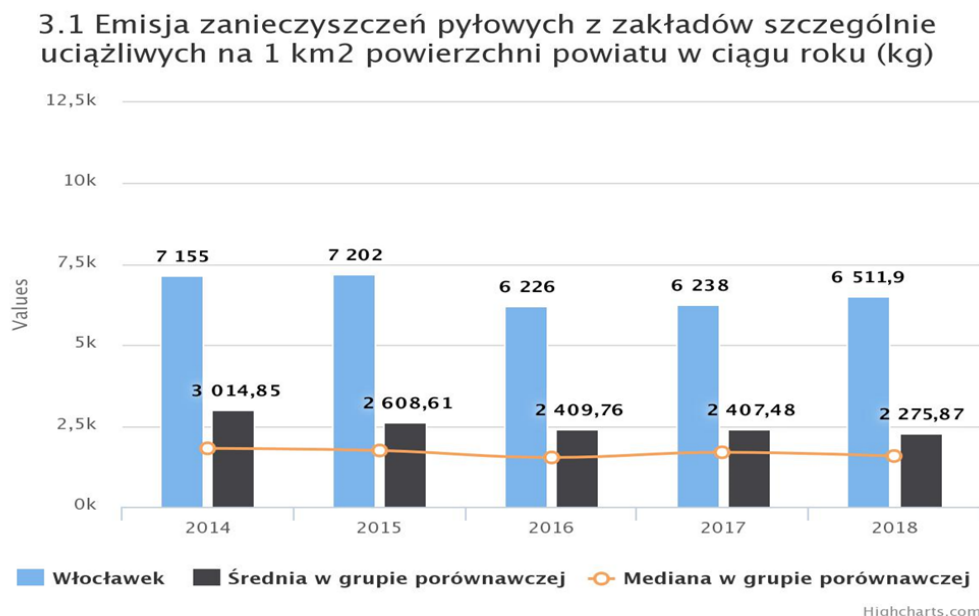
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA, W TYM STOPIEŃ ROZWOJU INFRASTRUKTURY SIECIOWEJ I ODSETEK KORZYSTAJĄCYCH Z NIEJ MIESZKAŃCÓW (KANALIZACJA, WODOCIĄG, GAZOCIĄG)

Mimo położenia wśród lasów i jezior, Włocławek jest miastem o wysokim stopniu **zanieczyszczenia powietrza**. Wysoki jest wskaźnik emisji dwutlenku węgla na 1 m², który wg SAS wynosił w 2016 r. 16 097,41 t/m². Wydatki na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynoszą przy tym 0 złotych.

Włocławek znalazł się w europejskiej czołówce miast, w których oddycha się najbardziej zanieczyszczonym powietrzem. W raporcie przedstawionym przez szwajcarską platformę monitoringu powietrza IQAir zajął 50. miejsce pod względem emisji pyłu PM_{2,5}. Wśród 66 polskich miast z najgorszą jakością powietrza, Włocławek uplasował się natomiast na 12. miejscu. Dla porównania Płock uplasował się na miejscu 40., Elbląg na 56. Analizując dane GIOŚ zauważyć można, że we Włocławku w latach 2017–2018 znacznie wzrosła liczba dni, kiedy stężenie pyłu zawieszonego PM₁₀ przekroczyło dopuszczalne normy. Na stacji pomiarowej przy ul. Okrzei z 43 dni do 69, natomiast na stacji przy ul. Gniazdowskiego z 29 do 64 dni – przy normie dopuszczalnej wynoszącej 35 dni. Największe stężenia zaobserwować można od października do marca. Wskazuje to na fakt, iż winą za zły stan powietrza należy obarczać ogrzewanie piecowe oraz złą jakość spalanego w nich paliwa. Problem ten dotyczy szczególnie dwóch osiedli – Śródmieścia (najstarsza zabudowa, dużo lokali socjalnych o niskim standardzie) oraz Michelina (osiedle domków jednorodzinnych). Bardzo źle kształtuje się emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych względem średniej w grupie porównawczej – w 2018 r. wartość dla Włocławka była prawie trzykrotnie wyższa niż średnia w grupie.

Na podstawie wstępnej analizy GIOŚ wyników z roku 2020 sytuacja ta uległa poprawie, gdyż miasto Włocławek znajduje się w najmniej korzystnej klasie C jedynie ze względu na zawartość benzo(a)pirenu w pyłach zawieszonych PM₁₀ (jednak na przestrzeni lat utrzymuje się tendencja spadkowa). Dla pozostałych zanieczyszczeń (dwutlenek azotu, benzen, tlenek węgla, ozon, ołów, arsen, kadm, nikiel, pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5}) miasto uzyskuje najkorzystniejszą klasę A. Według poziomu celów długoterminowych dla ozonu klasyfikacja wykazuje, że miasto otrzyma klasę D2, ponieważ na stacji „Kaliska” w 2020 r. w ciągu 2 dni odnotowano maksymalne stężenia 8-godzinne ozonu wyższe od 120 µg/m³.

Wykres 17. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km² powierzchni powiatu w ciągu roku (kg)

Źródło: MRL

Także w zakresie zanieczyszczeń pyłowych zatrzymanych lub zneutralizowanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń sytuacja Włocławka wygląda mniej korzystnie niż średnia w grupie porównawczej, choć w roku 2018 uległa większej poprawie niż średnia w grupie.

Świadomość ekologiczna mieszkańców stopniowo zaczyna rosnąć, co widać w zwiększającej się ilości złożonych wniosków w ramach miejskiego programu wymiany kotłów. W 2018 roku dzięki współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu w ramach Programu Priorytetowego EKOpiec2018, Gmina Miasto Włocławek przyznała dotację do wymiany systemu indywidualnego

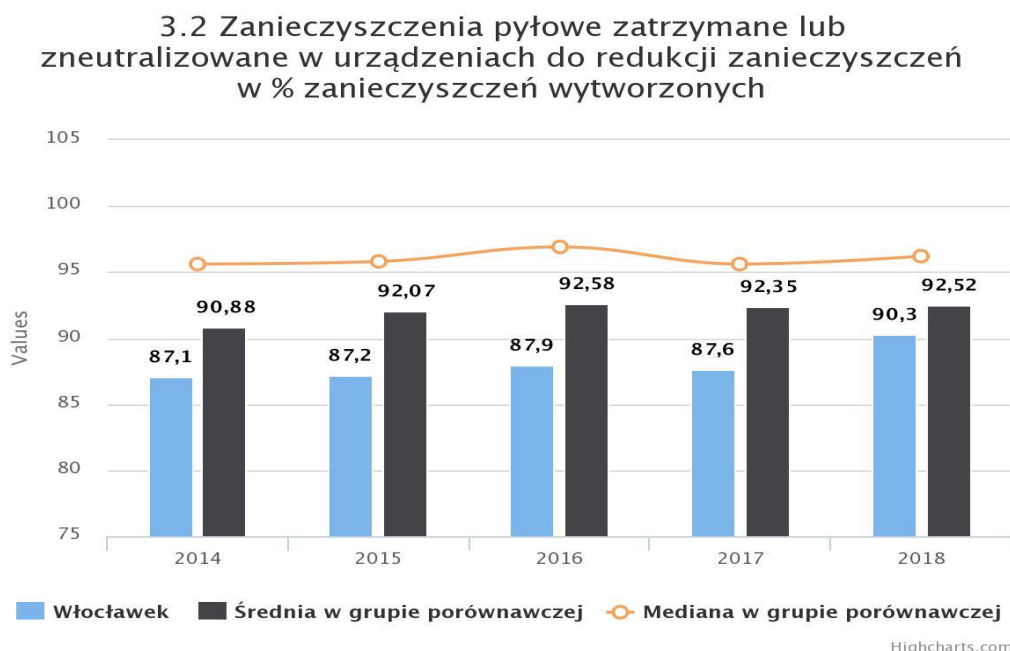
ogrzewania dla 64 beneficjentów projektu. Kwota dotacji wynosiła 4 tys. złotych dla każdego uczestnika. Łącznie na ten cel przeznaczono 256 tys. złotych.

W roku 2019 nie prowadzono miejskiego programu dotacyjnego związanego z wymianą nieekologicznych źródeł ciepła.

W roku 2020 w budżecie miasta Włocławek została zarezerwowana kwota 200 tys. złotych i była przeznaczona dla 50 osób fizycznych (po 4 tys. złotych dla każdego beneficjenta), którzy byli zainteresowani wymianą starych kotłów. Finalnie z dotacji skorzystało 37 osób, na łączną kwotę dotacji 148 tys. złotych.

W 2021 roku kontynuowany jest miejski program dotacji do wymiany źródeł ciepła. W bieżącym roku w budżecie miasta Włocławek została zarezerwowana kwota 400 tys. złotych i jest przeznaczona dla 100 osób fizycznych (po 4 tys. złotych dla każdego beneficjenta), którzy są zainteresowani wymianą starych kotłów. Do końca kwietnia 2021 r. wpłynęło 90 wniosków.

Wykres 18. Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych

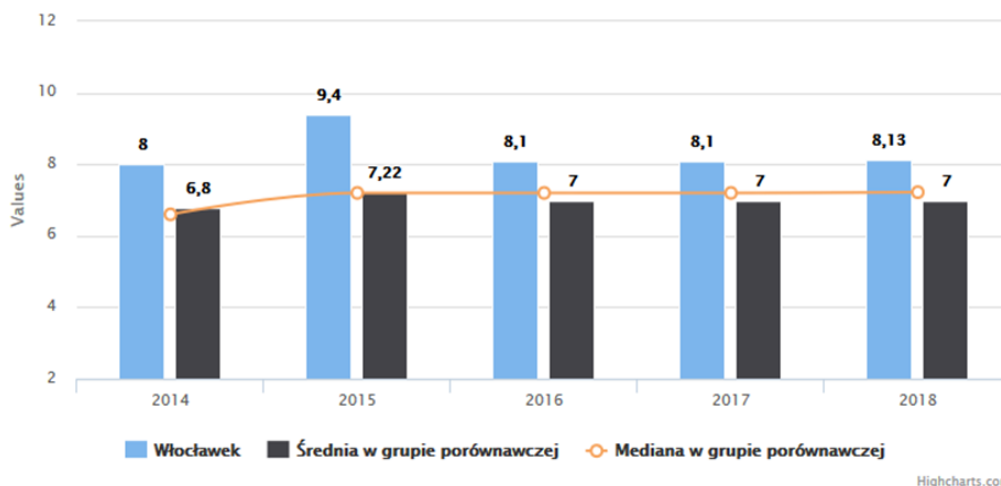

Źródło: MRL

Udział wydatków Włocławka przeznaczonych na ochronę środowiska i gospodarkę komunalną z roku na rok maleje. W latach 2015–2018 spadł o 0,12%.

Szkodliwe substancje przedostające się do atmosfery mają bezpośrednie przełożenie na zachorowalność, a w efekcie również **wysoką umieralność na choroby nowotworowe oraz układu krążenia**. W tym zakresie Włocławek niestety góruje nad grupą porównawczą. Zauważyć też należy, iż choć wskaźnik cały czas jest wysoki, utrzymuje się na stałym poziomie.

Wykres 19. Zgony z powodu zachorowania na nowotwory i choroby układu krążenia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: MRL

Za gospodarkę wodno-ściekową we Włocławku odpowiada Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. stanowiące własność miasta. Miasto Włocławek zaopatrywane jest w wodę pitną z trzech ujęć głębinowych: „Krzywe Błota”, „Zazamcze”, „Zawiśle”. Ujęcie wody „Zawiśle” jest najmłodszym, wybudowanym w latach osiemdziesiątych i do tej pory, jako jedyne nie było modernizowane. Z ujęcia są zaopatrywani w wodę mieszkańcy dzielnicy Zawiśla, a także poprzez nową magistralę podwieszoną pod mostem na Wiśle (wymiana i przebudowa magistrali została zakończona w 2019 r.) mieszkańcy lewobrzeżnej części Włocławka, co z uwagi na wysokie usytuowanie ujęcia wody poprawia warunki hydrauliczne w sieci na terenie Śródmieścia.

Sieć wodociągowa jest dobrze rozwinięta – ludność korzystająca z usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę stanowi 99% ludności zamieszkałej w granicach administracyjnych Włocławka. Tereny poza zasięgiem wodociągu to tereny o rozproszonej zabudowie, głównie na obrzeżach miasta. Sieć wodociągowa jest dobudowywana w miarę zgłaszanych potrzeb oraz posiadanych środków finansowych.

Sieci wodociągowe charakteryzują się dużym stopniem wyekspozowania, a w konsekwencji awaryjnością (odnotowuje się ok. 200 awarii rocznie). Ok. 15 % sieci wodociągowej to przewody eksploatowane ponad 50 lat. Najstarsze sieci wodociągowe, wybudowane w latach trzydziestych ubiegłego wieku występują w dzielnicy Śródmieście. Sieci te zabudowane są z żeliwa szarego lub z rur stalowych. Podwyższoną awaryjnością charakteryzują się również sieci o krótszym okresie eksploatacji, wybudowane w latach siedemdziesiątych ubiegłego stulecia w okresie intensywnej rozbudowy osiedli mieszkaniowych. Sieci te najczęściej budowane były z rur A-C (azbesto-cement), stalowych oraz żeliwnych. Z uwagi na ich niezadowalający stan techniczny w planach inwestycyjnych w sposób priorytetowy traktowana jest modernizacja i wymiana sieci.

Systemem kanalizacji zbiorczej na koniec 2020 r. objętych było ok. 96% mieszkańców. Podobnie jak w przypadku infrastruktury wodociągowej, sieci kanalizacyjne o podwyższonej awaryjności to infrastruktura powstała w ramach intensywnego rozwoju urbanistycznego miasta. Są to budowane w latach siedemdziesiątych kolektory osiedlowe. Używany wówczas materiał, to przede wszystkim charakteryzujący się małą wytrzymałością beton. Ponad 70 km to sieci nowe, wybudowane w okresie lat 2004–2018, przede wszystkim w ramach kolejno realizowanych projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej: „Oczyszczalnie ścieków we Włocławku”, „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracji Włocławek II etap” oraz „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracji Włocławek III etap”, finalizowany w 2022 r. Dwa pierwsze projekty obejmowały rozbudowę sieci kanalizacyjnej o 56 km w dzielnicach Śródmieście, Michelin, Zawiśle, Południe, Kokoszka i Zazamcze wraz z wybudowaniem bądź modernizacją 26 przepompowni ścieków. W ramach III etapu do tej pory wybudowano 3,3 km sieci kanalizacyjnej i zmodernizowano 34,1 km.

Grupowa Oczyszczalnia Ścieków została zmodernizowana w latach 2005–2008 w ramach projektu współfinansowanego z środków unijnych „Oczyszczanie ścieków we Włocławku”. W wyniku modernizacji spełniony został główny cel zadania, a mianowicie znacznie zredukowano ładunek zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych odprowadzonych do Wisły, również w zakresie substancji biogennych. W wyniku przeprowadzonej

modernizacji osiągnięto zakładane wyniki oczyszczania ścieków, spełniając tym samym wymagania przepisów unijnych, tj. Dyrektywy 91/271/EWG, jak również przepisów krajowych. Oczyszczalnia posiada przepustowość zabezpieczającą obecne i przyszłe potrzeby miasta, a w przypadku chęci współpracy ze strony władz samorządowych sąsiednich gmin jest w stanie oczyszczać ścieki spoza granic miasta. Ze względu na upływ kilkunastu lat od modernizacji i rozbudowy, oczyszczalnia wymaga coraz większych nakładów na utrzymanie zgodności w zakresie jakości oczyszczonych ścieków i uzyskanych osadów. Dlatego wymagana jest kolejna modernizacja, tym bardziej, że w latach 2005–2008 nie wszystkie urządzenia oczyszczalni były objęte zakresem inwestycji. Modernizacja oczyszczalni ujęta jest w planowanym do realizacji projekcie „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracji Włocławek IV etap”, dla którego zakłada się wsparcie ze środków Unii Europejskiej.

W wyniku przeglądu obszaru i granic aglomeracji Włocławek dokonano zmiany polegającej na włączeniu do aglomeracji terenu dzielnicy Wschód (Uchwała Nr XVII/192/2019 Rady Miasta Włocławek z dnia 16 grudnia 2019 r. w sprawie wyznaczania obszaru i granic aglomeracji). Dzielnica ta w dużym zakresie planowana jest do objęcia systemem kanalizacji zbiorczej. Wskaźnik koncentracji mieszkańców na kilometr planowanej do budowy sieci kanalizacyjnej (powyżej 120) stanowi podstawę do ubiegania się o dotację unijną z POiŚ. Zadanie to, jak również modernizacja Grupowej Oczyszczalni Ścieków, modernizacja lub wymiana sieci wodociągowych i sieci kanalizacyjnych wraz z przepompowniami ścieków stanowią zakres planowanego Projektu „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracji Włocławek IV etap”, dla którego przewiduje się wsparcie dotacją Unii Europejskiej. Projekt ten został zgłoszony do VI Aktualizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych. Włączenie inwestycji do KPOŚK umożliwia ubieganie się przedsiębiorstwa o dofinansowanie w ramach POiŚ.

„Raport z oceny stanu jednolitych części wód podziemnych w dorzeczach – stan na rok 2019”, na podstawie „Monitoringu stanu chemicznego oraz oceny stanu jednolitych części wód podziemnych dorzeczech w latach 2018 – 2021” wykazał, że na terenie miasta Włocławek utrzymuje się „dobry stan” jednolitych części wód podziemnych.

Tabela 1 Stan Jednolitych Części Wód Podziemnych na terenie Włocławka (zgodnie z podziałem na 172 części)

Nr JCWPd	Identyfikator UE	Powierzchnia całkowita [km ²]	Stan JCWPd (2019 r.)		
			chemiczny	ilościowy	Ogólna ocena stanu
45	PLGW200045	1337,0	dobry	dobry	dobry
46	PLGW200046	648,3	dobry	dobry	dobry
47	PLGW200047	2772,0	dobry	dobry	dobry
48	PLGW200048	2966,5	dobry	dobry	dobry

Źródło: Na podstawie danych Państwowej Służby Hydrogeologicznej (Monitoring jakości wód podziemnych stan wg 2019 r.).

Według monitoringu wód powierzchniowych prowadzonego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska obszary wód powierzchniowych na terenie Włocławka cechują się ogólnie złym stanem jcwp. W większości posiadają umiarkowany stan/potencjał ekologiczny.

Infrastruktura energetyczna

Za gospodarkę energetyczną w mieście odpowiada Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. Do sieci ciepłowniczej wg stanu na koniec 2019 r., podłączonych było ogólnie 1 269 obiektów. Całkowita długość sieci ciepłowniczej MPEC Sp. z o.o. na koniec 2020 r. wynosiła 114,84 km – w tym 100,65 km sieci wysokoparametrowej i 14,19 m sieci niskoparametrowej.

Stopień wykorzystania odnawialnych źródeł energii i plany w tym zakresie

Na chwilę obecną na terenie miasta na obiektach publicznych istnieje instalacja fotowoltaiczna na dachu Centrum Kultury „Browar B.” o mocy 35,84 kWp. Kolejne instalacje planowane są w miejscach wskazanych w poniższym wykazie. Najbliżej montażu jest instalacja umieszczona na Multimodalnym Węźle Przesiadkowym, którego budowa powinna zakończyć się do 30.06.2021 r.

Tabela 2. Wykaz obiektów publicznych, na których planowana jest instalacja fotowoltaiczna

Lp.	Budynek użyteczności publicznej	Moc instalacji PV (kWp)
1.	Multimodalny Węzeł Przesiadkowy	36,00
2.	Włocławski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości	49,98
3.	Miejski Zarząd Usług Komunalnych i Dróg (obecnie: MZZiUK i MZiDiT)	25,16
4.	Zespół Szkół Elektrycznych	49,98
5.	Zespół Szkół Ekonomicznych	49,98
6.	Urząd Miasta Włocławek	20,4
7.	Szkoła Podstawowa nr 14 im. Marszałka Józefa Piłsudskiego	48,28
8.	Zespół Szkół Muzycznych im. Czesława Niemena	34,68
9.	Szkoła Podstawowa nr 12 im. Władysława Broniewskiego	49,64
10.	Szkoła Podstawowa nr 10 im. 2 Armii Wojska Polskiego	39,78
11.	Międzyosiedlowy Basen Miejski we Włocławku	49,98

Źródło: Opracowanie Wydział Dróg, Transportu Zbiorowego i Energii

Kolejnym elementem do wykorzystywania odnawialnych źródeł energii jest planowana na terenie miasta instalacja do termicznego przetwarzania odpadów komunalnych. Pomysł ten został laureatem konkursu Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej na najlepsze projekty realizowane w formule partnerstwa publiczno-prywatnego w kategorii „Zielone Inwestycje” Nagrodą w konkursie jest wsparcie doradcze ekspertów z Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej natury prawnej, technicznej oraz finansowo-ekonomicznej na wszystkich etapach realizacji inwestycji.

Ostatnim takim elementem jest biogazownia należąca do Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji we Włocławku.

Gospodarka odpadami, selektywna zbiórka odpadów

Za gospodarkę odpadami odpowiada Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „SANIKO” oraz Włocławskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. z Włocławka. Istotnym problemem Włocławka w ostatnich latach jest **brak miejsca do składowania odpadów**. Miasto dysponuje jednym Punktem Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), a włocławian obsługują trzy jednostki odbierające nieczystości. Wg danych PGK „Saniko” oraz WPK Sp. z o.o. w 2020 r. spółki te zebrały łącznie na terenie Miasta Włocławka 47.136,055 Mg odpadów, gdy rok wcześniej zebrano ich łącznie 44.960,8013 Mg. Przeważają odpady z gospodarstw domowych, których zebrano odpowiednio: 33.236,938 Mg (2020 r.) i 33.404,117 Mg (2019 r.). Wśród miast porównawczych Włocławek wypada bardzo dobrze, bo w przeliczeniu na 1 mieszkańca wytwarza 249,2 kg odpadów rocznie. Pomimo wzrastającej ilości wytwarzanych we Włocławku odpadów, wzrasta również świadomość mieszkańców w zakresie ich segregacji – w 2017 r. zebrano selektywnie 25,8% odpadów, w roku 2018 – 26,9%, w 2019 r. – 25,41 %, natomiast w 2020 r. – 29,60% odpadów. W związku z brakiem miejsca do ich składowania miasto stara się coraz więcej z nich poddawać odzyskowi. W 2018 roku recyklingowi poddano 18,8 tys. ton, w 2019 r. – 3.469,069 Mg, w 2020 r. – 4.473,889 Mg odpadów. Pozostała ilość odpadów zostaje przekazana innym odbiorcom – z 51,1 tys. ton w roku 2015 do 67,1 tys. ton w roku 2018, 4.199,581 Mg w roku 2019 oraz 7.724,761 Mg w roku 2020, co generuje

dotatkowe koszty. Nakłady na gospodarkę odpadami z roku na rok wzrastają – z 14 030 243,74 złotych w roku 2015 do 15 725 053,55 złotych w roku 2018.

Zasklepienie gruntów

Zgodnie z ustawą z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych ochrona gruntów rolnych polega na ograniczaniu przeznaczania ich na cele nierolnicze lub nieleśne, a ochrona gruntów leśnych na ograniczaniu przeznaczania ich na cele nieleśne lub nierolnicze. Przeznaczeniem takim jest m.in. wprowadzanie nowej zabudowy, jednakże ustawodawstwo przewiduje możliwość zmiany przeznaczania gruntów rolnych i leśnych na inne cele po spełnieniu określonych wymagań proceduralnych. W przypadku gruntów rolnych chronione ustawą są grunty klas I–III, a takich we Włocławku jest niewiele, występują głównie na terenach zalewowych Wisły – na Zachodzie Przemysłowym, a także na wysoczyźnie na Zawiszu, głównie w rejonie ul. Dobrzyńskiej. Ze względu na występowanie takich gruntów w granicach miasta wydaje się jednak, iż nie ma konieczności zachowania tych terenów dla produkcji rolniczej, która nie należy do głównych zadań i funkcji miasta. Tereny dotychczas niezabudowane, których najwięcej występuje na Zachodzie Przemysłowym, w sąsiedztwie Wisły, na Zawiszu oraz na Rybnicy, generalnie nie prezentują korzystnych warunków glebowych. Są to grunty zazwyczaj klas IV–VI, z niewielkim udziałem gleb klasy III.

Wśród planów miejscowych będących obecnie w trakcie opracowania znajdują się takie, które będą wymagać uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne. Są to:

1. plan miejscowy dla obszaru położonego pomiędzy zaporą boczną stopnia wodnego na rzece Wiśle, ul. Płocką, aleją Kazimierza Wielkiego, granicą gruntów leśnych, granicą ogródków działkowych i granicą miasta,
2. plan miejscowy dla obszaru położonego w części jednostki strukturalnej Zawisze pomiędzy granicą terenów leśnych, granicą rezerwatu Kulin, brzegiem rzeki Wisły, granicą miasta,
3. plan miejscowy dla obszaru położonego w rejonie al. Królowej Jadwigi, ulicy Kruszyńskiej oraz terenów kolejowych,
4. plan miejscowy dla obszaru położonego w rejonie ulic: Mielęcińskiej, al. Jana Pawła II, ul. Kościelnej, ul. Ziółowej,
5. plan miejscowy dla obszaru położonego w rejonie ulicy Leśnej oraz alei: Kazimierza Wielkiego, Królowej Jadwigi i Chopina,
6. plan miejscowy dla obszaru położonego w części jednostki strukturalnej Zazamcze pomiędzy: ulicą Toruńską, Żwirową, terenami kolejowymi, ul. Promienną, terenami kolejowymi, ul. Hutniczą, Budowlanych, Wieniecką i granicą miasta,
7. plan miejscowy dla obszaru położonego w rejonie ul. Dobrzyńskiej i al. Ks. Jerzego Popiełuszki, pomiędzy ul. Lipnowską, Rezerwatem Kulin, terenami leśnymi i zachodnią granicą rodzinnych ogrodów działkowych.

Zmiana przeznaczenia gruntów leśnych pod inwestycje nieleśne może nastąpić wyłącznie poprzez sporządzenie planu miejscowego w trybie przepisów Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Zgodnie z art. 10a Ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych przeznaczenie gruntów rolnych położonych w granicach administracyjnych miast na cele nierolnicze nie wymaga uzyskania stosownej zgody na zmianę tego przeznaczenia.

Dla ochrony zasobów i walorów przyrodniczych i krajobrazowych niezbędne jest gospodarowanie z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju, co pozwoli na prawidłowe funkcjonowanie systemów przyrodniczych poprzez ochronę zasobów wodnych, przez opracowanie spójnego, kompleksowego programu ochrony wód powierzchniowych przed obszarowymi zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego, ze wskazaniem sposobów i metod tej ochrony, oraz ochronę zasobów glebowych i leśnych przed przeznaczeniem na cele nierolnicze gleb wysokoprodukcyjnych.

KULTURA I DZIEDZICTWO KULTUROWE

Instytucje kultury ich działalność

Obecne życie kulturalne Włocławka kształtują przede wszystkim:

- Centrum Kultury „Browar B.” funkcjonujące w zrewitalizowanym obiekcie przemysłowym dawnego Browaru Bojańczyka, w którego murach mieści się m.in. jedna z najbogatszych kolekcji miar i wag w Polsce i Europie,
- Teatr Impresaryjny im. Włodzimierza Gniazdowskiego wystawiający sztuki własne (Teatr Ludzi Upartych) oraz przedstawienia zespołów teatralnych z Polski i zagranicy.

Ponadto na terenie miasta działają: Miejska Biblioteka Publiczna im. Zdzisława Arentowicza posiadająca swoje filie na każdym osiedlu, Galeria Sztuki Współczesnej czy Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej wraz z oddziałami: Muzeum Etnograficznym, Muzeum Historii Włocławka, Zbiory Sztuki ze stałą ekspozycją rzeźby ceramicznej Stanisława Zagajewskiego oraz funkcjonuje Muzeum Diecezjalne, w którym znajdują się Izby pamięci biskupa Michała Kozala oraz kardynała Stefana Wyszyńskiego.

Najważniejsze wydarzenia kulturalne, które odbywają się co roku to: Finał Turnieju Poezji Śpiewanej, Wakacyjny Festiwal Teatrów Dziecięcych zza granicy, Ogólnopolski Festiwal Zespołów Folklorystycznych, Festiwal Teatrów Ulicznych „Brukarnia”.

Poziom uczestnictwa w kulturze

W 2020 r. z uwagi na sytuację pandemiczną, nie odbyły się cykliczne wydarzenia takie jak: Finał Turnieju Poezji Śpiewanej, Dni Włocławka, Majówka, Jarmarki świąteczne itp.

Udało się zrealizować:

- Wojewódzkie Obchody 100. Rocznicy Obrony Włocławka 1920 r.
- Wystawę „Bitwa Warszawska 1920, 18. decydująca bitwa w dziejach świata – Cud nad Wisłą”
- „Teatralny Kalendarz Adwentowy”
- Festiwal Dobrej Energii „CUDNOLANDIA”
- „Czas na nasz wolny czas ...z książką i biblioteką”

Najważniejsze wydarzenia roku 2019:

XXVIII Finał Turnieju Poezji Śpiewanej

XIV Wakacyjny Festiwal Teatrów Dziecięcych zza granicy

IX Ogólnopolski Festiwal Piosenki Ojczyźnianej

Ogólnopolski Festiwal Zespołów Folklorystycznych „O kujawski wianek”

Dni Włocławka

Tabela 3. Ilość uczestników w przedsięwzięciach własnych lub współorganizowanych przez włocławskie instytucje kultury

Instytucja kultury	2018 r.	2019 r.	2020 r.
Centrum Kultury „Browar B.”	101 011	116 200	18 882
Miejska Biblioteka Publiczna im. Z. Arentowicza	6 273	25 737	60 596
Teatr Impresaryjny im. W. Gniazdowskiego	3 613	90 495	22 283
Galeria Sztuki Współczesnej	4 315	8 672	58 175

razem

115 212

241 104

159 936

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Kultury, Promocji i Komunikacji Społecznej

Uwarunkowania historyczne, obiekty zabytkowe, ich stan, dostępność i sposób wykorzystania

Wśród włocławskich zabytków na szczególną uwagę zasługuje uznana za Pomnik Historii Katedra pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny we Włocławku, jedna z pierwszych katedr gotyckich w państwie polskim, w której murach znalazło się wiele wyjątkowych dzieł sztuki (m.in. nagrobek biskupa Piotra z Bnina z warsztatu Wita Stwosza, płyty nagrobne z warsztatu Vischerów i pracowni Jana Florentyńczyka, obrazy Bartłomieja Strobla). Ponadto późnogotycki Kościół Parafialny św. Jana Chrzciciela, wzniesiony w 1538 r., Kościół i Klasztor oo. Reformatorów powstały w latach 1639–1644, Zespół Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego, wybudowany ok. połowy XIX w., Wyższe Seminarium Duchowne. W architekturze Włocławka swoiste piętno wywarł okres międzywojenny i modernizm. Miasto może poszczycić się wartościowymi obiektami tej epoki, jak Budynek Poczty Polskiej przy ul. Chopina, okazałe gmachy edukacyjne, budynek Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej, dworzec kolejki wąskotorowej, czy mieszkalne kamienice. Zabytkowe centrum Włocławka to obszar, na terenie którego oraz w bezpośrednim sąsiedztwie skupione są usługi wyższego rzędu, jak: szkolnictwa ponadpodstawowego, szkolnictwa wyższego, kultury, administracji samorządowej i rządowej, opieki zdrowotnej.

Włocławek jest miastem o bogatej historii, zwłaszcza przemysłowej. Najintensywniejszy jego rozwój przypadł tuż po Pokoju Toruńskim w 1466 r. Włocławek był po Gdańsku największym ośrodkiem handlu zbożem w I Rzeczypospolitej. W 1520 r. powstała tu królewska komora celna przy porcie. W roku 1569 biskup Stanisław Karnkowski założył we Włocławku seminarium duchowne, które funkcjonuje do dzisiaj. Mieszczanie włocławscy posiadali własną flotyllę wiślaną, obsługującą spław towarów. W 1598 r. w mieście było 27 spichlerzy. Włocławek już w XVI w. posiadał drewniane wodociągi, co dobitnie świadczy o zamożności miasta. Ważnym czynnikiem rozwojowym był napływ ludności pochodzenia żydowskiego, niemieckiego i rosyjskiego (na przełomie wieków XIX/XX), zajmującej się handlem i rzemiosłem oraz inicjującej budowę nowych fabryk.

W 1816 r. uruchomiono tu przetwórnictwo cykorii Ferda Bohma (dziś Bakalland, wcześniej Delecta), w 1899 r. bracia Cassirerowie otworzyli największą w Polsce Fabrykę Celulozy, która w 1994 r. ogłosiła upadłość (Zakłady Celulozowo-Papiernicze im. Juliana Marchlewskiego we Włocławku, obecnie funkcjonuje na ich terenie kilka firm w tym TOP 2000, Firma W. Lewandowski — Fabryka Papieru we Włocławku). W 1916 r. wynalazca i przedsiębiorca Ignacy Ciechurski założył we Włocławku fabrykę manometrów i termometrów (dziś WIKAPOLSKA, dawniej Kujawska Fabryka Manometrów). W mieście funkcjonowało także 14 browarów, huta szkła, cegielnia, tartaki oraz szereg innych przedsiębiorstw. Te najbardziej znane, to: Kujawskie Zakłady Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego produkujące jeszcze kilka lat temu Ketchup Włocławski, Fabryka Farb i Lakierów Nobiles, znana nie tylko za sprawą swoich wyrobów, ale również jako sponsor strategiczny włocławskiej drużyny koszykarskiej (dziś: Anwil Włocławek), Fabryka Lin i Drotu Drumet, Zakłady Azotowe Włocławek (dziś Anwil S.A. Grupa Orlen), czy Włocławskie Zakłady Ceramiki Stołowej produkujące słynny włocławski fajans (fabryka zamknięta w 1991 r., po 11 latach wróciła na rynek jako „Fabryka Fajansu Włocławek”). Włocławski fajans jest, według samych mieszkańców, najbardziej rozpoznawalną marką miasta, o znaczeniu krajowym oraz międzynarodowym.

Istotnym potencjałem miasta jest jego **dziedzictwo kulturowe i historia**, której wymiar materialny zapisany jest w architekturze. W rejestrze zabytków Województwa Kujawsko-Pomorskiego, prowadzonym przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajduje się 70 obiektów o wysokiej wartości historycznej, architektonicznej i urbanistycznej, natomiast w Gminnej Ewidencji Zabytków 907 obiektów. Obiekty zabytkowe miasta zgromadzone są przede wszystkim w Śródmieściu. Do najważniejszych należą budowle sakralne m.in.: Kościół pw. św. Witalisa najstarszy zabytek architektury we Włocławku, wzniesiony w 1330 r.; Bazylika pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny z XIV/XV w. – jest jednym z najstarszych kościołów katedralnych w Polsce, znajdują się w niej cenne rzeźby np. Madonna z Dzieciątkiem z XV w., Ostatnia wieczerza z XVI w. Nagrobek biskupa Piotra z Bnina z XV w. wykonany w krakowskim warsztacie Wita Stwosza; Obrazy, np.: Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny – XV w., gotycki witraż z XIV w. Ponadto we Włocławku znajduje się również kościół farny pw. św. Jana Chrzciciela, który został konsekrowany w 1538 r., Kościół pw. Wszystkich Świętych i klasztor z XVII w., kamienice barokowe przy Starym Rynku z XVI w., Pałac Biskupi z XIX w. Wśród

interesujących zabytków miasta należy także wymienić Czarny Spichrz wzniesiony w XVIII/ XIX w. oraz Pałac Muhsama.

Architektoniczną wizytówką Włocławka jest międzywojenny modernizm – Włocławek wyróżnia się na tle innych miast regionu licznymi i cennymi przykładami budownictwa modernistycznego podnoszącymi jego potencjał kulturowy. Część modernistycznych budynków spełnia dziś funkcje publiczne (gmachy szkolne, budynek Poczty Polskiej, budynek Miejskiego Zespołu Opieki Zdrowotnej, muzeum), a wiele to budynki mieszkalne.

Z Włocławkiem łączą się także biografie wielu wybitnych i zasłużonych osób, a wśród nich: Tadeusz Kościuszko (naczelnik powstania przebywał we Włocławku kilka miesięcy w 1790 r.), Izabela Zbiegniewska, działaczka społeczna, opiekunka więźniów w 1863 r., biskup Michał Kozal, patron miasta zamęczony w 1943 r. w obozie koncentracyjnym w Dachau, historyk sztuki Stanisław Noakowski, biskup Stanisław Karnkowski – późniejszy prymas, który założył tu jedno z pierwszych seminariów duchownych.

Lokalne dziedzictwo niematerialne

Na Krajowej Liście Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego, wśród 49 tradycji i zwyczajów z różnych zakątków Polski, od 30.12.2020 r. znajdują się Kujawskie Zapusty czyli tradycja odwiedzania domów przez przebierańców pod koniec karnawału. Jest to kontynuacja dawnych ludowych praktyk o charakterze magicznym, których celem było zapewnienie urodzaju. Wśród przebierańców dominują postaci zwierzęce: koza, bocian, koń, niedźwiedź, jak również ludzkie figury „obcych”: Żydzi, Cyganie oraz różnie nazywane postaci dwoiste: „dziad na babie”, „żywy na umarłym”. W ramach obchodów zapustnych funkcjonuje również zabawa taneczna, zwana podkoziołkiem. Kiedyś miała ona ważną rolę obrzędową (przede wszystkim o charakterze matrymonialnym), obecnie jest potańcówką kończącą okres karnawału. W przypadku niektórych grup zapustnych, nazwa „podkoziołek” przyłgnęła również do zwyczaju obchodzenia domów lub stosowana jest zamiennie z nazwą „chodzenie z kozą”. Muzeum we Włocławku dokumentuje zapusty kujawskie od lat sześćdziesiątych XX wieku. Tradycją, pod koniec karnawału, stało się organizowanie Korowodu Grup Zapustnych we Włocławku.

Znani twórcy i inne postaci świata kultury związane z Włocławkiem

STANISŁAW ZAGAJEWSKI – (ur. około 1927 r. w Warszawie, zmarł 4.04.2008 r. we Włocławku) artysta rzeźbiarz, o jego rzeźby zabiegały galerie w kraju i za granicą. Stanisław Zagajewski jest jednym z nielicznych twórców w Polsce, którzy za życia doczekali się stałej ekspozycji swoich prac w muzeum. Muzeum Ziemi Kujawskiej i Dobrzyńskiej we Włocławku ma ponad 120 jego rzeźb, które eksponuje w gmachu Zbiorów Sztuki. Rzeźby Zagajewskiego mają także w swojej kolekcji m.in. Muzeum Etnograficzne w Warszawie, w Toruniu i w Collection de L'art Brut w Lozannie. Jego prace są pokazywane na wszystkich ważnych wystawach twórców z kręgu tzw. „innych”. Zobaczyć Zagajewskiego można było m.in. w Zachęcie na wystawie od „Nikifora do Głowackiej” i prezentacji „L'art dechirure” w Rouen. Krytycy sztuki nie kryją, że włocławianin to samorodny talent, niepospolity twórca o niespokojnej wyobraźni. Warsztat Zagajewskiego to kawałek wolnego miejsca przy oknie. Pytanie o narzędzia, którymi się posługuje, artysta zbywał milczeniem. Ci, którzy mieli okazję widzieć, jak pracuje, wiedzą jednak, że do pracy używał tego, co ma pod ręką. Najczęściej jest to gwóźdź, patyk czy kawałek blachy

TADEUSZ REICHSTEIN (1897–1996), biochemik szwajcarski urodzony we Włocławku. W latach 1929–1933 pracownik naukowy Eidgenössische Technische Hochschule w Zurychu, 1934–1967 profesor uniwersytetu w Bazylei. 1952 – członek Royal Society w Londynie. 1994 – członek PAN. W 1933 r. Reichstein zsyntezował kwas askorbinowy, czyli witaminę C (niezależnie od W.N. Hawortha). Badając hormony kory nadnerczy, wyizolował aldosteron i kortyzon (1936). Za opracowanie struktury i opisanie działania biologicznego tych hormonów otrzymał w 1950 Nagrodę Nobla (z Ph.Sh. Henchem i E.C. Kendalllem).

MARIA DANUTA BETTO urodziła się w Kolonii Podrudawka na Białostocczyźnie, zmarła w 2017 r. we Włocławku. Związana z Włocławkiem, przez wiele lat pracowała jako pielęgniarka. Debiutowała w łódzkich „Odgłosach” – 1958 rok. Dnia 26.10.1968 r. wstąpiła do Klubu Literackiego „Kujawy” i tę datę uznaje za początek swojej drogi twórczej. Od 1965 r. brała udział w regionalnych i ogólnopolskich konkursach literackich, do momentu wydania 3 tomiku poezji. Została laureatką 38 konkursów w różnych regionach kraju. Jest laureatką dorocznej nagrody Ministra Kultury i Sztuki w dziedzinie poezji. Ma przyznany tytuł „Zasłużonego Obywatela Miasta Włocławka”. Cieszył ją każdy sukces, ale najbardziej ten zdobyty we Włocławku, który traktowała jak rodzinne miasto. Jej poezja zamieszczona jest w wielu almanachach regionalnych i krajowych.

ZBIGNIEW STEC (ur. 20.01.1952 r. we Włocławku, zm. 11.06.2014 r.) – polski artysta malarz. Mieszkał i tworzył we Włocławku. Uprawiał malarstwo sztalugowe i rysunek. Tworzył w duchu surrealizmu i metafory. Od 1978 r. należał do Związku Polskich Artystów Plastyków, a od 2000 r. Stowarzyszenia Polskich Artystów Karykatury. Był dwukrotnym, w roku 1980 i 1990 stypendystą Ministerstwa Kultury i Sztuki. W 1991 r. otrzymał stypendium „Fundacji Pollock – Krasner” z Nowego Jorku. Przedstawiał swoje obrazy na ponad 50 wystawach indywidualnych. Brał udział w kilkudziesięciu wystawach zbiorowych. Otrzymał 30 nagród i wyróżnień. Obrazy jego znajdują się w zbiorach w wielu krajach. I jak mówił „malarstwo jest dla mnie... obok pożywienia, snu i oddechu niezbędnym czynnikiem do życia”.

ZDZISŁAW MROŻEWSKI Włocławek jest miejscem urodzenia i spoczynku wybitnego polskiego aktora Zdzisława Mrożewskiego (21.05.1909 r. Włocławek – 5.07.2002 r. Warszawa). Aktor zasłynął wcieleniem się w postać pierwszego prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Gabriela Narutowicza w filmie *Śmierć prezydenta* z roku 1977. W interpretacji Zdzisława Mrożewskiego Gabriel Narutowicz przedstawiony został jako mąż stanu, człowiek kompromisu i dialogu. Rola ta uchodzi za jedną z najwybitniejszych w historii polskiej kinematografii.

DR MARIA DANILEWICZ ZIELIŃSKA (ur. 29.05.1907 r. w Aleksandrowie Kujawskim, zm. 22.05.2003 r. w Quinta das Romazeiras) – pisarka polska, prozaiczka, krytyk literacki, bibliotekarka, wybitna postać wojennej i powojennej emigracji, ale przede wszystkim zasłużona dla naszego miasta lokalna patriotka. Została odznaczona Brązowym Krzyżem Zasługi, Orderem "Za zasługi dla Kultury Polskiej", a Prezydent Lech Wałęsa odznaczył Ją Krzyżem Komandorskim Orderu "Polonia Restituta". Związana była nie tylko z Aleksandrowem, ale i z Włocławkiem. Chodziła tu do ostatnich klas gimnazjum Marii Konopnickiej, i jak mówiła „szczegół ciekawy był w latach, gdy Ksiądz Prymas Wyszyński był klerykiem i ta katedra włocławska, która była mu bliska, była świątynią, w której przeżyłam najsilniejsze wzruszenia religijne”. Nostalgicznie powracała do naszego miasta i uczyniła Włocławek miejscem swojej powieści DOM Maria Danilewicz Ziełińska była człowiekiem-instytucją polskiej emigracji. Spędzając większość swego życia na obczyźnie, sławiła polską kulturę, piastowała polskie słowo i jak sama mówiła: „Jest dla mnie oczywistą prawdą, że sentyment do stron rodzinnych trwa dożywotnio, a nawet się na starość nasila i przeradza w kult małych ojczyzn – tym są dla mnie Kujawy...” Na obczyźnie była promotorką twórczości młodych literatów: Marka Hłaski i Edwarda Stachury. Prowadziła też liczne audycje literackie w Radiu „Wolna Europa”.

JAN KRENZ we Włocławku 95 lat temu, dokładnie 14.07.1926 r., urodził się, jeden z najwybitniejszych polskich kompozytorów i dyrygentów **JAN KRENZ**, twórca muzyki do filmów **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hipertącze.** *Kolejarskie słowo*, *Błękitny Krzyż*, *Niedzielny Poranek*, **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hipertącze.** i **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hipertącze.** oraz do filmów Andrzeja Wajdy *Kanał* oraz *Popiół i diament*. Zofia Helman w *Encyklopedii muzycznej PWM* napisała o nim: „działalność i osiągnięcia artystyczne postawiły go w rzędzie czołowych współczesnych mistrzów batuty (...) Obdarzony talentem kreatywnym, nadaje wykonywanym dziełom piętno swej osobowości, nie wykraczając jednak poza intencje kompozytora, lecz raczej je uwypatniając. W interpretacji Krenza wirtuozowska precyzja wykonania i przemyślenie szczegółów konstrukcji utworu idą w parze ze zmysłem muzycznej dramaturgii, podkreśleniem jakości emocjonalnych dzieł oraz znakomitą wyczuciem stylów.” Dnia 5.10.2005 r. podczas uroczystości w krakowskim magistracie został uhonorowany przez ministra kultury **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hipertącze.** Złotym Medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis.

ANDRZEJ MAREK MICHORZEWSKI – (ur. 28.11.1952 we **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hipertącze.**) – polski lekarz **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hipertącze.**, **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hipertącze.**. Autor słów piosenki Kobranocki *Kocham cię jak Irlandię* uczęszczał do liceum w rodzinnym Włocławku. Urodził się we Włocławku, ukończył Wydział Lekarski **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hipertącze.**. W latach osiemdziesiątych członek Grupy Toruń. Wraz z Romualdem Bobkowskim, adiunktem z Instytutu Fizyki, oraz studentem Andrzejem Wilczewskim nagrał wiosną 1983 r. kasetę z piosenkami o stanie wojennym pod tytułem *Na wzwoździe*. Niemal codziennie mijał na ulicy dziewczynę przez którą nie mógł spać. „Miała czarne oczy, długie czarne włosy, podobały mi się jej nogi – chodziła w mini... Ale przede wszystkim fascynowała mnie jej twarz. Mijałem się z tą dziewczyną w drodze do szkoły. Ja chodziłem do «ogólniaka», a ona do «chemika»” – opowiada Michorzewski w „Na żywo”. Bardzo szybko te krótkie spotkania przestały zakochanemu nastolatkowi wystarczać. Postanowił śledzić nieznajomą, która za każdym razem zniknęła na ulicy Fabrycznej. Miejsce to stało się dla Michorzewskiego wręcz symboliczne, o czym wspominał w tekście utworu. „Gdzieś na ulicy Fabrycznej spotkać nam się wypadnie. (...) Znikłaś gdzieś w domu nad Wisłą. Pamiętam to tak dokładnie” – brzmią słowa utworu. – „Ta ulica ma może z 200 metrów długości, prowadzi prosto do Wisły. Nic tam nie ma oprócz dwóch bloków” – tłumaczy autor. Po jakimś czasie Michorzewski postanowił się przełamać. Zdobył numer telefonu ukochanej i drżącym głosem zadzwonił. Tajemnicza dziewczyna zgodziła się z nim spotkać i ustaliła miejsce i termin pierwszej randki. Nastolatek przybył przed czasem. Niestety dziewczyna nigdy się tam nie pojawiła. Zdarzenie to zламаło jego serce i postanowił zaprzestać chodzenia za ukochaną. „Włókł ten ból przez Włocławek” – śpiewał później zespół Kobranocka. Lata mijały, a Michorzewski nie potrafił zapomnieć o dawnej miłości. Gdy był już dorosły, spotkał ją ponownie. Kobieta spacerowała u boku innego mężczyzny. Uczucie jednak znowu ożyło. „Wydawała mi się jeszcze piękniejsza. Napisałem tekst” wspomina autor. Tekściarz był bliskim przyjacielem członków zespołu Kobranocka. Kawałek został dołączony do repertuaru grupy w 1990 r. i bardzo szybko stał się wielkim przebojem.

MARYLA RODOWICZ – ukończyła **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hipertącze.**, później warszawską **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hipertącze.**. W młodości z powodzeniem czynnie uprawiała lekkoatletykę m.in. w **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hipertącze.**. Ulubione miejsca Maryli we Włocławku? – „Był nim na pewno park miejski im. Henryka Sienkiewicza, bo kiedyś młodzież spędzała czas w takich miejscach” – podkreśla matka. Ale też często bywała na Pivnej w klubie „U Wioślarzy”, bo tam odbywały się próby kabaretu, w którym występowała. Sportem zaraziła się w szkole średniej. Międzyszkolny Klub Sportowy prowadził wówczas Wiesław Ausburg i młoda, wysportowana Maryla znalazła się pod jego skrzydłami. Startowała na ogólnopolskich zawodach, m.in. była wicemistrzynią Polski młodzików w biegu przez płotki. Chętnie występowała także w szkole średniej. „Już wtedy miała gitarę i należała do kabaretu młodzieżowego, który powstał w gimnazjum” – wspomina Nina Krasucka. Nie siedziała więc w domu, bo albo miała próby i występy, albo treningi i zawody.

- 3.08.1924 r. w dniu swoich 23. urodzin we Włocławskiej Katedrze święcenia kapłańskie przyjął **Stefan Kardynał Wyszyński**, Prymas Tysiąclecia, który we Włocławku zameldowany był niemal 30 lat! (w latach 1917–1946).
- **Odczyt Henryka Sienkiewicza we Włocławku.** Od 8.12.1903 r. do 27.01.1904 r., Henryk Sienkiewicz odbył rekonesans po miastach Królestwa Polskiego dotkniętych powodzią, wraz z grupą prelegentów: Ignacym Balińskim, Witoldem Lewickim i Henrykiem Radziszewskim – w ramach Kasy Literackiej – specjalnym wagonem wyruszyli z serią odczytów. Podróż ta obejmowała następujące miasta: Częstochowę, Piotrków Trybunalski, Kielce, Radom, Lublin, Siedlce, Łódź, Kalisz, Kutno, Włocławek, Płock, Łomżę, Suwałki, Sosnowiec, Piotrków Trybunalski, Tomaszów Mazowiecki i Warszawę. Podczas pobytu we Włocławku Henryk Sienkiewicz miał odczyt, najprawdopodobniej również przeczytał jeden rozdział swojej noweli *Dwie łąki*. Pobyt był połączony z przyjęciem honorowego członkostwa Włocławskiego Towarzystwa Wioślarskiego. Przypuszcza się, że prezentacja miała miejsce na Bulwarach w ówczesnej „embarkaderze”, tj. zwanej z francuska drewnianej pływającej przystani zacumowanej na Wiśle.
- **Charles de Gaulle przebywał we Włocławku** w domu przy ul. Cyganka 26. Wybitny mąż stanu, zagorzały przeciwnik Hitlera oraz autor wielu prac poświęconych wojskowości, spędził kilka tygodni swojego życia we Włocławku. De Gaulle interesował się konfliktem polsko-bolszewickim, dlatego podjął decyzję o przyjeździe do Polski. Już jako przedstawiciel misji pokojowej major de Gaulle przyjechał do Włocławka w czerwcu 1920 roku, kwaterek znalazł w kamienicy przy ul. Cyganka 26. Ugościł go tam właściciel apteki Stanisław Dziekanowski.
- Na włocławskim cmentarzu spoczywają także prochy innego wybitnego polskiego aktora **Henryka Bisty**.
- We Włocławku uczył się gry na fortepianie w Podstawowej Szkole Muzycznej i w Średniej Szkole Muzycznej **Jerzy Woy-Wojciechowski**, wybitny polski lekarz, profesor nauk medycznych, od 1987 r. nieprzerwanie prezes Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, ale także wybitny kompozytor. Skomponował około 200 piosenek, w tym *Goniąc kormorany* dla Piotra Szczepanika, a także utwory wykonywane przez m.in. Irenę Santor, Jerzego Połomskiego, Ewę Śnieżankę, Waldemara Koconia i Marylę Rodowicz.

SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Liczba i rodzaj klubów sportowych

W 2020 r. na terenie miasta funkcjonowało: 45 stowarzyszeń kultury fizycznej nieprowadzących działalności gospodarczej – organizacje wpisane do rejestru Prezydenta Miasta Włocławek, 45 stowarzyszeń kultury fizycznej zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, 32 uczniowskie kluby sportowych, 1 spółka działająca w sferze upowszechniania kultury fizycznej.

Liczba uprawiających sport

Kultura fizyczna i sport zajmują ważne miejsce w życiu mieszkańców Włocławka. Zainteresowanie mieszkańców miasta czynnym uprawianiem sportu i kulturą fizyczną idzie w parze z sukcesami miejscowych klubów sportowych, które przekładają się na promocję miasta w kraju. Poniższa tabela przedstawia roczne zestawienie liczby osób korzystających z miejskiej infrastruktury sportowej.

Tabela 4. Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej w latach 2018–2020

2018	2019	2020
Międzyosiedlowy Basen Miejski		
194 215 wejść	170 181 wejść	74 183 wejścia
Kryta Pływalnia „Delfin”		
Wyłączona z użytkowania – inwestycja	72 184 wejścia	55 791 wejść
Hala Sportowo-Widowiskowa		
sala/parkiet – 1181 godz., szatnie – 862 wejść, scena – 558 godz., imprezy (sportowe; inne) – 73, sala konferencyjna – 6 wejść, siłownia – 32 razy.	sala/parkiet – 2001 godz., szatnie – 1528 wejść, scena – 1034 godz., imprezy (sportowe; inne) – 139, siłownia – 74 razy	sala/parkiet – 1 033 godz., szatnie – 1 039 wejść, scena – 613 godz., imprezy (sportowe; inne) – 84 razy, siłownia – 170 razy, sala ćwiczeń – 290 wejść, hol – 70.
Stadion piłkarsko-lekkoatletyczny – na stadionie OSiR		
szatnia – 1654 wejść, płyta główna (trening) – 27 wejść, mecze – 47 razy, sauna – 149 wejść, sala konf. 188 wejść, plac treningowy – 89 wejść, bieżnia – 418 wejść, impreza sportowa – 6 razy, siłownia – 708 wejść	221 wejść na bieżnię, sauna – 70 wejść, sala konferencyjna – 114 wejść, plac treningowy – 96 wejść, siłownia 486 wejść	szatnia – 929 wejść, płyta główna (trening) – 56 wejść, mecze – 47 razy, sauna – 37 razy, sala konferencyjna – 73 wejść, plac treningowy – 254 wejść, bieżnia – 273 wejść, impreza sportowa – 6 razy, siłownia – 385 wejść.
Boiska ze sztuczną nawierzchnią		
przeprowadzonych treningów – 1920, rozegranych meczów – 296, zorganizowanych imprez sportowych – 5	1 908 treningów, 350 meczów, 63 ½ meczów, 4 imprezy sportowe	1 769 treningów, 190 rozegranych meczów, 63 ½ meczów
Hala Mistrzów		
parkiet – 2739 wejść, szatnie – 2197 wejść, siłownia – 215 godz., sala konf. – 88 godz., sauna – 39 wejść, impreza (mecze, turnieje, pozostałe) – 104 razy, hall – 204 godz	sala treningowa – 2 077 wejść, sauna 81 wejść. Z siłowni korzystano łącznie 202 godziny, z sali konferencyjnej – 130 godzin, hall – 145 godzin oraz zorganizowano 35 imprez (m.in. turnieje) i 73 mecze	parkiet/sala trening – 1 534 wejść, szatnie – 1 508 wejść, siłownia – 255 godzin, sala konferencyjna – 54 godziny, sauna – 33 wejść, imprezy (turnieje, mecze, pozostałe) – 71 razy, hall – 36 godzin, kabina – 3 razy i parking – 18 razy

Baseny letnie przy ul. Lisek		
-	-	8 739 osób
Korty tenisowe		
do godz. 15 – 401 wejść, po godz. 15 – 893, sob., niedz. – 553, razem 1847 wejść	do godz. 15 – 202 wejścia, po godz. 15 – 709, sob., niedz. – 303, razem 1 214 wejść	W 2020 obiekt wydierżawiono: wykorzystanie – razem 1120 wejść

Źródło: Opracowanie Wydział Rozwoju Miasta na podstawie danych OSiR

Infrastruktura sportowo-rekreacyjna i warunki do jej rozwoju

Miasto Włocławek posiada dobrze wyposażoną i nowoczesną bazę rekreacyjno-sportową. W 2020 r. do dyspozycji mieszkańców pozostawały m.in.:

- Hala Mistrzów, w której znajdują się parkiet z widownią, siłownia, sala konferencyjna, sauna;
- Hala Sportowo-Widowiskowa, dysponująca parkietem m.in. do gier zespołowych, siłownią i salą do ćwiczeń;
- stadion piłkarsko-lekkoatletyczny, w którego skład wchodzi m.in. płyta główna z trawiastym boiskiem do piłki nożnej, bieżnia lekkoatletyczna, plac treningowy, a wewnątrz budynku sauna, sala konferencyjna, siłownia;
- boiska ze sztuczną nawierzchnią i korty tenisowe,
- Kryta Pływalnia „Delfin” – posiadająca mały basen szkoleniowy, duży basen wraz z basenem rekreacyjnym i pozostałą infrastrukturą oraz salą gimnastyczną. Ponadto w obiekcie w 2020 r. otworzono restaurację,
- Międzyosiedlowy Basen Miejski, w którego skład wchodzi dwie niecki basenowe: sportowa i rekreacyjna, brodzik dla dzieci i sauna. W obiekcie znajduje się też kręgielnia z barem, kawiarnia i sala konferencyjna,
- Park na Słodowie oraz tereny wokół budynku Międzyosiedlowego Basenu Miejskiego, w tym skatepark,
- Przystań na Zalewie Włocławskim przy ul. Płockiej 187 i Przystań wodna na rzece Wiśle u ujścia rzeki Zgłowiączki im. Jerzego Bojańczyka, z salą fitness, gabinetem odnowy biologicznej, salą konferencyjną i restauracją,
- dwa lodowiska: przy Międzyosiedlowym Basenie Miejskim oraz przy Hali Mistrzów otwarte w okresie zimowym,
- Kąpieliska Miejskie nad jeziorem Czarnym i jeziorem Wikaryjskim (znajdujące się poza granicami miasta) – do dyspozycji w okresie wakacyjnym,
- Stadion na osiedlu Zazamcze – ogólnodostępny przez cały rok,
- Boiska przy ul. Norwida, ul. Bartnickiej i ul. Samiej.
- Baseny letnie,
- bogatą bazą sportową dysponują placówki oświatowe (hale, sale sportowe, basen, boiska wielofunkcyjne, w tym 7 kompleksów programu Orlik itd.) oraz prywatni przedsiębiorcy.

Samorząd Włocławka od lat stwarza bardzo dobre warunki dla rozwoju stowarzyszeń kultury fizycznej, a przede wszystkim sportowców i trenerów. Wspomniane wcześniej, bogata baza sportowa gminy miasto Włocławek, zarówno jeśli chodzi o obiekty zarządzane przez OSiR, jak i placówki oświatowe, udostępniana jest klubom sportowym po preferencyjnych cenach.

Stowarzyszenia korzystają również z dotacji na prowadzenie szkolenia sportowego dzieci i młodzieży, organizację imprez sportowo-rekreacyjnych oraz popularyzujących turystykę kwalifikowaną. Z początkiem I kadencji prezydenta Marka Wojtkowskiego nastąpił też niemal dwukrotny wzrost nakładów na wsparcie szkolenia sportowego dzieci i młodzieży, obejmując co roku milion złotych.

Środowisko sportowe miasta może się szczycić jednym z najstarszych w Polsce i najkorzystniejszym dla sportowców, systemem stypendiów. W latach 2009–2020 łącznie miasto wspierało 115 stypendystów, reprezentujących indywidualne dyscypliny olimpijskie. Przeciętnie, co roku jest to przeszło 20 osób, z których zdecydowana większość nie ukończyła 19. roku życia. Przykładowo w 2018 r. stypendia otrzymały 22 osoby, w tym 16 poniżej 19 lat, w 2019 – 23 osoby, w tym 19 poniżej 19 lat, w 2020 r. – 29 osób, w tym 24 poniżej 19 lat.

Dodatkowo, wszyscy sportowcy i trenerzy mogą liczyć na nagrody i wyróżnienia prezydenta miasta. Łącznie, co roku nagrody finansowe otrzymuje około 90 osób, podobna ilość osób otrzymuje też wyróżnienia, w postaci listów gratulacyjnych.

Wybrane imprezy sportowe

Rok 2020 był niezwykle trudny w dziedzinie organizacji wydarzeń sportowych i imprez rekreacyjnych. Z uwagi na obostrzenia panujące od wybuchu pandemii COVID-19, wiele inicjatyw zostało odwołanych, a inne zrealizowano w ograniczonym zakresie. Mimo to we Włocławku udało się zorganizować kilka atrakcyjnych wydarzeń sportowych.

Wydarzenia sportowe roku 2020

96. PZLA Mistrzostwa Polski seniorów w lekkiej atletyce
Mecze koszykówki drużyny Anwil Włocławek
XXVII Mistrzostwa Polski Juniorów w Boksie Olimpijskim
Mistrzostwa Polski w Karate Tradycyjnym
7. Anwil Półmaraton Włocławek

Na rzece Wiśle, jak co roku, odbywały się regaty żeglarskie Salamander Cup, Anwil Cup, Regaty Optysiove, Ogólnopolskie zawody modeli jachtów żaglowych RC. Ponadto dzięki możliwościom powstałym na przystani żeglarskiej, podobnie jak w 17 innych ośrodkach w Polsce, zainaugurowano drugą edycję Ogólnopolskiego Programu Edukacji Żeglarskiej – PolSailing, którego organizatorem był Polski Związek Żeglarski, a partnerem głównym Ministerstwo Sportu i Turystyki.

Tradycje i specjalizacje sportowe

Włocławek jest miastem o znaczących tradycjach sportowych, a od ponad ćwierćwiecza największe zainteresowanie kibiców towarzyszy drużynie koszykarskiej seniorów, która m.in. zdobyła 3 razy Mistrzostwo Polski i 8 razy była na 2. miejscu, nieprzerwanie też uczestniczy w rozgrywkach ekstraklasy polskiej koszykówki. Mecze Anwila przyciągają rzesze wielbicieli, nie tylko z Włocławka, dzięki czemu miasto jest rozpoznawalne w Polsce i za granicą.

Niewątpliwie położenie miasta nad rzeką Wisłą i Zalewem Włocławskim wpłynęło również na rozwój takich sportów jak: żeglarstwo i wioślarstwo. Włocławskie Towarzystwo Wioślarstwo powstało w 1886 r., jako pierwszy klub sportowy na Kujawach oraz jako jedno z pierwszych towarzystw wioślarskich w Polsce. Wioślarze włocławscy rokrocznie zdobywają medale na imprezach ogólnopolskich i międzynarodowych. Do dyscyplin mających długą historię i znaczące osiągnięcia w mieście należą także: wśród sportów drużynowych piłka nożna, piłka ręczna i siatkówka, a z indywidualnych: lekkoatletyka oraz sztuki i sporty walki (judo, boks, karate, kick-boxing, aikido itd.).

Wiodące kluby, znani sportowcy i inne postacie świata sportu związane z Włocławkiem

Rok 2020 był istotny dla włocławskiego sportu także ze względu na wyniki, jakie odnotowały najlepsze kluby. Klub Koszykówki Włocławek, w przeszłości znany również jako Włocławskie Towarzystwo Koszykówki, nieprzerwanie od 1991 r. obecny w rozgrywkach polskiej ekstraklasy na zakończenie rywalizacji w sezonie 2019/2020, niespodziewanie przerwanej ze względu na COVID-19, został sklasyfikowany na 3. miejscu Polskiej Ligi Koszykówki. Miejsce na najniższym stopniu podium wydawało się nie spełniać oczekiwań kibiców, pamiętających, że w poprzednich dwóch sezonach drużyna Anwila Włocławek, wywalczyła tytuł mistrza Polski. Niestety, początek kolejnego sezonu – 2020/2021 zapowiadał zdecydowanie słabszy finał. W roku 2020 na 16 spotkań, Anwil wygrał jedynie siedem.

Zdecydowanie więcej powodów do zadowolenia towarzyszyło działalności włocławskich klubów szkolących dzieci i młodzież. Za sukces można uznać nie tylko miejsca poszczególnych stowarzyszeń, lecz przede wszystkim łączny wynik Włocławka. Może to sygnalizować dobry kierunek, w jakim rozwija się włocławski sport, dzięki właściwej współpracy całego środowiska, w tym samorządu miasta. W 2020 r. Włocławek osiągnął historyczny, najlepszy wynik w klasyfikacji gmin i powiatów, pod względem ilości zdobytych punktów przez kluby sportowe rywalizujące w sporcie młodzieżowym – łącznie uzyskując 923,32 pkt. Po raz pierwszy miasto znalazło się na 3. miejscu wśród gmin i powiatów naszego województwa. Wśród gmin całego kraju gmina Miasto Włocławek jest na 25. wśród 827 pozycji – gmin objętych klasyfikacją jest więcej, wiele z nich zajęło miejsca ex aequo. Dla przypomnienia, w ubiegłym roku Włocławek był na 40. miejscu. W klasyfikacji powiatów Włocławek jest na 26. miejscu na 367 pozycji (rok temu był 48). Co również ważne do sukcesu przyczyniły się zarówno kluby mające długą historię działalności (Lekkoatletyczny Klub Sportowy Vectra – 177,59 punktów, Włocławskie Towarzystwo Wioślarskie – 101, Towarzystwo Koszykówki Młodzieżowej – 75,16, Włocławski Klub Bokserski Start – 64, Miejski Klub Sportowy Olimpijczyk – 49, Klub Sportów Walki Włocławek – 45, Uczniowski Klub Sportowy SMS – 8, Klub Sportowy Lider – 6,03, Włocławska Akademia Piłkarska – 3,34, Włocławski Klub Karate Kyokushin i Włocławskie Towarzystwo Siatkówki – po 3, Jeździecki Klub Sportowy – Rekreacyjny Michelin – 2), jak i stosunkowo młode stowarzyszenia (Klub Bokserski Champion – 153, Akademia Mieszanych Sztuk Walki – 141, Młodzieżowe Stowarzyszenie Piłki Ręcznej Junak – 76,2, Klub Bokserski Nokaut – 16). Świadczyć to może m.in., iż długoletnia działalność nie jest najważniejszym czynnikiem w osiąganiu najwyższych wyników. Z uzyskaniem powyższych osiągnięć wiążą się też sukcesy indywidualne i zespołowe, często również medale mistrzostw kraju i zawodów międzynarodowych. Nie sposób więc wymienić wszystkich wybitnych zawodników, w tym medalistów Mistrzostw Polski roku 2020. Natomiast w tej grupie z pewnością na wyróżnienie zasługują: Klaudia Kazimierska (LKS Vectra) – zdobywczyni dwóch złotych medali mistrzostw Polski do lat 20 w biegu na 1500 i 3000 m oraz srebrnego w Mistrzostwach Polski Seniorów w biegu na 1500 m, a także Angelika Szymańska (MKS Olimpijczyk), która poza złotymi medalami Mistrzostw Polski seniorek i młodzieżowców w judo, wywalczyła II miejsce w Mistrzostwach Europy Młodzieży i I m. w Pucharze Świata Seniorek.

Z przywołaną koszykówką, judo i lekką atletyką, od dziesięcioleci wiążą się z także największe osiągnięcia sportowców Włocławka. Ikona tutejszej koszykówki jest Igor Griszczuk, przez lata czołowy zawodnik włocławskiej drużyny, a także i jej szkoleniowiec. Od niedawna powrócił do roli trenera, tym razem angażując się w sport dzieci. Jest też członkiem Miejskiej Rady Sportu Włocławka.

Aneta Szczepańska, obecnie trener judo (również Angeliki Szymańskiej) i członkini Miejskiej Rady Sportu, w przeszłości także szkoleniowiec kadry narodowej, wśród wielu osiągnięć, jest jak dotąd jedyną medalistką Igrzysk Olimpijskich z Włocławka. Co więcej, mimo iż srebrny medal zdobyła w roku 1996 w Atlancie jest też nie tylko pierwszą, ale i jedyną Polką, która w tej dyscyplinie stanęła na olimpijskim podium.

Przez lata LKS Vectra Włocławek reprezentowała Katarzyna Kowalska, nazywana jedną z najbardziej wszechstronnych i utytułowanych polskich biegaczek. Wśród osiągnięć sportowych w kraju i za granicą może się pochwalić m.in. trzykrotnym udziałem w igrzyskach olimpijskich – w Pekinie (2008 r.) i Londynie (2012 r.) w biegu na 3000 m. z przeszkodami oraz Rio de Janeiro (2016) – maraton.

Z Włocławka pochodzi także Jerzy Engel (właśc. Władysław Jerzy Engel) piłkarz, trener i selekcjoner reprezentacji kraju (2000–2002) oraz komentator sportowy.

Ze środowiskiem sportowym miasta związany jest także Andrzej Person, znany w kraju dziennikarz sportowy, działacz Polskiego Komitetu Olimpijskiego, członek najwyższych władz wielu polskich związków sportowych i fundacji. We Włocławku od dwóch kadencji jest przewodniczącym Miejskiej Rady Sportu.

Atrakcyjność turystyczna – walory, oferta i infrastruktura turystyczna

Zalew Włocławski o długości 58 km, średniej szerokości 1,2 km i objętości 369 mln m³ wody, jest największym pod względem powierzchni (ok. 70 400 ha) sztucznym zbiornikiem wodnym w Polsce, powstałym w wyniku przegrodzenia zaporą rzeki Wisły. Charakteryzuje się ogromnym, dotychczas niedostatecznie wykorzystanym potencjałem, z uwagi na niewystarczającą infrastrukturę rekreacyjno-turystyczną i brak współpracy międzygminnej na rzecz jego wykorzystania.

Miasto, w miarę możliwości finansowych, stara się uatrakcyjnić teren nad Zalewem leżący w jego granicach administracyjnych – w 2011 r. oddana została do użytkowania przystań miejska przy ul. Płockiej (budynek bosmanatu, miejsca parkingowe, ciągi komunikacyjne, droga dojazdowa wraz z pętlą autobusową oraz droga usytuowana na koronie wału przeciwpowodziowego, będąca dojazdem do istniejącego pomostu cumowniczego dla 14 jednostek i trapu do cumowania dużej jednostki pływającej). Od 2017 r. Ośrodek Sportu i Rekreacji we Włocławku proponuje turystom 45-minutowe rejsy po Zalewie Włocławskim katamaranem solarnym, które cieszą się szybko rosnącym zainteresowaniem (w 2017 r. sprzedano 1 263 bilety, a w 2018 r. już 3 025, w 2020 r. 2 617). W okresie wakacji w 2019 r. na przystani można było skorzystać także z wodnych atrakcji: pływających dmuchańców (jobe sonar, airstream jobe, nuclear tube) i nart wodnych.

W grudniu 2020 roku przedstawiciele władz miasta podpisali z zarządem województwa umowę o dofinansowanie ze środków unijnych kwotą ponad 12 mln zł realizacji projektu „Wzmocnienie i wykorzystanie potencjału endogenicznego Włocławka poprzez turystyczne i rekreacyjne zagospodarowanie Zalewu Włocławskiego”. Dzięki temu rozbudowana zostanie przystań śródlądowa przy ul. Płockiej, powstanie stałe pole kempingowe wraz z obiektami towarzyszącymi: budynkiem stołówki, otwartym basenem naziemnym, wodnym placem zabaw, budynkami szatni i sanitariatów. Wykonany też zostanie nowy pomost cumowniczy dla 30 jednostek pływających wraz z punktami poboru wody, energii elektrycznej, slipu dla dużych jednostek pływających oraz rozbudowana droga dojazdowa do nowych miejsc cumowniczych po koronie wału.

Co roku organizowane są tzw. Spacerki z Przewodnikiem, mające na celu popularyzację turystyki we Włocławku. W 2020 r. skoncentrowane były na idei zwrócenia się miasta „Ku Wiśle” oraz upamiętnienia ważnej rocznicy bitwy „Cudu nad Wisłą”. Spacerki z Przewodnikiem czyli bezpłatne, wakacyjne spotkania z kwalifikowanym Przewodnikiem PTTK skierowane są zarówno do turystów odwiedzających nasze miasto, jak również do mieszkańców. Mają na celu przybliżenie historii miasta, osób i miejsc z nim związanych. Dla turystów jest to doskonała okazja do poznania Włocławka, a dla mieszkańców możliwość poczucia się „turystą we własnym mieście”. Tematem spacerków z Przewodnikiem w roku 2020 były: 25 lipca – Miejski Spacerowy Szlak Obiektów Zabytkowych, 1 sierpnia – Historia Włocławka z perspektywy Wisły, 8 sierpnia – Cmentarz Komunalny, 22 sierpnia – Pomnik Obrońców Wisły 1920 oraz najwyższe wzniesienie Włocławka, wzgórze św. Gotarda (132,52 m n.p.m.), 29 sierpnia – Szlakiem włocławskich pomników.

Turystykę rowerową oraz częstsze wykorzystanie rowerów do codziennego przemieszczania się promowano w 2020 r. poprzez udział w akcji „Rowerowa Stolica Polski”. W rywalizacji, trwającej od 1 do 30 września, włocławianie przejechali 24 136 km zyskując 35. miejsce. Była to druga edycja projektu, którego organizatorem jest Miasto Bydgoszcz.

Na terenie Włocławka znajduje się stopień wodny z największą w regionie elektrownią wodną. Rozlega się z niego malowniczy widok na wody Zalewu Włocławskiego. Stopień przyciąga zarówno mieszkańców, jak i turystów. Na półwyspie u stóp zapory włocławskiej w znajduje się Krzyż ks. Jerzego Popiełuszki upamiętniający jego męczeńską śmierć w tym miejscu i będący popularnym celem turystyki pielgrzymkowej.

Ruch turystyczny – liczba turystów, wykorzystanie bazy

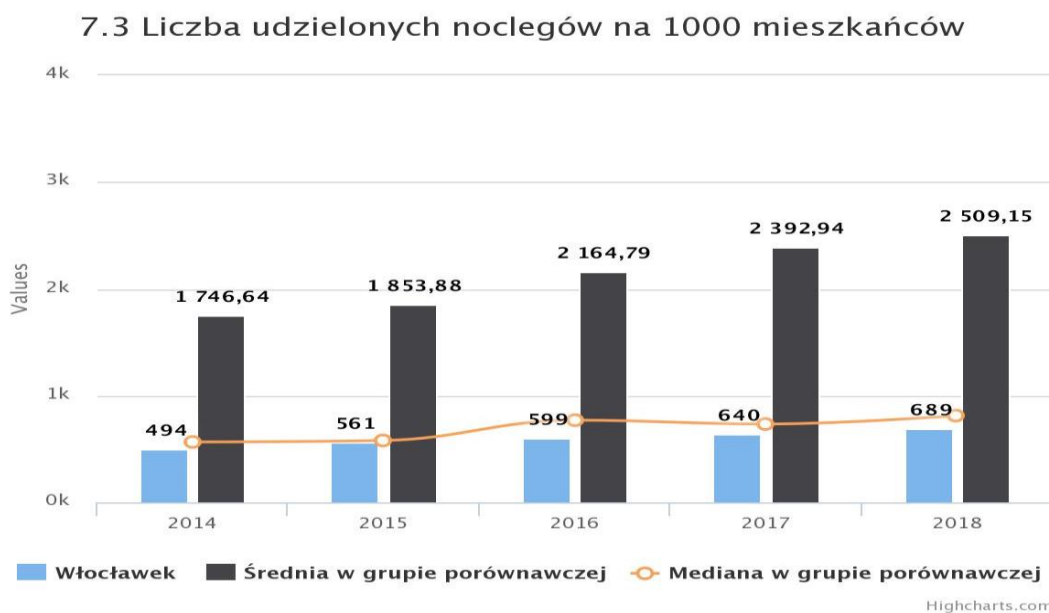
Według danych GUS z 31.07.2019 r. we Włocławku było zlokalizowanych 12 turystycznych obiektów noclegowych, oferujących 740 miejsc. Udzielono noclegów 6 527 turystom zagranicznym.

Analizy GUS z 2018 r. pokazują, że na 1 000 osób przypadało 7,77 miejsca noclegowego. Na tle grupy porównawczej widać dużą rozbieżność – ilość dostępnych miejsc noclegowych jest o $\frac{1}{3}$ mniejsza niż średnia, na plus należy zapisać dynamikę wzrostową w tym zakresie. **Bardzo niska jest ilość udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców** – podczas, gdy średnia w grupie porównawczej w 2018 r. wyniosła 2 509,15, we Włocławku udzielono ich zaledwie 689.

W 2017 r. wg danych GUS **stopień wykorzystania miejsc noclegowych wyniósł 22,6%**.

W 2016 r. baza noclegowa we Włocławku obejmowała 13 turystycznych obiektów noclegowych, w których zapewniono 839 całorocznych miejsc noclegowych i udzielono 67 521 noclegów, w tym 7 912 turystom zagranicznym. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych wyniósł 22,5%.

Wykres 20. Liczba udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców

Źródło: MRL

Z badań Kujawsko-Pomorskiej Organizacji Turystycznej z 2009 r. wynika, że:

- **60–70% odwiedzających Włocławek, pojawia się w mieście tylko na kilka godzin,**
- **średnia ocena atrakcyjności turystycznej miasta w opinii turystów (w skali 1–10) to około 5,5** (jeden ze słabszych wyników w województwie).

PLANOWANIE I ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE

Studium i plany miejscowe – stopień pokrycia obszaru gminy i struktura przeznaczenia terenów

Obowiązujące studium zostało przyjęte uchwałą Nr 103/XI/2007 Rady Miasta Włocławek z dnia 29 października 2007 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Włocławek.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Włocławek składa się z części opisowej i mapowej. Część opisowa zawiera istotne elementy diagnozy, pełną analizę uwarunkowań rozwoju, kierunki rozwoju, stanowi załącznik nr 1 do uchwały.

Część mapowa obejmuje plansze inwentaryzacyjne, plansze studialne i kierunki rozwoju.

Wykaz opracowań mapowych do studium:

- Powiązania z gminami sąsiednimi,
- Przyrodnicze uwarunkowania rozwoju,
- Uwarunkowania układu komunikacyjnego,
- Uwarunkowania zaopatrzenia w wodę,
- Uwarunkowania gospodarki ściekowej,
- Uwarunkowania energetyczne,
- Wnioski,
- Jednostki strukturalne,
- Tereny zamknięte,
- Środowisko kulturowe,
- Kierunki – obiekty handlowe o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²,
- Uwarunkowania rozwoju – załącznik nr 2 do uchwały,
- Kierunki rozwoju – załącznik nr 3 do uchwały.

Integralną częścią opracowania jest dokumentacja formalno-prawna zawierająca dokumenty potwierdzające zachowanie wymaganych ustawą procedur w przebiegu prac nad studium.

Aktualne Studium zatwierdzone uchwałą nr 103/XI/2007 RMW z dnia 29 października 2007 r. obejmuje obszar 8 432,0 ha, co stanowi 99% udziału w stosunku do powierzchni miasta.

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 31 lipca 2020 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta, zmiany nazwy gminy oraz siedziby władz gminy (Dz. U. z dnia 31 lipca 2020 r. poz. 1332) od dnia 01 stycznia 2021 r. obowiązują nowe granice administracyjne miasta Włocławek. Aktualna powierzchnia miasta to 8508,44 ha.

Dnia 2 marca 2021 r. Rada Miasta Włocławek podjęła Uchwałę Nr XXX / 4 / 2021 o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Włocławek w (nowych) granicach administracyjnych miasta.

Obszary i tereny funkcjonalne wyznaczone w Studium to: obszary koncentracji usług ogólnomiejskich i regionalnych – centrum, obszary mieszkalnictwa z dominującym budownictwem wielorodzinnym, obszary mieszkalnictwa z dominującym budownictwem jednorodzinny, obszary mieszkalnictwa z dominującym budownictwem zagrodowym, tereny pod zabudowę jednorodzinna, obszary mieszkalnictwa wielorodzinnego i usługi, obszary przemysłowe, obszary usługowe, tereny zamknięte.

Obecnie dla terenów położonych w granicach administracyjnych miasta Włocławek obowiązują 52 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, które pokrywają 3 110,76 ha, co stanowi 36,56% udziału w stosunku do powierzchni miasta. (Wykaz wg stanu na dzień 30.04.2021 r. w załączniku).

Struktura osadnicza

Studium utrwała istniejącą dominację części lewobrzeżnej oraz rozwój funkcji mieszkaniowej w części prawobrzeżnej. Uwzględniając uwarunkowania gospodarczo-ekonomiczne przyjmuje się podział miasta na następujące Jednostki Strukturalne:

1. ŚRÓDMIEŚCIE (rz. Zgłowiączka – ul. Okrężna – tereny kolejowe – rz. Wisła)

Śródmieście to najstarsza część miasta, stanowiąca jego centrum, o wysokich walorach historycznych i kulturowych, atrakcyjnie położona nad Wisłą z dostępem do publicznych terenów zielonych (np. Park im. Henryka Sienkiewicza, Park im. Władysława Łokietka). Obejmuje obszar o powierzchni ok. 274 ha. Charakteryzuje się zabudową mieszkaniową wielorodzinną z usługami, uzupełnioną w nieznacznym stopniu zabudową mieszkaniową jednorodzinną. Jest to obszar skoncentrowanych usług ponadlokalnych, jak: administracja, banki, handel, oświata, kultura, służba zdrowia. Śródmieście stanowi główny węzeł komunikacyjny – PKP, PKS, MPK. Infrastruktura techniczna, zwłaszcza gospodarka ściekowa, wymaga znacznych uzupełnień. Północna część Śródmieścia objęta jest zadaniami związanymi z modernizacją oczyszczalni ścieków ze środków Funduszu ISPA. Na terenie Śródmieścia występuje znaczny stopień degradacji społecznej i technicznej. Obszar Śródmieścia objęty jest programem rewitalizacji.

2. ZAZAMCZE (rz. Zgłowiączka – ul. Rózinowska – południowo-zachodnia granica miasta – rz. Wisła)

Zazamcze położone jest nad Wisłą, sąsiaduje z Zachodem Przemysłowym oraz ze Śródmieściem i Południem. Powierzchnia obszaru wynosi ok. 558 ha. Charakteryzuje się zabudową mieszkaniową wielorodzinną z niewielkimi uzupełnieniami zabudowy jednorodzinnej. Przebiega tędy droga krajowa nr 1 i linia kolejowa z Kutna do Pily (dworzec kolejowy Włocławek Zazamcze). Jednostka posiada pełny dostęp do usług podstawowych oświaty, zdrowia, handlu i gastronomii. Bezpośrednie sąsiedztwo lasów od strony zachodniej zapewnia możliwości dla rekreacji, co czyni Jednostkę atrakcyjną dla mieszkańców. Niewielką część Zazamcza zajmują także tereny przemysłowe, skoncentrowane w jego zachodniej części. Zazamcze posiada pełne uzbrojenie techniczne. Jednostka jest dobrze skomunikowana z pozostałą częścią miasta. W perspektywie kilkunastu lat struktura mieszkaniowa Zazamcza wymagać będzie rewitalizacji.

3. POŁUDNIE (rz. Zgłowiączka – tereny kolejowe – południowo-zachodnia granica miasta – Rondo Falbanka)

Południe to obszar o powierzchni ok. 578 ha. Od strony południowej jednostka otoczona jest lasami. Charakteryzuje się zabudową mieszkaniową wielorodzinną z niewielkimi uzupełnieniami zabudowy jednorodzinnej szeregowiej i wolnostojącej. Jednostka posiada pełny dostęp do usług podstawowych oświaty, zdrowia, handlu i gastronomii. Południe jest dobrze skomunikowane z pozostałą częścią miasta. Część południowa jednostki – „Kokoszka” to teren o dużym stopniu degradacji społecznej oraz technicznej, ze znacznymi brakami w uzbrojeniu i konieczną modernizacją układu komunikacyjnego, objęta jest zadaniami związanymi z modernizacją oczyszczalni ścieków ze Środków Funduszu ISPA.

4. WSCHÓD MIESZKANIOWY (ul. Okrężna – ul. Ogniowa – ul. Zielna – al. Królowej Jadwigi – rz. Wisła)

Wschód Mieszkaniowy sąsiaduje bezpośrednio ze Śródmieściem oraz rzeką Wisłą. Powierzchnia obszaru wynosi ok. 402 ha. Od strony wschodniej jednostka graniczy z lasami, zapewniając mieszkańcom obsługę w zakresie wypoczynku i rekreacji. Wschód Mieszkaniowy charakteryzuje się zabudową mieszkaniową wielorodzinną z uzupełnieniami zabudowy jednorodzinnej. Niewielką część jednostki zajmują tereny przemysłowe, skoncentrowane w jej północnej części m.in. przemysł papierniczy. Posiada pełny dostęp do usług podstawowych oświaty, zdrowia, handlu, gastronomii i administracji. Wschód Mieszkaniowy posiada pełne uzbrojenie techniczne i jest dobrze skomunikowany z pozostałą częścią miasta.

5. ZAWIŚLE (północna granica miasta – ul. Dobrzyńska – ul. Nizinna – rz. Wisła)

Zawiśle położone jest w prawobrzeżnej, północnej części Włocławka, sąsiadując z gminą Fabian-ki. Powierzchnia obszaru wynosi ok. 791 ha. Od północnej strony Zawiśle otoczone jest lasami. Prawa część Jednostki, położona pomiędzy Wisłą a ulicą Dobrzyńską, usytuowana jest na wysokiej skarpie (do 150 m). Mieści się tam również rezerwat przyrody „Kulin”. Zawiśle to teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Dominuje zabudowa jednorodzinna wolnostojąca, rezydencjonalna z usługami podstawowymi nieuciążliwymi w zakresie handlu,

gastronomi, sportu, oświaty i służby zdrowia. Ze względu na warunki fizjograficzne obszaru (obszar osuwiskowy oraz zalewowy), występują pewne obostrzenia dotyczące wymogów zagospodarowania terenu. Na obszarze prawej części Zawisła obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, który szczegółowo określa warunki zabudowy i zagospodarowania terenu. Część Zawisła objęta jest zadaniami związanymi z modernizacją oczyszczalni ścieków ze Środków Funduszu ISPA. Infrastruktura techniczna, zwłaszcza gospodarka ściekowa w prawej części Zawisła, wymaga znacznych uzupełnień. Konieczna jest modernizacja istniejących ulic. Osiedle jest dość dobrze skomunikowane z pozostałą częścią miasta. Funkcjonują dwie przeprawy mostowe (jedna z nich to droga krajowa Nr 67), trzecia jest projektowana. Zawisła obsługuje 4 linie autobusowe MPK.

6. MICHELIN (Rondo Falbanka – południowa granica miasta)

Michelin położony jest w południowej części miasta. Powierzchnia obszaru wynosi ok. 963 ha. Michelin oddzielony jest od pozostałej części miasta lasami. Michelin charakteryzuje się zabudową mieszkaniową jednorodzinną wolnostojącą, z niewielkimi uzupełnieniami zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, z usługami podstawowymi nieuciążliwymi w zakresie handlu, gastronomi, sportu, oświaty i służby zdrowia. Otoczenie lasami, znaczne zadrzewienie działek budowlanych, tereny zielone wewnątrz jednostki, czynią ją jedną z atrakcyjniejszych okolic mieszkaniowych. Infrastruktura techniczna wymaga uzupełnień. Południowa część Michelina objęta jest zadaniami związanymi z modernizacją oczyszczalni ścieków ze Środków Funduszu ISPA. Konieczna jest budowa i modernizacja ulic. Powiązanie komunikacyjne z centrum miasta istnieje tylko w oparciu o jedną ulicę – al. Jana Pawła II.

7. RYBNICA (al. Kazimierza Wielkiego – ul. Przemysłowa – wschodnia granica miasta – rz. Wisła – ul. Leśna – Osada Rybnica)

Rybnica mieści się we wschodniej części miasta i obejmuje obszar o powierzchni ok. 661 ha. Charakteryzuje się rozproszoną zabudową mieszkaniową jednorodzinną wolnostojącą i zagrodową. Baza usług podstawowych jest bardzo uboga, niezabezpieczająca potrzeb mieszkańców. Wschodnią część jednostki zajmują tereny przemysłowe. Znaczna część obszaru znajduje się na obszarze stanowiącym teren zalewowy – potencjalnego zagrożenia powodziowego przy normalnym piętrzeniu wody Zbiornika Włocławskiego. Część Rybnicy objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, który szczegółowo określa warunki zabudowy i zagospodarowania terenu. Infrastruktura techniczna wymaga znacznych uzupełnień. Konieczna jest budowa i modernizacja ulic.

8. WSCHÓD LEŚNY (al. Królowej Jadwigi – al. Kazimierza Wielkiego – tereny kolejowe – południowo-wschodnia granica miasta)

Wschód Leśny mieści się w południowo-wschodniej części miasta i obejmuje obszar o powierzchni ok. 681 ha. Na jednostkę składa się kompleks leśny oraz gleby klasy V i VI. Jest to obszar stanowiący rezerwy terenowe, ze wskazaniem przeznaczenia go pod usługi nieuciążliwe o charakterze rekreacyjnym. Jednostka ta nie posiada uzbrojenia technicznego oraz nie ma rozwiązań w zakresie powiązań komunikacyjnych z miastem.

9. ZACHÓD PRZEMYSŁOWY (zachodnio-północna granica miasta – ul. Zakręt – ul. Rózinowska – północna granica miasta)

Zachód Przemysłowy mieści się w północno-zachodniej części miasta obejmując obszar o powierzchni ok. 203 ha, na który składają się następujące obręby: Korabniki, Krzywa Góra, Rózinowo, Leopoldowo, Azoty, Kawka. Charakteryzuje się głównie zabudową przemysłową, gdzie zlokalizowane są m.in. Zakłady Azotowe „Anwil S.A.” (branża chemiczna). Na terenie Korabnik znajduje się Grupowa Oczyszczalnia Ścieków – teren kompleksu obiektów i urządzeń oczyszczalni ścieków typu mechaniczno-chemicznego łącznie z gospodarką osadową dla miasta Włocławka oraz baza usług wodociągowo-kanalizacyjnych. Część obszaru Zachodu Przemysłowego, to lasy oraz gleby klas III i IV (chronione) i klas V, VI – Korabniki, Leopoldowo. Niewielka część Jednostki, to także rozproszona, luźna zabudowa mieszkaniowa przy terenach rolnych o charakterze zabudowy zagrodowej - obręb Krzywej Góry, Korabnik, Rózinowa i Leopoldowa. Zabudowa ta w większości wymaga przekształceń z uwagi na znaczny stopień degradacji technicznej, braki w uzbrojeniu technicznym i obsłudze komunikacyjnej oraz niski poziom obsługi w zakresie usług.

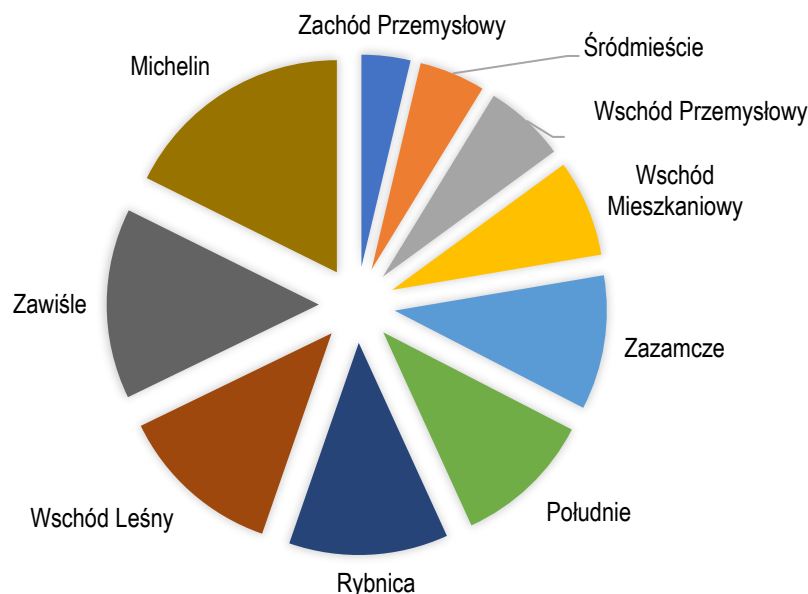
10. WSCHÓD PRZEMYSŁOWY (ul. Zielna – al. Kazimierza Wielkiego – ul. Przemysłowa – rz. Wisła)

Wschód Przemysłowy mieści się we wschodniej części miasta, nad Wisłą, obejmując obszar o powierzchni ok. 338 ha. Charakteryzuje się zabudową przemysłową, gdzie zlokalizowane są główne zakłady

produkcyjne w mieście – przemysł metalowy, ceramiczny, budowlany, chemiczny. Od strony południowej Wschód Przemysłowy graniczy z lasami, stanowiącymi ważny element ekologiczny w dzielnicy przemysłowej. Niewielką część jednostki zajmują także tereny mieszkaniowe wielorodzinne, skoncentrowane w jej północnej części, przy ul. Płockiej. Jednostka posiada pełne uzbrojenie techniczne, jest także dobrze skomunikowana z pozostałą częścią miasta.

Największą jednostką pod względem powierzchni jest Michelin, natomiast najmniejszą Zachód Przemysłowy.

Wykres 21. Jednostki strukturalne miasta Włocławek pod względem wielkości powierzchni

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Urbanistyki i Architektury

Rewitalizacja (obszar zdegradowany, obszar rewitalizacji, założenia i przedsięwzięcia rewitalizacyjne)

Uchwałą z dnia 27 marca 2017 r. został wyznaczony obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na terenie miasta Włocławek, wskazując obszar skoncentrowany terytorialnie, znajdujący się w najtrudniejszej sytuacji społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Obszar rewitalizacji to najstarsza część Włocławka, stanowiąca fragment jednostki strukturalnej o nazwie Śródmieście. Położony jest pomiędzy ulicami: Towarową, Targową, wzdłuż Zielonego Rynku (do południowej granicy działki nr ew. 81 KM 50), Królewicką (od południowej granicy działki nr ew. 78 wzdłuż ul. Królewickiej do południowej granicy działki nr ew. 16, wzdłuż zachodniej granicy działek nr ew. 16, 17, 18 KM 50), Zduńską (od zachodniej granicy działki nr ew. 20 wzdłuż południowej granicy działek nr ew. 21 i 161 KM 50), placem Wolności, wzdłuż Brzeskiej (do południowej granicy działki nr ew. 56/2 KM 45), Wojska Polskiego (od zachodniej granicy działki nr ew. 55/5 KM 45), placem Kopernika, Wyszyńskiego, Gdańską oraz brzegiem rzeki Wisły na odcinku od ulicy Gdańskiej do ulicy Towarowej. Powierzchnia obszaru rewitalizacji wynosi 42,7 ha, co stanowi 0,5% całkowitej powierzchni Włocławka i 1,39% obszaru zurbanizowanego. Obszar rewitalizacji to niewielki fragment miasta o istotnym znaczeniu dla rozwoju lokalnego, jednoznacznie wyróżniający się wysoką koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, a także gospodarczych, środowiskowych, technicznych i funkcjonalno-przestrzennych. Wymaga intensywnych i kompleksowych działań rewitalizacyjnych.

Rada Miasta Włocławek w dniu 24 kwietnia 2017 r. przyjęła Uchwałę w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek, będącego kompleksowym zestawieniem działań rewitalizacyjnych na rzecz Śródmieścia. Gminny Program Rewitalizacji Miasta Włocławek na lata 2018–2028 przyjęty Uchwałą Rady Miasta Włocławek obowiązuje od 17 lipca 2018 r. Jest to kluczowy dokument

regulujący przebieg procesu zmian w Śródmieściu Włocławka, zawiera zidentyfikowane problemy i potencjały obszaru rewitalizacji oraz potrzeby lokalnej społeczności, a także pożądane kierunki rozwoju obszaru. Ponadto zakłada realizację w sposób kompleksowy działań służących lokalnej społeczności, zmierzających do wyprowadzania obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

Zgodnie z ustaleniami poczynionymi na etapie diagnozy miasta i szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji, obszar objęty kryzysem wykazuje duże deficyty w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej. Dla każdego z ww. deficytów założono działania zaradcze pogrupowane w Celach strategicznych odpowiadających poszczególnym sferom.

Zdiagnozowane w sferze społecznej problemy rozwiązywane są za pomocą działań zagregowanych w ramach Celu strategicznego 1. Przywrócić mieszkańcom poczucie sprawczości

Cele operacyjne:

- 1.1 Aktywizować lokalną społeczność – 10 projektów
- 1.2. Rozwijać istniejące więzi społeczne, budować otwartość i szerszą sieć relacji: kultura, sport, edukacja – 14 projektów
- 1.3. Zmienić wizerunek Śródmieścia – 11 projektów

Zdiagnozowane problemy w sferze gospodarczej rozwiązywane są za pomocą działań zagregowanych w ramach Celu strategicznego 2. Pobudzić i wesprzeć przedsiębiorczość lokalną

Cele operacyjne:

- 2.1. Ułatwiać działalność przedsiębiorcom ze Śródmieścia – 9 projektów
- 2.2. Kształtować postawę przedsiębiorczą – 3 projekty

Zdiagnozowane problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej rozwiązywane są za pomocą działań zgrupowanych w ramach

Celu strategicznego 3. Ukształtować w centrum Włocławka przyjazną przestrzeń

Cele operacyjne:

- 3.1. Kształtować przestrzeń inkluzywną, bezpieczną i dostosowaną do potrzeb różnych grup użytkowników – 9 projektów
- 3.2. Podnosić jakość powietrza przez właściwe planowanie zieleni i ograniczanie zanieczyszczeń – 3 projekty

Zdiagnozowane problemy w sferze technicznej rozwiązywane są za pomocą działań zgrupowanych w ramach Celu strategicznego 4. Stworzyć godziwy standard techniczny

Cele operacyjne:

- 4.1. Poprawić stan techniczny przestrzeni zamieszkania – 30 projektów
- 4.2. Poprawić stan techniczny infrastruktury publicznej – 3 projekty

Gminny Program Rewitalizacji przewiduje realizację łącznie 63 przedsięwzięć, w tym 92 projektów, są to działania o charakterze społecznym, gospodarczym, środowiskowym, funkcjonalno-przestrzennym i technicznym. Zaplanowane przedsięwzięcia i projekty zostały wypracowane z interesariuszami rewitalizacji, w trakcie procesu partycypacyjnego planowania GPR oraz zgłoszone w ramach otwartego naboru przedsięwzięcia na obszarze rewitalizacji.

Specjalna Strefa Rewitalizacji na obszarze rewitalizacji miasta Włocławek została ustanowiona Uchwałą Rady Miasta Włocławek w dniu 9 kwietnia 2019 r. z 10-letnim okresem obowiązywania. Zawiera pakiet narzędzi zapewniających sprawną realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Umożliwia otrzymanie dotacji skierowanych do właścicieli oraz użytkowników wieczystych nieruchomości zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji. Wysokość dofinansowania może wynieść do 50%. System dotacji prowadzony jest w ramach następujących programów:

Maksymalna wysokość dofinansowania	Rodzaj planowanych prac
INWESTYCJA Z KLASĄ do 50% dotyczy tylko części wspólnych budynków (fundamenty, piwnice, strychy, dach, ściany nośne, okna, klatki schodowe, instalacje, korytarze, elewacje)	1) kompleksowa przebudowa budynku z remontem elementów konstrukcyjnych oraz instalacji wewnętrznych (działania mające na celu usunięcie zagrożenia życia i mienia) 2) generalny remont ze szczególnym uwzględnieniem elementów konstrukcyjnych budynku oraz instalacji wewnętrznych (działania mające na celu usunięcie zagrożenia życia i mienia)

REMONT KROK PO KROKU do 30% dotyczy tylko części wspólnych budynków oraz lokali usługowych (fundamenty, piwnice, strych, dach, ściany nośne, okna, klatki schodowe, instalacje, korytarze, elewacje, witryny, rozwiązania ułatwiające dostęp osobom niepełnosprawnym)	<p>1) remont poszczególnych elementów konstrukcyjnych budynku (stropy, schody, więźba dachowa, ściany, fundamenty, nadproża itp.)</p> <p>2) remont instalacji wewnętrznych</p> <p>3) remont lub przebudowa lokalu usługowego (węzła sanitarno-socjalnego, instalacji centralnego ogrzewania, wentylacji, witryn zewnętrznych, instalacji elektrycznej, podłóg, dostępu do lokalu dla osób niepełnosprawnych);</p>
HISTORIA SIĘ OPŁACA do 50% dotyczy budynków niewpisanych do rejestru zabytków (w rozumieniu art. 3 pkt 6 i 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami)	1) prace konserwatorskie i restauratorskie (wymienione w art. 77 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r.)
WITRYNA+ do 30% dotyczy tylko lokali usługowych	1) opracowanie projektu budowlanego i graficznego witryny i reklamy lokalu usługowego oraz jego wykonanie

Źródło: Przewodnik. Jak uzyskać dotację na remont lub przebudowę oraz prace konserwatorskie i restauratorskie nieruchomości położonej w Specjalnej Strefie Rewitalizacji Miasta Włocławek

Obszary zintegrowanego inwestowania i wykluczenia z inwestowania, obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego

Rozwój przestrzenny miasta jest zdeterminowany warunkami naturalnymi oraz istniejącym zainwestowaniem. Istotne znaczenie ma również zainwestowanie poza granicami administracyjnymi, na obszarze gmin przyległych. Rozwój miasta polegać będzie z jednej strony na przekształceniach funkcjonalnych i przestrzennych oraz wypełnieniu istniejących struktur w ramach terenów już zurbanizowanych, z zachowaniem walorów środowiska przyrodniczego i kulturowego, z drugiej strony na przygotowaniu technicznym i planistycznym nowych terenów.

Czynnikami decydującymi o kierunkach zmian w strukturze przestrzennej miasta są przede wszystkim środowisko przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe oraz komunikacja i infrastruktura techniczna. Są to elementy warunkujące dalszy rozwój przestrzenny miasta, który w znacznej mierze opiera się także na uwarunkowaniach społecznych i ekonomicznych, popartych analizami, w tym w zakresie możliwości finansowania przez miasto infrastruktury komunikacyjnej, technicznej i społecznej.

Obszary zintegrowanego inwestowania będą stanowić większe powierzchniowo obszary oraz mniejsze powierzchniowo tereny o zbliżonych bądź powiązanych kierunkach rozwoju określone na podstawie uwarunkowań przyrodniczych oraz wyróżniających się cech gospodarczych, kulturowych, infrastrukturalnych, itp.

Podstawowe kryteria podziału na obszary i tereny funkcjonalne:

- Koncentracja szerokiego wachlarza usług lokalnych i ponadlokalnych oraz zabudowy mieszkaniowej „śródmiejskiej” (wielo- i jednorodzinnej) w Jednostce Strukturalnej Śródmieście.
- Wykształcone struktury funkcjonalne w zakresie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej:
 - osiedla mieszkaniowe „Wielka Płyta” – obszary koncentracji usług i zabudowy wielorodzinnej w ramach osiedli mieszkaniowych Zazamcze, Południe, Jednostka E czy Kazimierza Wielkiego,
 - inne tereny wykształconej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej z towarzyszącymi usługami w Jednostkach Strukturalnych: Zazamcze, Południe, Wschód Mieszkaniowy i Michelin.
- Wykształcone struktury funkcjonalne w zakresie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w tym z towarzyszącymi usługami, w Jednostkach Strukturalnych: Zazamcze, Południe, Wschód Mieszkaniowy, Michelin, Zawisłe i Rybnica oraz obszary zabudowy jednorodzinnej w pozostałych Jednostkach Strukturalnych.
- Obszary zabudowy jednorodzinnej o ograniczonych możliwościach rozwojowych w Jednostkach Strukturalnych: Południe, Rybnica, Zawisłe, Zachód Przemysłowy czy Wschód Przemysłowy.
- Obszar zakładu ANWIL S.A..
- Obszary dzielnic i terenów przemysłowych w Jednostkach Strukturalnych Zachód Przemysłowy czy Wschód Przemysłowy, w tym tereny Włocławskiej Strefy Rozwoju Gospodarczego – Parku Przemysłowo-

Technologicznego w północno-zachodniej części miasta (obszar „Kawki”), oraz tereny rozwoju dziedzin przemysłu, produkcji i usług we wschodniej części miasta (ul. Papieżka, al. Kazimierza Wielkiego).

- Granice obszarów zabudowy ekstensywnej w Jednostkach Strukturalnych: Południe i Rybnica.
- Zbliżone tendencje rozwojowe dostrzeżone dla grup obszarów.
- Ograniczenia topograficzne: podział miasta na prawo- i lewobrzeżną część, podziały generowane przez mniejsze ciek wodne, strefy zagrożenia powodzią, uwarunkowania wysokościowe (np. skarpa wiśłana).
- Ograniczenia zabudowy wynikające z powierzchniowych form ochrony przyrody (rezerwat „Kulin”, otulina Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego).
- Podziały przestrzeni wynikające z przebiegu ciągów infrastrukturalnych (głównych ciągów komunikacyjnych i linii kolejowej).
- Charakter dotychczasowego użytkowania terenu.
- Udział i wielkość kompleksów leśnych.
- Charakter sieci osadniczej, w tym zwłaszcza potencjał demograficzny i zdolność do obsługi ludności.
- Predyspozycje dla dalszego rozwoju, w tym zwłaszcza: możliwość wprowadzania i wzmacniania dodatkowych funkcji.
- Możliwość i zasadność rozwoju przestrzennego poszczególnych Jednostek Strukturalnych.
- Możliwość i zasadność rozwoju ekologicznego systemu obszarów chronionych.

W obszarze miasta Włocławek wyróżnić można obszary i tereny funkcjonalne – obszary zintegrowanego inwestowania:

- obszary o dominującej funkcji mieszkaniowej jednorodzinnej,
- obszary o dominującej funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej,
- centralny obszar wielofunkcyjny koncentracji zabudowy śródmiejskiej,
- obszary o dominującej funkcji usługowej,
- obszary o dominującej funkcji usług sportu i rekreacji,
- obszary o dominującej funkcji przemysłowej,
- obszary o dominującej funkcji związanej z urządzeniami infrastruktury technicznej.

Obszary wykluczone z inwestowania:

- obszary zieleni naturalnej,
- obszary zieleni urządzonej (parki, zieleńce),
- obszary lasów,
- obszary ogrodów działkowych,
- obszary cmentarzy,
- obszary wód powierzchniowych (rzeki i jeziora),
- obszary dróg publicznych.

Ograniczenia w zakresie możliwości inwestowania oraz lokalizacji nowej zabudowy wynikać będą z zakazów, nakazów i obostrzeń zawartych w przepisach odrębnych:

- drogowych,
- kolejowych,
- o lasach, w tym tereny lasów ochronnych,
- form ochrony przyrody, w tym tereny Rezerwatu „Kulin” czy otuliny Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego,
- określających wymagania, jakim powinny odpowiadać cmentarze, w tym strefy ochronne cmentarzy,
- dotyczących stref ochronnych ujęć wody,
- dotyczących stref uciążliwości od obiektów infrastruktury technicznej,
- linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia WN 110 kV i średniego napięcia SN 15 kV, w tym obszary o ograniczonym sposobie użytkowania,
- dotyczących użytków ekologicznych,
- dotyczących wód powierzchniowych,
- dotyczących ochrony przeciwpowodziowej,

- prawo wodne dotyczących obszarów szczególnego zagrożenia powodzią,
- prawo wodne dotyczących obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, obejmujących tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia obiektów hydrotechnicznych: zapory bocznej Stopnia Wodnego lub wałów przeciwpowodziowych,
- prawo geologiczne i górnicze dotyczących obszarów osuwania się mas ziemnych oraz obszarów zagrożonych ruchami masowymi,
- ochrony i opieki nad zabytkami,
- określających warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci elektroenergetyczne, w tym obszary o ograniczonym sposobie użytkowania,
- określających warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe, w tym obszary o ograniczonym sposobie użytkowania,
- określających warunki techniczne, jakim powinny odpowiadać sieci przesyłu produktów naftowych, w tym obszary o ograniczonym sposobie użytkowania.

Zgodnie z ustawą o gospodarce nieruchomościami inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, dotyczą obszarów, na których występują już tego rodzaju inwestycje oraz tereny, na których projektuje się takie przedsięwzięcia. Są to m.in.:

- istniejące drogi krajowe,
- istniejące drogi wojewódzkie,
- istniejące drogi powiatowe,
- istniejące drogi gminne,
- inwestycje usługowe w zakresie kultury, turystyki, sportu i rekreacji oraz pozostałych usług publicznych,
- istniejące linie elektroenergetyczne wraz ze stacjami transformatorowymi,
- ujęcia wody i sieci wodociągowe, oczyszczalnia ścieków i sieci kanalizacyjne,
- cmentarze.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, poza dokumentem Strategii Rozwoju Miasta, określone są w innych dokumentach strategicznych miasta:

- w obecnej „Strategii rozwoju miasta Włocławek 2020+”;
- w „Gminnym Programie Rewitalizacji”;
- w obowiązującym „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta”.

Do inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym należą:

- 1) Budowa nowych dróg i przebudowa istniejących dróg w parametrach określonych w studium lub w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- 2) Budowa parkingów, w tym parkingów strategicznych oraz parkingów Park & Ride.
- 3) Budowa i przebudowa tras rowerowych.
- 4) Budowa i rozwój systemu infrastruktury wodno-ściekowej.
- 5) Budowa i rozwój systemu infrastruktury elektroenergetycznej.
- 6) Budowa i rozwój systemu infrastruktury gazowej.
- 7) Budowa i rozwój systemu infrastruktury ciepłowniczej.
- 8) Zagospodarowanie terenów rekreacyjnych oraz terenów zieleni urządzonej, parków, skwerów oraz nabrzeża wiślanego.
- 9) Budowa i przebudowa budynków służących rozwojowi społecznego budownictwa czynszowego.
- 10) Opieka nad nieruchomościami własności Gminy Miasto Włocławek stanowiącymi zabytki.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, to inwestycje, których pierwotnym źródłem były dokumenty programowe, planistyczne i strategiczne, przyjęte przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, Radę Ministrów, właściwego Ministra lub Sejmik Województwa, a ponadlokalność wynika z krajowego i regionalnego charakteru organu sporządzającego dany dokument źródłowy.

Określone są w dokumentach strategicznych jak:

- „Strategia Rozwoju Obszaru Strategicznej Interwencji dla miasta Włocławek oraz obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie”;
- „Strategia Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+”;
- Planu zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko – pomorskiego” (obowiązujący z 2003r.).

Obszary o szczególnych problemach lub barierach rozwojowych i obszary o wyjątkowym potencjale rozwojowym

Podstawą osiągnięcia celów polityki inwestycyjnej i określenia kierunków rozwoju jest wykorzystanie uwarunkowań wynikających ze środowiska przyrodniczego i kulturowego, położenia i powiązań zewnętrznych miasta, dotychczasowego zainwestowania i zagospodarowania.

Do pozytywnych elementów uwarunkowań rozwoju miasta należą:

- bliskie położenie w sąsiedztwie autostrady A-1 (Autostrada Bursztynowa) wraz z dogodnymi dojazdami do trzech węzłów: Włocławek Północ, Włocławek Zachód i Kowal,
- istniejący oraz projektowany układ komunikacyjny lokalny,
- korzystne, bliskie położenie w stosunku do miast: Płock, Inowrocław, Toruń, Bydgoszcz,
- położenie w obszarze środkowym dolnego odcinka rzeki Wisły – zaporą wodną Stopnia Wodnego Włocławek oraz Zbiornik Włocławski – Jezioro Włocławskie,
- pokrycie znacznej powierzchni terenu miasta lasami, stanowiącymi wraz zalesionymi terenami sąsiadujących gmin strefę ochronną,
- dostęp do ważnych elementów infrastruktury technicznej – linie energetyczne, gazociąg wysokoprężny, rurociąg naftowy, linia telekomunikacji międzymiastowej, miejska oczyszczalnia ścieków, własne ujęcia wody.

Szanse dla rozwoju i aktywizacji miasta stwarzają:

- efektywne wykorzystanie terenów położonych w sąsiedztwie dróg krajowych i wojewódzkiej oraz stanowiących dojazdy do autostrady przez inwestorów i przedsiębiorców,
- efektywne wykorzystanie terenów Włocławskiej Strefy Rozwoju Gospodarczego – Parku Przemysłowo-Technologicznego w północno-zachodniej części miasta (obszar „Kawki” – ul. Wiklinowa, Zalesie, Zbożowa, Kawka, Krzywa Góra) oraz tereny rozwoju dziedzin przemysłu, produkcji i usług we wschodniej części miasta (ul. Papieżka, al. Kazimierza Wielkiego,
- wzrost zainteresowania społeczeństwa lokalnego i ponadlokalnego nabywaniem działek budowlanych w rejonach atrakcyjnych do zamieszkania, planowanych pod zabudowę mieszkaniową rezydencjonalną (tereny Liska, Rudy i Rybnicy),
- promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz oferty turystycznej opartej na zasobach tego dziedzictwa, w szczególności poprzez realizację projektów kulturalnych, artystycznych i interdyscyplinarnych o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym,
- wszelkie inwestycje podkreślające indywidualność i promujące miasto, świadczące o gospodarce opierającej się na zasadach zrównoważonego rozwoju (rewaloryzacja wartości kulturowych, przyrodniczych, itp.),
- możliwość wykorzystania naturalnych zasobów miasta dla rozwoju turystyki – występowanie terenów cennych przyrodniczo (Rezerwat Kulin, sąsiedztwo Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego, atrakcyjne położenie nad rzeką Wisłą i Zalewem Włocławskim;
- wzrost efektywności lokalnej gospodarki, rozwój lokalnej przedsiębiorczości i turystyki, rozwój infrastruktury poprawiającej atrakcyjność inwestycyjną miasta,
- pozyskiwanie środków zewnętrznych, przyczyniających się do bardziej dynamicznego rozwoju miasta.

W ramach terenów widzianych jako obszary o potencjale rozwojowym określonych funkcji, wyróżnić można:

- obszar w rejonie ulic: Wiejska, Gajowa, Trzciniowa (funkcje mieszkaniowe i usługowe),
- obszar w rejonie ul. Falbanka (funkcja mieszkaniowa),
- obszar w rejonie ulic: Kapitulna, Jastrzębia oraz tereny lasu (funkcje mieszkaniowe i usługowe),
- obszar w rejonie ulic: Kruszyńska, al. Królowej Jadwigi (funkcje usługowe),
- obszar w rejonie ulic: Lisek, Ruda oraz granica miasta, rzeka Zgłowiączka, ogrody działkowe (funkcje mieszkaniowe),
- obszar w rejonie ulic: Toruńska, Żyzna, Pszenna, Pochyła (funkcje mieszkaniowe),
- obszar w rejonie ulic: Kawka, Zalesie, Mikanowska oraz teren lasu (funkcje produkcyjno-przemysłowe),
- obszar w rejonie ulicy Dobrzyńskiej (funkcje mieszkaniowe),
- obszar w rejonie ulic: Chełmicka, Lipnowska, Obrońców Wisły 1920 r. oraz teren lasu (funkcje usługowe, sportowo-rekreacyjne),
- obszar w rejonie ulic: Cienista, Brzeziniowa, Jaskółcza, Łubinowa, Ustronna, Polanka oraz teren lasu (funkcje mieszkaniowe).

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Podmioty i instytucje realizujące zadania z zakresu bezpieczeństwa

We Włocławku instytucjami wymiaru sprawiedliwości są: Sąd Okręgowy oraz Sąd Rejonowy. Ściśle współdziałają z nimi zlokalizowane we Włocławku organy ochrony prawnej: Prokuratura Rejonowa i Zakład Karny. O bezpieczeństwo i porządek publiczny dba Policja. Państwowa Straż Pożarna to służba ratownictwa i ochrony ludności. Zarządzanie kryzysowe sprawuje prezydent miasta z wykorzystaniem zespołu zarządzania kryzysowego. Do instytucji bezpieczeństwa publicznego nadzorowanych przez samorząd należy Straż Miejska.

Uwarunkowania wynikające z położenia, w tym zagrożenia naturalne (powodziowe, osuwiskowe)

Zagrożenie powodziowe Włocławka wynika z położenia miasta nad Wisłą i jej głównym dopływem rzeką Zgłowiączką. Większość terenów miejskich, na prawym i lewym brzegu rzeki Wisły, położona jest poza zasięgiem wód powodziowych. Jedynie nisko położone tereny nadbrzeżne poniżej stopnia wodnego są narażone na okresowe zalewanie wodami powodziowymi, a także mogą być zagrożone zalaniem w przypadku awarii obiektów stopnia. Tereny takie znajdują się na prawym brzegu (Zawiśle, zwłaszcza poniżej mostu stalowego) oraz na lewym brzegu (Śródmieście w rejonie Bulwarów oraz ujścia rzeki Zgłowiączki). Tereny te podzielono na dwie grupy:

- tereny niechronione wałami przeciwpowodziowymi, położone w północno-zachodniej części miasta, po prawej stronie rzeki Wisły w dzielnicy Zawiśle oraz w dolinach rzek Zgłowiączki i Lubieńki,
- tereny chronione wałami przeciwpowodziowymi, położone we wschodniej części miasta (po lewej stronie rzeki Wisły), w północno-zachodniej części miasta (po lewej stronie rzeki Wisły – Krzywa Góra Korabniki wraz z terenem Zakładów „Anwil” i Grupowej Oczyszczalni Ścieków) oraz w centralnej części miasta (po lewej stronie rzeki Wisły, na wschód od przeprawy mostowej).

Zagrożenia osuwiskowe występują w części miasta położonej na prawym brzegu rzeki Wisły – Zawiśle. Udokumentowano 69 osuwisk oraz wskazano 21 terenów zagrożonych ruchami masowymi. Większość udokumentowanych osuwisk występuje na północnych zboczach doliny Wisły, głównie na odcinku Szpetal Dolny–Zarzeczewo oraz na północno-zachodniej i środkowej części skarpy terasu pradolinnego na odcinku Korabniki–Zazamcze.

Poza osuwiskami na obszarze powiatu Włocławek wyznaczono 21 terenów zagrożonych **ruchami masowymi**. Podobnie jak osuwiska, tereny zagrożone są usytuowane na północnych zboczach doliny Wisły oraz na skarpie pradoliny. Tereny te są obszarami w których istnieje potencjalna możliwość powstania i rozwoju nowych osuwisk. Tymi procesami najbardziej zagrożone są tereny wyznaczone na północnych zboczach doliny Wisły, na odcinku między Kulinem a Zarzeczewem.

Przestępczość

Zgłoszenia do Straży Miejskiej dotyczą zakłócania porządku publicznego i spokoju, zagrożenia w ruchu drogowym, zagrożenia życia i zdrowia, zwierząt, ochrony środowiska i gospodarki odpadami, awarii technicznych, zagrożeń pożarowych.

Zgłoszenia na Policję dotyczą: kradzieży, kradzieży pojazdu, włamania, rozbojów, bójek i pobić, uszkodzeń mienia, gospodarczych, uszczerbku na zdrowiu, prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego.

Interwencje Państwowej Straży Pożarnej dotyczą zgłoszeń pożarów, miejscowych zagrożeń i alarmów fałszywych.

Tabela 5. Liczba interwencji Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Straży Miejskiej w latach 2018–2020

rodzaj interwencji	rok		
	2018	2019	2020
liczba interwencji Policji	16 503	7 230	14 590
liczba interwencji PSP	1060	1 181	1 785
liczba interwencji/ zgłoszeń Straży Miejskiej	19 672 / 11 483	24 614/ 12 614	19 264/ 22 408

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa UM

Na 1000 mieszkańców w 2018 r. odnotowano 25,9 przestępstwa, w 2019 r. liczba ta wynosiła 27,3. W latach 2018–2019 wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem we Włocławku był znacznie niższy od wskaźnika wykrywalności dla województwa kujawsko-pomorskiego, gdzie wynosił odpowiednio 78,5% i 74,1%. Rok 2020 podniósł poziom wykrywalności i zbliżył się do poziomu województwa (74,3%), ale nadal pozostaje niższy.

Tabela 6. Liczba i wykrywalność przestępstw w latach 2018–2020

liczba i wykrywalność przestępstw	rok		
	2018	2019	2020
liczba przestępstw	2871	3000	3399
wykrywalność	66,27%	67,63%	71,05%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa UM

W analizowanych latach wzrasta liczba przestępstw na terenie Włocławka, w 2020 r. w odniesieniu do 2019 r. wzrosła o 13,3%. Najwyższy wzrost zanotowano w kategorii rozboje – 81% oraz gospodarcze – 51%.

Tabela 7. Liczba przestępstw na terenie miasta Włocławek w latach 2018-2020 według charakteru

Kategoria przestępstw	Przestępstwa stwierdzone w danym roku		
	2018	2019	2020
Ogółem	2871	3000	3399
Kryminalne	2328	2304	2505
w tym 17x7	1229	1043	1283
Gospodarcze	306	412	624
Rozboje	58	49	89
Bójki i pobicia	20	34	31
Uszczerbek na zdrowiu	103	26	49
Kradzieże	464	488	542
kradzieże samochodowe	13	18	25
kradzieże z włamaniem	362	273	357
Art 178a §1 kk	128	165	145
Uszkodzenia mienia	222	173	215

Źródło: Raport roczny 2020 o stanie bezpieczeństwa w mieście i powiecie włocławskim i wynikach pracy Komendy Miejskiej Policji we Włocławku

Jednym z elementów miejskiej infrastruktury, która jest wykorzystywana do zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców miasta oraz kontroli ładu i porządku publicznego jest system monitoringu miejskiego. Punkty kamerowe usytuowane są w miejscach o dużej koncentracji ruchu pieszych, jak i ruchu pojazdów. We Włocławku w 2018 r. funkcjonowało 65 punktów kamerowych, w 2019 r. – 66, w 2020 r. – 68. W roku 2020 w porównaniu do 2019 r. liczba zdarzeń zgłoszonych przez monitoring wizyjny wzrosła o 49%.

Tabela 8. Liczba zgłoszeń dotyczących zdarzeń, które miały miejsce na monitorowanym obszarze w latach 2018–2020

Wyszczególnienie	rok		
	2018	2019	2020
Liczba zdarzeń zgłoszonych przez monitoring wizyjny	2948	2674	3989

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa UM

We wszystkich analizowanych latach najwyższy odsetek zdarzeń dotyczy wykroczeń przeciwko obyczajności publicznej – wykazuje jednak tendencję spadkową. Z roku na rok wzrasta natomiast liczba zgłoszeń dotyczących spożywania alkoholu i usiłowania spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

Tabela 9. Liczba zgłoszeń z rejestrów własnych Straży Miejskiej według struktury kwalifikacji prawnej

kwalifikacja prawna i opis zgłoszeń	rok		
	2018	2019	2020
wykroczenia przeciwko obyczajności publicznej	39,98% (w tym „leżący człowiek” – stan upojenia alkoholowego: 954)	36,72% (w tym „leżący człowiek” – stan upojenia alkoholowego: 813)	26,85% (w tym „leżący człowiek” – stan upojenia alkoholowego: 848)
spożywanie alkoholu i usiłowanie spożywania w miejscach publicznych	12,58%	20,87%	25,52%
wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w ruchu drogowym	9,74%	15,11%	11,81%
wszystkie pozostałe (w tym złecone obserwacje zgromadzeń, inne zdarzenia):	38,70%	27,30%	35,82%

Źródło: dane Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa UM

W obszarze rewitalizacji wskaźnik dotyczący zgłaszanych interwencji do Straży Miejskiej jest zdecydowanie wyższy niż dla całego miasta. Należy zaznaczyć, iż zgłoszenia nie zawsze wynikają z poczucia odpowiedzialności za najbliższe otoczenie przez mieszkańców, ponieważ charakteryzują się one brakiem zaufania do instytucji porządku publicznego i niezgłaszaniem przestępstw, zakłócania porządku czy aktów przemocy. Jest to zjawisko charakterystyczne dla obszarów zdegradowanych społecznie. Problem przestępczości w obszarach zdegradowanych często okazuje się pochodną pozostałych problemów społecznych, z którymi borykają się mieszkańcy. Należy zauważyć, że skala zjawiska bywa większa niż wykrywalność przestępstw, ponieważ w środowiskach zdegradowanych często nie zgłasza się przestępstw, szczególnie związanych z przemocą.

Tabela 10. Wskaźniki określające zjawisko przestępczości – obszar rewitalizacji na tle miasta Włocławek

Wskaźnik	Obszar rewitalizacji	Miasto Włocławek
Liczba przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców	23,56	12,65
Liczba zgłoszeń interwencji do Straży Miejskiej na 1000 mieszkańców	286,08	81,09
Liczba założonych Niebieskich Kart na 1000 mieszkańców	17,8	8,08

Źródło: Opracowanie Wydział Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa UM

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

W ciągu ostatnich trzech lat KMP we Włocławku odnotowała 284 wypadki drogowe, w których 204 osoby zostały ranne, a 39 poniosło śmierć. Wobec roku 2018 zanotowano wzrost kolizji drogowych – o 56,3%, wypadków – o 87,8% i osób kierujących pod wpływem alkoholu – o 13,3%. Tendencją spadkową charakteryzuje się liczba wypadków z udziałem pieszych, liczba tych zdarzeń spadła o 32%.

Tabela 11. Zdarzenia drogowe i ich skutki

Rodzaj zdarzenia	Rok					
	2018		2019		2020	
wypadki drogowe	41		105		77	
	ranni	zabici	ranni	zabici	ranni	zabici
	39	5	95	22	70	12
kolizje drogowe	1 379		2 359		2156	
liczba osób kierujących po spożyciu alkoholu	128		165		145	
liczba wypadków z udziałem pieszych	34		27		23	

Źródło: dane Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa UM oraz Statystyka zdarzeń drogowych za 2020 rok KW w Bydgoszczy <http://bip.bydgoszcz.kwp.policja.gov.pl/KWB/statystyki/statystyki-zdarzen-dro/33634,Statystyka-zdarzen-drogowych-za-2020-rok.html>

POLITYKA SPOŁECZNA

Pomoc społeczna – liczba i odsetek osób objętych pomocą społeczną, struktura udzielania pomocy, beneficjenci pomocy, w tym osoby długotrwale korzystające ze wsparcia

W 2020 r. różnymi formami pomocy społecznej objęto 4 806 rodzin i 8 279 osób żyjących w tych rodzinach. Z pomocy społecznej korzystało 8,21% mieszkańców (zameldowanych na pobyt stały). W ciągu 2 lat liczba osób korzystających z wsparcia spadła o 1,6%.

Głównymi przyczynami przyznania pomocy przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w latach 2018–2020 były: bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Z analiz przeprowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie wynika, że w 2019 r. liczba rodzin objętych pomocą MOPR z powodu bezrobocia wyniosła 2 895, tj. 5 953 osoby w tych rodzinach.

Tabela 12. Powody przyznania pomocy przez MOPR (liczba rodzin)

powód przyznania pomocy	rok		
	2018	2019	2020
bezrobocie	3 513 (62,64%)	2 895 (58,5%)	2 775 (60,24%)
długotrwała lub ciężka choroba	1 396 (24,89%)	1 391 (28,11%)	1 201 (24,99%)
niepełnosprawność	1 371 (24,45%)	1 313 (26,53%)	1 185 (24,66%)
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	1 094 (19,51%)	1 099 (22,21%)	1 148 (23,89%)
choroba alkoholowa	327 (5,83%)	285 (5,76%)	223 (4,64%)
pozostałe	701 (12,5%)	625 (12,63%)	568 (11,82%)

Jedna rodzina może być wskazana w kilku wierszach, w związku z występowaniem więcej niż jednego problemu

Źródło: analiza MOPR

Według danych PUP liczba osób bezrobotnych w roku 2020 wyniosła 4 885 osób, w tym 2 644 kobiety i 2 241 mężczyzn. Z pomocy MOPR z tytułu bezrobocia korzystało 2 775 rodzin. Wysokie bezrobocie jest więc ściśle powiązane z problemem korzystania z pomocy społecznej i znajduje swoje odzwierciedlenie w wydatkach budżetowych miasta.

Duża pozostaje liczba osób korzystających z zasiłków. W porównaniu do roku 2019 odnotowano niewielkie wahania. Wsparciem objęto:

- w formie zasiłku stałego – 759 rodzin na łączną kwotę 4 497 736,00 zł (2019 r. – 803 rodziny na łączną kwotę 4 555 163,00 zł)
- w formie zasiłku okresowego – 2 745 rodzin na łączną kwotę 7 604 086,00 zł (2019 r. – 2 847 rodzin na łączną kwotę 7 609 451,00 zł)
- w formie zasiłku celowego objęto – 3 477 rodzin na łączną kwotę 4 886 092,00 zł (w 2019 r. była to kwota 4 669 358,00 zł)

Ze świadczeń niepieniężnych korzysta:

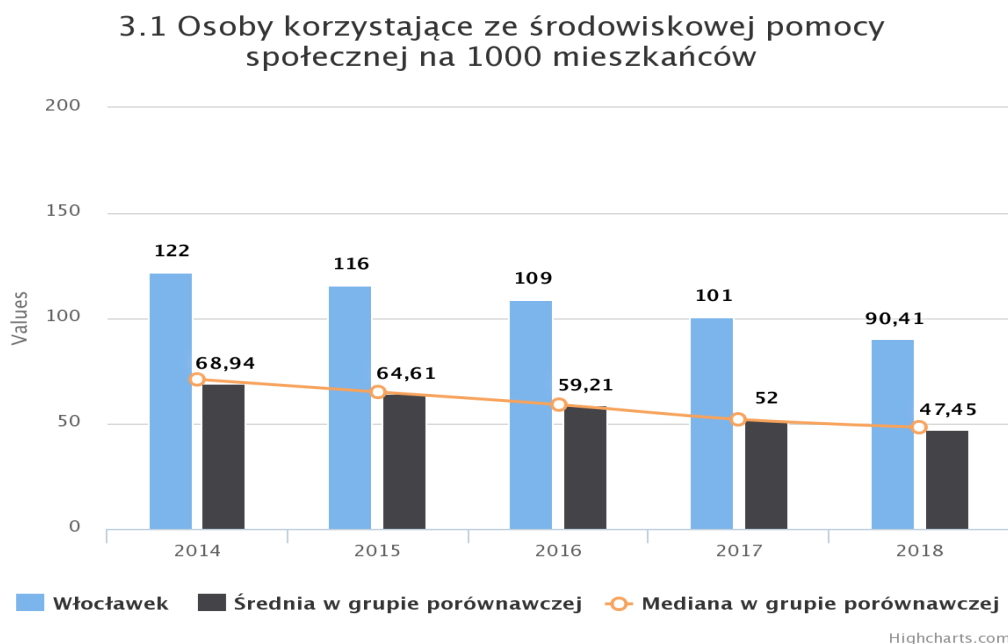
- z tytułu schronienia – 188 osób na kwotę 634 962,00 zł (2019 r. – 213 osób na łączny koszt 611 706,00 zł)
- z tytułu usług opiekuńczych – 716 osób na kwotę 5 343 531,00 zł (2019 r. – 733 osoby na łączny koszt 5 241 248,00 zł)

- z tytułu specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 118 osób na kwotę 2 184 509,00 zł (2019 r. – 107 osób na łączny koszt 2 100 299,00 zł)
- z tytułu posiłku – 1 867 osób na kwotę wydatkowaną 1 755 907,00 zł (2019 r. – 2 409 osób na łączny koszt 2 175 394,00 zł).

W przypadku usług opiekuńczych, ze względu na trendy demograficzne prognozuje się, że zapotrzebowanie na te formy pomocy będzie rosło.

Liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej we Włocławku jest niemal dwukrotnie wyższa niż średnia w grupie porównawczej.

Wykres 22. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców

Źródło: MRL

Wśród grup zagrożonych wykluczeniem społecznym należy wymienić osoby długotrwale bezrobotne, osoby bezdomne, osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny, w szczególności osoby sprawujące osobistą opiekę nad osobą z niepełnosprawnością, osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej z powodu długotrwałej choroby, w tym alkoholowej, osoby niesamodzielne lub niezaradne życiowo, osoby długotrwale – „nawykowo” – korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, rodziny wielodzietne korzystające z pomocy społecznej, dorastające dzieci osób korzystających z pomocy społecznej.

Również poziom integracji społecznej we Włocławku jest niski. Wskazuje na to liczba osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców od wielu lat niemal dwukrotnie wyższa (w 2018 r. wyniosła 90,41, w 2019 r. – 78,24) aniżeli średnia w grupie porównawczej (w 2018 r. – 47,45, a w 2019 r. – 50,69). Dystans ten jednak powoli się zmniejsza. Spada liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych na 1000 mieszkańców, która jest od wielu lat niższa niż w grupie porównawczej (odpowiednio 135,7 na 155,99 w 2018 r.) i różnica ta z biegiem lat się zwiększa.

Ochrona zdrowia – placówki, oferta, dostępność, liczba udzielanych porad, lokalizacja i czas dojazdu zespołów ratownictwa medycznego

Dostępność do świadczeń zdrowotnych jest jednym z najważniejszych wyznaczników jakości życia mieszkańców. Potencjalnie najważniejszą rolę w zachowaniu zdrowia spełnia podstawowa opieka zdrowotna, którą na terenie Włocławka organizuje 11 podmiotów leczniczych. Największym jest Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o. prowadzący 8 przychodni. W 2019 r. lekarze pierwszego kontaktu udzielili 606 311 porad – średnio 5,1 na 1 mieszkańca. Wskaźnik ten nieznacznie przekraczał średnią dla województwa wynoszącą 4,8 porad.

Ambulatoryjną opiekę specjalistyczną i stomatologiczną zapewniają 223 poradnie, w których w 2019 r. lekarze udzielili 575 861 porad.

Na terenie miasta działają trzy podmioty prowadzące leczenie szpitalne w systemie stacjonarnym i dziennym. Największym z nich jest szpital publiczny samorządu województwa kujawsko-pomorskiego – Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. bł. ks. Jerzego Popiełuszki. Szpital ten jest obecnie przebudowywany i rozbudowywany. W 2019 r. szpitale dysponowały 543 łózkami. Na 10 tys. mieszkańców przypadało 27,7 łóżka, co znacząco odbiegało od wskaźnika dla województwa wynoszącego 42,8.

Mieszkańcy Włocławka zwracają jednak uwagę na niewystarczający dostęp i jakość opieki zdrowotnej oraz rehabilitacyjnej, a także problemy z dostępem do opieki psychologicznej i psychiatrycznej przy zwiększających się potrzebach w tym zakresie.

W sytuacjach bezpośredniego zagrożenia życia, kluczowe znaczenie ma dostępność i sprawne funkcjonowanie systemu ratownictwa medycznego. We Włocławku stacjonuje 1 specjalistyczny i 4 podstawowe zespoły ratownictwa medycznego.

Czas dojazdu pojazdu ratunkowego dla 99% mieszkańców wynosi do 8 minut. Dla 0,04%, co stanowi 43 osoby wynosi powyżej 12 minut. Jest to wynik spełniający normy wynikające z przepisów określających średni i maksymalny czas dojazdu ambulansu od chwili przyjęcia zgłoszenia przez dyspozytora medycznego.

Według danych GUS liczba aptek we Włocławku w ostatnich trzech latach utrzymuje się na zbliżonym poziomie. W 2020 r., podobnie jak w 2018 r. było ich 39, w 2019 r. – 37. Obecnie jedna, zlokalizowana w centrum miasta, pełni dyżury całodobowe. W 2019 r. na jedną aptekę przypadało 2 970 mieszkańców, przy średniej krajowej wynoszącej 2 848 osoby. W związku ze wzrostem liczby placówek w 2020 r. wartość tego wskaźnika dla miasta ulegnie zmniejszeniu.

Gospodarka mieszkaniowa – opis stanu zasobów mieszkaniowych, w tym technicznych, energetycznych i dostępności

Substancja mieszkaniowa miasta jest bardzo zróżnicowana pod względem intensywności zabudowy, czasu jej wybudowania i stanu technicznego. Największy problem stanowi zabudowa jednostki Śródmieścia, najstarszej części miasta. Tu notowana jest **koncentracja budynków wyłączonych częściowo lub w całości z użytkowania** (w ostatnich 10 latach wyłączono tu z użytkowania w całości lub części 13 budynków), podczas gdy w pozostałych jednostkach zjawisko to występuje punktowo. Większość kamienic wymaga remontów kapitalnych lub częściowych. Niezadowalający jest tu również dostęp do sieci ciepłowniczych, co ma duży wpływ na jakość powietrza w tej części miasta, czy nawet kanalizacji (toalety wspólne na klatkach schodowych lub podwórkach). W wielu kamienicach skoncentrowane są mieszkania komunalne i socjalne, tu również zadłużenie tych mieszkań jest bardzo wysokie.

Cześć nieruchomości położonych w najstarszej części miasta – Śródmieściu, stanowiących własność prywatną, posiada nieuregulowany status własnościowy, wynikający z nieprzeprowadzonych procesów spadkowych. Występują sytuacje, w których niemożliwe jest ustalenie współwłaścicieli lub kontakt z nimi z powodu zamieszkiwania poza granicami Polski. Problem ten dotyczy szczególnie nieruchomości należących przed II wojną światową do mieszkającej we Włocławku społeczności żydowskiej, która stanowiła 21% mieszkańców miasta. Stanowi to również problem przy zawieraniu umów na przyłącza mediów, gdzie wymagana jest zgoda wszystkich właścicieli, ale przede wszystkim uniemożliwia przeprowadzenie remontów obiektów,

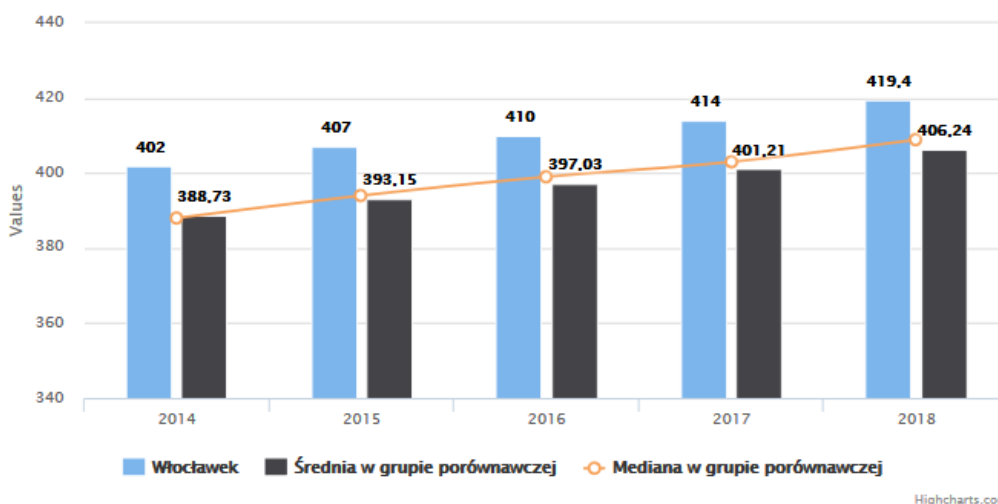
koniecznych dla zmiany wizerunku i ożywienia, także gospodarczego, historycznego centrum miasta. Istniejący stan rzeczy w tym zakresie także negatywnie oddziałuje na finanse miasta.

Na uwagę zasługuje fakt, iż miasto prowadzi **proces rewitalizacji** centrum miasta. Uchwałą nr XLVI/91/2018 Rady Miasta Włocławek z dnia 17 lipca 2018 r. został przyjęty Gminny Program Rewitalizacji Miasta Włocławek na lata 2018–2028.

Włocławek, jako jedno z zaledwie 12 miast w Polsce, zdecydował się ustanowić Specjalną Strefę Rewitalizacji. Umożliwia ona sprawniejsze prowadzenie trudnego procesu rewitalizacji także w sferze przestrzennej – dzięki SSR miasto m.in. dotuje prace remontowe właścicielom kamienic, aktywnie angażując w działania rewitalizacyjne, dzięki środkom publicznym, także środki prywatne.

Według danych GUS, w 2014 r. na 1000 mieszkańców Włocławka przypadły 402 mieszkania. W 2019 r. liczba ta wzrosła do 424. To nieco powyżej średniej, która w grupie porównawczej wynosi około 406 mieszkań na 1000 mieszkańców.

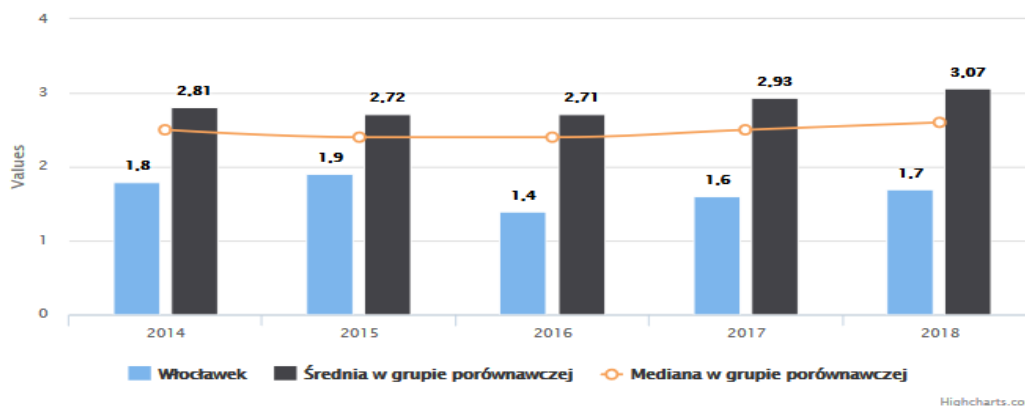
Wykres 23. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców Włocławka na tle grupy porównawczej

Źródło: MRL

We Włocławku **oddaje się do użytkowania mało mieszkań** – średnia trzyletnia liczby mieszkań oddawanych do użytkowania we Włocławku w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosiła w 2018 r. 1,7. przy średniej w grupie porównawczej na poziomie 3,07. W 2019 r. oddano do użytkowania 161 mieszkań.

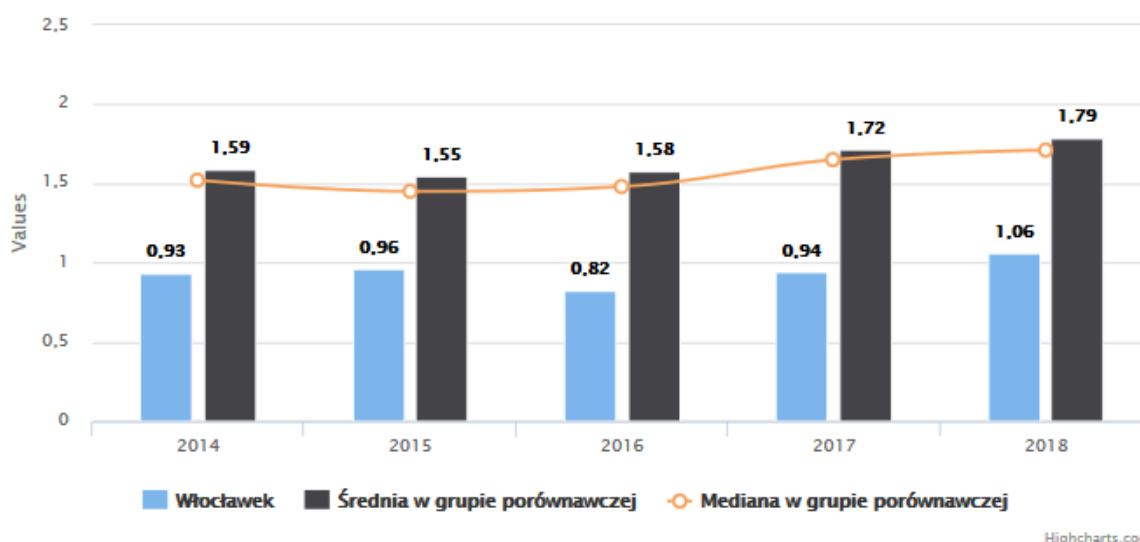
Wykres 24. Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności Włocławka na tle grupy porównawczej

Źródło: MRL

Niska jest również powierzchnia nowo wybudowanego mieszkania przypadająca na jednego mieszkańca w wieku 25–34 lat – w 2018 r. zaledwie 1 m². Średnia w grupie porównawczej wynosiła wówczas 1,8 m².

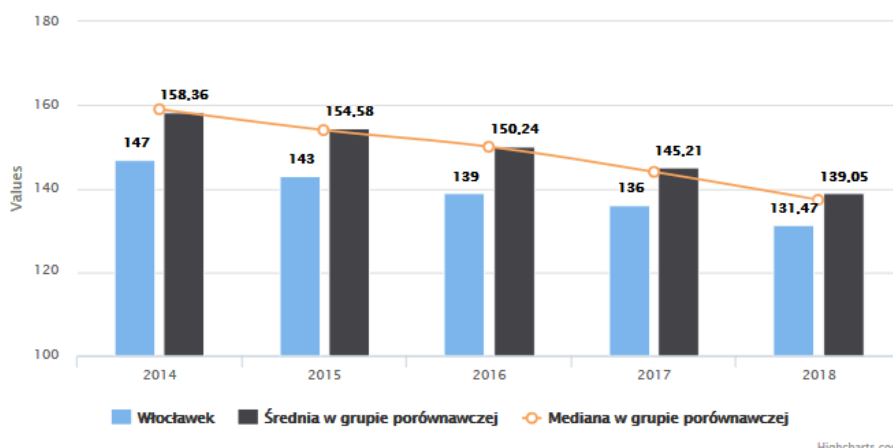
Wykres 25. Powierzchnia nowobudowanych mieszkań przypadających na mieszkańca w wieku 25–24 lat we Włocławku na tle grupy porównawczej

Źródło: MRL

Interpretując omawiany wskaźnik, należy zwrócić uwagę na fakt, że wskaźnik Floridy we Włocławku wynosi zaledwie 131,47. Zestawiając to z danymi na temat, wynoszącej zaledwie 1 m², powierzchni nowo budowanych mieszkań przypadających na mieszkańca w wieku 25–34 lat, można stwierdzić, że wartość ta ukazuje Włocławek w lepszym świetle niż to jest w rzeczywistości. Rynek pierwotny oferuje bowiem bardzo mało mieszkań w mieście. Według danych GUS, w 2018 r. oddano do użytkowania zaledwie 219 mieszkań, w tym 157 w 5 budynkach wielorodzinnych i 62 budynki jednorodzinne. **Większość mieszkań we Włocławku zostało wybudowanych kilkadziesiąt lat temu. Ich jakość (estetyka budynków, wielkość i rozkład pomieszczeń, dostępność miejsc parkingowych, dostępność dla osób z niepełnosprawnościami, jakość materiałów, efektywność energetyczna) znacznie odbiega zatem od obecnych standardów i oczekiwań młodych ludzi.**

Wykres 26. Liczba osób w wieku 25–24 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców we Włocławku na tle grupy porównawczej

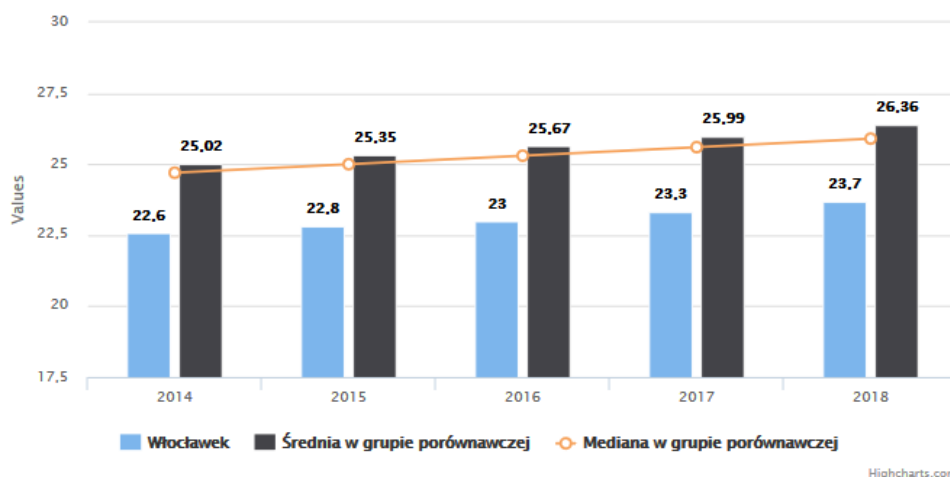

Źródło: MRL

Jednym z kluczowych czynników, które młodzi ludzie biorą pod uwagę, decydując się związać z danym miastem jest dostępność mieszkań. Nie mając szans na zakup atrakcyjnego mieszkania we Włocławku – z uwagi m.in. na niską dostępność mieszkań na rynku pierwotnym – osoby w wieku 25–34 lat, mogą podejmować decyzję o osiedleniu się poza miastem, gdzie dostępność mieszkaniowa jest większa.

Również pod względem przeciętnej powierzchni mieszkania przypadającej na jedną osobę sytuacja Włocławka jest gorsza od średniej w grupie porównawczej. Na jednego mieszkańca Włocławka przypada średnio 23,7 m² mieszkania, podczas gdy średnia w grupie porównawczej jest o 2,7 m² wyższa.

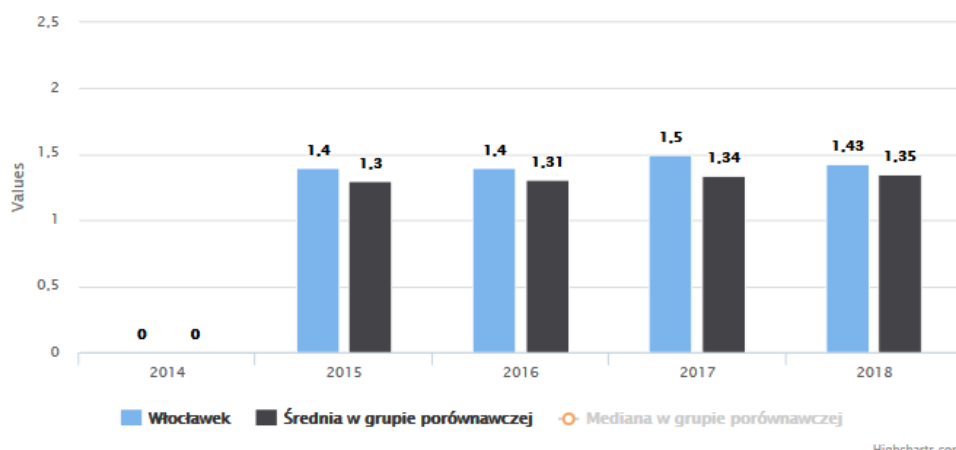
Wykres 27. Przeciętna powierzchnia mieszkania na osobę we Włocławku na tle grupy porównawczej

Źródło: MRL

W 2018 r. za równowartość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto można było kupić 1,43 m² mieszkania we Włocławku. To o 0,08 m² więcej niż średnia w grupie porównawczej. Średnia cena za 1 m² powierzchni lokali mieszkalnych sprzedawanych w ramach transakcji rynkowych we Włocławku w 2018 r. wynosiła 2 923 złotych brutto. Jak już wspomniano w części dotyczącej analizy rynku pracy, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto we Włocławku jest znacznie niższe, zarówno w stosunku do średniej w grupie porównawczej, jak i przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w kraju. W porównaniu do zarobków na włocławskim rynku pracy, mieszkania w mieście są zatem drogie.

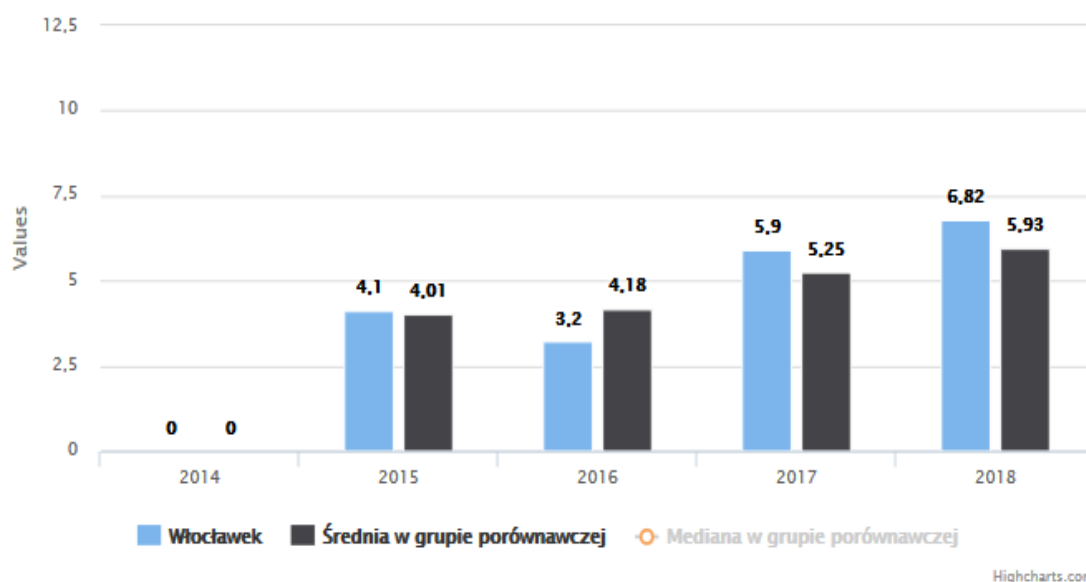
Wykres 28. Powierzchnia mieszkania jaką można kupić za przeciętne wynagrodzenie brutto we Włocławku na tle grupy porównawczej

Źródło: MRL

Dostępność mieszkań na włocławskim rynku nieruchomości nieznacznie wzrosła w ostatnich latach. W 2015 r. sprzedawano około 4 mieszkań w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, w roku 2018 liczba ta wzrosła do 7. Na 1000 mieszkańców Włocławka przypada około 39 zamieszkałych lokali komunalnych.

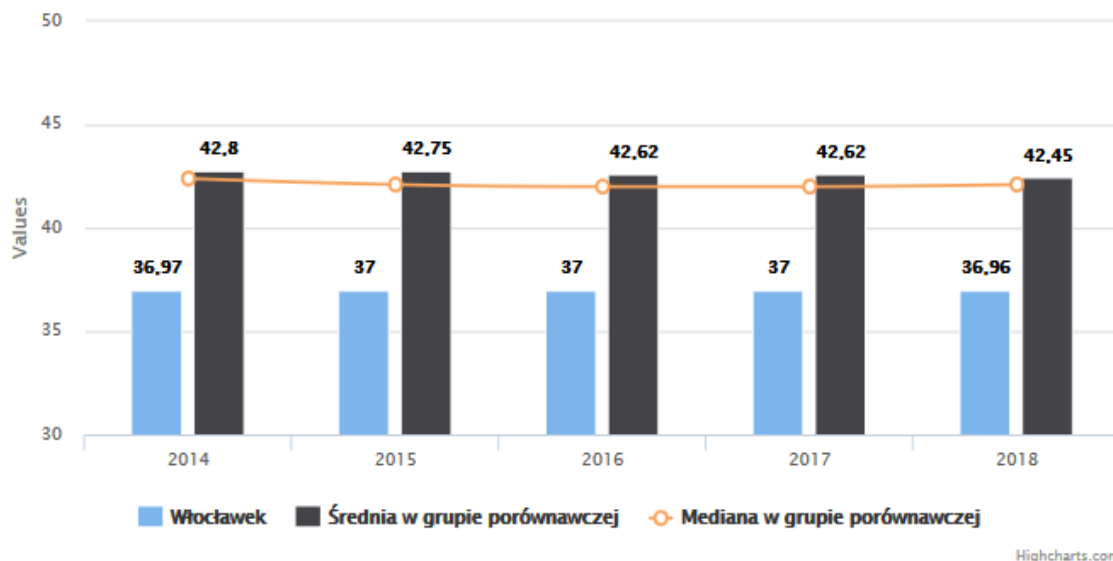
Wykres 29. Liczba lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – Włocławek na tle grupy porównawczej

Źródło: MRL

Według danych GUS, w 2018 r. Włocławek dysponował 4 272 mieszkaniami komunalnymi. Średnia powierzchnia użytkowa lokalu mieszkalnego pozostającego w zasobie gminy wynosiła 37 m². To niemal o 5,5 m² mniej niż średnia w grupie porównawczej. **Włocławek dysponuje najmniejszymi mieszkaniami komunalnymi spośród wszystkich miast porównawczych**, a ich znaczna część wymaga kapitalnego remontu.

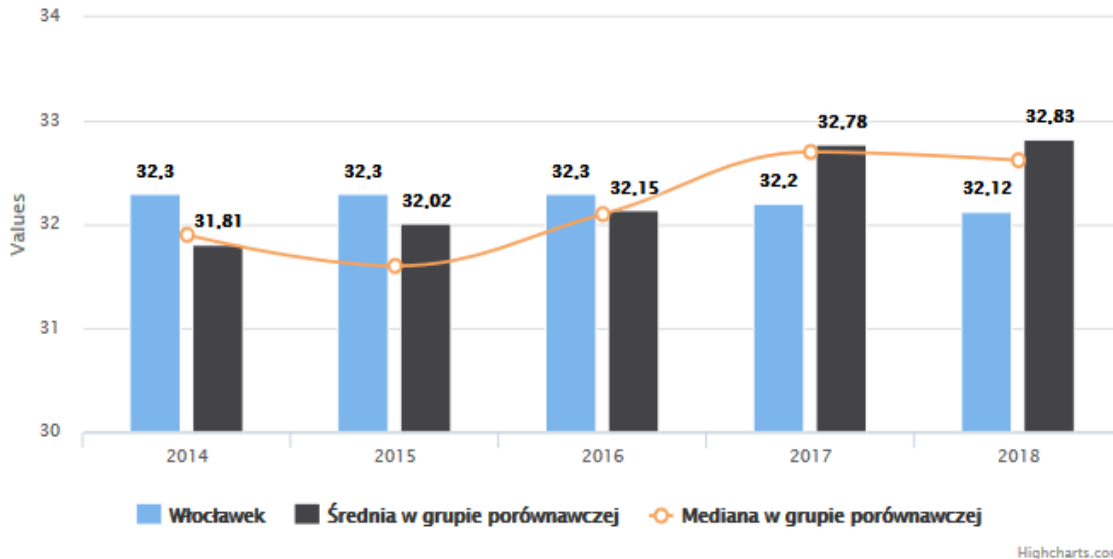
Wykres 30. Przeciętna powierzchnia lokali mieszkalnych będących w dyspozycji gminy – Włocławek na tle grupy porównawczej

Źródło: MRL

Powierzchnia mieszkań socjalnych dostępnych we Włocławku wynosi średnio nieco ponad 32 m² i jest zbliżona do średniej w grupie porównawczej.

Wykres 31. Przeciętna powierzchnia lokali socjalnych będących w dyspozycji gminy – Włocławek na tle grupy porównawczej

Źródło: MRL

Włocławek boryka się z **brakiem lokali mieszkalnych dla rodzin najbardziej potrzebujących**. Zapotrzebowanie na lokale dla osób o niższych dochodach najlepiej obrazuje ilość złożonych przez mieszkańców Włocławka wniosków o przydział mieszkania. Wg wewnętrznych danych Urzędu Miasta w roku 2018 o lokal z zasobów gminy ubiegało się 637 osób, w roku 2019 – 483 osoby. W roku 2020, podania złożyło 480 rodzin (należy zaznaczyć, iż nabór na listy przydziału mieszkań na dany rok prowadzony jest do końca czerwca roku poprzedzającego). Spośród wszystkich wniosków składanych na rok 2020 aż 217 rodzin nie znalazło się na żadnej z list z powodu otrzymania zbyt małej liczby punktów oraz organicznej ilości miejsc (51 – lista socjalna, 51 – lista mieszkaniowa). 42 wnioski zostały odrzucone z powodu przekroczonego kryterium dochodowego. Spadająca

liczba osób ubiegających się o mieszkanie nie rozwiązuje jednak problemu braku wolnych lokali. W 2018 r. na 50 rodzin ujętych na liście mieszkaniowej oraz 51 rodzin na liście socjalnej, zrealizowano odpowiednio 25 oraz 15 przydziałów lokali. W roku 2019 na 52 rodziny ujęte na liście socjalnej i tyle samo na mieszkaniowej, przydzielono odpowiednio 30 oraz 18 mieszkań. Z danych Wydziału Gospodarowania Mieniem Komunalnym wynika, że w zasobach mieszkaniowych miasta w roku 2020 było 4 470 lokali, z czego 4 232 stanowią lokale mieszkalne, 130 przeznaczonych jest do najmu socjalnego, a 11 na mieszkania tymczasowe. Od roku 2013 nie oddane zostało ani jedno nowe mieszkanie społeczne czynszowe, a zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych mieszkańców odbywa się na zasadach bieżącego odzysku lokali. Wg stanu na luty 2020 r. miasto dysponuje 10 pustostanami, tj. lokalami niezamieszkałymi, przeznaczonymi pod wynajem. Wśród nich są również wolne lokale, na których remont administracja nie ma funduszy, a więc nie mogą zostać przekazane najemcom. Dużym problemem są **zaległości czynszowe** – na dzień 31 grudnia 2019 r. kwota zadłużenia wynosiła 68 610 092,34 złotych, z czego 27 989 798,62 złotych to odsetki. Na dzień 31 grudnia 2020 r. było 2 178 dłużników, a kwota zadłużenia wzrosła do 71 278 880,55 zł, gdzie odsetki stanowiły 28 133 012,05 zł.

Z danych poniższej tabeli wynika, że ogólny stan techniczny budynków wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy jest na poziomie zadowalającym i dostatecznym, z tendencją w kierunku poziomu dobrego. Na poprawę stanu technicznego budynków mają wpływ wykonywane na bieżąco konserwacje, remonty oraz coroczne inwestycje w mieszkaniowy zasób gminy.

Tabela 13. Stan techniczny budynków w mieszkaniowym zasobie gminy

Stan techniczny	Liczba lokali	Udział w całości
dobry	726	18%
zadowalający	1413	35%
dostateczny	1614	40%
zły	283	7%
razem	4036	100%

Źródło: Opracowanie Wydział Gospodarowania Mieniem Komunalnym

Wszystkie lokale wyposażone są w ogrzewanie, instalację elektryczną oraz wodno-kanalizacyjną. 73% posiada łazienkę i wc, a 14% to lokale bez łazienki i wc.

Tabela 14. Stan techniczny mieszkaniowego zasobu gminy

Urządzenie techniczne	Liczba lokali	Udział w całości
ogrzewanie	4036	100%
centralne	2486	62%
elektryczne	123	3,0%
piecowe	1387	34%
gazowe	40	1,0%
instalacja elektryczna	4036	100%
instalacja wodno-kanalizacyjna	4036	100%
instalacja gazowa	1616	40,0%
centralnie dostarczana ciepła woda użytkowa	2154	53%
łazienka i wc	2942	73%

wc	551	14%
brak łazienki i wc	543	14%

Źródło: Opracowanie Wydział Gospodarowania Mieniem Komunalnym

Na chwilę **obecną tylko w 11 budynkach, w których znajdują się lokale będące w dyspozycji miasta, znajdują się udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami**. Są to windy lub podjazdy dla osób poruszających się na wózkach. Według analizy z lat 2015–2019 Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, we Włocławku z tytułu niepełnosprawności orzeczenia otrzymało w tym czasie łącznie 1 276 osób poniżej 16. roku życia, a 11 014 osób powyżej 16. roku życia otrzymało orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. W samym 2019 r. 2 121 osób powyżej 16. roku życia uzyskało status osób niepełnosprawnych. Dominującą przyczyną orzeczenia wśród dzieci i młodzieży są całościowe zaburzenia rozwojowe (liczba takich osób z roku na rok wzrasta), upośledzenia narządów ruchu stanowią 122 przypadki. Wśród osób dorosłych najwięcej posiada umiarkowany stopień niepełnosprawności, w stopniu znacznym upośledzonych jest 1846 osób. Najliczniejszą grupą wśród osób orzekanych są osoby powyżej 60. roku życia. Zarówno w tej grupie wiekowej jak i ogólnie, najczęściej występującymi schorzeniami są te dotyczące upośledzenia narządów ruchu. Dominującym celem złożonych wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności było odpowiednie zatrudnienie (4 193 wniosków), natomiast w przypadku orzeczeń o niepełnosprawności – uzyskanie prawa od wypłaty zasiłku pielęgnacyjnego (1 498 wniosków). Najczęściej zgłaszanymi przez osoby z niepełnosprawnościami problemami są: **brak dostępności do budynków użyteczności publicznej, zbyt wysokie krawężniki utrudniające poruszanie się na wózkach, niedostateczne przystosowanie systemu przewozów osób niepełnosprawnych – niedowidzących i słabo widzących, brak asystentów dla osób niepełnosprawnych, zbyt mała ilość miejsc, gdzie osoby niepełnosprawne mogą spędzać wolny czas bez poczucia stygmatyzacji**.

W 2017 r. miasto powołało spółkę komunalną **Miejskie Budownictwo Mieszkaniowe**, której przedmiotem działalności jest w szczególności realizacja zadań własnych gminy w zakresie budownictwa mieszkaniowego oraz budowa obiektów użyteczności publicznej. Wśród celów spółki jest realizacja misji publicznej w postaci zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych mieszkańców Włocławka, poprzez budowę mieszkań z elastycznymi warunkami najmu i zakupu w tych częściach miasta, gdzie funkcja mieszkaniowa dobrze się rozwija, a także realizacja projektu budownictwa mieszkaniowego zapobiegającego degradacji tkanki miejskiej w ścisłym centrum, wpisującego się w program rewitalizacji tej części miasta. Funkcjonowanie spółki i realizowane przez nią zadania wprost odpowiadają na problem braku we Włocławku mieszkań adekwatnych do zróżnicowanych potrzeb i możliwości (w tym finansowych) jego obecnych i potencjalnych mieszkańców. W związku z potrzebą zwiększenia zasobu terenów pod budownictwo mieszkaniowe Miasto Włocławek podjęło współpracę z Krajowym Zasobem Nieruchomości.

Dostępność mieszkań (w każdym wymiarze) ma ogromne znaczenie dla atrakcyjności osiedleńczej, szczególnie dla młodych ludzi i jest jednym z warunków odwrócenia trendu depopulacyjnego i niwelacji problemu ujemnego przyrostu naturalnego. Zróżnicowana oferta mieszkaniowa, atrakcyjna względem różnych potrzeb i możliwości, poprzez zatrzymanie młodych osób zwiększy potencjał kreatywny miasta korzystnie wpływając na jego gospodarkę, poprawi też jakość przestrzeni miejskiej oddziałując na wizerunek miasta. Ponadto dzięki zniwelowaniu problemu suburbanizacji i poprawie jakości substancji mieszkaniowej ograniczy niekorzystny wpływ komunikacji i nieefektywnych systemów grzewczych na jakość powietrza.

Na ostatniej sesji Rady Miasta (20 kwietnia) podjęto uchwałę w sprawie przyjęcia Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasto Włocławek na lata 2021–2025. Dokument porusza m.in. kwestie zapotrzebowania na miejskie mieszkania oraz ich dostępności.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Sieć placówek oświatowych

Miasto Włocławek realizuje zadania oświatowe wynikające z ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty i rozporządzeń wykonawczych poprzez zabezpieczenie działalności przedszkoli, szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Zadania oświatowe realizowane są przy pomocy środków otrzymywanych z budżetu państwa – subwencji oświatowej oraz z budżetu gminy.

W roku szkolnym 2019/2020 w mieście Włocławek funkcjonowało 48 placówek oświatowych:

- 21 przedszkoli (18 samodzielnych i 3 w Zespołach Szkół: w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1, w Zespole Szkół nr 8, w Zespole Szkół nr 11),
- 11 szkół podstawowych (11 samodzielnych i 3 w Zespołach Szkół: w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1, w Zespole Szkół nr 8, w Zespole Szkół nr 11),
- 5 liceów ogólnokształcących (3 samodzielne i 2 w Zespołach Szkół)
- 6 zespołów szkół o profilu techniczno-zawodowym, w tym:
 - 6 szkół branżowych I stopnia
 - 6 techników (+ 1 Technikum nr 7 w Zespole Szkół nr 4 bez naboru)

Ponadto

- Zespół Szkół nr 3 dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (Przedszkole Publiczne nr 3, Szkoła Podstawowa Specjalna, Szkoła Specjalna Przysposabiająca do pracy, Branżowa Szkoła I stopnia Specjalna nr 8)
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy (Szkoła Podstawowa nr 17, Branżowa Szkoła I stopnia nr 5, VI Liceum Ogólnokształcące)
- Zespół Szkół Muzycznych (Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna, Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia, Państwowa Szkoła Muzyczna II stopnia)
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, Centrum Kształcenia Zawodowego, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, Szkoła Policealna nr 4, Uniwersytet Trzeciego Wieku)
- Zespół Placówek nr 1 (Bursa Szkolna, Szkolne Schroniska Młodzieżowe)
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Z roku na rok liczba dzieci w szkołach i przedszkolach maleje, maleje również liczba oddziałów w placówkach i tym samym etatów nauczycieli. W roku szkolnym 2019/2020 liczba uczniów/wychowanków we włocławskich szkołach wynosiła ok. 14 080 osób, natomiast łączna liczba dzieci w przedszkolach – 2 164. W roku szkolnym 2018/2019 liczba uczniów/wychowanków we włocławskich szkołach była wyższa i wynosiła ok. 15 806 osób. Wyższa była również łączna liczba dzieci w przedszkolach – 2 503 osoby. Rok wcześniej (2017/2018) liczba uczniów/wychowanków szkół była o prawie 270 osób większa i wynosiła ok. 16 072, do przedszkoli zaś uczęszczało o 18 dzieci więcej.

Tabela 15. Liczba dzieci w szkołach i przedszkolach oraz liczba oddziałów i etatów nauczycieli w latach 2017–2020

rodzaj placówki	rok		
	2017/2018	2018/2019	2019/2020
liczba uczniów/wychowanków we włocławskich szkołach w roku szkolnym	16 072	15 806	14 080
liczba dzieci w przedszkolach	2521	2503	2164
liczba oddziałów w placówkach	733	744	684
ilość etatów nauczycieli w placówkach	1988,11	1983,49	1980,26

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informacji ze stanu realizacji zadań oświatowych w danym roku szkolnym

Żłobki

W roku 2018 we Włocławku funkcjonowały 3 żłobki, zapewniające 160 miejsc opieki dzieciom w wieku do lat 3. W 2019 r. oddano do użytku żłobek integracyjny przy ul. Gniazdowskiego, dzięki czemu liczba ta zwiększyła się o 55. Łącznie w 2019 r. było 215 miejsc. W roku 2020 liczba ta została utrzymana i z opieki korzystało 356 dzieci, w tym w żłobku przy:

- ul. Wienieckiej 34a – 110
- ul. Kaliskiej 106 – 61
- ul. Żytniej 80 – 108
- ul. Gniazdowskiego 5 (żłobek integracyjny) – 77

Liczba miejsc dostępnych w poszczególnych żłobkach:

- ul. Wieniecka 34 a – 65 miejsc
- ul. Kaliska 106 – 32 miejsca
- ul. Żytia 80 – 63 miejsca
- ul. Gniazdowskiego – 55 miejsc

W mieście zlokalizowane jest również 9 prywatnych żłobków oraz 1 klub dziecięcy.

Przedszkola

W mieście Włocławek w roku szkolnym 2019/2020 funkcjonowało 21 przedszkoli oraz 15 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych. W mieście zlokalizowane są również przedszkola niepubliczne oraz punkty przedszkolne. Ponadto dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi funkcjonuje Przedszkole Publiczne nr 3 w Zespole Szkół nr 3.

Tabela 16. Liczba osób przyjętych do przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych

Lata	Rodzaj placówki		
	Przedszkola	Przedszkole Publiczne nr 3 dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	Oddziały przedszkolne
2014/2015	2100	15	684
2015/2016	1 995	15	544
2016/2017	2086	18	445
2017/2018	2130	13	378
2018/2019	2156	22	347
2019/2020	2094	12	289

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informacji ze stanu realizacji zadań oświatowych w roku szkolnym

Z analizy demografii przeprowadzonej przez Wydział Edukacji UM wynika, że liczba dzieci urodzonych w poszczególnych rocznikach nie zapełnia liczby miejsc w przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, które są przygotowywane na dany rok szkolny. W roku szkolnym 2019/2020 w ww. placówkach było 71 wolnych miejsc, a w roku szkolnym 2020/2021 tych miejsc było 106. W związku z powyższym oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych zostaną zlikwidowane z końcem roku szkolnego 2020/2021.

Liczba dzieci w przeliczeniu na miejsca w placówkach, współczynnik skolaryzacji

W latach 2014–2019 wyraźnie widoczny jest spadek wskaźnika dzieci w wieku 3–5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego, w 2014 r. wynosił 1,2, natomiast już w 2019 r. 0,88, przy jednoczesnym wzroście odsetka dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym 3–6. W 2014 r. stanowił on 80,7 natomiast w 2019 r. 89,4. Na powyższą sytuację może mieć wpływ niekorzystna sytuacja demograficzna miasta, gdzie widoczny jest spadek liczby dzieci w wieku przedszkolnym w latach 2014–2019, liczba ta zmniejszyła się o 723 osoby.

Wykres 32. Dzieci w wieku 3–5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Wykres 33. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym 3–6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS/BDL

Szkoły podstawowe i szkoły gimnazjalne (gimnazja wygaszone 31.08.2019 r.)

W roku szkolnym 2019/2020 na terenie miasta funkcjonowało 11 szkół podstawowych (11 samodzielnych i 3 w Zespołach Szkół: w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1, w Zespole Szkół nr 8, w Zespole Szkół nr 11). We Włocławku zlokalizowane jest 6 szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym nie jest Gmina Miasto Włocławek. Według danych Kuratorium Oświaty naukę w nich pobiera 785 uczniów.

Tabela 17. Liczba uczniów we włocławskich szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasto Włocławek

Lata	Rodzaj placówki	
	Szkoły podstawowe	Szkoły specjalne
2014/2015	5 909	brak danych
2015/2016	6 053	brak danych
2016/2017	5 422	110
2017/2018	6 692	111
2018/2019	7 093	140
2019/2020	6 888	159

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informacji ze stanu realizacji zadań oświatowych w roku szkolnym

Od 1 września 2017 prowadzona była reforma struktur szkolnictwa, której celem było wygaszanie gimnazjów. W roku szkolnym 2017/2018 funkcjonowało 9 szkół gimnazjalnych (3 samodzielne i 6 w Zespołach). W badanym okresie widoczny był wzrost liczby uczniów w szkołach podstawowych, co w szczególności jest związane z wydłużeniem lat nauki w szkołach podstawowych.

Tabela 18. Liczba uczniów w gimnazjach

Gimnazjum/ klasy gimnazjalne – liczba uczniów			
Lata	Gimnazjum/ klasy gimnazjalne	Gimnazjum/ klasy gimnazjalne – specjalne	Klasy gimnazjalne przysposabiającego OHP
2014/2015	2 355	brak danych	brak danych
2015/2016	2 393	brak danych	brak danych
2016/2017	2 428	119	34
2017/2018	1 287	96	31
2018/2019	729	38	12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informacji ze stanu realizacji zadań oświatowych w roku szkolnym

Szkoły ponadpodstawowe

Na terenie miasta w roku szkolnym 2019/2020 funkcjonowało 5 liceów ogólnokształcących (3 samodzielne i 2 w Zespołach Szkół), 6 Zespołów Szkół o profilu techniczno-zawodowym, w tym: 6 szkół branżowych I stopnia i 6 techników + Technikum nr 7 w Zespole Szkół nr 4 bez naboru).

Tabela 19. Liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych

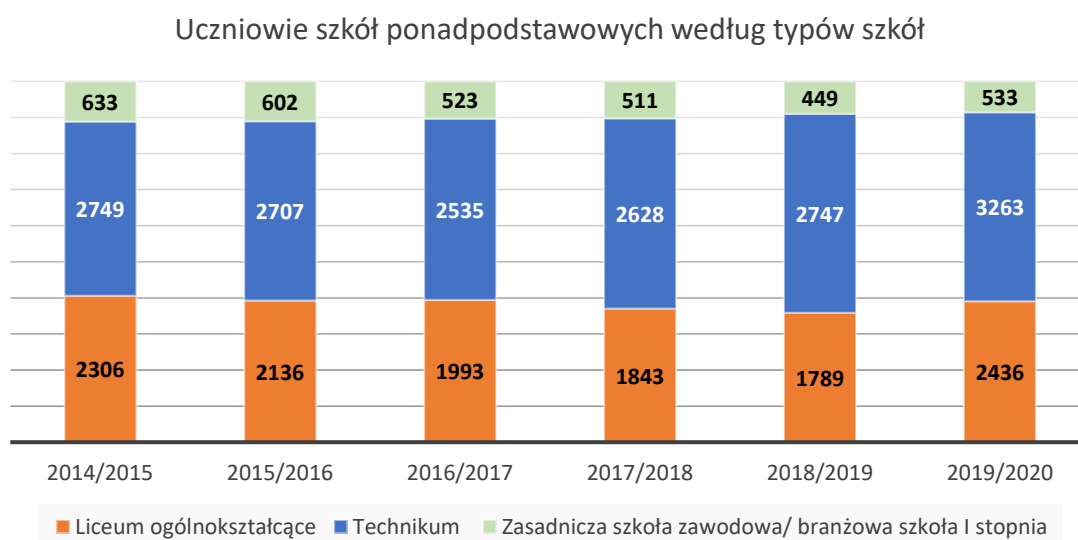
lata	Szkoły ponadpodstawowe				
	liceum ogólnokształcące	technikum	branżowa szkoła I stopnia	szkoła branżowa I stopnia specjalna	specjalna szkoła przysposabiająca do pracy
2014/2015	2 306	2 749	633	brak danych	brak danych
2015/2016	2 136	2 707	602	brak danych	brak danych
2016/2017	1 993	2 535	523	101	63
2017/2018	1 843	2 628	511	101	66
2018/2019	1 789	2 747	449	95	63
2019/2020	2 436	3 263	533	114	77

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informacji ze stanu realizacji zadań oświatowych w roku szkolnym

Można zaobserwować duży wzrost liczby uczniów w szkołach ponadpodstawowych w roku szkolnym 2019/2020, co zostało spowodowane faktem, że do klas I nabór dotyczył uczniów z podwójnego rocznika gimnazjum/szkoła podstawowa.

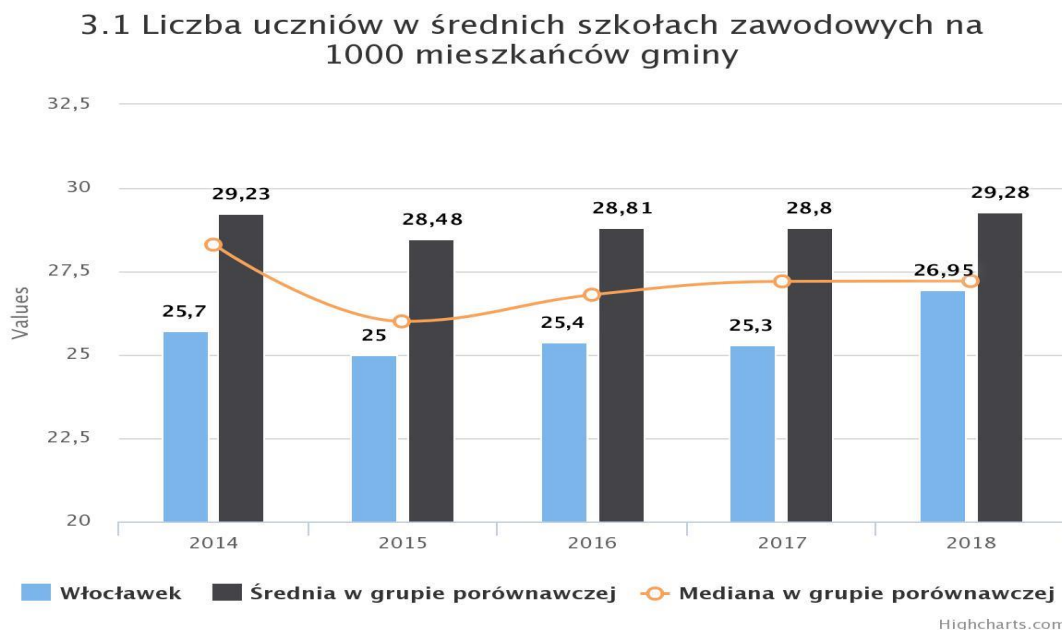
W badanym okresie widoczne są niewielkie zmiany w zakresie preferencji uczniów szkół ponadpodstawowych. Stopniowo zmniejsza się liczba uczniów w liceach ogólnokształcących oraz w szkołach branżowych, natomiast wzrasta w technikach. W roku szkolnym 2019/2020 kształcenie zawodowe wybrało 1561 uczniów, w liceach w klasach pierwszych było 1254 uczniów. Udział uczniów szkół technicznych i branżowych w stosunku do ogółu uczniów szkół ponadpodstawowych wyniósł ok. 60,9%, w roku poprzednim było to 62,39%.

Wykres 34. Liczba uczniów szkół ponadpodstawowych według typów szkół

Źródło: opracowanie własne na podstawie Informacji ze stanu realizacji zadań oświatowych w roku szkolnym

Wykres 35. Liczba uczniów w średnich szkołach zawodowych na 1000 mieszkańców gminy

Źródło: MRL

Na 1000 mieszkańców Włocławka przypada 27 uczniów szkół zawodowych. To mniej niż średnia w grupie porównawczej, która wynosi 29,28. Zauważyć można jednak dynamikę wzrostową, co sugeruje, że coraz więcej młodzieży dostrzega perspektywę zatrudnienia w konkretnym zawodzie, z myślą o dalszym kształceniu. Potwierdza to, że kształcenie zawodowe dostosowane do zmian demograficznych zachodzących w kolejnych latach, będzie miało istotne znaczenie dla utrzymania stabilności zatrudnienia w lokalnych przedsiębiorstwach.

W szkołach zawodowych funkcjonuje 7 pracowni patronackich. Doposażono 20 pracowni zawodowych w ramach projektu „Włocławek zawodowo”, współfinansowanego ze środków UE.

W szkołach prowadzących kształcenie zawodowe funkcjonują klasy i pracownie patronackie. W 2019 r. w 5 szkołach technicznych było 21 klas patronackich (w 2020 r. – 17), natomiast w 3 szkołach zawodowych 9 takich pracowni (w 2020 r. – 7). Wspierają one kształcenie w najbardziej pożądanym przez lokalnych przedsiębiorców zawodach, takich jak m.in.: technik budownictwa, technik technologii chemicznej, technik usług fryzjerskich, technik organizacji turystyki, technik elektryk, technik elektronik, technik informatyk, technik mechanik pojazdów samochodowych, technik mechatronik, technik mechanik, ślusarz czy operator obrabiarek skrawających.

Miasto systematycznie doposaża pracownie w nowoczesny sprzęt do praktycznej nauki zawodu. W ramach współpracy ze środowiskiem biznesowym w 2019 r. 216 uczniów szkół zawodowych brało udział w płatnych stażach u pracodawców. Staże odbyły się m.in. w Kujawskiej Fabryce Budownictwa „BorBUD” Spółka z o.o., Constans Biuro Rachunkowe, Opakofarb Spółka z o.o., Eksel – biuro rachunkowe, MoVa – biuro rachunkowe, WEGA biuro rachunkowe, Orlen Laboratorium, D&R Dispersions and Resins Spółka z o.o., PPH Daniel, Riverside Hotel s.c. oraz Uzdrowisko Wieniec Spółka z o.o. Staże te cieszą się wśród młodzieży coraz większą popularnością, w stosunku do roku 2018 zanotowano wzrost o 26% korzystających uczniów.

Za mocną stroną swoich szkół uczniowie wskazali właśnie praktyki i staże, aktywności pokazujące, jak wykorzystać wiedzę w praktyce i współpracę z przedsiębiorcami (32,90%), a na drugim miejscu nauczanie przedmiotów ścisłych (25,30%).

Na terenie miasta zlokalizowane są trzy uczelnie wyższe. Państwowa Uczelnia Zawodowa – uczelnia publiczna utworzona w 2002 r., prowadząca studia I stopnia na kierunkach: administracja, filologia angielska, finanse i rachunkowość, informatyka, inżynieria zarządzania, mechanika i budowa maszyn, nowe media i e-biznes,

pedagogika, pielęgniarstwo, zarządzanie; II stopnia – pielęgniarstwo; jednolite magisterskie – prawo, pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna. Kujawska Szkoła Wyższa – uczelnia niepubliczna, powstała w 1995 r., mająca w ofercie studia I stopnia na kierunkach: administracja, bezpieczeństwo i higiena pracy, bezpieczeństwo narodowe, budownictwo, dietetyka, energetyka, logistyka, pedagogika, pielęgniarstwo; II stopnia – bezpieczeństwo narodowe, pedagogika, pielęgniarstwo; jednolite magisterskie – fizjoterapia, pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna. Funkcjonuje również Wyższe Seminarium Duchowne, będące jednym z najstarszych w Polsce.

Udział absolwentów włocławskich szkół wyższych na kierunkach technicznych w stosunku do ogółu absolwentów w 2018 r. wyniósł 8,82%, w 2019 r. zanotowano nieznaczny spadek – do 8,70%, rok 2020 to duży wzrost do 12,50%. Rośnie też udział studentów studiów technicznych w stosunku do studentów ogółem – w 2018 r. wynosił 14,30%, a w 2019 r. już 18,53%, w 2020 – 20,56%. Także udział kierunków technicznych na włocławskich uczelniach w stosunku do kierunków ogółem wyniósł w 2018 r. 18,52%, a w 2019 r. już 23,81%, w 2020 r. – 25%, co wskazuje na korzystną tendencję w relacji do oczekiwań rynku pracy.

Problemem Włocławka, który bez wątpienia odczuwalny jest w całej sferze finansowej miasta, są bardzo duże nakłady na oświatę i wychowanie. W roku 2016 na terenie miasta utworzona została dodatkowa jednostka budżetowa – Centrum Usług Wspólnych, której celem było skonsolidowanie usług finansowo-księgowych wszystkich placówek oświatowych, a tym samym zmniejszenie ponoszonych przez miasto kosztów. Tymczasem po spadku wydatków związanych z oświatą w roku 2017, w kolejnym roku nastąpił ich wzrost. Wydatki bieżące na ten cel w 2019 r. wynosiły 259 236 469,00 złotych. Rok 2020 przyniósł kolejny wzrost – 276 683 429,8 zł.

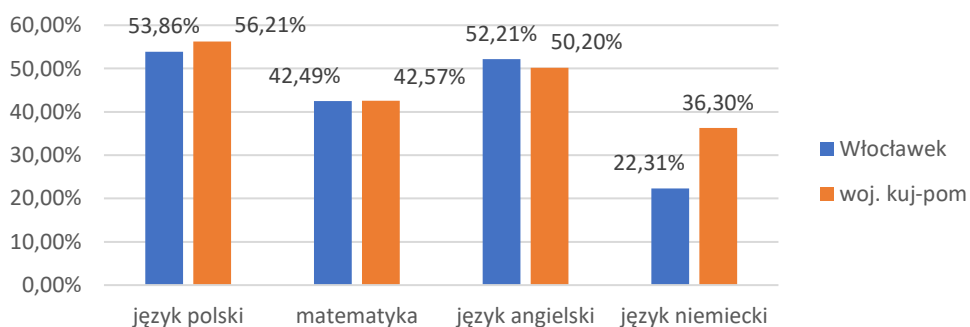
Wśród wydatków ponoszonych na oświatę znajdują się m.in. wynagrodzenia dla nauczycieli. Obecnie łączna ilość etatów w placówkach wynosi 1 980,26 (rok 2019 – 1 983,49).

Wyniki uzyskane w ogólnopolskich egzaminach

W 2019 r. ósmoklasiści włocławskich szkół otrzymali przeciętnie 62% możliwych do zdobycia punktów z języka polskiego. Nieco gorzej poradzili sobie z egzaminem z matematyki, z którego otrzymali średnio 39% punktów. Język angielski zaliczyli średnio na poziomie 58%, a język niemiecki 29%.

W roku 2020 ósmoklasiści otrzymali średnio 54% punktów z języka polskiego. Wyniki z matematyki to przeciętnie 42% punktów, natomiast z języka angielskiego otrzymali średnio 52%. Język niemiecki zaliczyli średnio na poziomie 22%.

Wykres 36. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku 2020 w odniesieniu do wyników województwa kujawsko-pomorskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Komisji Egzaminacyjnej, **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hiperłącze.**

Uczniowie włocławskich gimnazjów uzyskali średnio 60% punktów z egzaminu z języka polskiego. Średni wynik egzaminu z języka angielskiego gimnazjalistów z Włocławka to 65% punktów, natomiast z matematyki uzyskali wynik 40%.

Zdawalność egzaminu maturalnego we Włocławku wyniosła w 2019 r. 78%. Z języka polskiego wrocławscy maturzyści uzyskiwali średnio 51% punktów, z języka angielskiego średnio 67% punktów, z języka niemieckiego 53% punktów. Przeciętnie wypadł egzamin z matematyki – 57% punktów.

Zdawalność egzaminu maturalnego we Włocławku w 2020 r. wyniosła 71% – w województwie kujawsko-pomorskim 71,2%. Średni wynik uzyskany z języka polskiego to 52%, z języka angielskiego 66%, z języka niemieckiego 46%, a z matematyki 51%. Są to wyniki niższe niż w roku ubiegłym, co może być spowodowane nauką zdalną w bezpośrednim okresie przed egzaminem.

Z przeprowadzonej w 2020 r. analizy planów edukacyjnych i zawodowych młodzieży z Włocławka wynika, że aż 57,54% uczniów dostrzega potrzebę podnoszenia swoich kompetencji językowych w celu zwiększenia szans na znalezienie satysfakcjonującej pracy. Podniesienie poziomu nauczania języków obcych, to ważne wyzwanie dla wrocławskich szkół. Dodatkowo, bez mała połowa badanych (41,61%) po ukończeniu szkoły średniej zamierza kontynuować naukę i pracować, a 27,37% tylko kontynuować naukę, przy czym plany naukowe większości badanych (38,05%) skoncentrowane są wokół studiów licencjackich/inżynierskich, a później magisterskich lub od razu studiów magisterskich. W zakresie obszarów, w których młodzież widzi potrzebę podniesienia swoich kompetencji, niemalże w równych proporcjach wskazali: znajomość języków obcych (57,54%) oraz praktyczne umiejętności związane z zawodem (52,86%).

KAPITAŁ SPOŁECZNY

Aktywność obywatelska, liczba i działalność organizacji pozarządowych

Program współpracy z organizacjami pozarządowymi jest opracowywany wspólnie z organizacjami pozarządowymi i komórkami współpracującymi z tymi organizacjami oraz corocznie przyjmowany w drodze uchwały Rady Miasta Włocławek². Ponadto, w drodze uchwały, przyjmowane jest sprawozdanie z realizacji rocznego programu współpracy Gminy Miasto Włocławek z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie³.

Współpraca Gminy Miasto Włocławek z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego odbywa się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności. Realizowana jest w kilku obszarach tematycznych zarówno w formie finansowej, jak i pozafinansowej.

W roku 2019 r. z miastem współpracowało 106 organizacji, o jedną więcej niż w 2018 r., w specyficznym 2020 r. – 69. Corocznie wzrasta liczba zadań powierzanych bądź wspieranych przez GMW, co świadczy o wzroście efektywności oraz profesjonalizmu działań trzeciego sektora, jak również o poprawnym definiowaniu przez organizacje pozarządowe potrzeb mieszkańców. Tylko pojedyncze stowarzyszenia/fundacje są zauważalne ze swą społeczną działalnością na rzecz mieszkańców.

Ważną rolę na rzecz współpracy i działalności organizacji pozarządowych pełni powołane przez PMW funkcjonujące od 2012 r. Włocławskie Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu (COP)⁴, zlokalizowane w centrum miasta przy ul. Żabiej 12a. COP aktywnie realizuje zadania⁵ z zakresu aktywizowania i wsparcia merytoryczno-administracyjnego organizacji pozarządowych, budowania przestrzeni dialogu i konsultacji społecznych, integracji i promocji trzeciego sektora, organizacji i promocji wolontariatu, wspiera inicjatyw społecznych, animowania lokalnego rozwoju, udostępniania pomieszczeń na realizację zadań statutowych. W celu promocji działalności i aktywności trzeciego sektora we Włocławku, COP corocznie organizuje bezpłatne wydarzenie jakim jest Włocławskie Forum Organizacji Pozarządowych pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Włocławek⁶, podczas którego mają miejsce prezentacje działań trzeciego sektora, szkolenia, funkcjonują punkty doradcze, prezentacje źródeł finansowania inicjatyw i pomysłów organizacji.

W zakresie wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących pożytku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców, we Włocławku jest wyższa niż średnia w grupie miast porównawczych.

² Uchwała nr XVI/172/2019 RMW z dnia 26 listopada 2019 r. w sprawie uchwalenia „Rocznego Programu współpracy GMW z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, na 2019 rok” http://wloclawek.esesja.pl/zalaczniki/66563/uchwala-xvi-172_2019_638871.pdf

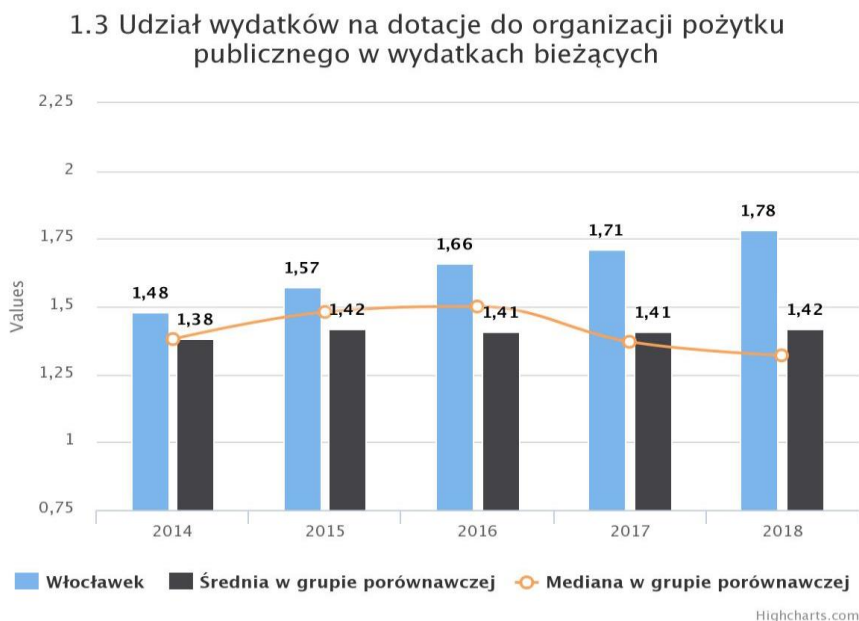
³ Uchwała nr XXII/67/2020 RMW z dnia 19 maja 2020 roku w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji „Rocznego programu współpracy GMW z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, na 2019 rok” http://wloclawek.esesja.pl/zalaczniki/86035/uchwala-nr-xxii-67_-2020_799604.pdf

⁴ Powołanie Włocławskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu <http://www.bip.um.wlocl.pl/wloclawskie-centrum-organizacji-pozarządowych-i-wolontariatu/>

⁵ Aktywność Włocławskiego Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu <https://cop.wloclawek.pl/>

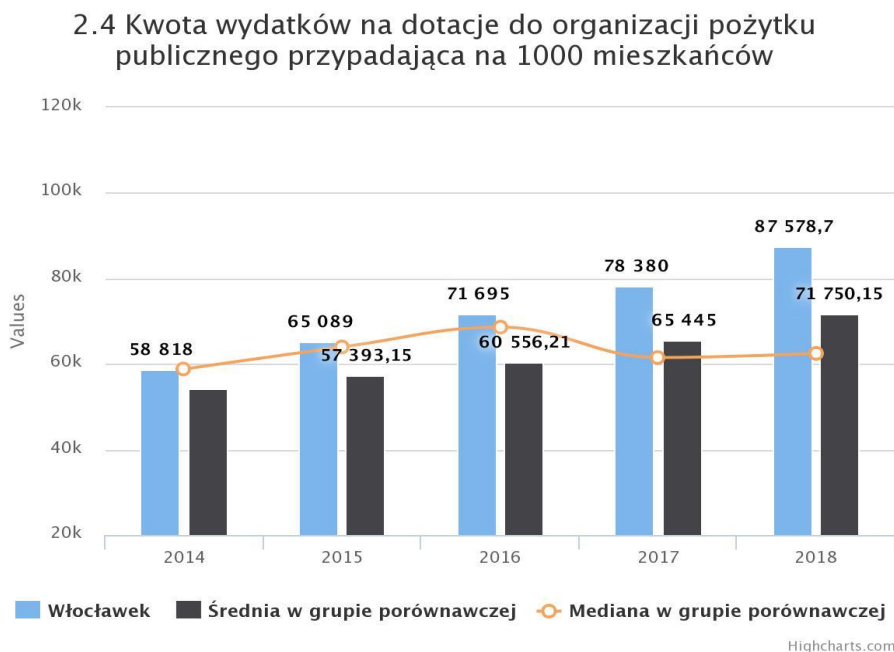
⁶ Włocławskie Forum Organizacji Pozarządowych <https://cop.wloclawek.pl/2019/11/podsumowanie-wloclawskiego-forum-organizacji-pozarządowych/>

Wykres 37. Udział wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących

Źródło: MRL

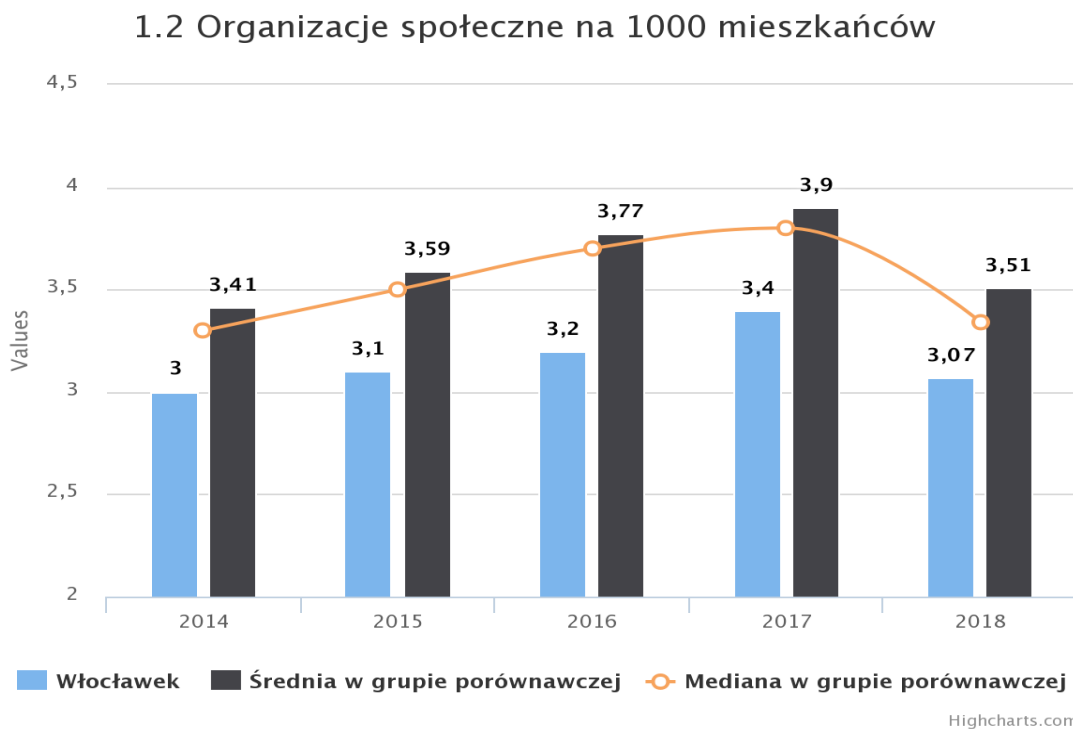
Wykres 38. Kwota wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców

Źródło: MRL

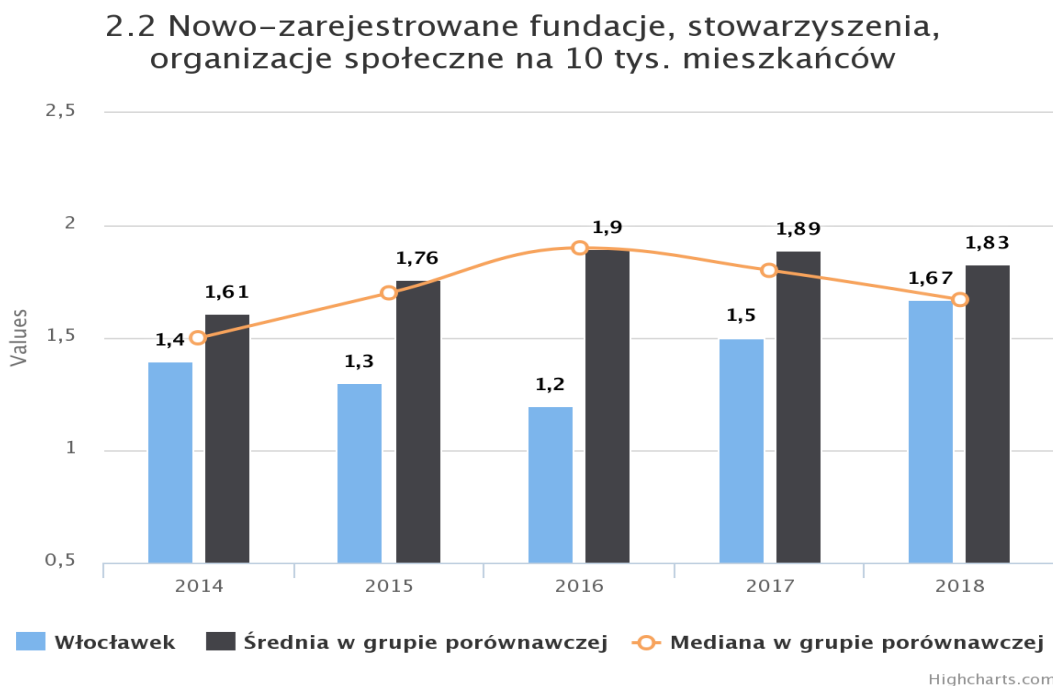
Jeśli chodzi o ilość organizacji społecznych na 1000 mieszkańców, Włocławek plasuje się jednak poniżej średniej dla grupy, podobnie jak w zakresie nowo zarejestrowanych fundacji, stowarzyszeń, organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców.

Wykres 39. Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców

Źródło: MRL

Wykres 40. Nowo zarejestrowane organizacje pozarządowe na 10 tys. mieszkańców

Źródło: MRL

Liczba osób fizycznych, które przekazały wsparcie w ramach 1% podatku dla organizacji pozarządowych w roku 2018 wyniosła 33 975, to niespełna 30% populacji miasta. Natomiast liczba podatników, którzy dokonali odliczenia od dochodu dla organizacji na prowadzoną przez nie działalność pożytku publicznego w sferze zadań publicznych, mimo że z roku na rok rośnie, to jest niska i wyniosła w 2018 r. tylko 365 osób. Powyższe dane wskazują na niski poziom aktywności społecznej mieszkańców.

We Włocławku od 2012 r. funkcjonuje Budżet Obywatelski (BO). Obsługiwany jest, tak jak rozwijany proces partycypacji, przez Referat Dialogu Społecznego. Liczba głosujących w ramach kolejnych edycji Budżetu Obywatelskiego rosła, co było wynikiem wysokiego zaangażowania szkół zgłaszających swoje projekty (2019 r. – 18 894, 2020 r. – 20 417, 2021 r. – 7 139) – edycja 2021 przyniosła spadek o 13 278. Znacznie spadła (po zmianach ustawowych) ilość zgłaszanych do BO propozycji (2019 r. – 144, 2020 r. – 55, 2021 r. – 57).

Doświadczenie zdobyte w minionych latach, wyniki ankiet ewaluacyjnych, informacje docierające drogą mailową, a także wyniki głosowań w kolejnych edycjach budżetu obywatelskiego pozwalają na wysnucie następujących wniosków:

- 1) zbyt niska aktywność osób młodych (grupa wiekowa 18–25 lat), biorących udział w spotkaniach bezpośrednich,
- 2) warsztaty cieszące się powodzeniem to te, które są kierowane tylko do wybranych grup interesariuszy i im specjalnie poświęcone,
- 3) niedostateczna wiedza o istnieniu BO jak również zasad procedowania,
- 4) nadaktywność młodzieży szkolnej w etapie końcowym BO, czyli głosowaniu,
- 5) zwiększająca się popularność korzystania z informacji zamieszczanych w mediach społecznościowych.

Procedura tworzenia planów strategicznych w coraz większym stopniu uwzględnia włączenie interesariuszy w proces tworzenia, aktualizacji, realizacji i monitorowania strategii. Widoczny jest coraz większy nacisk na partycypacyjne tworzenie planów strategicznych. Interesariusze włączani są w procesy tworzenia uchwał, jeśli wynika to z obowiązku nakładanego przez ustawę lub jeśli przedmiot uchwały ma istotne znaczenie dla miasta. Podobnie dzieje się w przypadku zmian, doskonalenia uchwał.

Informacje o możliwości udziału mieszkańców w procesach współzarządzania miastem (konsultacje) publikowane są na stronie **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hiperłącze.** i czasami również na stronie BIP oraz na fanpage Urzędu Miasta Włocławek. W 2020 r. wdrożono platformę konsultacji społecznych **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hiperłącze.**

W 2020 r. 78 osób (fizycznych i prawnych) wzięło udział w konsultacjach społecznych poprzez interaktywną platformę konsultacji społecznych.

Zauważalna jest konieczność zintensyfikowania przekazów informacyjnych skierowanych do mieszkańców o planowanych inicjatywach, działaniach, wydarzeniach, co pozytywnie wpłynie na proces współuczestniczenia mieszkańców w życiu miasta, pozwoli też uniknąć nieporozumień, przekłamań wynikających z niewiedzy, bądź z nieprecyzyjnych przekazów medialnych.

Dobłą praktyką zaistniałą w Mieście Włocławek, jest partycypacyjne wypracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek na lata 2018–2028, przy zaangażowaniu podmiotu zewnętrznego, z szerokim udziałem mieszkańców, zapewniając wielość narzędzi partycypacji, w tym dotąd w mieście niestosowanych. Wśród wykorzystanych narzędzi znalazły się: powołanie zespołów składających się z pracowników samorządowych, spotkania otwarte, konsultacje społeczne, spacer badawczy, spotkania dyskusyjne, dyżury konsultacyjne, spotkania z klubami radnych, indywidualne wywiady, warsztaty w zespołach tematycznych z udziałem szerokiej grupy interesariuszy, world cafe, budowanie relacji i aktywizacja poprzez spotkania w podwórkach, wspólne z mieszkańcami ich urządzenie.

Komitet Rewitalizacji stanowiący forum współpracy i dialogu interesariuszy w roku 2020 zorganizował 3 spotkania.

Ponadto w zakresie włączenia mieszkańców w społeczną aktywność na rzecz budowania pozytywnych relacji międzyludzkich oraz poprawę najbliższego otoczenia, Zarządzeniem nr 186/2019 PMW z dnia 25 kwietnia 2019 roku, ustanowiono (po zmianach) Regulamin wsparcia projektów lokalnych realizowanych na obszarze rewitalizacji w mieście Włocławek⁷. Jest to program mający na celu pobudzenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne poprzez rozdysponowanie mikrograntów na projekty zgłoszone przez uprawnione podmioty, w tym dopuszcza się zgłoszenia grup nieformalnych. Realizacja projektów w obszarze rewitalizacji cieszy się zainteresowaniem grup nieformalnych, stowarzyszeń, fundacji, przedsiębiorców⁸, jednocześnie sygnalizowana jest potrzeba rozszerzenia programu wsparcia na obszar całego miasta. Dodatkowo we Włocławku funkcjonuje zarówno Młodzieżowa Rada Miasta⁹, Włocławska Rada Seniorów¹⁰, Miejska Rada Sportu¹¹, Miejska Rada Działalności Pożytku Publicznego¹², Włocławska Rada Biznesu¹³, pełniąc funkcje doradcze PMW w zakresie reprezentowanych dziedzin. Ponadto Zarządzeniem nr 13/2019 PMW z dnia 21 stycznia 2019 roku powołany został Komitet Rewitalizacji (ze zmianami)¹⁴ pełniący funkcję opiniodawczo-doradczą PMW w związku z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek na lata 2018–2028.

Corocznie odbywają się spotkania mieszkańców z Prezydentem. Szacuje się, że każdego roku, podczas 7 spotkań na włocławskich osiedlach, uczestniczyło łącznie kilkaset osób.

Frekwencja w wyborach

Wybory są podstawowym rodzajem aktywności politycznej. We Włocławku, tak jak w województwie kujawsko-pomorskim i całej Polsce frekwencja wyborcza utrzymuje się na średnim poziomie: oscyluje wokół 50%, jednakże jest zazwyczaj nieco niższa od średniej wojewódzkiej i krajowej. Poniżej tabela obrazująca frekwencję wyborczą w wyborach od 2014 r.

Tabela 20. Frekwencja wyborcza w wyborach od 2014 r.

Polska				województwo kujawsko-pomorskie				Włocławek			
wybory prezydenckie											
rok 2015		rok 2020		rok 2015		rok 2020		rok 2015		rok 2020	
I tura	II tura	I tura	II tura	I tura	II tura	I tura	II tura	I tura	II tura	I tura	II tura
48,96*	55,34*	64,51*	68,18*	44,46*	52,09*	61,03*	65,31*	44,40*	52,30*	60,01*	64,98*
wybory parlamentarne											
rok 2015		rok 2019		rok 2015		rok 2019		rok 2015		rok 2019	

⁷ Zarządzenie 186/2019 PMW z dnia 25 kwietnia 2019 roku zmieniające zarządzenie PMW w sprawie ustanowienia Regulaminu wsparcia projektów lokalnych realizowanych na obszarze rewitalizacji w mieście Włocławek http://rewitalizacja.wloclawek.eu/media/info/2019/05/02/jak_ubiegac_sie_o_mikrogrant/5ced0a8ac9be9_zarzadzenie_nr_prezydenta_miaста_wloclawek_z_dnia_kwietnia_r.pdf

⁸ Zrealizowane Projekty lokalne ob. rewitalizacji http://rewitalizacja.wloclawek.eu/info/projekty_125.html

⁹ Młodzieżowa Rada Miasta IX kadencji <http://www.bip.um.wlocl.pl/category/mlodziejowa-rada-miasta-ix-kadencji/>

¹⁰ Włocławska Rada Seniorów <http://www.wloclawek.pl/pl/artykuly/78/wloclawska-rada-seniorow>

¹¹ Miejska Rada Sportu <http://www.bip.um.wlocl.pl/zarzadzenie-nr-162019-prezydenta-miasta-wloclawek-z-dnia-21-stycznia-2019-r-w-sprawie-ustalenia-składu-miejskiej-rady-sportu-we-wloclawku/>

¹² Miejska Rada Działalności Pożytku Publicznego https://cop.wloclawek.pl/wp-content/uploads/2020/09/Zarzadzenie-nr-342_2020.pdf

¹³ Włocławska Rada Biznesu <https://bip.um.wlocl.pl/zarzadzenie-nr-3772020-prezydenta-miasta-wloclawek-z-dnia-22-pazdziernika-2020-r-w-sprawie-powolania-wloclawskiej-rady-biznesu-przy-prezydencie-miasta-wloclawek/>

¹⁴ Zarządzenie nr 13/2019 PMW z dnia 21 stycznia 2019 roku w sprawie powołania Komitetu Rewitalizacji (ze zmianami) http://rewitalizacja.wloclawek.eu/info/komitet_rewitalizacji_20.html

50,92%	61,74%	43,36%	58,10%	47,18%	58,62%
wybory samorządowe					
rok 2014	rok 2018	rok 2014	rok 2018	rok 2014	rok 2018
47,21%	48,83%	44,75%	46,25%	41,12%	42,31%
wybory do Parlamentu Europejskiego					
rok 2014	rok 2019	rok 2014	rok 2019	rok 2014	rok 2019
23,83%	45,68%	22,60%	41,75%	22,02%	41,72%

* dane w %

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Krajowej Komisji Wyborczej **Błąd! Nieprawidłowy odsyłacz typu hiperłącze.**

Gorsze wyniki są obserwowane na poziomie lokalnym, co mogłoby się wydawać niezrozumiałe, gdyż skutki podejmowanych decyzji są istotne ze względu na bliskość przestrzenną i społeczną spraw i osób, których dotyczą. Każda decyzja w sytuacji społeczności lokalnej jest bardziej odczuwalna, a zadania szczebla lokalnego są bardziej konkretne i szczegółowe w porównaniu do centralnych. Jest to jednak zjawisko charakterystyczne dla frekwencji w Polsce. Niska frekwencja w wyborach samorządowych wskazuje na problem w funkcjonowaniu społeczności lokalnych. Często wyborca nie chce brać udziału w polityce, gdyż nie ufa politykom, nie widząc korzyści ze swego zaangażowania. Mimo tego w przypadku każdego rodzaju wyborów, w odniesieniu do poprzednich, frekwencja nieznacznie, aczkolwiek jest wyższa. Najniższa frekwencja dotyczy wyborów do Parlamentu Europejskiego.

Współpraca międzysektorowa, w tym analiza otwartych konkursów ofert

Tworząc program współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego Gmina Miasto Włocławek wyraża wolę współdziałania w celu jak najlepszego zaspokojenia zbiorowych potrzeb wspólnoty, tworzonej przez mieszkańców. Wspiera również rozwój społeczeństwa obywatelskiego i inspirowanie społeczność lokalną do większej aktywności na rzecz wspólnego dobra. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi jest jednym z elementów kierowania rozwojem Gminy Miasto Włocławek. Organizacje pozarządowe, skupiające aktywnych obywateli, poczuwających się do odpowiedzialności na rozwój lokalny, aspirują do partnerstwa wobec Miasta w celu realizacji zadań publicznych.

W roku 2019 Gmina Miasto Włocławek udzieliła wsparcia 106 organizacjom pozarządowym, podobnie jak w latach poprzednich najwięcej organizacji współpracowało z miastem w sferze wspierania upowszechniania kultury fizycznej i sportu (48 organizacji). Łącznie w 2019 r. przekazano 13 157 787,20 zł dotacji na realizację 197 projektów. Wzrastająca liczba zadań powierzanych bądź wspieranych przez Gminę Miasto Włocławek organizacjom pozarządowym świadczy o wzroście efektywności oraz profesjonalizmu działań trzeciego sektora, jak również o poprawnym definiowaniu przez organizacje pozarządowe potrzeb mieszkańców. W otwartych konkursach ofert przeprowadzonych w roku 2019 największą liczbę obszarów zadaniowych określono w zakresie wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu oraz rozwoju sportu (8 ujętych w konkursach). Najwięcej osób wzięło udział w projektach z zakresu kultury fizycznej i sportu oraz kultury i sztuki. Wynika to z otwartego charakteru poszczególnych projektów – pokazy, koncerty, imprezy sportowe.

Rok 2020 był inny, trudny dla wszystkich ze względu na stan epidemii spowodowanej wirusem SARS-CoV-2. Rząd wprowadzał kolejno nowe obostrzenia. Część organizacji pozarządowych zmuszona była do ograniczenia swoich działań lub zmiany ich formy.

W roku 2020 udzielono wsparcia 69 organizacjom pozarządowym. Podobnie jak w latach poprzednich najwięcej organizacji współpracowało z miastem w sferze wspierania i upowszechniania kultury fizycznej i sportu (41 organizacji). Łącznie w 2020 r. przekazano 14 065 757,69 zł dotacji na realizację 121 projektów. Nie wszystkie ze względu na ograniczenia związane z zagrożeniem koronawirusem zostały do końca zrealizowane. NGO

wnioskowały o aneksy do umów, chcąc realizować zadania w formie online, bądź zamienić na inne, czy też przesunąć termin realizacji. Większości to się udało. Organizacje realizowały zadania publiczne z zachowaniem reżimu sanitarnego.

W otwartych konkursach ofert przeprowadzonych w roku 2020 największą liczbę obszarów zadaniowych określono w zakresie pomocy społecznej i działalności na rzecz rodziny (7 ujętych w konkursach). Najwięcej osób wzięło udział w projektach z zakresu kultury fizycznej i sportu.

FINANSE SAMORZĄDOWE

Budżet miasta Włocławek – dochody i wydatki, w tym ich struktura

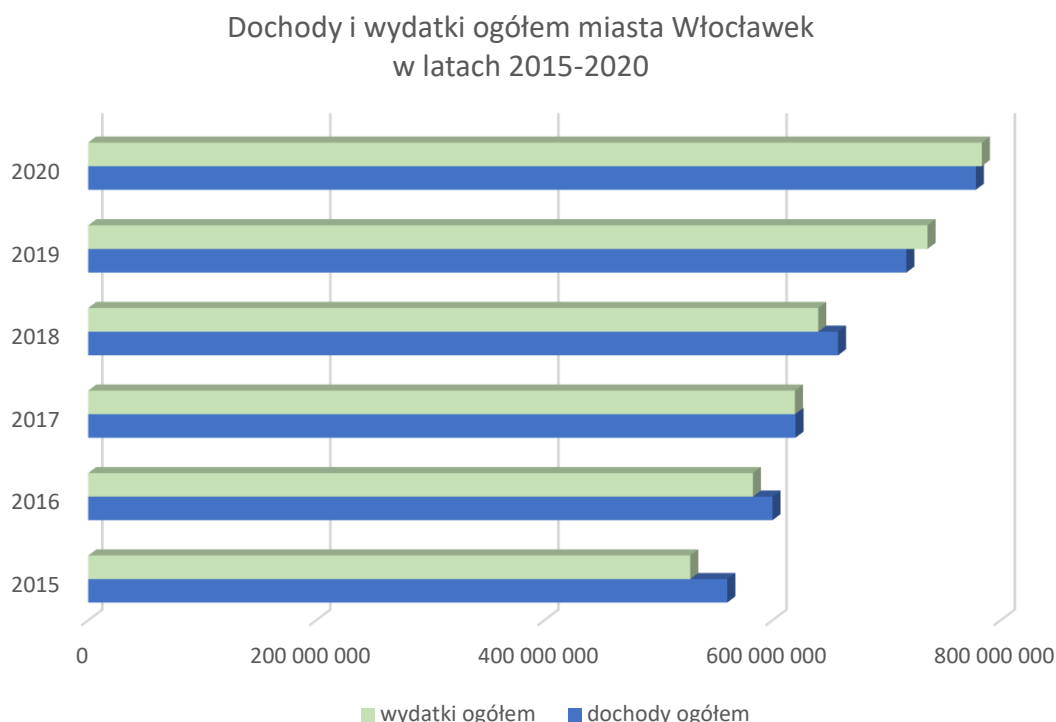
W latach 2015–2018 odnotowywana była nadwyżka budżetowa. W latach 2019 i 2020 wydatki budżetowe były wyższe niż dochody budżetowe ogółem i tym samym deficyt budżetowy kształtował się na poziomie 18 545 709,00 zł w 2019 r. i 4 300 349,53 zł w 2020 r.

Tabela 21. Wydatki i dochody ogółem miasta Włocławek na przestrzeni lat 2015–2020

dochody i wydatki ogółem	rok					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
wydatki ogółem	527 909 097	582 784 371	619 627 264	640 030 572	735 853 346	782 484 037,87
dochody ogółem	560 357 200	600 009 904	620 113 293	657 445 132	717 307 637	778 183 688,34

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu udostępnionych w BIP Urzędu Miasta Włocławek

Wykres 41. Dochody i wydatki ogółem miasta Włocławek w latach 2015–2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu udostępnionych w BIP Urzędu Miasta Włocławek

Suma wydatków z budżetu miasta Włocławek w 2018 r. w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosła 5,7 tys. złotych. W roku 2019 wyniosła 6,7 tys. zł, a w 2020 r. 7,2 tys. zł. Suma pozyskanych dochodów do budżetu miasta Włocławka w 2018 r. w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosła 5,9 tys. złotych. W roku 2019 wyniosła 6,5 tys. zł, a w 2020 r. – 7,1 tys. zł. Oznacza to, że na przestrzeni analizowanych lat systematycznie wzrastały nie tylko dochody w przeliczeniu na jednego mieszkańca, ale również wydatki.

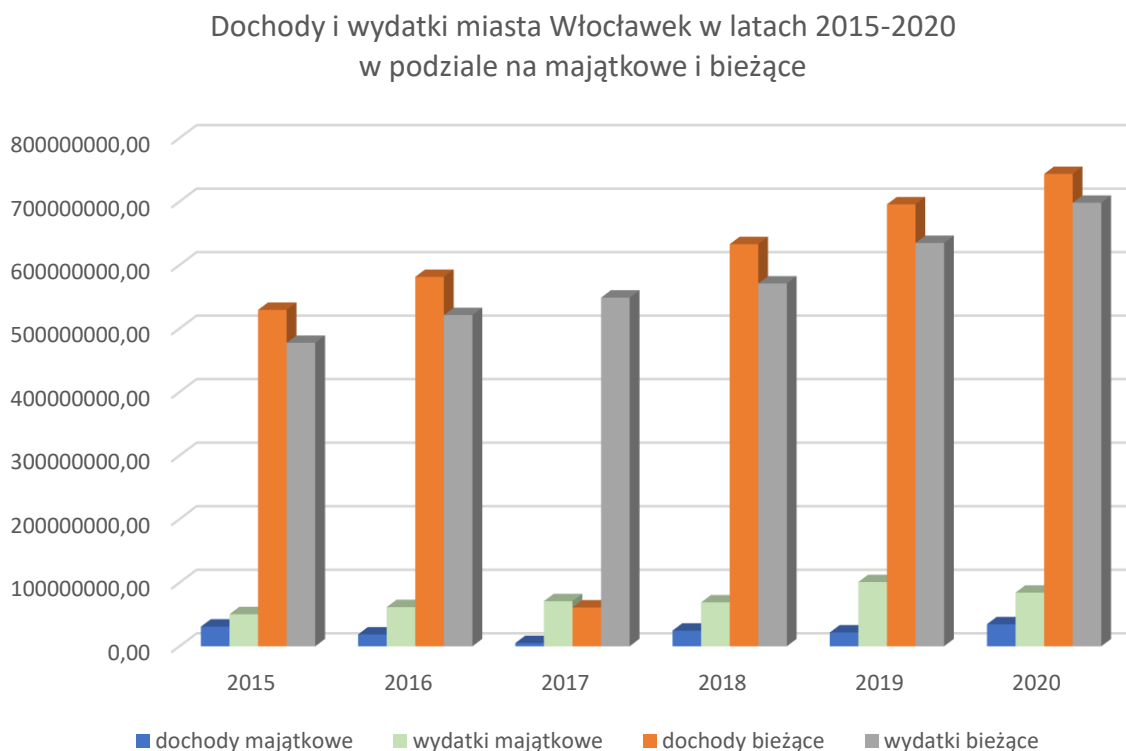
We wszystkich analizowanych latach dochody bieżące pokrywały wydatki bieżące. Zachowana została więc „złota reguła finansów publicznych”. Natomiast w przypadku dochodów i wydatków majątkowych, wydatki były wyższe niż dochody.

Tabela 22. Dochody i wydatki miasta Włocławek w latach 2015–2020, w podziale na majątkowe i bieżące

dochody i wydatki	rok					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
dochody majątkowe	30 951 077	18 612 507	5 035 224	24 584 016	21 662 004	34 682 281,05
wydatki majątkowe	50 450 922	61 604 629	70 884 244	69 038 614	101 009 756	84 358 826,94
dochody bieżące	529 406 123	581 397 397	615 078 069	632 861 116	695 645 633	743 501 407,29
wydatki bieżące	477 458 175	521 179 742	548 743 020	570 991 958	634 843 590	698 125 210,93

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu udostępnionych w BIP Urzędu Miasta Włocławek

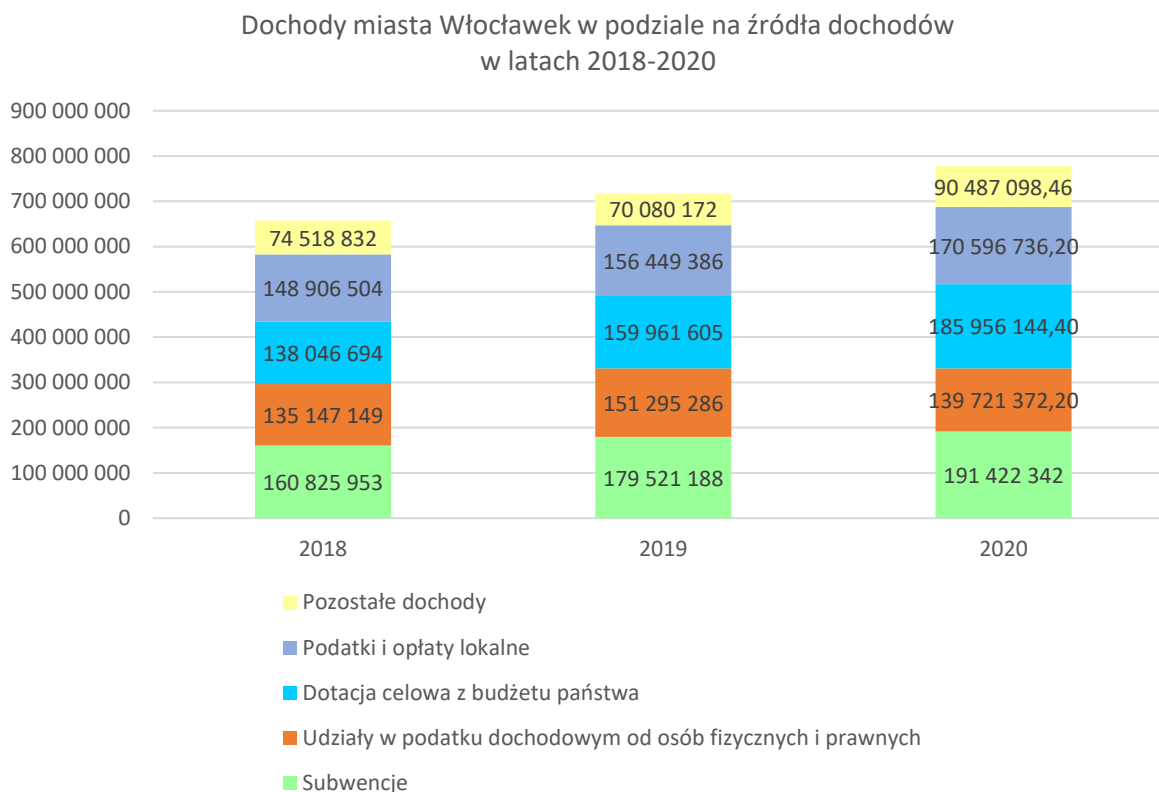
Wykres 42. Dochody i wydatki miasta Włocławek w latach 2015–2020, w podziale na majątkowe i bieżące

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu udostępnionych w BIP Urzędu Miasta Włocławek

W latach 2018–2020 największy udział w dochodach stanowią subwencje, odpowiednio w wysokości: 2020 r. – 191 422 342,00 zł (24,65), 2019 r. – 179 521 188,00 zł (25,02%), 2018 r. – 160 825 953 zł (24,5%).

Wykres 43. Dochody miasta Włocławek w podziale na źródła dochodów w latach 2018–2020

Źródło: Opracowanie: Wydział Rozwoju Miasta na podstawie danych z Wydziału Finansów

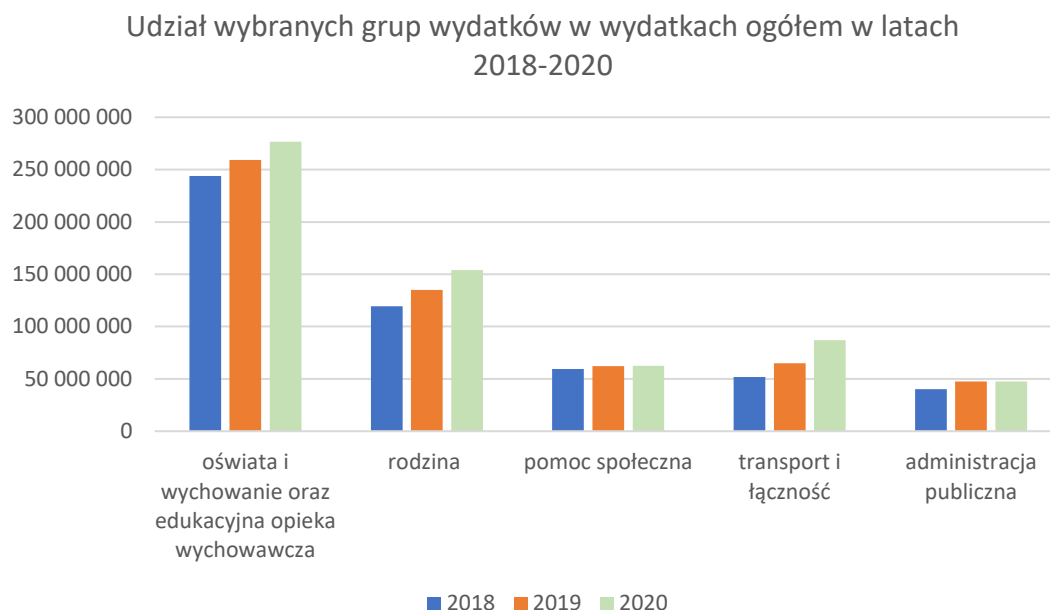
W latach 2018–2020 największy udział w wydatkach ogółem mają wydatki związane z oświatą i wychowaniem oraz edukacyjną opieką wychowawczą. Drugie miejsce w poniesionych wydatkach zajmują wydatki z działu Rodzina, Pomoc społeczna, Transport i łączność, Administracja publiczna. Rok 2020 przyniósł wyższy udział wydatków z działu Transport i łączność.

Tabela 23. Udział wybranych grup wydatków w wydatkach ogółem

rodzaj wydatków	2018	%	2019	%	2020	%
Oświata i wychowanie oraz edukacyjna opieka wychowawcza	243 965 612	38,1%	259 236 469,00	35,2%	276 683 429,8	35,36%
Rodzina	119 428 048	18,7%	135 088 051,00	18,4%	154 089 410	19,69%
Pomoc społeczna	59 582 515	9,3%	62 209 930,00	8,45%	62 621 077,47	8%
Transport i łączność	51 858 200	8,1%	64 904 318,00	8,82%	86 978 484,05	11,12%
Administracja publiczna	40 149 319	6,3%	47 458 588,00	6,45%	47 489 281,39	6,07%

Źródło: Opracowanie: Wydział Rozwoju Miasta na podstawie danych z Wydziału Finansów

Wykres 44. Udział wybranych grup wydatków w wydatkach ogółem w latach 2018–2020

Źródło: Opracowanie: Wydział Rozwoju Miasta na podstawie danych z Wydziału Finansów

W zakresie podobszaru wysokość i struktura dochodów miasto Włocławek zanotowało mało korzystne wskaźniki, tj. wskaźniki: 1.1 Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia, 1.4 Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem (w %) – średnia trzyletnia i 1.5 Dochody majątkowe przypadające na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia charakteryzują się sytuacją zdecydowanie niekorzystną, posiadają wartości oraz dynamikę ujemne. Natomiast 1.3 Dochody własne przypadające na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia i 1.2 Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (w %) – średnia trzyletnia posiadają wskaźniki dodatnie przy ujemnej dynamice wzrostu. Sytuacja jest więc poprawna, ale widoczne jest spowolnienie tych dochodów.

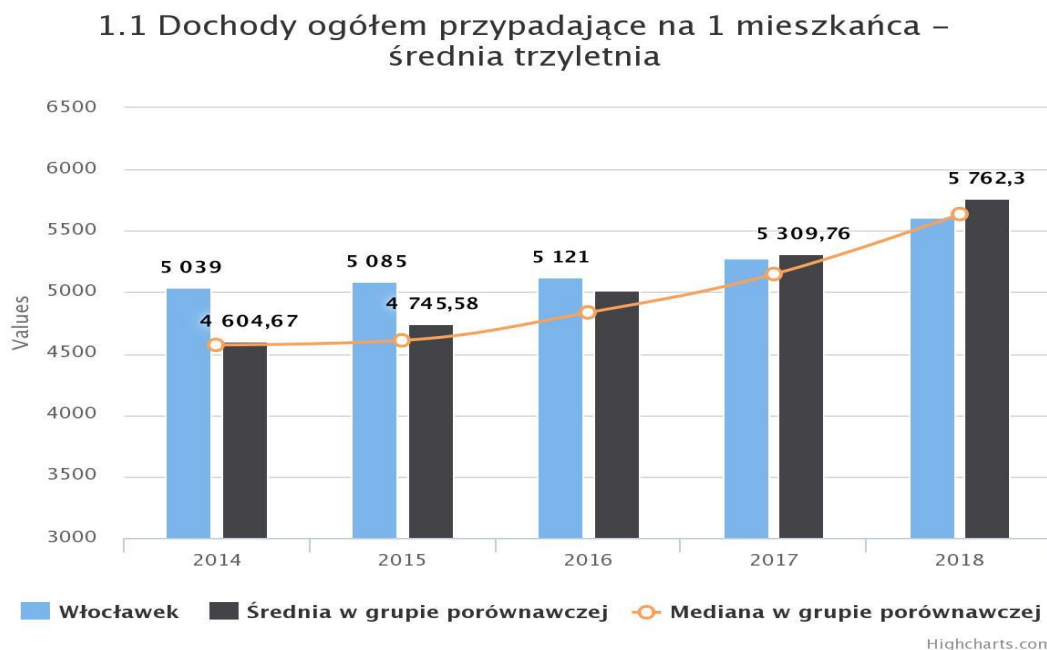
Tabela 24. Struktura dochodów

	1.1 Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca - średnia trzyletnia	1.2 Udział dochodów własnych w dochodach ogółem (w %) - średnia trzyletnia	1.3 Dochody własne przypadające na 1 mieszkańca - średnia trzyletnia	1.4 Udział dochodów majątkowych w dochodach ogółem (w %) - średnia trzyletnia	1.5 Dochody majątkowe przypadające na 1 mieszkańca - średnia trzyletnia
Wskaźnik standaryzowany	-0.21	0.52	0.13	-1.09	-0.84
Dynamika (n/n-5)	-0.78	-0.97	-0.87	-1.92	-1.47

Źródło: MRL

Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia ma tendencję wzrostową podobnie, jak wszystkie JST ale jej wartości są niższe niż średnia i mediana w GP. Duża ujemna dynamika nie prognozuje, że w kolejnych latach te dochody będą rosły szybciej niż w GP.

Wykres 45. Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia

Źródło MRL

Podobszar wysokość i struktura wydatków również posiada niekorzystne wskaźniki. Analizując wskaźniki: 2.1 Poziom finansowania wydatków majątkowych dochodami majątkowymi (w %) – średnia trzyletnia, 2.2 Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %) – średnia trzyletnia i 2.3 Kwota wydatków majątkowych przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia, należy stwierdzić, że posiadają one wartości ujemne i ujemną dynamikę. Sytuacja jest więc gorsza niż średnia w GP, jednocześnie dynamika wskazuje, że miasto w kolejnych latach będzie traciło dystans do najlepszych.

Tabela 25. Wysokość i struktura wydatków

	2.1 Poziom finansowania wydatków majątkowych dochodami majątkowymi (w %) – średnia trzyletnia	2.2 Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem (w %) – średnia trzyletnia	2.3 Kwota wydatków majątkowych przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia
Wskaźnik standaryzowany	-1.04	-0.32	-0.42
Dynamika (n/n-5)	-0.97	-1.48	-1.19

Źródło: MRL

Powodem takiego stanu są ciągle rosnące koszty utrzymania i wzrost wydatków bieżących na zadania własne gminy.

Poziom zadłużenia

Poziom zadłużenia w poszczególnych latach kształtował się następująco:

rok	kwota długu	wzrost/spadek	%
2017	265 694 272	2 419 209	↓ 0,9%
2018	257 441 193	8 253 079	↓ 3%
2019	257 999 887	558 694	↑ 0,2%
2020	283 104 064	25 104 176	↑ 9,7%

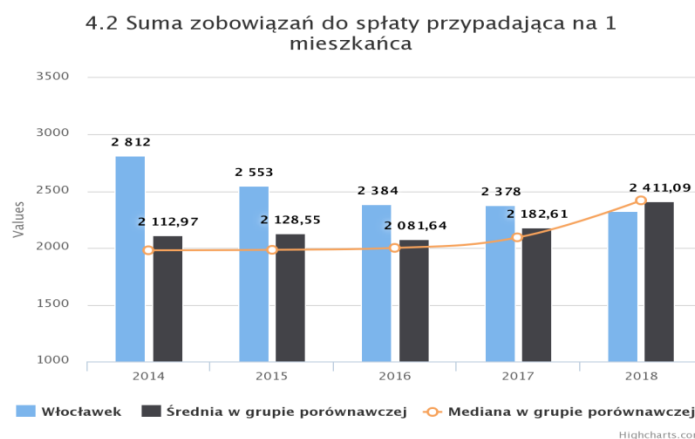
Źródło: Opracowanie: Wydział Rozwoju Miasta na podstawie danych z Wydziału Finansów

Poziom zadłużenia jest zobowiązaniem długoterminowym z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych oraz zaciągniętych kredytów i pożyczek. Spłata rat kredytów i pożyczek realizowana jest zgodnie z przyjętymi harmonogramami spłat. Nie występują z tego tytułu zobowiązania wymagalne.

Uchwała RIO w Bydgoszczy z dnia 14 kwietnia 2020 r. w sprawie wyrażenia opinii o przedłożonym przez Prezydenta Miasta Włocławek sprawozdaniu rocznym z wykonania budżetu miasta za 2019 r. jest pozytywna ale tak opisuje te dane „ Stan zadłużenia miasta na koniec 2019 roku wynosi 257.999.888,00 zł, co stanowi 36,0 % dochodów wykonanych, były to zobowiązania z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych oraz zaciągniętych kredytów i pożyczek długoterminowych. Miasto nie posiada zobowiązań wymagalnych. Planowana spłata zobowiązań w całości została wykonana. W porównaniu z analogicznym okresem sprawozdawczym za 2018 rok zadłużenie Miasta Włocławka na koniec 2019 r. uległo zwiększeniu o 558.695 zł. Mając na uwadze wielkość i poziom zadłużenia Miasta, w tym obciążenia budżetów lat następnych spłatą długu, Skład Orzekający wskazuje na potrzebę bieżącego monitorowania sytuacji finansowej”.

Podobszar wysokość zadłużenia opisany wskaźnikami: 4.2 Suma zobowiązań do spłaty przypadająca na 1 mieszkańca i 4.3 Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem charakteryzują się najlepszymi danymi. Gmina jest tutaj liderem i powiększa swoją przewagę nad pozostałymi JST z tej GP. Relacja kwoty zadłużenia od 2014 r ma mocną tendencję spadkową i jest to dobra prognoza na przyszłość. Jedynie wskaźnik 4.1 Okres spłaty długu wg stanu w danym roku za pomocą średniej kwoty pełnej NO z ostatnich 3 lat posiada ujemną dynamikę ale jego wartość jest dodatnia.

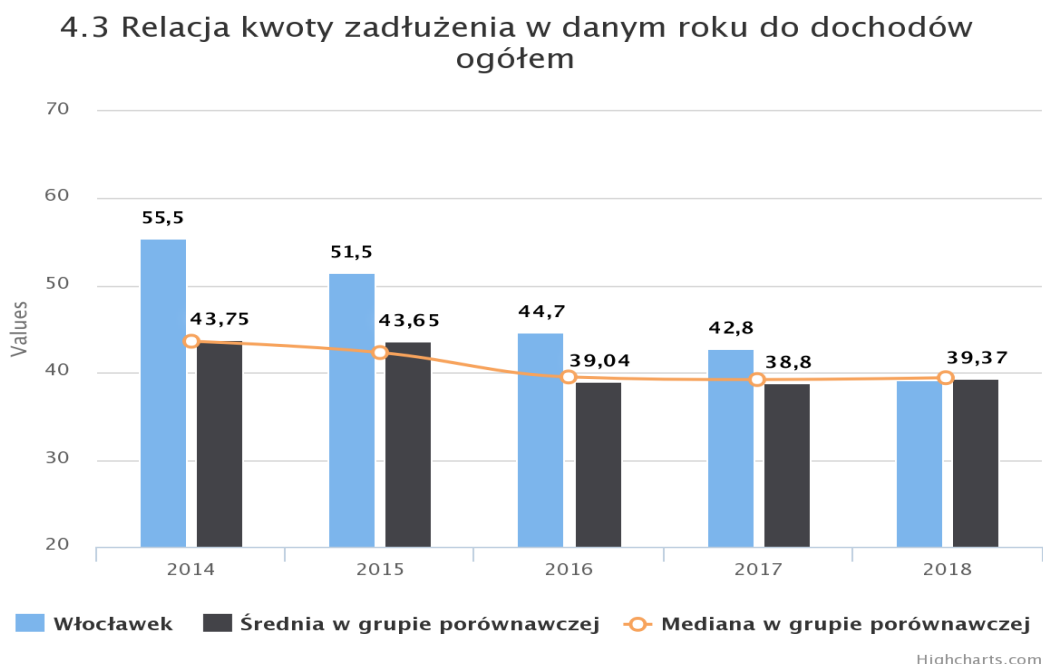
Wykres 46. Suma zobowiązań do spłaty przypadająca na 1 mieszkańca

Źródło: MRL

Suma zobowiązań do spłaty na 1 mieszkańca wg danych na rok 2019 – 2 347,95 zł, na rok 2020 – 2 607,79 zł.

Wykres 47. Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem

Źródło: MRL

Relacja kwoty zadłużenia do dochodów ogółem w 2019 r. – 35,97%, w 2020 r. – 36,38%.

Podobszar zrównoważenie elementów budżetu na koniec roku miał dodatnie wskaźniki, ale ich dynamika była ujemna. Wskaźniki: 3.1 Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO do kwoty dochodów bieżących (w %) – średnia trzyletnia, 3.2 Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących (w %) – średnia trzyletnia, 3.3 Kwota nadwyżki operacyjnej przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia i 3.4 Kwota nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia opisujące ten obszar pokazują, że ta sytuacja jest poprawna lecz widoczne jest jej pogorszenie. Największą tendencję spadkową sygnalizuje wskaźnik: 3.2 Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących (w %) – średnia trzyletnia.

Zdolność inwestycyjna

Zważywszy na fakt, że potencjał rozwojowy w ujęciu finansowym zależy od tego, czy miasto stabilnie generuje nadwyżkę operacyjną i czy ta nadwyżka będzie występowała również w kolejnych latach, niekorzystne wartości dynamiki sygnalizują potrzebę dogłębnej analizy w zakresie kosztów i wielkości długu oraz ocenę możliwości osiągnięcia większych niż dotychczas dochodów.

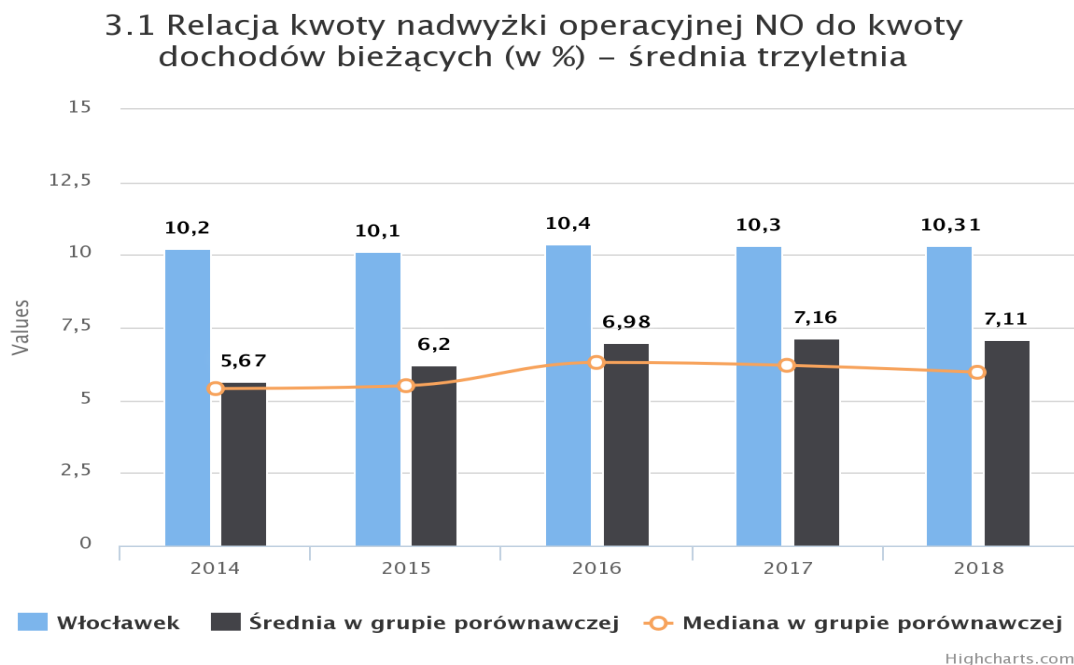
Tabela 26. Nadwyżka operacyjna

3.1 Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO do kwoty dochodów bieżących (w %) – średnia trzyletnia	3.2 Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu do kwoty dochodów bieżących (w %) – średnia trzyletnia	3.3 Kwota nadwyżki operacyjnej przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia	3.4 Kwota nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłaty długu przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia

Wskaźnik standaryzowany	0.85	0.36	0.61	0.27
Dynamika (n/n-5)	-0.36	-1.31	-0.18	-0.85

Źródło: MRL

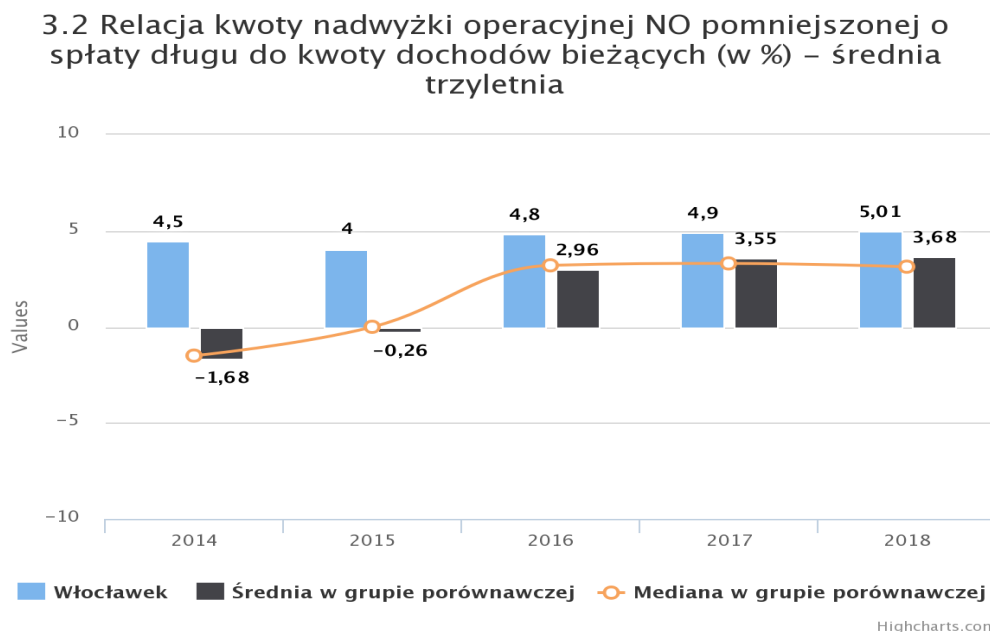
Wykres 48. Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO do kwoty dochodów bieżących (w %) – średnia trzyletnia

Źródło: MRL

W 2019 r. relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO do kwoty dochodów bieżących wyniosła 8,74%. W roku 2020 6,1%.

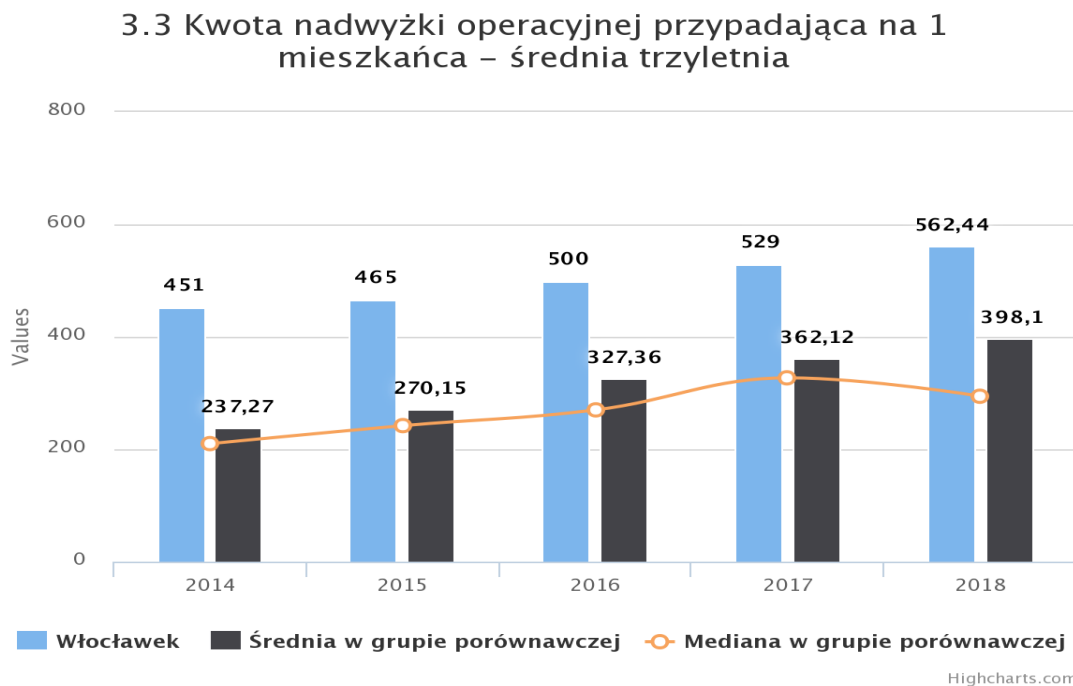
Wykres 49. Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłatę długu do kwoty dochodów (w %) – średnia trzyletnia

Źródło: MRL

Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej pomniejszonej o spłatę długu do kwoty dochodów bieżących wyniosła w 2019 r. 3,64 %.

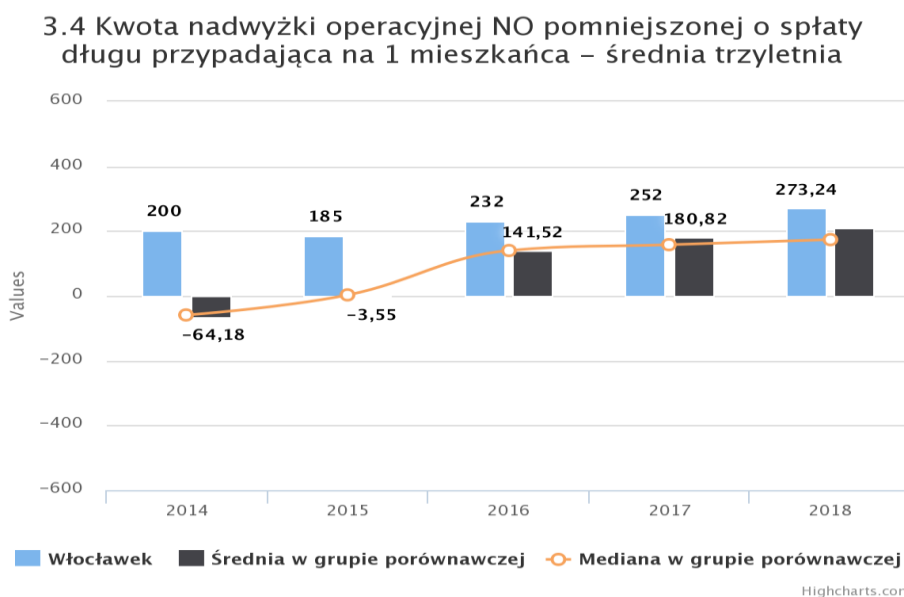
Wykres 50. Kwota nadwyżki operacyjnej NO przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia

Źródło: MRL

Kwota nadwyżki operacyjnej na 1 mieszkańca w 2019 r. wyniosła 553,34 zł, w 2020 r. 417,98 zł.

Wykres 51. Kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłatę długu przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia

Źródło: MRL

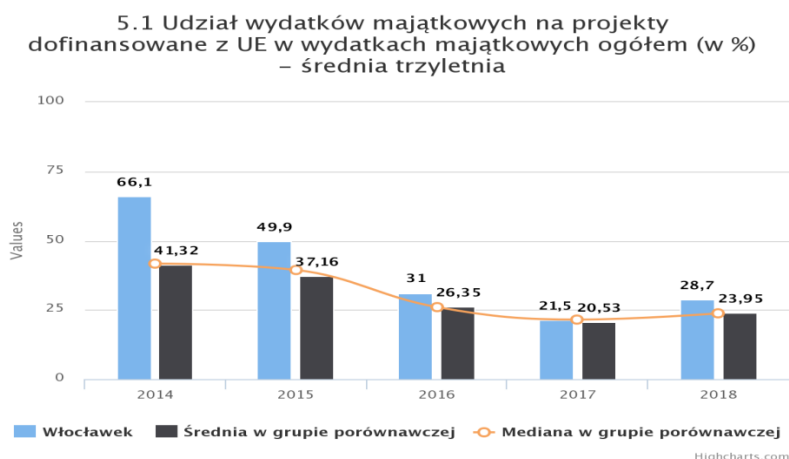
Kwota nadwyżki operacyjnej pomniejszona o spłaty długu na 1 mieszkańca w 2019 r. wyniosła 230,32 zł

Wartość projektów finansowanych ze środków unijnych

Gmina Miasto Włocławek w 2020 r. wykorzystwała środki z Unii Europejskiej w kwocie 19 248 215,16, w roku 2019 – 23 883 234 zł, w roku 2018 – 19 176 260 zł.

Podobszar struktura finansowania działań rozwojowych, który obejmuje wskaźnik 5.1 Udział wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem (w %) - średnia trzyletnia charakteryzuje się dobrą sytuacją na tle średniej w GP (wartość wskaźnika dodatnia, 0,47) lecz widoczna jest mocna tendencja spadkowa (dynamika ujemna, - 1,98). Kolejny wskaźnik opisujący ten podobszar 5.2 Kwota wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE przypadająca na 1 mieszkańca - średnia trzyletnia ma wartość i dynamikę ujemną (- 0,29 i -2,5) pokazuje pogarszające się dane i coraz gorszą tendencję na kolejne lata. Na wykresie słupkowym widoczny jest spadek tych wydatków od roku 2014 z małą tendencją wzrostową w roku 2018.

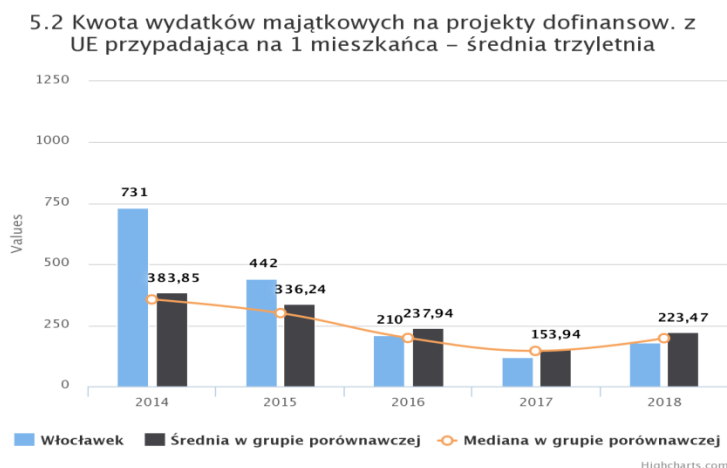
Wykres 52. Udział wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem (w %) – średnia trzyletnia

Źródło: MRL

Udział wydatków majątkowych na projekty w wydatkach majątkowych ogółem w 2019 r. wyniósł 29,07%, natomiast w 2020 r. – 16,99%.

Wykres 53. Kwota wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia

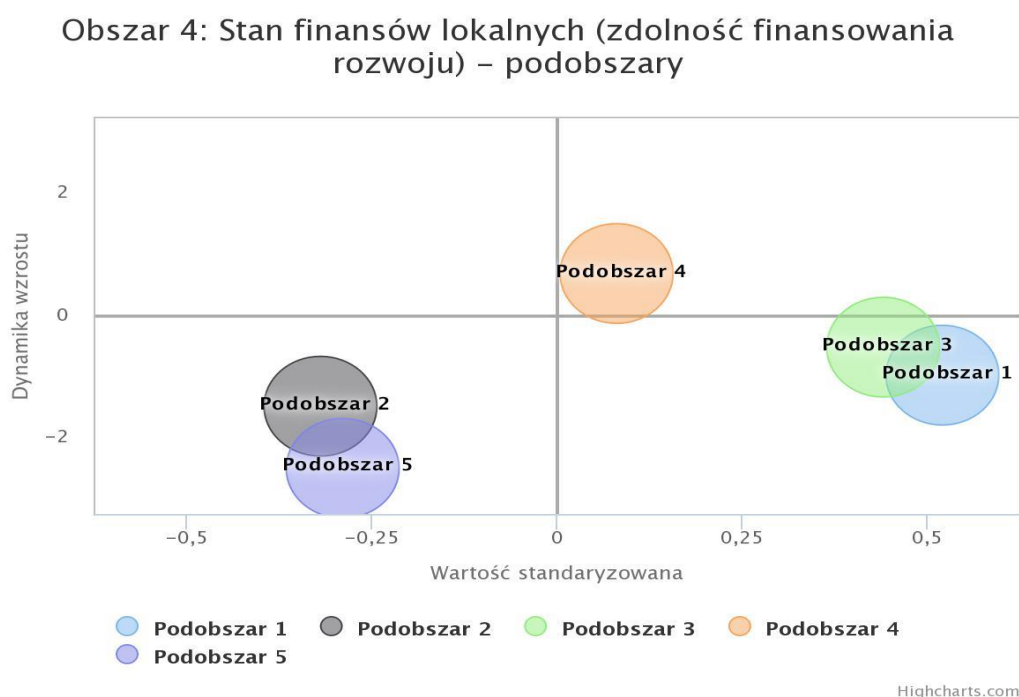

Źródło: MRL

Kwota wydatków majątkowych na projekty na 1 mieszkańca w 2019 r. wyniosła 267,16 zł, w 2020 r. – 131,99 zł.

Podsumowując analizę finansów miasta należy stwierdzić, że miasto Włocławek ma dość duże zadłużenie w stosunku do miast porównawczych, ale wskaźnik, jak i dynamika posiadają wartości dodatnie. Gorsza jest sytuacja w zakresie równoważenia elementów budżetu oraz wysokości i struktury dochodów, gdzie miasto wprawdzie charakteryzuje się sytuacją lepszą niż GP, ale przewaga ta maleje (ujemna dynamika). Najgorsze dane prezentują wskaźniki dot. wysokości i struktury wydatków oraz struktury finansowania działań rozwojowych. Oba te wskaźniki posiadają nie tylko wartości ujemne, ale również ujemną dynamikę. Dane te obrazują że miasto rozwinęło się wolniej niż GP i ciągle traci do GP.

Wykres 54. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju) – podobszary

Źródło: MRL

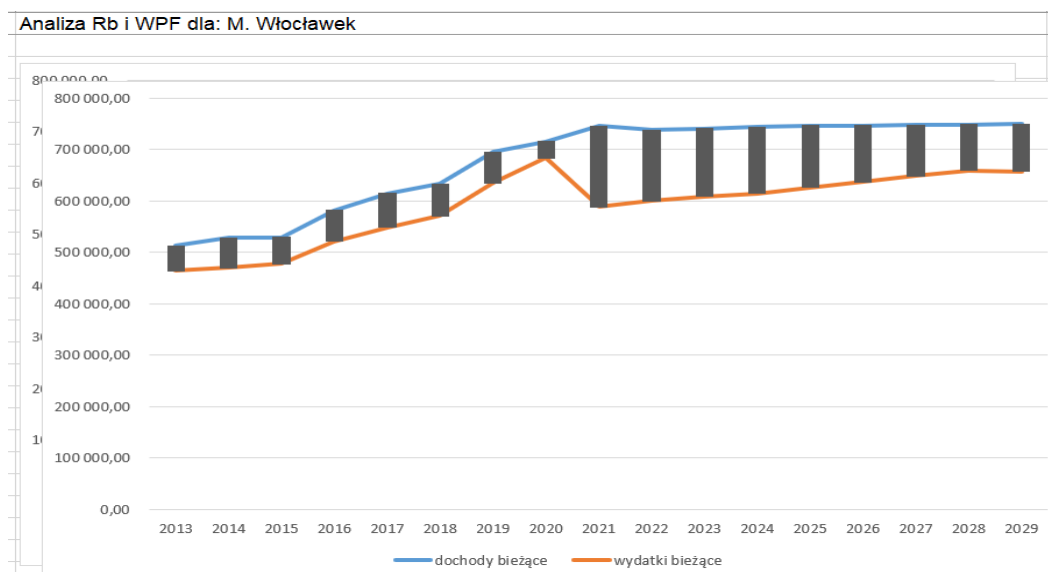
Wykres 55. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju) – podobszary (wskaźnik standaryzowany i dynamika)

	1. Wysokość i struktura dochodów	2. Wysokość i struktura wydatków	3. Równoważenie elementów budżetu	4. Wysokość zadłużenia na koniec roku	5. Struktura finansowania działań rozwojowych
Wskaźnik standaryzowany	0.52	-0.32	0.44	0.08	-0.29
Dynamika (n/n-5)	-0.97	-1.48	-0.51	0.7	-2.5

Źródło: MRL

Analiza dochodów bieżących i wydatków bieżących w oparciu o dane ze sprawozdań Rb i WPF pokazują wzrastającą od 2021 r. nadwyżkę dochodów bieżących, co jest dobrą prognozą do budżetu.

Wykres 56. Analiza RB i WPF

Źródło: Sprawozdania RB i WPF

ADMINISTRACJA SAMORZĄDOWA

Jednym z kluczowych czynników służących rozwojowi wspólnot lokalnych jest sprawna i efektywna administracja samorządowa, inicjująca i wspierająca działania na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców oraz rozwoju lokalnego. Aby samorządy mogły wypełniać ww. zadania, konieczne jest wzmocnienie potencjału instytucjonalnego, czyli odpowiednie struktury organizacyjne i decyzyjne, kompetentni i sprawni urzędnicy, określone procedury działania, mechanizmy zapewniające właściwe wykorzystanie zasobów oraz udział społeczności lokalnej w zarządzaniu sprawami publicznymi. Odpowiedni potencjał instytucjonalny pozwala świadczyć usługi publiczne wysokiej jakości oraz efektywnie wspierać rozwój społeczno-gospodarczy wspólnot lokalnych.

Miasto Włocławek jest miastem na prawach powiatu w województwie kujawsko-pomorskim. Statut Miasta Włocławek, przyjęty Uchwałą Nr XXI/134/2012 Rady Miasta Włocławek z dnia 30 kwietnia 2012 roku¹⁵ (ze zmianami) określa: ustrój Gminy Miasto Włocławek, zasady tworzenia, łączenia, podziału oraz znoszenia jednostek pomocniczych Miasta, zasady i tryb działania komisji rewizyjnej, zasady i tryb działania komisji skarg, wniosków i petycji, organizację wewnętrzną oraz tryb pracy organów Miasta, zasady działania klubów radnych.

Prezydent Miasta Włocławek wykonuje zadania organu wykonawczego gminy oraz zadania i kompetencje organu wykonawczego powiatu, a także zadania i kompetencje starosty określone przepisami prawa. Wykonuje uchwały Rady Miasta Włocławek i zadania własne miasta oraz zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, przy pomocy Urzędu Miasta Włocławek, którego jest kierownikiem. Prezydent Miasta powołał trzech zastępców, którym powierzył określone zadania i kompetencje¹⁶.

Prezydent powierzył Skarbnikowi Miasta powołanemu przez Radę Miasta, obowiązki i odpowiedzialność głównego księgowego budżetu miasta i Urzędu. Skarbnik Miasta jest jednocześnie Dyrektorem Wydziału Finansów.

Sekretarz Miasta zapewnia sprawne funkcjonowanie Urzędu, w szczególności poprzez opracowywanie projektów organizacji Urzędu i szczegółowych procedur regulujących jego funkcjonowanie, oraz zapewnia prawidłowy przebieg procesów pracy w Urzędzie. Sekretarz Miasta jest jednocześnie Dyrektorem Wydziału Organizacyjno-Prawnego i Kadr oraz Koordynatorem Biura Prawnego.

Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu określa Regulamin Organizacyjny Urzędu Miasta Włocławek nadany zarządzeniem nr 31/2019 z dnia 29 stycznia 2019 r.¹⁷ ze zmianami, który określa i zapewnia realizację założeń przyjętej przez Prezydenta Miasta polityki zarządzania sprawami miasta w kadencji 2018–2023. Regulamin ustala także zakres zadań przypisanych do realizacji poszczególnym komórkom organizacyjnym Urzędu. Szczegółowy zakres działań poszczególnych komórek Urzędu ustalają ich regulaminy organizacyjne przyjmowane w drodze odrębnych zarządzeń Prezydenta Miasta Włocławek.

Struktura Urzędu Miasta na dzień 31.12.2020 r. składa się z 30 wielo- i jednoosobowych komórek organizacyjnych.

Struktura zatrudnienia na koniec 2020 r. przedstawiała się następująco:

- a) osoby zatrudnione na kierowniczych stanowiskach urzędniczych – 66,

¹⁵ Statut Miasta Włocławek <http://www.bip.um.wlocl.pl/statut-3/>

¹⁶ Zarządzenie nr 41/2019 Prezydenta Miasta Włocławek z dnia 1 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowego zakresu zadań powierzonych Zastępcom Prezydenta Miasta Włocławek oraz sprawowanego przez nich nadzoru <http://www.bip.um.wlocl.pl/zarządzenie-nr-412019-prezydenta-miasta-wloclawek-z-dnia-1-lutego-2019-r-w-sprawie-szczegolowego-zakresu-zadan-powierzonych-zastepcom-prezydenta-miasta-wloclawek-oraz-sprawowanego-przez-nich-nadzoru/>

¹⁷ Regulamin organizacyjny Urzędu Miasta Włocławek <http://www.bip.um.wlocl.pl/regulamin-organizacyjny-urzedu-miasta-wloclawek/>

- b) osoby zatrudnione na stanowiskach urzędniczych – 341,
- c) osoby zatrudnione na stanowiskach pomocniczych i obsługi – 20.

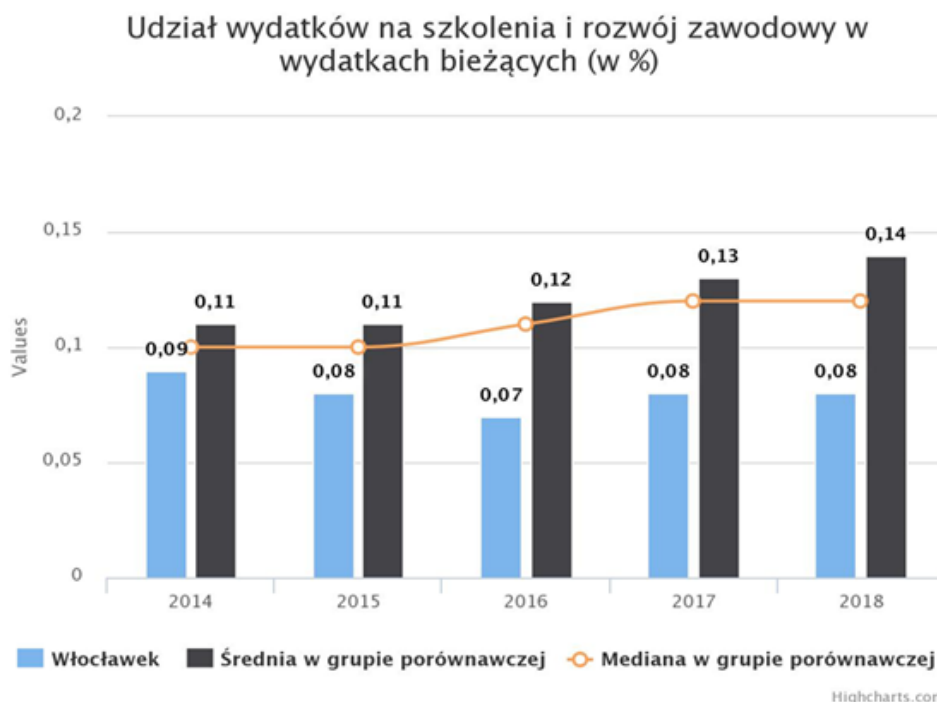
Z obserwacji naborów na wolne stanowiska pracy wynika niskie zainteresowanie wykwalifikowanej kadry, szczególnie z uprawnieniami technicznymi, pracą w Urzędzie.

Pracownicy Urzędu Miasta, w celu podnoszenia swoich kwalifikacji systematycznie korzystają m.in. z szeregu płatnych oraz bezpłatnych szkoleń. W 2019 r. liczba szkoleń wyniosła 128 (szkolenia indywidualne i grupowe), z których skorzystało 238 osób. Wydatki z tego tytułu wyniosły 72 582,12 zł.

Natomiast w 2020 r., pomimo trwającego stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, 231 pracowników wzięło udział w 133 szkoleniach indywidualnych i grupowych, na łączną kwotę 42 392,35 zł. Ponadto pracownicy podnosili kwalifikacje zawodowe w formie studiów podyplomowych lub studiów wyższych współfinansowanych przez pracodawcę.

Pomimo systematycznej realizacji procesu podnoszenia kwalifikacji pracowników Urzędu, jak i utrzymującej się na podobnym poziomie liczby osób uczestniczących w procesie szkoleń, udział wydatków na szkolenia i rozwój zawodowy w wydatkach bieżących w latach 2014–2018 był mniejszy niż średnia w grupie porównawczej składającej się z Elbląga, Grudziądza, Płocka, Słupska i Wałbrzycha (MP), które zostały wybrane w oparciu o zbliżone uwarunkowania, w tym: liczbę mieszkańców, funkcję miasta na podstawie liczby pracujących mieszkańców wg sekcji PKD.

Wykres 57. Udział wydatków na szkolenia i rozwój zawodowy w wydatkach bieżących (w %)

Źródło: Monitor Rozwoju Lokalnego

W mieście funkcjonuje 79 jednostek organizacyjnych, w tym:

- 9 spółek prawa handlowego świadczących usługi z zakresu: zarządzania targowiskami miejskimi i cmentarzami, poręczeń kredytowych, opieki zdrowotnej, budownictwa mieszkaniowego, gospodarki odpadami, gospodarki wodno-kanalizacyjnej, zaopatrzenia w ciepło, zbiorowej komunikacji publicznej, wsparcia podmiotów gospodarczych
- 1 zakład aktywności zawodowej, świadczący usługi krawieckie, pralnicze, parkingowe, zatrudniający m.in. osoby z niepełnosprawnością

- 9 placówek pomocy społecznej i socjalnej świadczących usługi na rzecz osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, w tym przygotowanie i wydawania posiłków, całodobowej i dziennej opieki nad osobami niesamodzielnymi, niepełnosprawnymi, pełniących funkcję opiekuńczo-wychowawczą dla małoletnich oraz opiekę nad dziećmi do lat 3,
- 48 placówek oświatowych (część przedszkoli, szkół podstawowych, liceów, techników, szkół branżowych, funkcjonuje w strukturach 13 Zespołów), których zadaniami poza edukacją i wsparciem w wychowaniu dzieci, młodzieży i dorosłych jest udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, prowadzenie rachunkowości placówek oświatowych,
- 1 jednostka organizacyjna sportu, turystyki i rekreacji zatrudniająca osoby, administrujące: halą sportową, halą widowiskowo-sportową, stadionem piłkarsko-lekkoatletycznym, 2 pływalniami miejskimi, basenem otwartym, przystanią na Zalewie Włocławskim, przystanią wodną na rzece Wiśle, informacją turystyczną, w sezonie letnim – kąpieliskami nad jeziorami, w sezonie zimowym – lodowiskami,
- 1 placówka współpracująca z organizacjami pozarządowymi,
- 4 instytucje kultury (w tym 15 Filii), w tym centrum kultury, biblioteka, teatr, galera sztuki,
- 6 jednostek budżetowych świadczących usługi z zakresu: zarządzania zasobem komunalnym miasta, zielenią, drogami publicznymi, bezpieczeństwa publicznego, opieki nad zwierzętami.

W 2020 r. na potrzeby opracowania Programu Rozwój Lokalny w zakresie rozwoju instytucjonalnego dla miasta Włocławka, celem uzyskania kompleksowej oceny stanu rozwoju instytucjonalnego przeprowadzono, we współpracy ze Związkiem Miast Polskich, ankietyzację wśród pracowników Urzędu i użytkowników miasta. Analiza wyników tych badań ankietowych pozwoliła na stworzenie pełniejszego i bardziej obiektywnego obrazu istniejących potencjałów (mocnych stron, szans) i deficytów (słabych stron, zagrożeń) Urzędu i innych miejskich jednostek.

Analiza otrzymanych odpowiedzi wyraźnie wskazuje, iż interesanci dobrze oceniają uprzejmość urzędników, a także możliwość uzyskania wyczerpujących informacji o procedurach załatwiania spraw, wymaganych dokumentach i opłatach. Niemniej respondenci zwrócili swoimi odpowiedziami uwagę m.in. na brak odpowiednich warunków przy korzystaniu z usług, a także szybkość i sprawność obsługi. Jak wynika z dotychczasowych obserwacji, problemem może być niewystarczająca ilość miejsc parkingowych, a także brak windy w dwóch budynkach Urzędu. Wśród ankietowanych ponad 56% pozytywnie ocenia zamieszczone na stronach internetowych informacje o świadczonych usługach i obowiązujących procedurach. Jednakże respondenci wskazują na brak przejrzystości i czytelności stron internetowych, a także na nieintuicyjne systemy. Informacje już zamieszczone trudno odnaleźć, często brakuje wzorów wniosków a co bardzo istotne – przejrzystych instrukcji ich wypełniania. Ankietowanym brakuje także wykazu kontaktów do poszczególnych pracowników.

Systematycznie w ciągu ostatnich trzech lat wzrastała liczba wniosków złożonych przez platformę ePUAP, a tym samym zwiększenie zainteresowania społeczeństwa e-administracją i udogodnieniami związanymi z tą formą załatwiania spraw. W ostatnich trzech latach wpływ wniosków poprzez ePUAP przedstawiał się następująco: rok 2018 – 2023, rok 2019 – 3088, a rok 2020 r. – 8497. Znaczący wzrost liczby wniosków wpływających przez ePUAP w 2020 r. wynikał także ze zmiany formy załatwiania spraw w związku z COVID-19.

Z przeprowadzonego procesu diagnostycznego wśród pracowników Urzędu Miasta Włocławek wynika większe zainteresowanie podnoszeniem kwalifikacji zawodowych pracowników. Urzędnicy wskazywali m.in. na możliwość doboru szkoleń dedykowanych (w szczególności specjalistycznych, branżowych sztych na miarę oraz etyki urzędniczej i obsługi trudnego klienta), a także potrzebę organizacji kursów językowych (np. angielskiego branżowego) oraz większej dostępności finansowania przez pracodawcę studiów podyplomowych. Zaznaczono także potrzebę regularnego, co 2–3 lata, szkolenia kadry kierowniczej z zakresu umiejętności zarządzania zasobami ludzkimi.

Poniżej przytoczono wyniki niektórych z ankietowanych zagadnień:

- zasady awansowania pracowników w Urzędzie za przejrzyste uznało 45% ankietowanych pracowników,
- większość pracowników pozytywnie ocenia swoje relacje z bezpośrednim przełożonym i znajomość przez przełożonego zagadnień swojej pracy – dla 67,5% (135 spośród 200 odpowiadających) są one zdecydowanie satysfakcjonujące.
- 67 % ankietowanych pracowników Urzędu deklaruje, że czuje się doceniana w pracy.

- 51% ankietowanych pracowników jest zadowolona ze świadczeń i usług oferowanych przez Urząd w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.
- 86% ankietowanych pracowników (164 na 191 odpowiadających) uważa, że organizacja procesu pracy w Urzędzie zapewnia prawidłową i terminową realizację zadań.
- pracownicy wskazywali na potrzebę usprawnienia procesu pracy poprzez m.in. skrócenie czasu przepływu dokumentów od momentu wpływu do Urzędu, do otrzymania dokumentu przez pracownika merytorycznego;
- pracownicy zwrócili także uwagę na inne zagadnienia mogące mieć wpływ na organizację pracy, tj. braki kadrowe, brak odpowiedniego zaangażowania pracowników, niezadawalającą komunikację międzywydziałową, biurokratyzację procedur, przewlekłość załatwiania spraw wewnątrz Urzędu, w tym konieczność wielostopniowego zatwierdzania niemal każdej decyzji, przeciążenie stanowisk jednoosobowych, brak finansowych bodźców motywujących pracowników.

Wśród mocnych stron **w zakresie funkcjonowania lokalnej administracji można zauważyć:**

- opracowana Strategia rozwoju miasta Włocławek 2020+ – partycypacyjne przygotowany dokument określający wizję, cel główny, cele strategiczne i operacyjne, działania oraz zadania o znaczeniu kluczowym dla miasta;
- realizowany system planowania przestrzennego – usprawnieniem procesu inwestycyjnego oraz sprawności funkcjonowania administracji są obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego obejmujące 40% powierzchni miasta;
- wdrażany proces rewitalizacji na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Włocławek na lata 2018-2028 – GPR zakłada realizację w sposób kompleksowy działań służących lokalnej społeczności, zmierzających do wyprowadzania obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego; przewidziane do realizacji przedsięwzięcia zostały wypracowane przez interesariuszy rewitalizacji, w trakcie procesu partycypacyjnego planowania GPR;
- funkcjonujące procedury finansowe – opisane i wdrożone procedury planowania, zmiany monitorowania i sprawozdawczości z zakresu budżetu i wieloletniej prognozy finansowej oraz ustalone i wdrożone procedury analizy ryzyka w obszarze finansów;
- wypracowana i doskonalona struktura organizacyjna Urzędu Miasta Włocławek i miejskich jednostek organizacyjnych - przyjęta na podstawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Włocławek struktura funkcjonowania Urzędu oraz wypracowany system nadzoru nad jednostkami miejskimi; ponadto wskazana została odpowiedzialność i nadzór nad realizacją zadań i celów;
- ustalone procedury zarządzania pracownikami – wypracowane dokumenty w zakresie etyki, regulaminu pracy, wynagradzania, organizacji służby przygotowawczej, podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników, ocen okresowych pracowników, obowiązujące i doskonalone procedury naboru na stanowiska urzędnicze, a także pomocnicze, obsługi oraz na zastępstwo;
- informacje o świadczonych przez miasto usługach publicznych (administracyjnych, społecznych, komunalnych) prezentowane na stronach internetowych miasta, miejskich jednostek organizacyjnych, spełniające wymagania w zakresie dostępności;
- informacje publiczne prezentowane na stronie Biuletynu Informacji Publicznej UMW;
- funkcjonowanie Biura Obsługi Mieszkańców w budynku głównym UMW obsługującego klientów w zakresie najczęściej załatwianych spraw;
- rozwijany i doskonalony proces partycypacyjny – funkcjonujący budżet obywatelski z rosnącym udziałem mieszkańców w etap zgłaszania, jak i wyboru projektów; przygotowany serwis internetowy wloclawek.konsultacjejst.pl dedykowany konsultacjom społecznym oraz budżetowi obywatelskiemu;
- Centrum Organizacji Pozarządowych i Wolontariatu – działalność COPiW stanowi platformę ścisłej współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz wsparcie merytoryczne i organizacyjne.

Deficyty i problemy oraz ich przyczyny w zakresie funkcjonowania lokalnej administracji:

- brak koordynacji procesu planowania i realizacji strategii (przyczyny: brak programów operacyjnych dla realizacji strategii z określonym budżetem, okresem realizacji, podmiotem odpowiedzialnym; brak wypracowanej metodyki zarządzania zadaniami strategicznymi; brak systemu informatycznego do

- dokonywania analiz oraz monitorowania sytuacji społ. – gosp. miasta; deficyty w zakresie kompetencji urzędników do prowadzenia skutecznej polityki rozwoju miasta);
- niewystarczająco skuteczna współpraca międzywydziałowa i międzyorganizacyjna w procesie realizacji celów strategicznych (przyczyny: niedostateczna świadomość celowości posługiwania się strategią w procesie realizacji zadań; brak systemowego podejścia do procesów zarządzania, komunikacji, optymalizacji pozyskiwania i używania zasobów; kultura organizacyjna nakierowana na realizację bieżących spraw);
 - brak identyfikacji i analizy ryzyka w strategiach sektorowych oraz w projektach strategicznych (przyczyna: niski poziom świadomości kadry zarządzającej i urzędniczej UM w zakresie znaczenia analizy ryzyka w procesie zarządzania strategicznego);
 - brak powiązania między procesami budżetowania i planowania (przyczyny: brak systemowego podejścia do procesów zarządzania, komunikacji, optymalizacji pozyskiwania i używania zasobów, deficyty wiedzy i umiejętności kadry z zakresu spójności planowanego budżetu z zadaniami strategicznymi, wysokie koszty finansowania oświaty);
 - brak systemowego podejścia do szacowania ekonomicznych skutków realizacji zadań strategicznych (przyczyny: brak pełnej korelacji między projektami strategicznymi a wieloletnią prognozą finansową; brak narzędzia informatycznego usprawniającego powiązanie zadań strategicznych z planowaniem budżetu);
 - brak opracowania i wdrożenia zasad tworzenia zespołów projektowych, w celu uniknięcia ryzyka silosowości podczas realizacji zadań (przyczyny: brak instrumentów motywowania pracowników do realizacji zadań zespołu przez kierownika zespołu zadaniowego; brak szkoleń z tworzenia struktur macierzowych i ich pracy w hierarchicznej strukturze urzędu);
 - nie w pełni komfortowe warunki lokalowe pracy urzędników oraz obsługi klientów (przyczyny: rozproszona baza lokalowa UMW, bariery architektoniczne części budynków; niewystarczająca infrastruktura lokalowa do bezpośredniej obsługi klientów);
 - brak standaryzacji decyzji personalnych, w szczególności płacowych i dotyczących awansowania (przyczyny: ograniczone środki na wynagrodzenia jako okoliczność zwiększająca ryzyko odpływu wykwalifikowanej kadry, w szczególności specjalistów branżowych; demotywujący wpływ nieprzejrzystego systemu wynagradzania i awansowania);
 - braki w kompetencjach merytorycznych i interpersonalnych pracowników ujawniające się w trakcie realizacji zadań (przyczyny: trudności w adaptacji nowych pracowników; niewystarczający system pozyskiwania nowych kompetencji do nowych zadań przez doświadczonych pracowników);
 - niewystarczające warunki lokalowe do organizacji obsługi / świadczenia usług administracyjnych i społecznych (przyczyny: rozproszenie komórek organizacyjnych Urzędu w trzech budynkach, brak systematycznych szkoleń miękkich w zakresie obsługi interesantów);
 - ograniczona dostępność usług administracyjnych i społecznych dla osób ze szczególnymi potrzebami (przyczyny: rozproszenie komórek organizacyjnych Urzędu w trzech budynkach, istnienie barier architektonicznych w dwóch budynkach Urzędu, niewystarczająca ilość stanowisk obsługi);
 - niewystarczający dostęp obywateli do informacji publicznej (przyczyny: brak narzędzi zwiększających dostęp mieszkańców do informacji publicznej);
 - mało przejrzysta struktura strony BIP Urzędu (przyczyny: rozbudowana liczba zakresów tematycznych widocznych na stronie BIP Urzędu, zróżnicowany poziom prezentowanych informacji);
 - niewykorzystany potencjał organizacji pozarządowych (przyczyny: ukierunkowanie aktywności działań organizacji na realizację zadań zleconych z Urzędu);
 - niewystarczający poziom konsultacji społecznych (przyczyny: brak przekonania interesariuszy o realnym wpływie na działanie JST, brak osoby mającej przygotowanie i umiejętności moderacyjne).

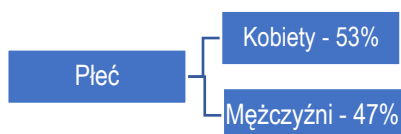
WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

W proces tworzenia Strategii rozwoju miasta Włocławek 2030+ zaangażowano także społeczność lokalną, która wzięła udział w anonimowym badaniu ankietowym, mającym na celu ocenę poszczególnych uwarunkowań funkcjonowania miasta, wskazanie najważniejszych dla niego wyzwań i jego oczekiwanego obrazu w 2030, a także jego mocnych i słabych strony.

Próba badawcza

W badaniu ankietowym wzięło udział 1398 mieszkańców, z w tym 53% kobiet oraz 47% mężczyzn.

Rysunek 1. Płeć respondentów

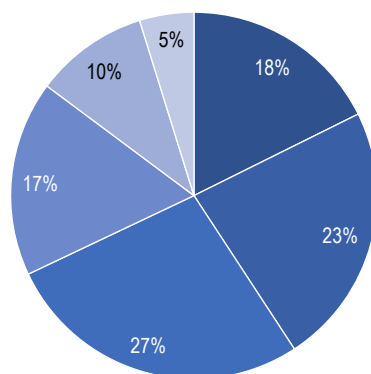

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

W przeprowadzonym badaniu ankietowym wzięły udział wszystkie grupy społeczne, spośród których najliczniejszą były osoby w wieku 36–45 (27 %) oraz 26–35 (23%). Najmniejszą część spośród ankietowanych mieszkańców biorących udział w badaniu stanowiły osoby powyżej 65. roku życia (5%).

Wykres 58. Wiek respondentów

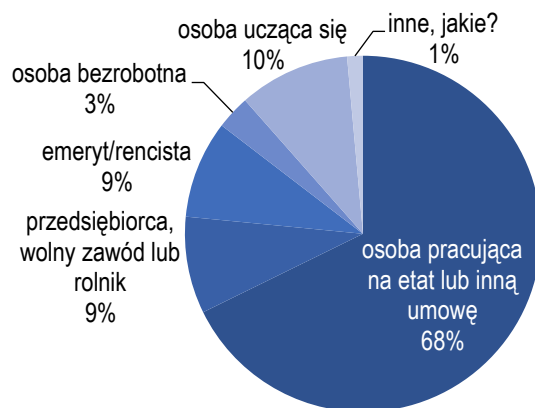
■ 16-25 lat ■ 26-35 ■ 36-45 ■ 46-55 ■ 56-65 ■ powyżej 65 lat

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Mieszkańcy miasta Włocławek zostali poproszeni o określenie swojego statusu zawodowego. Zdecydowana większość respondentów pracuje na pełen etat lub inną umowę (68%), natomiast znacznie mniejsza część to osoby uczące się (10%), emeryci/renciści (9%), a także przedsiębiorcy, rolnicy oraz osoby wykonujące wolny zawód (9%). Najmniejszą część stanowiły osoby bezrobotne (3%). Pozostałe osoby biorące udział w badaniu to pracujący za granicą czy też opiekujący się dziećmi oraz osobami niepełnosprawnymi.

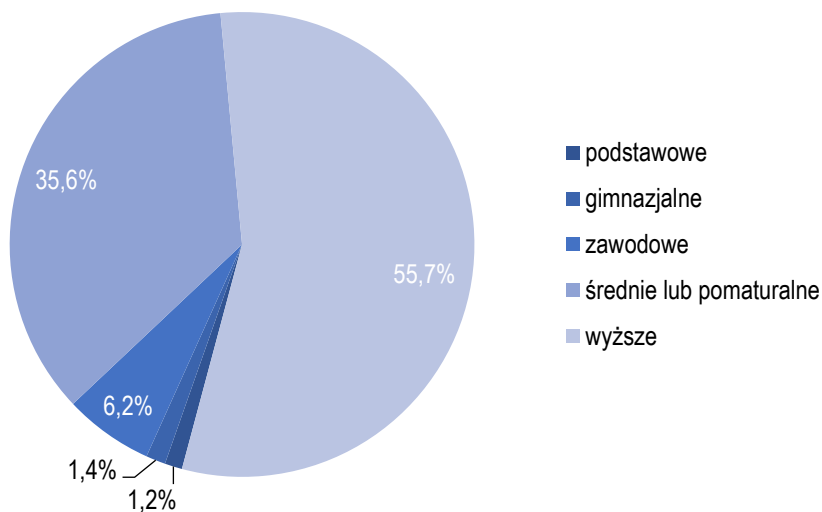
Wykres 59. Status zawodowy respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (55,7%), 35,6% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem średnim lub pomaturalnym, a 6,2% z zawodowym. Najmniejszą część stanowiły osoby, które zakończyły edukację na poziomie gimnazjalnym i podstawowym.

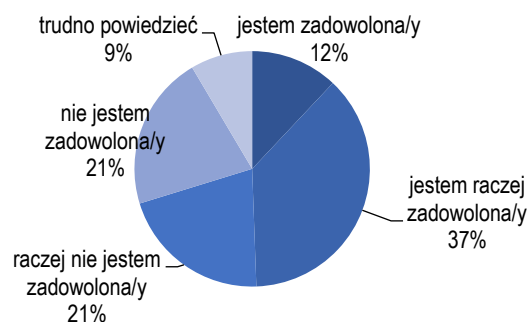
Wykres 60. Wykształcenie respondentów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Ankietowani mieszkańcy poproszeni zostali o określenie stopnia zadowolenia z zamieszkania w mieście Włocławek. 12% biorących udział w badaniu jest zadowolona z danego aspektu, blisko 40% wrocławian jest raczej zadowolona, a 21% nie jest zadowolona lub raczej zadowolona.

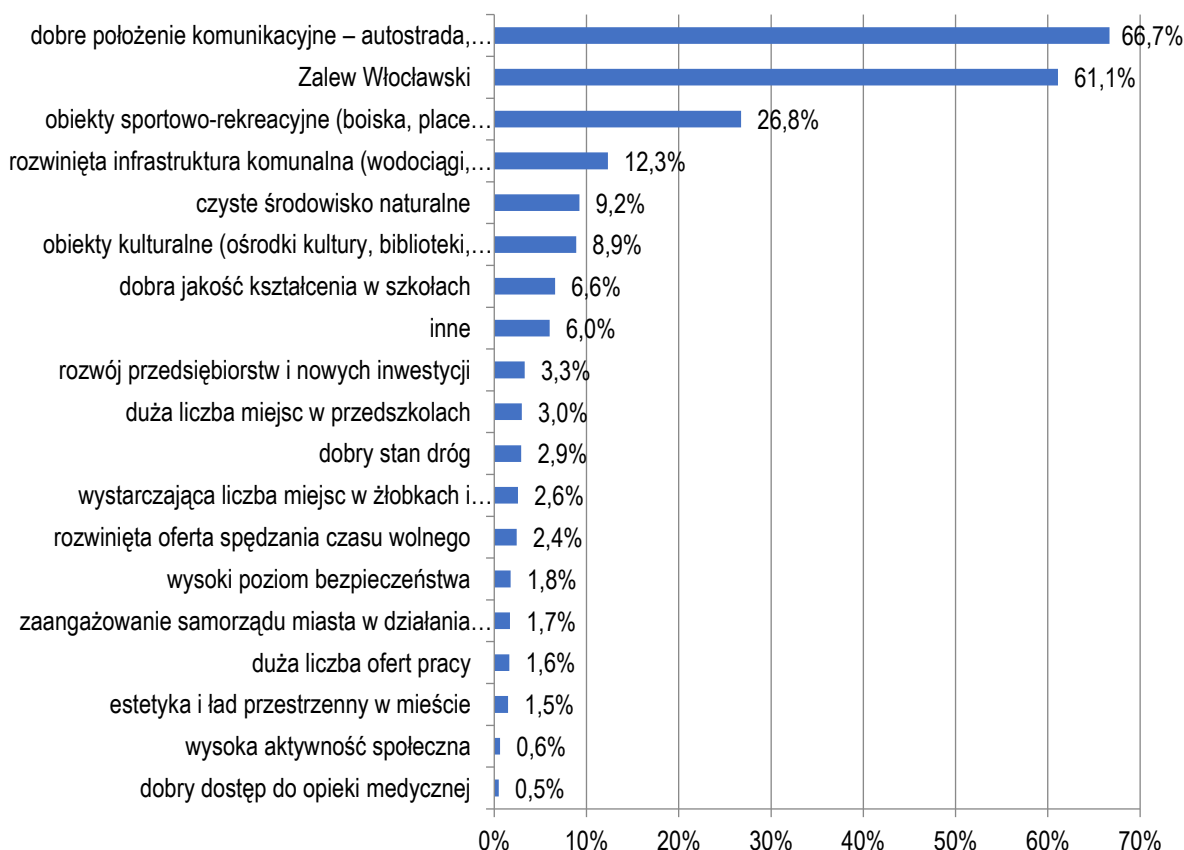
Wykres 61. Ocena zadowolenia respondentów z zamieszkiwania w mieście Włocławek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Mieszkańcy miasta Włocławek zostali poproszeni o wskazanie jego najmocniejszych stron. W opinii zdecydowanej większości najważniejszymi atutami miasta są: dobre położenie komunikacyjne – autostrada, kolej (66,7%) oraz Zalew Włocławski (61,1%). Ponadto, często wskazywane były obiekty sportowo-rekreacyjne (26,8%), rozwinięta infrastruktura komunalna (12,3%) czy też czyste środowisko naturalne (9,2%). Wśród innych odpowiedzi wskazywanych przez ankietowanych ukazały się m.in. bliskość środowiska naturalnego i związana z tym atrakcyjność turystyczna (wśród częstych odpowiedzi otwartych, respondenci wyróżniali lasy, jeziora), obecność uczelni publicznej czy też działalność firm produkcyjnych i przedsiębiorstw rodzinnych.

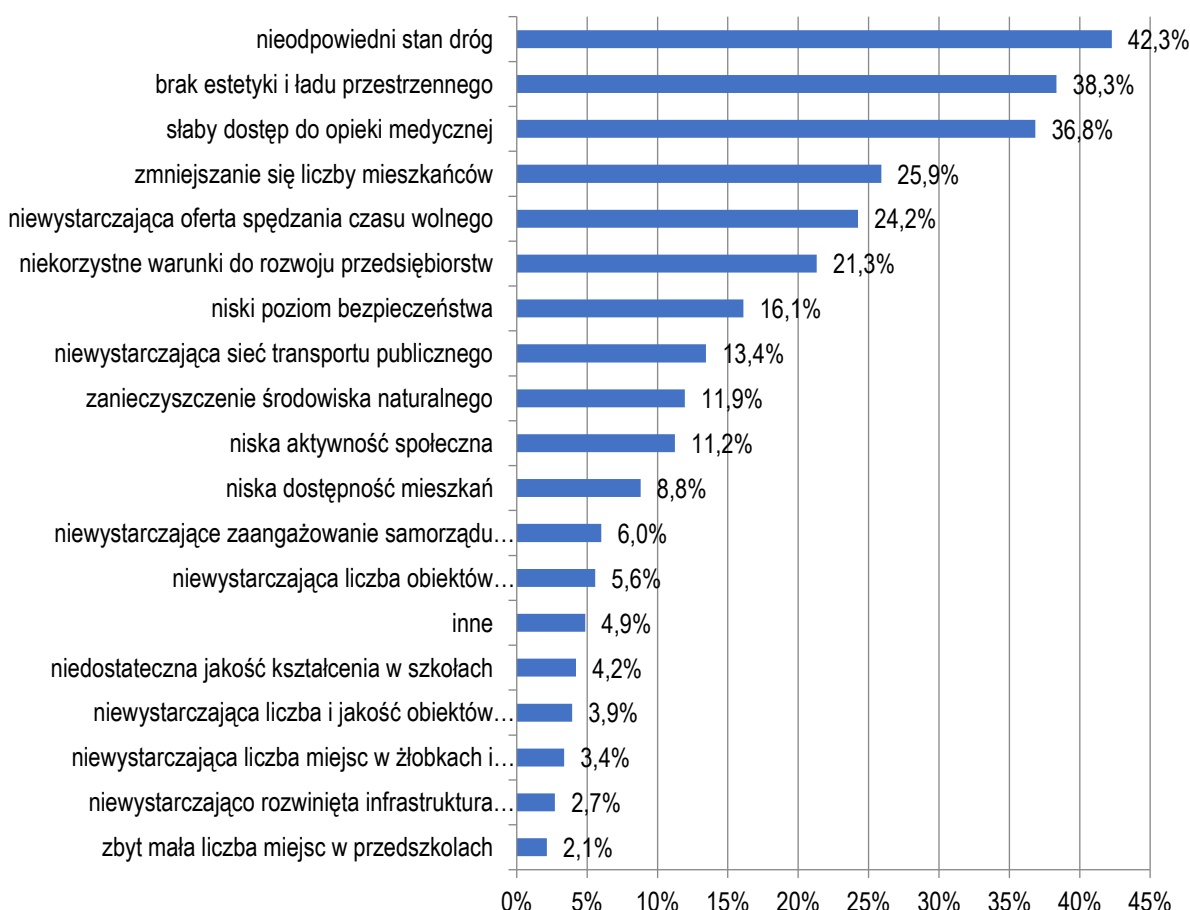
Wykres 62. Ocena najmocniejszych stron miasta Włocławek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Jednocześnie, respondenci zostali również poproszeni o wskazanie najsłabszych aspektów funkcjonowania Włocławka. Najczęściej wskazywaną odpowiedzią okazały się: nieodpowiedni stan dróg, który wskazało ponad 42% ankietowanych, brak estetyki i ładu przestrzennego (38,3%), a także słaby dostęp do opieki medycznej (36,8%). Wśród innych wskazywanych odpowiedzi przez respondentów pojawiały się takie słabe strony jak: sytuacja na rynku pracy, brak inwestycji w mieście, niedostateczna ilość miejsc parkingowych czy też zbyt mały nacisk na zdobywanie wiedzy praktycznej wśród uczniów szkół.

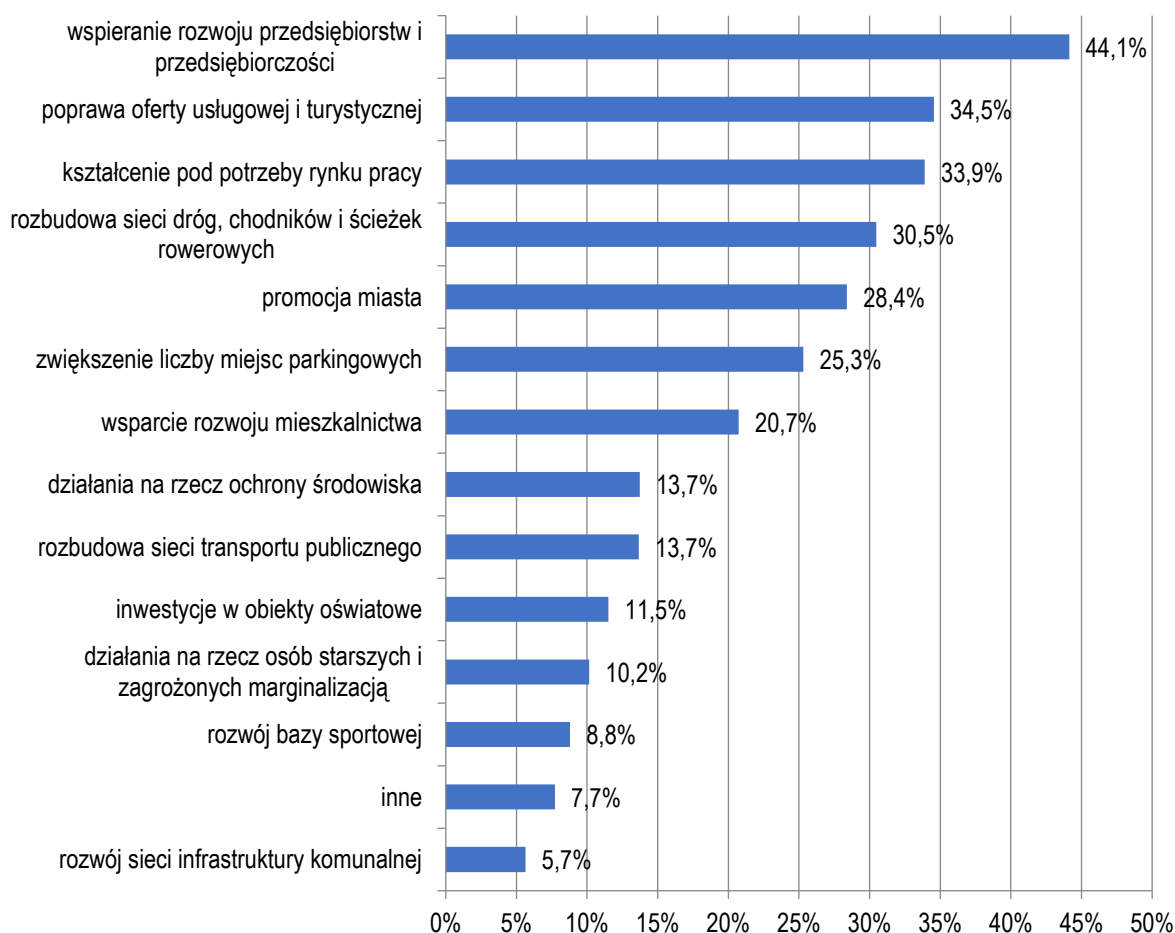
Wykres 63. Ocena najsłabszych stron miasta Włocławek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Kolejne pytanie dotyczyło wskazania działań, które mogłyby wpłynąć w największym stopniu na rozwój miasta. Najczęściej podkreślanym elementem było wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i przedsiębiorczości (44,1%), poprawa oferty usługowej i turystycznej (34,5%) oraz kształcenie pod potrzeby rynku pracy (33,9%). Ponadto mieszkańcy zwracali także uwagę na rozbudowę sieci dróg, chodników i ścieżek rowerowych oraz zwiększenie liczby miejsc parkingowych (25,3%). Wśród innych odpowiedzi udzielonych przez respondentów pojawiły się takie aspekty jak: poprawa bezpieczeństwa, działania na rzecz kultury czy też aktywizacja ludzi młodych w mieście.

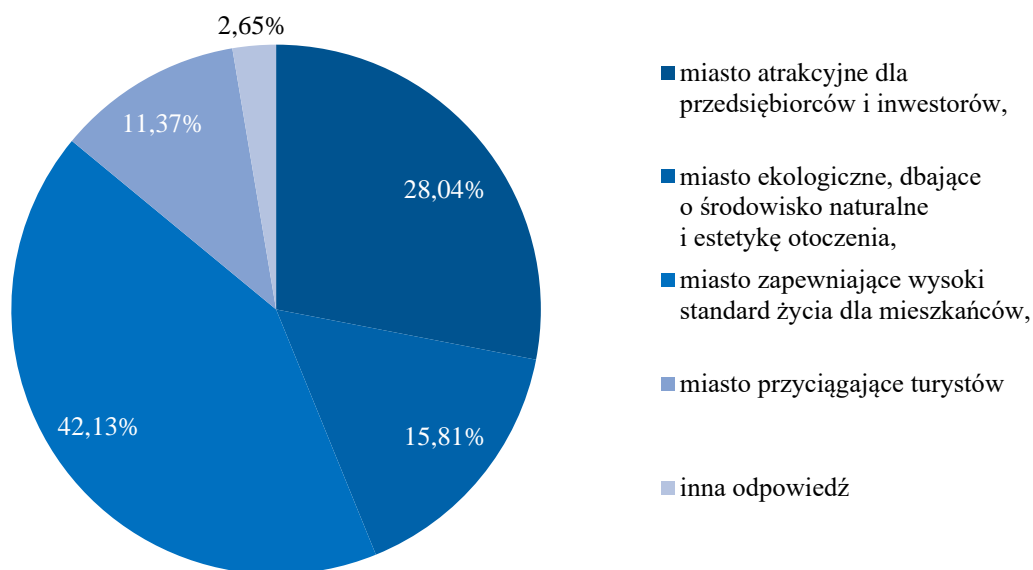
Wykres 64. Kluczowe działania wskazane przez respondentów mogące mieć największy wpływ na rozwój miasta

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Mieszkańcy zostali również poproszeni o określenie pożądanego obrazu miasta Włocławek w 2030 roku. Najczęściej wskazywano na miasto zapewniające wysoki standard życia dla mieszkańców (42%), a blisko co trzeci mieszkaniec chce, by utożsamiano je z miejscem atrakcyjnym dla przedsiębiorców i inwestorów (28%). 16% respondentów jest zdania, że miasto w 2030 roku powinno być ekologiczne, dbające o środowisko naturalne i estetykę otoczenia, natomiast 11% uważa, iż powinno przyciągać turystów. Wśród innych odpowiedzi najczęściej wskazywano na miasto związane ze sportem i kulturą oraz odpowiednim dla młodych rodzin.

Wykres 65. Pożądany zdaniem respondentów obraz miasta Włocławek w 2030 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

SYTUACJA NA RYNKU PRACY

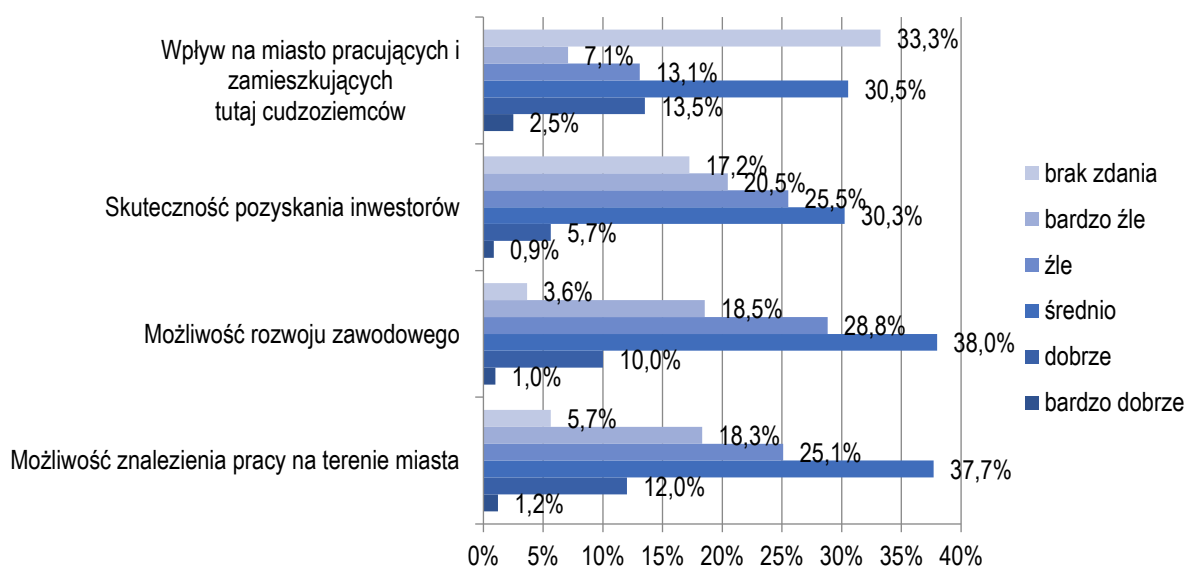
Mieszkańcy miasta Włocławek mieli możliwość dokonania oceny aspektów dotyczących przedsiębiorczości i sytuacji na rynku pracy. Blisko co trzeci mieszkaniec jest zdania, że pracujący i zamieszkujący cudzoziemcy mają średni wpływ na miasto, 13,1% zły, a 13,5% dobry. Zaledwie 2,5% ankietowanych ocenia ich wpływ na bardzo dobrym poziomie.

Skuteczność pozyskania inwestorów została oceniona na relatywnie niskim poziomie. Ponad 30% mieszkańców uważa, że kształtuje się ona na średnim poziomie, a 46% ocenia ją jako złą lub bardzo złą. Ponad 17% badanych nie miało zdania w tym aspekcie.

Możliwość rozwoju zawodowego sklasyfikowana została przez większą część respondentów na złym lub bardzo złym poziomie, natomiast blisko 40% mieszkańców uważa, że jest to średnio możliwe. Zaledwie 10% ankietowanych twierdzi natomiast, iż na terenie miasta istnieją dobre warunki do rozwoju zawodowego.

Ponad 40% biorących udział w badaniu źle lub bardzo źle ocenia możliwość znalezienia pracy, podobna liczba osób uważa, że istnieją ku temu średnie warunki, natomiast 12% ocenia szanse znalezienia pracy na dobrym poziomie. Około 6% ankietowanych nie wyraziło opinii w tym aspekcie.

Wykres 66. Ocena respondentów sytuacji związanej ze sferą przedsiębiorczości w mieście

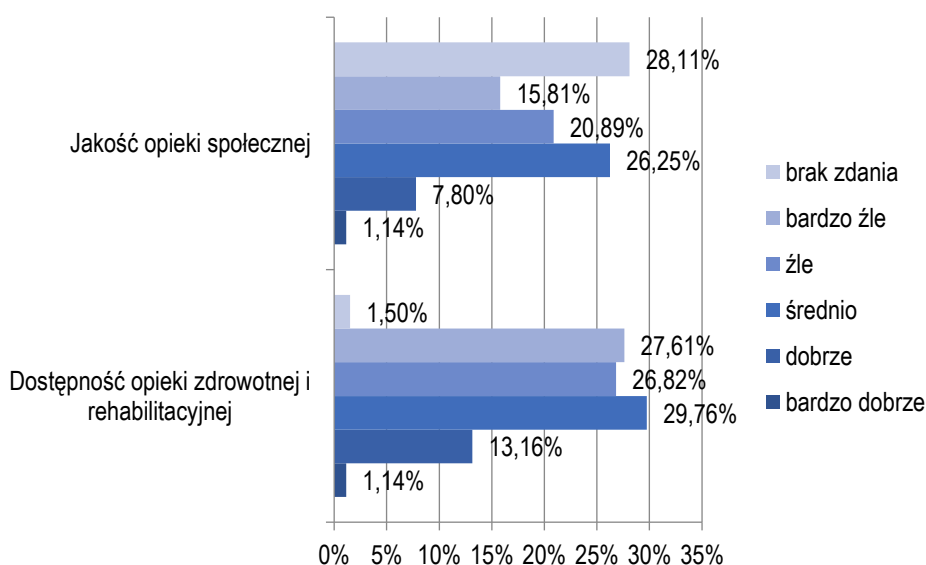
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

OPIEKA SPOŁECZNA I OCHRONA ZDROWIA

Blisko co trzeci mieszkaniec uważa, że ogólna dostępność opieki zdrowotnej i rehabilitacyjnej plasuje się na średnim poziomie, natomiast ponad połowa respondentów stwierdza, iż jest ona na niewystarczającym poziomie. Blisko 15% przyznało, że jest zadowolona z danego aspektu.

Nieco gorzej według mieszkańców kształtuje się jakość opieki społecznej – ponad 36% nie jest zadowolona ze świadczonych usług w ramach opieki społecznej, a blisko co trzeci ankietowany jest średnio zadowolony lub nie wyraził zdania w danym temacie. Zaledwie ponad 8% ocenia ją w sposób pozytywny.

Wykres 67. Ocena respondentów sytuacji związanej z opieką społeczną i ochroną zdrowia w mieście

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

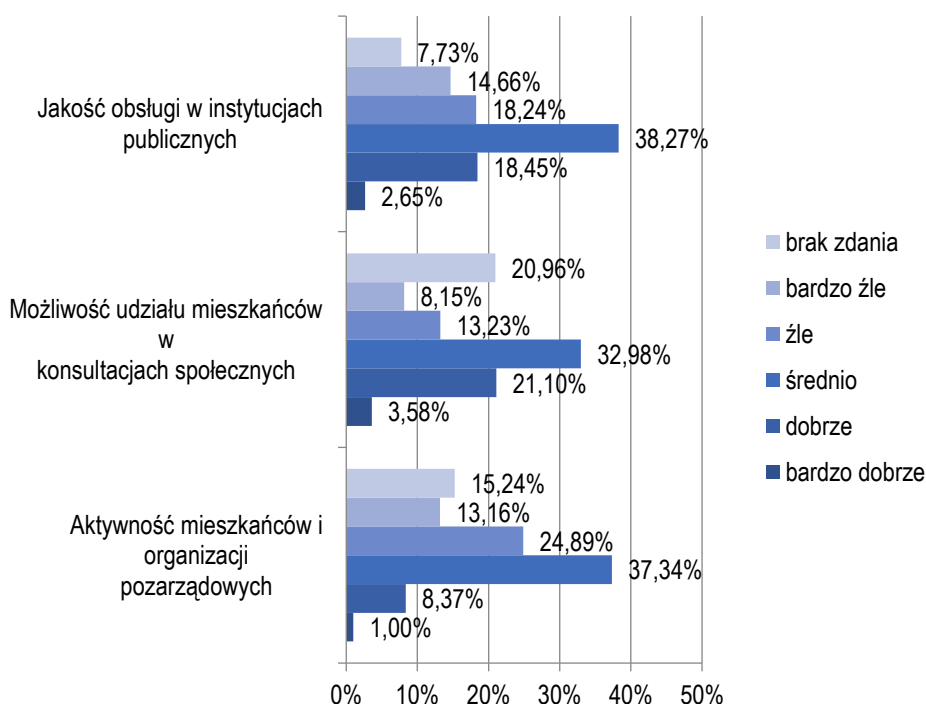
INSTYTUCJE PUBLICZNE ORAZ PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

Prawie 40% respondentów uważa, że jakość obsługi w instytucjach publicznych jest na średnim poziomie. W opinii 21,1% ankietowanych jakość obsługi w instytucjach publicznych jest zadowalająca. Blisko co trzeci wrocławianin biorący udział w badaniu uważa, iż jest zła lub bardzo zła.

Możliwość udziału mieszkańców w konsultacjach społecznych została oceniona w sposób zróżnicowany. Zdaniem 21,3% udział ten nie jest możliwy, a blisko co trzeci mieszkaniec uważa, iż istnieje średnia możliwość udziału w procesie partycypacyjnym. Prawie 25% biorących udział w badaniu dobrze i bardzo dobrze ocenia możliwość udziału w konsultacjach społecznych.

Poziom aktywności mieszkańców i organizacji pozarządowych przez większość ankietowanych został sklasyfikowany jako średni lub zły i bardzo zły, natomiast blisko 10% ocenia go jako dobry i bardzo dobry.

Wykres 68. Ocena respondentów sytuacji związanej z działalnością instytucji publicznych i dostępu do partycypacji społecznej

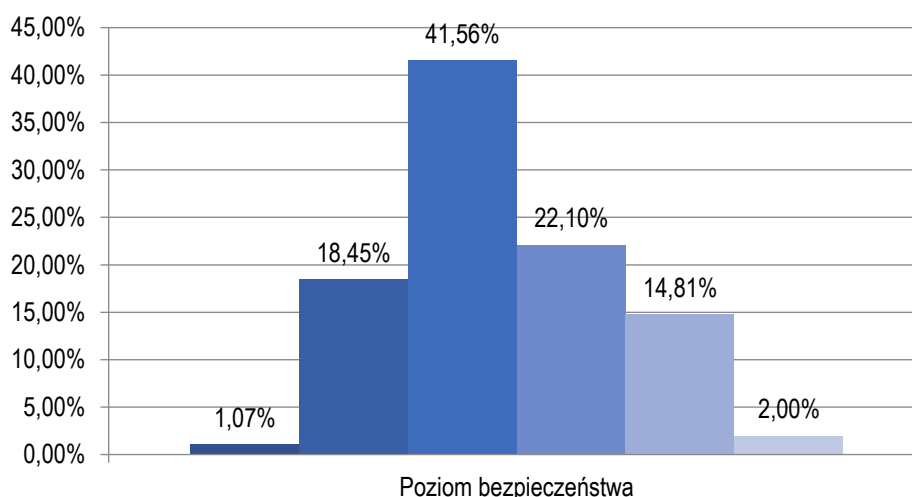

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

POZIOM BEZPIECZEŃSTWA

Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, iż ponad 41% mieszkańców jest średnio zadowolona z bezpieczeństwa na obszarze miasta. Prawie 37% ocenia go negatywnie, natomiast blisko co 5 mieszkańiec jest zadowolony z poziomu bezpieczeństwa w mieście.

Wykres 69. Ocena respondentów poziomu bezpieczeństwa w mieście

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

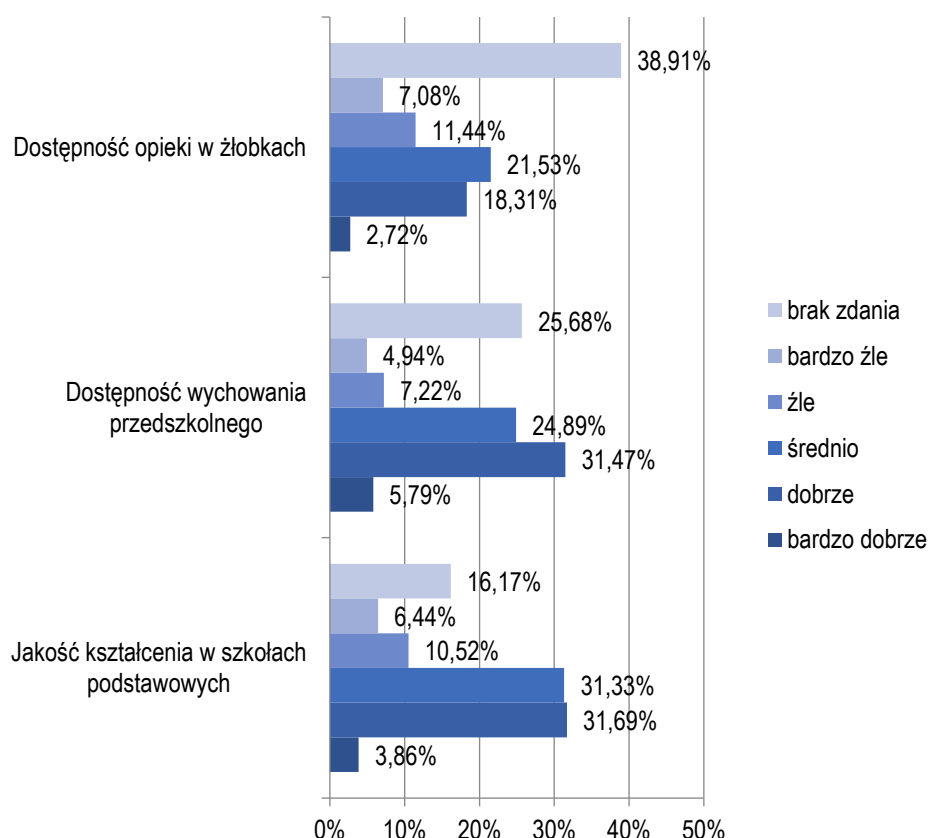
EDUKACJA

Aspekty związane z edukacją zostały relatywnie dobrze ocenione przez mieszkańców. Blisko co piąty mieszkaniec uważa, że dostępność do opieki w żłobkach jest dobra lub bardzo dobra, natomiast około 40% nie ma zdania na dany temat. Blisko 18% ankietowanych uważa, iż ilość żłobków jest niewystarczająca.

W opinii 37,2% mieszkańców dostępność wychowania przedszkolnego kształtuje się na dobrym i bardzo dobrym poziomie, natomiast przeciwnego zdania jest 12,1% społeczności. Co czwarty ankietowany mieszkaniec nie ma zdania w danej kwestii.

Podobnie sytuacja kształtuje się w przypadku jakości kształcenia w szkołach podstawowych: prawie 40% ocenia ją pozytywnie, ok. 15% ma odmienny pogląd w danym temacie, natomiast co trzeci mieszkaniec uważa, że plasuje się ona na średnim poziomie.

Wykres 70. Ocena respondentów sfery związanej z edukacją w mieście

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

OCHRONA ŚRODOWISKA

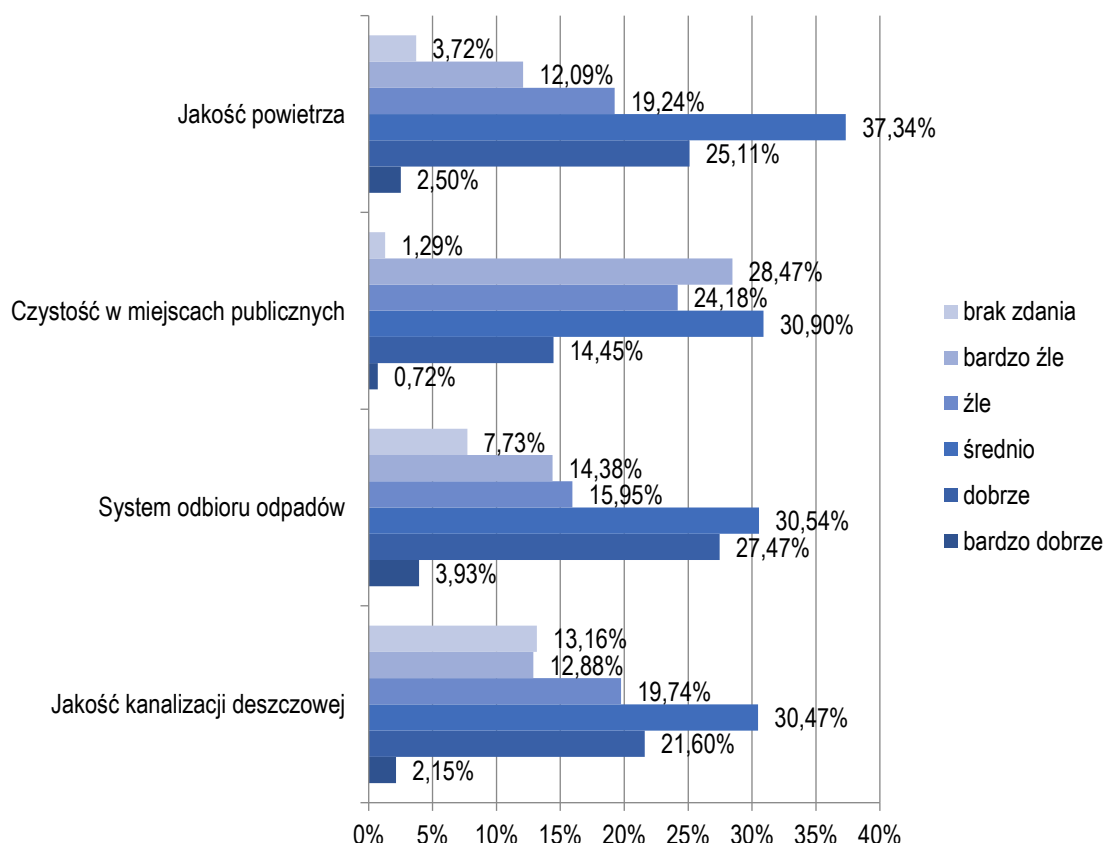
Kwestie związane z ochroną środowiska na obszarze miasta zostały ocenione na relatywnie złym poziomie. Zdaniem 27,6% respondentów jakość powietrza jest dobra lub bardzo dobra, natomiast blisko co trzeci mieszkaniec jest przeciwnego zdania. Prawie 40% uważa, że stan powietrza w mieście jest średni.

Mniej korzystnie kształtuje się sytuacja w przypadku czystości w miejscach publicznych – zaledwie 15,1% ankietowanych jest zadowolona z danego aspektu, natomiast ponad 50% jest odmiennego zdania.

System odbioru odpadów został oceniony przez wrocławian w zróżnicowany sposób: 31,4% jest z niego zadowolona, natomiast 30,3% przeciwnie. Zdaniem 30,5% ankietowanej społeczności system odbioru odpadów kształtuje się na średnim poziomie.

Według 32,6% respondentów jakość kanalizacji deszczowej jest zła lub bardzo zła, a 23,7% jest odmiennego zdania. W opinii co trzeciego ankietowanego działalność kanalizacji deszczowej kształtuje się na średnim poziomie.

Wykres 71. Ocena respondentów sfery związanej z ochroną środowiska

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

SPĘDZANIE CZASU WOLNEGO

Mieszkańcy miasta Włocławek mieli także sposobność oceny oferty kulturalnej na terenie miasta. W wyniku otrzymanych odpowiedzi zauważyć można, iż najgorzej ocenili oni oferty spędzania wolnego czasu dla seniorów i dorosłych. Niekorzystnie oceniono także możliwości spędzania wolnego czasu w przypadku dzieci i młodzieży – 22,6% uczestników badania przyznało, iż plasuje się ona na złym poziomie.

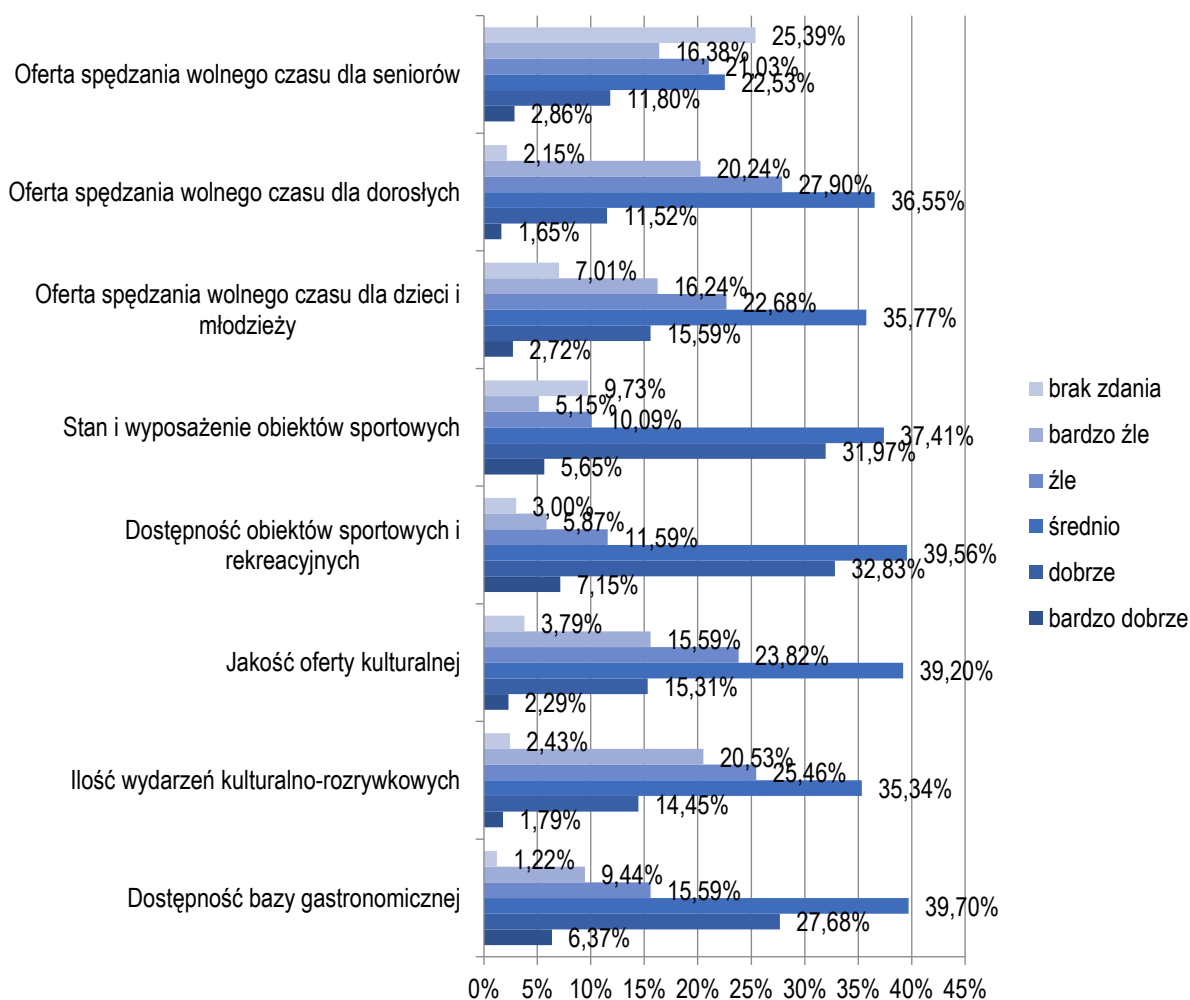
Stan i wyposażenie obiektów sportowych oraz ich dostępność jest najlepiej ocenionym elementem w tej kategorii - blisko 40% jest z nich zadowolona, a zaledwie 15,2% w przypadku stanu obiektów sportowych i 17,4% w przypadku ich dostępności dokonała oceny negatywnej.

Mieszkańcy niezbyt pozytywnie oceniają jakość oferty kulturalnej – zaledwie 17,6% ocenia ją w sposób dobry i bardzo dobry, natomiast ponad 39% jest przeciwnego zdania. Podobna ilość respondentów przyznała, że jakość oferty kulturalnej w mieście kształtuje się na średnim poziomie.

Z odpowiedzi uczestników badania można wywnioskować, iż w mieście nie ma dostatecznej ilości organizowanych wydarzeń kulturalno-rozrywkowych – prawie 46% ocenia ją na złym lub bardzo złym poziomie, 16,2% jest zadowolona z danego aspektu, natomiast 35,3% jest średnio zadowolona.

Zdaniem 34% mieszkańców dostępność bazy gastronomicznej jest na bardzo dobrym i dobrym poziomie, a blisko 40% uważa, iż plasuje się ona na poziomie średnim. Co czwarty mieszkaniec przyznał, że nie jest zadowolony z oferty gastronomicznej na terenie Włocławka.

Wykres 72. Ocena respondentów oferty spędzania czasu wolnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA, KOMUNIKACYJNA I MIESZKANIOWA

Analizując stan infrastruktury technicznej można zauważyć, iż w opinii mieszkańców najgorzej wypada dostępność miejsc parkingowych – 54,3% ankietowanych mieszkańców uważa, że ich liczba jest niedostateczna, natomiast blisko co trzeci mieszkaniec przyznał, że jest ona na średnim poziomie.

Podobna sytuacja występuje w przypadku estetyki miasta, z której nie jest zadowolona prawie połowa ankietowanych, zaledwie 15,3% jest przeciwnego zdania, a 35,4% uważa, że poziom estetyki w mieście kształtuje się na średnim poziomie.

Według 44,3% ankietowanych mieszkańców oświetlenie dróg na obszarze miasta jest dobre lub bardzo dobre, a blisko połowa mniej respondentów uważa, że nie jest one wystarczające.

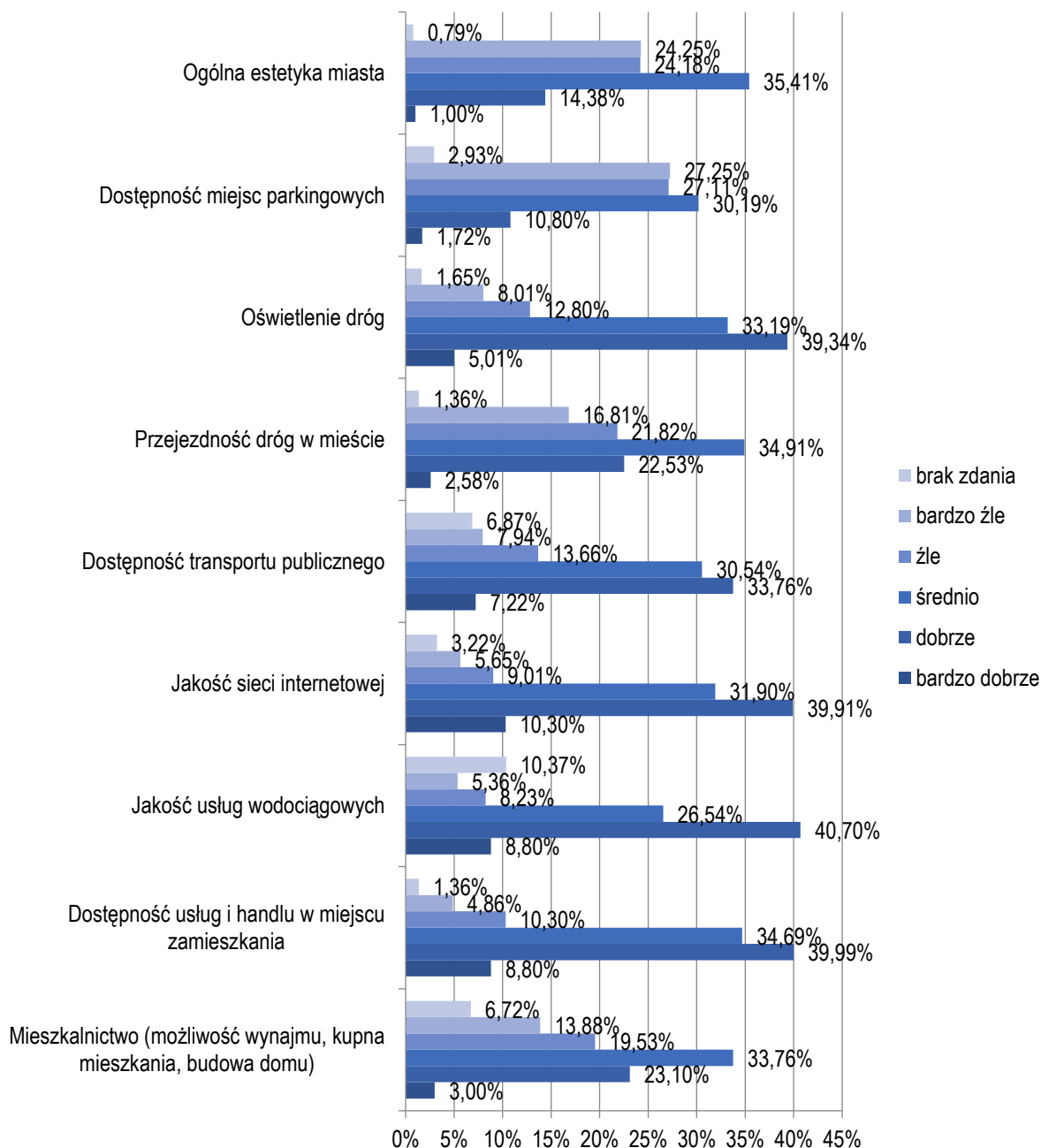
Co czwarty mieszkaniec pozytywnie ocenia przejezdność dróg w mieście, 34,9% ocenia ją na średnim poziomie, a 38,6% negatywnie.

W odpowiedziach mieszkańców zauważyć można, iż są usatysfakcjonowani z funkcjonowania transportu publicznego – 40,1% ocenia dany aspekt na dobrym i bardzo dobrym poziomie, natomiast 30,5% na średnim. Blisko co piąty mieszkaniec biorący udział w badaniu przyznał, że nie jest zadowolony z dostępności transportu publicznego, a 6,8% nie miało zdania w tym temacie.

Najlepiej ocenionymi elementami przez ankietowanych mieszkańców miasta Włocławek są: jakość sieci internetowej, jakość usług wodociągowych oraz dostępność usług i handlu w miejscu zamieszkania – zdaniem blisko połowy mieszkańców są one na dobrym i bardzo dobrym poziomie.

Nieco gorzej mieszkańcy ocenili sprawy związane z mieszkalnictwem. 33,3% uważa, iż możliwości wynajmu, kupna mieszkania czy też budowy domu są złe lub bardzo złe, natomiast przeciwnego zdania jest zaledwie 26,1% respondentów.

Wykres 73. Ocena respondentów infrastruktury technicznej, komunikacyjnej i mieszkaniowej w mieście

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego

Podsumowując, badania ankietowe prowadzone wśród społeczności miasta Włocławek pozwoliły wyodrębnić, zdaniem mieszkańców najważniejsze priorytety do realizacji przez najbliższe lata, jak i ukazać najważniejsze bariery występujące we Włocławku. Konsultacje społeczne prowadzone w formie badań ilościowych oraz jakościowych, poprzez badanie ankietowe udzieliły możliwości określenia najważniejszych kierunków działań miasta w planowanej do realizacji Strategii Rozwoju Miasta Włocławek 2030+.

SPIS WYKRESÓW, TABEL I RYSUNKÓW

Wykres 1. Udział powierzchni zurbanizowanej i biologicznie czynnej w powierzchni miasta Włocławek ogółem	6
Wykres 2. Liczba ludności obszaru MOF w latach 2014–2020	10
Wykres 3. Zameldowania, wymeldowania i saldo migracji w ruchu wewnętrznym w gminie Fabianki	14
Wykres 4. Zameldowania, wymeldowania i saldo migracji w ruchu wewnętrznym w gminie Włocławek	15
Wykres 5. Ludność Włocławka w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym na tle grupy porównawczej	15
Wykres 6. Procent osób zatrudnionych w usługach na tle grupy porównawczej	19
Wykres 7. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto we Włocławku	20
Wykres 8. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON na 1000 mieszkańców	22
Wykres 9. Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych z REGON na 1000 mieszkańców – średnia trzyletnia	22
Wykres 10. Wpływy JST z tytułu udziału we wpływach BP z CIT przypadające na 1000 osób w wieku od 18 lat – średnia trzyletnia	23
Wykres 11. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem (w %) – średnia trzyletnia	23
Wykres 12. Liczba osób bezrobotnych we Włocławku w okresie od 2010 do 2019 r.	24
Wykres 13. Stopa bezrobocia rejestrowanego w 2010 i 2019 roku – analiza porównawcza	25
Wykres 14. Dynamika spadku bezrobocia w okresie od 2010 do 2019 roku – analiza porównawcza	25
Wykres 15. Udział bezrobotnych zarejestrowanych powyżej roku w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym (w %)	26
Wykres 16. Liczba osób bezrobotnych z wykształceniem podstawowym na 1000 mieszkańców	26
Wykres 17. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych na 1 km ² powierzchni powiatu w ciągu roku (kg)	30
Wykres 18. Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	31
Wykres 19. Zgony z powodu zachorowania na nowotwory i choroby układu krążenia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	31
Wykres 20. Liczba udzielonych noclegów na 1000 mieszkańców	47
Wykres 21. Jednostki strukturalne miasta Włocławek pod względem wielkości powierzchni	51
Wykres 22. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej na 1000 mieszkańców	63
Wykres 23. Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców Włocławka na tle grupy porównawczej	65
Wykres 24. Średnia trzyletnia liczby mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności Włocławka na tle grupy porównawczej	65
Wykres 25. Powierzchnia nowobudowanych mieszkań przypadających na mieszkańca w wieku 25–24 lat we Włocławku na tle grupy porównawczej	66
Wykres 26. Liczba osób w wieku 25–24 lat w przeliczeniu na 1000 mieszkańców we Włocławku na tle grupy porównawczej	67
Wykres 27. Przeciętna powierzchnia mieszkania na osobę we Włocławku na tle grupy porównawczej	67
Wykres 28. Powierzchnia mieszkania jaką można kupić za przeciętne wynagrodzenie brutto we Włocławku na tle grupy porównawczej	68

Wykres 29. Liczba lokali mieszkalnych sprzedanych w ramach transakcji rynkowych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – Włocławek na tle grupy porównawczej	68
Wykres 30. Przeciętna powierzchnia lokali mieszkalnych będących w dyspozycji gminy – Włocławek na tle grupy porównawczej.....	69
Wykres 31. Przeciętna powierzchnia lokali socjalnych będących w dyspozycji gminy – Włocławek na tle grupy porównawczej	69
Wykres 32. Dzieci w wieku 3–5 lat przypadające na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego.....	74
Wykres 33. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym 3–6.....	74
Wykres 34. Liczba uczniów szkół ponadpodstawowych według typów szkół.....	76
Wykres 35. Liczba uczniów w średnich szkołach zawodowych na 1000 mieszkańców gminy	77
Wykres 36. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku 2020 w odniesieniu do wyników województwa kujawsko-pomorskiego ..	78
Wykres 37. Udział wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego w wydatkach bieżących.....	81
Wykres 38. Kwota wydatków na dotacje do organizacji pożytku publicznego przypadająca na 1000 mieszkańców	81
Wykres 39. Organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	82
Wykres 40. Nowo zarejestrowane organizacje pozarządowe na 10 tys. mieszkańców.....	82
Wykres 41. Dochody i wydatki ogółem miasta Włocławek w latach 2015–2020	87
Wykres 42. Dochody i wydatki miasta Włocławek w latach 2015–2020, w podziale na majątkowe i bieżące	88
Wykres 43. Dochody miasta Włocławek w podziale na źródła dochodów w latach 2018–2020	89
Wykres 44. Udział wybranych grup wydatków w wydatkach ogółem w latach 2018–2020	90
Wykres 45. Dochody ogółem przypadające na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia	91
Wykres 46. Suma zobowiązań do spłaty przypadająca na 1 mieszkańca	92
Wykres 47. Relacja kwoty zadłużenia w danym roku do dochodów ogółem.....	93
Wykres 48. Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO do kwoty dochodów bieżących (w %) – średnia trzyletnia	94
Wykres 49. Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłatę długu do kwoty dochodów (w %) – średnia trzyletnia	94
Wykres 50. Kwota nadwyżki operacyjnej NO przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia.....	95
Wykres 51. Kwoty nadwyżki operacyjnej NO pomniejszonej o spłatę długu przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia	95
Wykres 52. Udział wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE w wydatkach majątkowych ogółem (w %) – średnia trzyletnia.....	96
Wykres 53. Kwota wydatków majątkowych na projekty dofinansowane z UE przypadająca na 1 mieszkańca – średnia trzyletnia	96
Wykres 54. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju) – podobszary	97
Wykres 55. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju) – podobszary (wskaźnik standaryzowany i dynamika)	97
Wykres 56. Analiza RB i WPF	98
Wykres 57. Udział wydatków na szkolenia i rozwój zawodowy w wydatkach bieżących (w %).....	100
Wykres 58. Wiek respondentów.....	104
Wykres 59. Status zawodowy respondentów.....	105

Wykres 60. Wykształcenie respondentów	105
Wykres 61. Ocena zadowolenia respondentów z zamieszkiwania w mieście Włocławek	106
Wykres 62. Ocena najmocniejszych stron miasta Włocławek.....	106
Wykres 63. Ocena najsłabszych stron miasta Włocławek	107
Wykres 64. Kluczowe działania wskazane przez respondentów mogące mieć największy wpływ na rozwój miasta	108
Wykres 65. Pożądany zdaniem respondentów obraz miasta Włocławek w 2030 roku.....	109
Wykres 66. Ocena respondentów sytuacji związanej ze sferą przedsiębiorczości w mieście	110
Wykres 67. Ocena respondentów sytuacji związanej z opieką społeczną i ochroną zdrowia w mieście	110
Wykres 68. Ocena respondentów sytuacji związanej z działalnością instytucji publicznych i dostępu do partycypacji społecznej.....	111
Wykres 69. Ocena respondentów poziomu bezpieczeństwa w mieście.....	112
Wykres 70. Ocena respondentów sfery związanej z edukacją w mieście	113
Wykres 71. Ocena respondentów sfery związanej z ochroną środowiska	114
Wykres 72. Ocena respondentów oferty spędzania czasu wolnego	115
Wykres 73. Ocena respondentów infrastruktury technicznej , komunikacyjnej i mieszkaniowej w mieście.....	117
 Tabela 1 Stan Jednolitych Części Wód Podziemnych na terenie Włocławka (zgodnie z podziałem na 172 części)	33
Tabela 2. Wykaz obiektów publicznych, na których planowana jest instalacja fotowoltaiczna	34
Tabela 3. Ilość uczestników w przedsięwzięciach własnych lub współorganizowanych przez włocławskie instytucje kultury	36
Tabela 4. Liczba osób korzystających z infrastruktury sportowej w latach 2018–2020	42
Tabela 5. Liczba interwencji Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Straży Miejskiej w latach 2018–2020.....	59
Tabela 6. Liczba i wykrywalność przestępstw w latach 2018–2020.....	59
Tabela 7. Liczba przestępstw na terenie miasta Włocławek w latach 2018-2020 według charakteru	59
Tabela 8. Liczba zgłoszeń dotyczących zdarzeń, które miały miejsce na monitorowanym obszarze w latach 2018–2020 ...	60
Tabela 9. Liczba zgłoszeń z rejestrów własnych Straży Miejskiej według struktury kwalifikacji prawnej	60
Tabela 10. Wskaźniki określające zjawisko przestępczości – obszar rewitalizacji na tle miasta Włocławek.....	61
Tabela 11. Zdarzenia drogowe i ich skutki	61
Tabela 12. Powody przyznania pomocy przez MOPR (liczba rodzin)	62
Tabela 13. Stan techniczny budynków w mieszkaniowym zasobie gminy	70
Tabela 14. Stan techniczny mieszkaniowego zasobu gminy	70
Tabela 15. Liczba dzieci w szkołach i przedszkolach oraz liczba oddziałów i etatów nauczycieli w latach 2017–2020.....	72
Tabela 16. Liczba osób przyjętych do przedszkoli oraz oddziałów przedszkolnych.....	73
Tabela 17. Liczba uczniów we włocławskich szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasto Włocławek	75
Tabela 18. Liczba uczniów w gimnazjach	75
Tabela 19. Liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych.....	75
Tabela 20. Frekwencja wyborcza w wyborach od 2014 r.	84

Tabela 21. Wydatki i dochody ogółem miasta Włocławek na przestrzeni lat 2015–2020	87
Tabela 22. Dochody i wydatki miasta Włocławek w latach 2015–2020, w podziale na majątkowe i bieżące	88
Tabela 23. Udział wybranych grup wydatków w wydatkach ogółem	89
Tabela 24. Struktura dochodów	90
Tabela 25. Wysokość i struktura wydatków	91
Tabela 26. Nadwyżka operacyjna	93
Rysunek 1. Miasto Włocławek na tle kraju	6
Rysunek 2. Jednostki strukturalne miasta Włocławek.....	7